

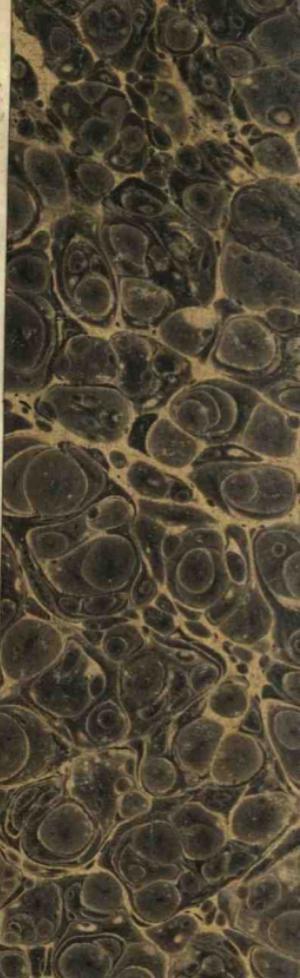

BIBLIOTECĂ CENTRALA
A
UNIVERSITĂȚII
DIN
BUCUREȘTI

No. Curent 12061 Format I

No. Inventar 16955 Anul

Secția Raftul

Inv. 21856

Inv. 89105

Inv. 12069. МАНУАЛ

ДЕ

ІСТОРІЯ ПРІНЦІПАТІЙ

М О Д А В І Й

ДЕ

Проф. І. Альбінєць.

ПАРТЕА І.
трупа

Іашії.

На Інституті Албінєць.

9(498.3)

1845.

1943

CONTROL 1955

Biblioteca Centrală Universitară "Carol I" Bucureşti
Cota.....
12061

Cota.....

12061

CONTROL 1951

1961

cc 20.13

B.C.U. "Carol I" Bucuresti

C16955

Bd 621305

$$40/235/5=5$$

$$\underline{20}$$

$$\underline{\underline{=35}}$$

Smaicinditor

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
BUCUREŞTI

ПРЕКВЪНТАРЕ.

Ціцеро, мареле оратор ал Ромеї, дефінжид історія зіче: ea єсте мартхра тімпхрілор, лхміна аdevърхлій, віаца меморіей, ʌнвъдътоареа віецей, солзл векімеї. ʌн ea прівінд ка ʌнтрұ о огліндъ четіторігл поате ʌмподобі ші ʌндрепта траізл віецей сале дзпре віртхпіле алтора, ші фъръ а пьтімі ʌнвацъ а қыноаще резл ші а се фері де ел. ʌзире о алтъ зічере а ʌнзі історік, ʌн театрал лхмей ʌн каре віецхім ка індівіде сопіале ші персоане політіче, історія ажыңце обіектъл чел маі ʌнсемнат пентрұ четьцені, фінд къ фіекаре старе, фіекаре професіе ағлъ ʌн ea ʌнвъдетгрі дін каре поате траце фолос ʌн сфера траізлій сеъ. Дечі дакъ історія ʌн цеперал есте центрұ оменіре атжт де інтересантъ ʌнрезультателе сале; къ кжт маі вжартос тревхе съ фіе Історія Патріеї, ʌн

*

Nich. Ghe.

об'єкт вреднік де къноскут пейтрю тот індівіду че поартъ ын нѣме націонал ші аре ын пъмжит, ынде аж възгут ынтыаш дать леміна віецей ші къ каре сънти легате челе маі де апроапе релациі але фійнцей ші але траівлі сеъ.

Атот-пътернікл плъсміториј, пе лжигъ алте даргрі къ каре аж ынъстрат пре омъші лај фъкът маі пре със де тоате челеалте фійнце, аж съдіт ын ел ші сімциреа ізвіреі де сіне, каре есте ыніть къ дорінца де віацъ, ба кіар ші де немгіре че аре прін раціоналітатеа са. Де ачеаста жл відем къ ел дін фіре се ізвеще пре сіне ші пре ай сеі фій сај компатріої, ізвеще локъл ын каре с'аж нъскът ел ші стръбній сеъ, ші ын каре дореще се віецзіаскъ ші ынсъшій коворжторій фаміліе сале. Де ачест сімтімент есте легат дрептъл де а аве о націе ші о патріе ші прін ырмаре ын Гъверн націонал, къ каре се поать ынфъцоша есістенціа са політікъ ынайтіа чөлорлалте статгрі, ші аша се ажынгъ а фі персоанъ по-

літікъ. Щи асемене барбат даръ, ка ѿн аdevърат
 фіш ал нації, их аре німікъ маї преціос декжт къ-
 ноцінца ұнтжмплърілор ачелора каре фаче фіїнца
 са ші а нації сале, ші къ каре поате аші спріжіні
 дрептэріле сале ұмпротіва наційлор стреіне. А-
 честе къноцінце ұнсе их се пот афла аізреа декжт
 ұн Исторія патрієй, қанде къ літере нестерсе есте
 ұнсемнат ұнчепетзл, ұмеле, пъмжитзл ші дрітз-
 ріле нації сале. Еа не аратъ ұнтжмплъріле прін
 каре ам веніт ұн пъмжитзл ачеста, дрептэріле съв
 каре жл стъпжнім, фаптеле прін каре ам ажынс а
 ұнкъноаще լъмеі пре ної ші патрія ноастръ, пе-
 ріоаделе ұнаінтірей саъ а ұнапоерей прін каре аж
 пъшіт Статзл ші нація ноастръ, резултатзл, ран-
 гзл ші мерітзл че аж добжндіт ea ші ної ұна-
 інтеа чөлорлалте статэрі ші прін үрмаре ұна-
 інтеа оменірей. Ұн тржнса қа ұнтр'о огліндъ
 пътем віде трекзтзл, презентзл ші а ұнкіа де-
 спре війторізл ностръ; ұн ростзл ей маї біне
 декжт дін граізріле оракзлай Делфік, не пътем

жноаще чіне сжитем, чіне ам фост ші към тре-
вхе съ фім; кън къвжит ea поате пхрта дн
Фрзите-спіцл сеъ вехеа ачеаа сентенціе: „Діть-
те дн міне ші жноащете пре тіне.“

Адевъръл требхіндеї зней асемене кърді аж
фост жноскут де тоате націїле, атжт векі ка-
ре де мълт с'аж стінс де пе фаца пъмжнтулзі,
жжт ші нозъ каре се афль астъзі. Андатъ че
с'аж статорнічіт днтр'н лок, аж дчепут а віе-
ці дн стат ші аж днвъцат мъестріа скріереї,
аж днсемнат днчепутел, нхмел е лор ші пъмжн-
тул пе каре с'аж ашезат; еле с'аж сіліт де а
жлеце деосебіте днтжмплърі ші фапте класі-
фікате дхпъ време, лок ші персоане, дхпре ка-
ре съ се поатъ днцелеце соарта лор дін орі че
тімп, ші къ асемене кіп с'аж днзъстрат къ докз-
ментрі вредніче де кредитнць пентръ ачеле лхкхрі
каре сжит челе маї скъмпе ла фіекаре націе.

Молдо-Ромжнй ка орі ші каре алть націе
аж жноскут требхінда ачеаста, днсь днмпреціз-

ръріле иеиорочіте ирін каре аѣ тревзіт се треакъ,
 іаѣ фъкът ка съ піардъ маї къ тотъл ші асеме-
 не лъкргрі скхмпе. Патріа лор пріц о соартъ
 вреднікъ де тжнгзіт аѣ фост менітъ дін чеа маї
 вътржнъ векіме ка се фіе театръл ресвоаелор,
 ші дзпре позіціа са цеографікъ поарта иъвълі-
 реj цітелор стреіне. Аша къ веакърі днаінте
 де Христос відем аіче пре Даріе Ампъратъл
 Персіеї, пре Александръ ші Лісімах ал Ма-
 чедоніеї, пре Флакъс проконсълъл Роман дін
 Mісіа лъптиждъсе дмпротіва Даchілор пе а кърора
 нъмжнт 'lam мощеніт ної. Къ о сутъ де ані
 дзпъ Христос ні се днфъшошеазъ аіче Дечебал,
 зи рігъ днсемнат прін бравзріле ші вікторійе
 пхрате днконтра Чезарілор Ромеї, карії се
 въззръ невоіці а къмпъра де ла ел пачеа къ зи
 трібът анзал. Их тжрзій днсе дзпъ че се схі
 пе тронъл Ромеї, Нерва Ҳлпій Траіан зи вар-
 ват вреднік де счетръ Імперіеї Романе, къ брац
 мътерік ръдікъ вхита вълтэрълъл Роман лъса-

тъ де античесорїї сеї ꙗи пічоареле варварілор. Ачеста експедицінд асѣпра лгї Дечевал ꙗи ՚и-
 віце ՚и маї мълте рѫндэрї, шїл невоеще де а-
 къста скъпаре ՚итре зідігріле капіталієй сале
 Сармізагетзза. Аіче не маї авжид нъдежде де
 скъпаре шї непѣтжид съфері де аш веде статъл
 събжегат шї персоана са фігуржид ՚и тріумфъл
 ՚и вінгъторіялгї жшї дъ моартеа сінгэр. Дачіа
 къчерітъ се пріфаче ՚и провінчіе романъ, лъ-
 квіторїї сеї парте се ՚чідѣ, парте жшї кањъ
 скъпаре ՚итре алте нації варваре, еаръ парте
 се тжръскѣ склавіла Рома шї прін осебіте про-
 вінчії але Італієй. — Дачіа дешертать прін
 асеміне кіп де лъквіторї, с'аѣ ՚импопорат дін ноѣ
 де кътръ Траян къ колонїй адхсе дін Рома шї
 дін тоатъ Італіа. Ачестора лі с'аѣ ՚импърціт
 иъмжитъл, лі с'аѣ хъръзіт дрітгріле четъцьнієй
 Романе, Сармізагетзза, резіденція лгї Дечевал
 с'аѣ префъкт ՚и капіталіа Дако-Романієй съб-
 нѣме де ՚олпіа-Траянъ, шї церей і с'аѣ дат тіт-

лъ де **Дачіа Августъ**, ка чеea че се нъмера дн-
tre провінціле **Августулъ**, еаръ нъ а ле сенатъ-
лъ, гъвернжндхсе мілітъреше де Пропреторъ.
Чел дін тълъ пре каре 'лаj ржндвіt Траіан ка-
доми престе ачесте цері, аж фост Маркъ Ска-
ріан; еатъ днчепутъл ностръ ал **Дако-Ромжні-
лор** щі ал патріеї ноастре де астъзъ.

Дін ачесті колоністі се траце цінта Ромж-
нілор, карій де атънчea ші пънъ дн зіга де а-
стъзъ аж ръмас неклінтіц пе локхріле **Дачіей**.
Ачеасть провінчіе Романъ дмпреднъ къ коло-
ністій сеї, аж днфлоріт днчепжнд де ла **106**
днпъ Хр. днкхрс де **160** ані пънъ дн тімпъл
лъ Галіенъс кжид се кхпрінсе де Годі. Пънъ
ла ачеасть епохъ Ромжній стжнд съб спечтръл
Дмнърацілор Ромеї, авеа ж соарта лор політікъ
зініть къ а мъмеї патріеї щі історіа еї зна къ а
Імперіеї Романе. Днпъ че днсе націїле бар-
баре дн а лор нъвълрі ажхнсе а аменінца кіар
капітала Імперіеї, атъчea иевоітъ ачеаста аші

шъята де капъл сеъ, аъ нъръсит провишніле ші
ле-аъ лъсат дн соарта лор. Пре ла капътъл
еътеи а тріа **Дачіа Азгестъ** къ аі сеі колоністі
ажхисе не ржнд а се днкълка дзпре **Сармаці**
ші **Гоці** де кътръ **Хзиі**, **Аварі**, **Цепізі**, **Лон-**
говарзі, **Алані**, **Белгарі**, **Славі**, **Зигзрі**, **Мон-**
голі ші **Лисфършіт** де **Тзрчі**. Пре ачестіа жі
відем зни дзпре алцій трекжнд ші ретрекжнд
нрін цереле ноастре, сфъшнінд **Імперіа Чезарілор**,
ръсініндзо маі ла ҳрмъ де тот ші префъкжнд
Лисфършіт къ totъл фаца Европей.

•**Ли** асемене тімпзрі ші жмпрецізрърі **Ромж-**
вій се възхръ невоїці съб **Дзчі** саъ къшітеній а-
лесе дін міжлокъл лор, аші апъра дншій есіс-
тенія ші дін ал трейлеа секъл пънъ ла ал но-
злеа тревзіръ а се орізонта дзпре фелізрітеле
позіцій політіче пентръ а пъстра Фінца лор ші
дрітъл хередітъцеі ші ал пропріетъцеі асгра
Дачіей. Аша пре ла анъл **274** Ахреліан про-
кламат де **Ампърат** дн **Сірмізл Паноніеі**, въ-

зінд къ есте къ иенятіицъ де а апъра тоате
 провінчійле Імперіей де къвълреа барбарілор, аж
 хотържт де а лъса ұн мажніле лор **Дачія Аз-**
густъ. — Дечій ръдіканд дін еа лецеоанеле
 ұмпрезнь къ ұн измър де колоністі маі късамъ
 ачеі че петречеа ж пре ла локгрілә қажпене ұн
 шічіоареле барбарілор, іа ж трекхт престе **Да-**
нъреа ші іа ж ашезат ұн **Micіa**, үндег маі адз-
 канд ұнкъ колоній нозъ аж ұнформат къ ії а
 доза **Дачіе** измітъ **Micіанъ** ші **Азреліанъ**, еаръ
 де кътръ авторий **Бізантіні Ріпіанъ** ші **Медіте-**
ранъ. Партеа чеа маі измероасъ ші маі ұна-
 віціть дін колоністі **Дачіе Траіане** легаці фі-
 інд де фаміліде, де аверіле ші де пъмжитъл
 нащерей лор ұн каре віеңдіа акжм маі мұлт де
 ұн веак ші жемътате н'а ж воіт а ұрма дұпъ **Аз-**
реліан. О парте с'а ж трас пінтре десімелे
 кодрілор ші а мхицілор **Дако-карпатічі**, үндег
 ұн фортереце ші паланче адымбріндзсе, формъ-
 ръ маі мұлте статхрі съб оссейте тітлзрі атжт

Ȑи Молдава, Трансілваніа ші Паноніа пън ла-
 Тіса, прекъм ші Ȑи Цара-Ромжнеаскъ. Чіа-
 лалці възінд къ Ȑи тімпэріле ачеле нічі Ȑитр'о-
 парте нз поате се ле фіе маї віне, ші депрінші
 акъм къ барбарі вечіні ші Ȑикхрсеторі Ȑи Да-
 чіа прекъм ера Гоції, аž ръмас пелок, Ȑикор-
 поржндусе ші конфедержндусе къ ѹ аž петре-
 кът кіар прін шесэріле Дачіей, къчі Ȑиши бар-
 барі авжнд невое де джншій ка Ѹній че ера бгні
 агріквлторі, нз нзмаї къ, нз іаш схпърат дар іаш
 ші апърат Ȑитръ кжт ле ера прін пхтінцъ Ȑим-
 протіва алтор барбарі, ші аша Ромжній Дачіей
 Траіане се въдъ фігвржнд Ȑи історіе кеар съв
 нзміреа осевіцілор барбарі нъвъліторі. Прін а-
 семіне кіпврі реекъмпържнд адесе тімпэріле
 крітіче пънъ ла оказіїле челе маї фаворітоаре,
 се въдъ кжнд аліаці къ барбарі, кжнд лхптжн-
 дусе Ȑи контра лор, кжнд Фолосіндусе де протек-
 торатъл саž конфедераціа Імперіеї Романо-Бі-
 вантіи, ші аша прін tot декхрззл ачестор тім-

пєрі атжт де днвіфорате ші днвългіте аж щіт
а діспіта кх маі мълт с'аж маі пъцін дрітъл хе-
рідітъце лор престе *Дачіа Траіанъ.*

Колоністій Ромжні пре карії *Азреліан* іа ж тре-
кет дн чеелалть парте а *Дзиъре* с'а ж днтиіс
маі тжрзіж пънъ пін *Дарданія, Мачедонія* ші
Тесалія, хнде апої дхпъ стръмхтареа лхі *Кон-*
стантін чел маре де ла *Рома* ла *Бізантія*, а-
дъогжндусе ші нхмъръл колоністілор де тоатъ
стареа, веніці кх *Імператоръл* дін *Італія* ші
статорнічії дн *Рома* нохъ *Константінополе* ші
дн тоатъ *Трачія*, ажхисъ а се нхмі пеиісъла
днтраагъ а *Емълхі* де ла *Дзиъреа* ші пънъ ла
Мареа: Романія, дхпъ кхм се нхмеще ші пънъ
астьзі де *Тхрчі Рхм-Ілі.* .Дн ачесте локхрі
ажхисъ *Дако-Ромжні* прін съта а зиспрезечеа,
дхпъ че аж къзжт дн оріент пропріхл *Імперіж*
Роман ръмъїнд нхмаі змбра лхі, а днтемеа зи
Імперіж Ромжно-Бхлгар, кареле днтиіссе дом-
ніеа са пънъ ла *Бізантіж* ші *Гречія.* *Лисфхр-*

шіт ачеасть Імперіе се сфъръмъ, ачеа Романо-Оріенталь къзъ съв Тарчі, Дѣкатзріле Ромжне дін Трансілваніа ші челе де пе лжигъ Tica съв Зыгзрі, ремасеръ дечї пе счена політікъ: Принчіпателе чел Молдо-Ромжн, ұнтемейат прін веніреа лзі Богдан Драгош къ о колоніе де Ромжні дін Марамхъш ұн а XIV суть, ші чел Мэнтено-Ромжн ұнтемейат прін веніреа Радз-лзі къ о алтъ колоніе де ла Фъгъраш ші Ом-лаш ұн а XIII суть дзпъ Христос.

Къ ұнформареа статзрілор, Ромжній скъпжнде спайма барваріеі, аж ұнчепт о віацъ ноњъ ұнсұфлецітъ де неатжнаре політікъ ші де пъшире ұн десвъліреа дзхзлзі. Ачсте ұнайтірі ұнсъ-ғнгравъ с'аж ұмпедекат, начеа де мұлт дорітъ съв кареа ар фі пътэт а се фаче асеміне ұнайтірі с'аж пердэт дін ноњъ, ші Ромжній пен-тръ аші пъте пъстра націоналітатеа ші неатжнаре, с'аж възят невоіці а ұнчепе ноњъ ресбоае. Ероісмзл лор ұн ачсте лзіте ұн прівіреа ну-

мързлѣй челвѣй мік ші а мърімѣй армійлор че ві-
 неа асъпра лор, ші ле прїимеа къ пептѣл дес-
 кіс фѣръ а се ѧнспѣймѣнта, есте вреднік де
 ѧнсемнат. Домніторій Молдавеј пе ѳи театръ
 стржмт ші къ міжлоаче мічі ажъ фѣкѣт лѣкргрѣ
 зриеше. Еї апроапе де треї веакгрѣ ажъ апърат
 къ сабіа ѧн мжнъ Крестінътатеа дінаінте ѧн-
 кінъторілор кредитніцей Ісламълѣй. А н тімпхріле
 де кэржнд ка ші ѧн векіме, пъмжнтел нострѣ ѧл
 ведем а фі счена ѧнителор челор май сънцероасе;
 Полоній, Перманій, Рѣший хотърескѣ аіче челе
 май кренте а лор ресвоае къ Тѣрчій, Собіескі
 съб зідізріле Хотінълѣй ѧші десвълеще ал се Ѿ
 талент мілітар прін каре апої кжщігъ тронъл
 Полоніеј. Петръ чел маре, лжнгъ Мовіла Рѣ-
 бжеј прін а са ѧнцълепчігне скапъ дін мжнеле
 Тѣрчілор ші ѧнкеје о наче къ джншій. Де за
 ачаастъ време тоате ловіріле къ Рѣший се факъ
 ѧн церіле Ромжнешї, тої џенералій арміеј Рѣ-
 сіене ка ѧнвінгъторі поартъ предікатзрѣ де ло-

кхрі Ромжнешій, ші челе маї мұлте трактатері ші конвенцій се ұнкіе ұн ачесте Прінчіпатэрі. Тоате ачесте націй аж лъсат ұрме де а лор петречере пе аіче, каре аж ұнрізріт асұра caratterъл націей, ші асұра фазеі політіче астатзлай.

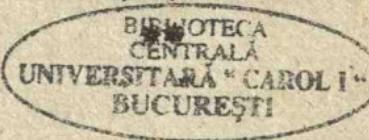
Къ кжт Історія ноастръ ажынде а фі маї інтересантъ пентръ мұлцимеа ұнтымпілърілор ұнсемнате че с'аж фъкѣт аіче, пентръ варбацій ачій стрългчіці ші фелізрітеле націй че аж петрекѣт ұн ачесте локері, къ атжта есте ші маї греѣ де ұнфъцошат. Еж ам ұндръсніт акомпіла ачест Мангал де Історія Прінчіпатзлі Молдавеі, нәмаї дін дорінца че ам авѣт де афаче одать ын ұнченгѣт, фіе кжт денесевжріт; къчі а-фаръ де таблоанеле дін Історія Молдавеі де Д. Пост. Г. Асакі нѣ съ афль тілърітъ ұн лімба Ромжнеаскъ вре о Історіе а Патріеі, ші аша прін ачест ұнченгѣт поате воіж дешепта пре ачій че ар щі маї віне

саъ ар авеа маі мұлте ісвоаре, ка съ скріе
 маі лъмэріт ән асемене матеріе, ші къ
 кіпхл ачеста әнтжмплъріле патріеі меле с'ар
 десвълі маі біне, с'ар әнкъноаще маі мұлтора
 ші нұ ар зъчеа прекъм пънъ акъм ән хроно-
 графърі че се афла пе ла әній свјрліте шін
 подхрі, саъ мұчезінд ән оаре каре лъзі пъръ-
 сіте ші әнскріеріле стреінілор. Къ кіпхл ачес-
 та се вор пъте деосеві әнкъ маі біне әнтжм-
 плъріле адевърате де челе не адевърате, се ва
 хотърі поате дұнъ оаре каре докъментърі о хро-
 нолоџіе маі лъмэрітъ, ші аша пе несімітіе се вор
 фаче прегътірі пентръ о історіе а патріеі лъ-
 кратъ астфел, ка съ фіе вреднікъ де асемене
 тітлъ. Пентръ тімпхл де фацъ, лъсжнд ла о
 парте къ кіар талентъл мей чел слаб есте не-
 вреднік де а әнфълоша дұпъ къвіїнцъ о асе-
 мене скріере, дар ші әмпрецигръріле, дұпъ към
 мі се паре, нұ фавореск мұлт әнтръ ачес-
 та. Пріваскъ чінева ла ісвоаръле де әнде се

иот кхлеце фанте ші ʌнтжмилърі иентрұ історіа патріі, ші атзичеа ва веде къ а-
фаръ де хронографырі пе каре де авіе акым Д. М. Когълнічеанұ қыноскжид иеапърата
требгінцъ че сра де асеміне скріері аж ʌнченіт але да ла лхмішъ, ші історіле стреіне нұ май
авем німікъ. Сынеле ʌнсъ ші пе ачесте ұнеі
черчетърі крітіче, ші атзичеа веі веде грехтатеа
че съ ʌнтімінъ къ алкътіреа ұнеі Исторій құт
де мічі а Прінчіпатзлай Молдавеі. Хроногра-
фырле Молдавеі, ʌнтрұ құт се атінде де че-
ле ʌнтыі тімпірі а Прінчіпатзлай, нұ се потрі-
векі нічі къ авторій стреіні, нічі макар ʌнтрे-
джиселе. Исторій векі а Ұигаріеі, Половіеі ші
а Тұрчіеі нұ құпрынд декіт оаре каре фраг-
ментърі деспре історіа ноастръ, ші ачестеа аде-
се ʌнтзекате пріі дәххл вре ұнеі партіі с'а ж
ал зреі.

Атж ʌн анале че ʌнтімпірі аж скріс фе-
ліхрій хронікарі ай Ромжнілор, құт ші ʌн Исто-

ріле атінгътоаре де ачесте цері комп'єсде стреінї, се въд періоаде ші тімпврі ліпсіте къ тотъл де фнтжмплърі ші фапте атінгътоаре де траівл політік ал церілор ноастре. **Л**и алтє-
 ле гъсім кжте чева, лнсь сжит непотрівіте къ totъл дннь хронолошіе, шірхл Домнілор нѣ есте
 лнкъ ашезат, ші адесъ нѣ се щіе че Домні се
 пзі ші че фапте ші фнтжмплърі се даі времеі
 ачеліа. Докъментріле оффіціале ші актвріле
 пъбліче, каре сжит челе май пътерніче довезі
 фнтръ ачеаста, не ліпсеск къ totъл. Патріа
 ноастръ прін адеселе революції ші нъвълірі де
 нації стреіне ш'ањ піердът Архіва са. Докъмен-
 твріле де аіче сањ къ сжит піердъте пентръ tot-
 деахна, сањ къ сжит фнпрыщіете пре ла парті-
 къларі ші прін монастірі, сањ къ ле-ањ дъс фн
 цері стреіне ші се афлъ фн архівеле Полоніей,
 Єнгаріей, Трансільваніей, Москвей, Петерсвр-
 глові, Віенеї ші кіар а Стокхолмълві. **Л**и
 ліпса ачестора нѣ не ръмжне алъ, декжт істо-

ріле, обсерваціле історіче ші кълъторіле фъкте де деосебіці стреїні прін церіле ноастре ші пъвлікате дн лімбі стреїне. Пе лжнгъ ачеста маї авем скріеріле лхі Гебхарді ші але лхі Енгел, карій ш'ах дат мълтъ останеаль пентръ фаптеле ші днтажмплъріле Ромжнілор. Челе маї мълте ліпсэрі че днтімпінъм днтра-
 тареа Історії Прінчіпатхлі ностръ ам пъте але днделіні прін непрецітеле скріері але лхі Самвіл Клаін ші але лхі Георгіе Шінкаі, дн-
 сь ші ачесте къ тоате къ сънт челе маї пре-
 ціоасе коморі пентръ історія общеаскъ а Ро-
 мжнілор, тотгші пънъ акъм се афль нетішріте.
 Самвіл Клаін ах алкътхіт історія Прінчіпілор
 Молдавеі ші а Цереі Ромжнеші пънъ ла оаре
 каре тімпэрі aproane де ної, днпрецігръріле
 днсе нефаворіндхл се о іспръваскъ ші се о дее
 ла лхмінъ, ах ръмас а се рътьчи прін мжнеле
 знора ші алтора. Георгіе Шінкаі деші маї но-
 рочіт дн лхкръріле сале фінд къ ел ах алкъ-

Тгіт хроніка тутторор Ромжнілор дін тоате пър-
ціле Дачіей цынь дн веакзл сеъ, тотвіш ші а-
лзі скріері се афль ʌмпрыщіете пе ла парті-
кларі ші Фолосзл че ар пътє фаче ʌнтрейе
Ромжнімі къ еле, есте пердэт. Д. Гавра ші
Пър. Арх. Герман, карій пъстреазъ къте ʌн-
манзскріс де ачестеа, қъносжнд тревзінца не-
апъратъ че аж Ромжній де асемене скріері аж
ʌнчепет але да ла лгмінъ; тоатъ Ромжнімеа
къ ʌн зел неспзс аж прыміт асеменеа кърді,
днсе акзм аж контеніт къ тіпъріреа. Дін че
прічинъ? . . .

Арътжнідевъ слабеле міжлоаче че ам авзт
ʌнтрэ компілареа ачесті Манзал де Історія
Прінчіпатхлзі Молдавеї, ремжне а въ маі аръта
ʌнкъ о прівіре үенераль асгира ʌмпърціреі ші
а матеріеї че аре а къпірінде. Історія Прінчі-
патхлзі Молдавеї, каши а тутторор үелоралте ста-
ттарі де астьзі, се ʌмпарте ʌнтрей пърді үенера-
ле, адекъ: ʌн Історія веке, де міжлок ші нозъ.

Історія веке се ʌнчепе къ челе маї ʌнтъв
 ʌнишінцері деспре **Дачіа** ші лъкъторій ей, ші
 се погоаръ пънь ла веніреа лзі **Богдан Драгош**
 къ о колоніе де Ромжні дін **Марамърьш**,
 прін каре се фаче ʌнчепэтъл **Прінчіпатъл**
Молдавей.

Історія де міжлок се ʌнчепе де ла ʌнтеме-
 ереа **Прінчіпатъл** прін веніреа лзі **Богдан Драгош**,
 ші се погоаръ пънь ла съпънереа лзі
 съб съзерінітатеа **Османілор.**

Історія нозъ се ʌнчепе де ла съпънереа **Прін-
 чіпатъл** съб съзерінітатеа **Османілор** ші се ва-
 ʌнкіе къ веніреа Ръшилор ла 1828. — Фие-
 каре дін ачестеа се ʌмпарт ʌн маї мълте пе-
 ріоаде, каре тоате се ʌнчен къ вре о епохъ
 вреднікъ де ʌнсемнат.

ʌн історія веке вом віде феліքрітеле рес-
 ხоae театрізате ʌн пъмжнтріле ноастре къ
Дачії маї ʌнаінте де ера крестінеаскъ де къ-
 тръ **домніторій Мачедоніеї** ші апої де кътръ

Романі. Стірпіреа Дачілор днвінші де Азг-
 стэл Траен ші дмпопорареа церей къ колонії
 Романе, днтемеереа ші днфлоріреа нозлхі стат
 пънъ съб Жмпъратэл Галіенс, статэл де-
 фензів ші еміграцііле дн дмпредізръріле нъ-
 вълріеи барбарілор, карій зни дхпъ алцій аж тре-
 кхт пе аіче ка прін о поартъ де ла 211-570,
 кънд къ тречерееа Аврілор дн Панонія пэтэръ
 віеції Ромжні а се ресхла пъцін тімп дн паче,
 ші погоржндусе де прін мхнції ші кодрій Карпа-
 цілор, пе зіде съб оаре каре мічі Домній саж
 капітанатэрі прекъм Іспанії пінтре плаізріле мхн-
 цілор Астэріеї кънд се днбхлзіръ де Серачені
 ші де алцій барбарі, пъстръръ а лор гхверн
 пропріж, націоналітатеа, релігія, датінеле ші
 лімба, лъпіндусе дін асемене азілхрі пе ла поа-
 леле мхнцілор ші прін осебіте пърді але Да-
 чіеї Кжмцене, пънъ кънд дн векхл ал XIII
 ші ал XIV прін веніреа Радхлхі Негрэ Дзка
 де Фагараш ші Омлаш дін Трансілванія дн

Цара Ромънеаскъ ші а лзі Богдан Драгош Дѣка
де Марамэръш ѣн Молдава адѣкжид къ сіне
нохъ колонії де Ромжнї, с'аѣ ѣнтемеет Прінчіпа-
теле де астъзі Цара Ромънеаскъ ші Молдава.

Ли історія де міжлок вом віде Прінчі-
патъл ка стат неатжриат дѣпъ ценізл полі-
тік ал епохей ачеліа, пвртжид ресвоае къ
статєріле ѣнвечінате пентръ пъстрареа націо-
налітъцеі ші а неатжриреї, реформа ѣнтро-
дзеє ѣн Прінчіпат атжт ѣн рамъл політік кжт
ші Еклезіастік пріц ѣнцълентеле лецизірі але-
лзі Александръ чел вѣн; ненорочіріле ресвоа-
елор чівіле прічинзіте пріц івіреа маї мълтор
претіндаторі ай тронзлзі, ші пріц ѣнрізріреа че
кжцігъ націле вечіне ла аша ѣмпредізрърі ѣн
інтересзріле дін лъгнтръ але ачестъ стат ѣм-
біете къ інревеніреа лор. Лисфжршіт ѣн
міжлокъл ѣнор астфелъш де ѣнвълзірі се наше
Стефан чел маре барбатъл черут де едохъ,
ачеста ка домніторіш пзтернік схіндзе пе тро-

язл Молдавей, ка оаре кънд Епаміонда дн
 фрэнтеа статълзі Тебан, къ врацъл ші ценівл
 се ѿвжхръ Фэрія Таласелор вжитгітоаре, дн
 ильцъ ваза Молдавей днаінтеа лзмей політіче
 ші історіче ші пэртъ Егемонія днтрэ статгі-
 ле крестіне але Европеї, лзптжндусе пентръ
 алтаріш ші патріе ка оаре кънд Леонідас дн-
 протіва барбарілор нъвъліторі дін Асіа. •Дн
 ачесте тімпгірі үнта Османъ ка нозрі гроши
 сұфлаці де къмпліте оркане, се днфъцошазъ къ
 грозъвіе пе орізонзл Европеї, тоате націле
 крестіне але ачестгі контінент, ка трестіа
 сұфлатъ де вжит, днчеш а тремзра пентръ а-
 лор ңеатжринаре, націоналітате ші релігіе.
 Імперія Романо-Ресърітеанъ дзпъ зи траjk де о-
 міе де ані і се дъ де кътръ ачестіеа чеа май
 де пе ҳрмъ ловітхръ оморжтоаре, ші капітала
 ей Бізантізл, Рома чеа нозъ, резіденція Ро-
 мео-Азгустілор къчерітъ се пріфаче дн капі-
 тала Сұлтанілор Османі; Семілгна се днаілцъ

Ан локъл кръчей престе къполіле челе фръмоясе але бісерічілор крестіне, ші палатѣріле Імператорілор еаъ нъміре де сераізрі. Сервія, Българія, Ілірія, Албанія, Мачедонія, Гречія, Кръмъл ажънг а фі провінчії Османе; Унгарія се дикалкъ ші днсъш Віена, резіденціа а-лесългі де Імператор Роман де апъс се вомъзърдеазъ де Фокхріле Мъсълманілор днвінгъторі. Молдо-Ромжній днсъ днсъфлеції де кредитнцъ ші комендації де ерохл лор Мареле Стефан, се о-пън къ браце дн армате похойлгі фанатік ал Ісламългі, кареле ревържндгсе къ фхріе се пъреа къ вре а днека тоатъ Европа. Адвінцеріле пъртате де Молдо-Ромжні асъпра ачестора, дн прівіреа мікългі нъмър ші а пъзінелор міжлоаче че аъ авът днпротіва Ѳней армії де зече орі маі маре, се пар а фі счене мітолоюще.

Ан історіа нохъ вом віде къ къ моартеа Марелгі Стефан пердъ Молдава нъ нъмай Егемонія, ка оаре кънд Теба къ моартеа лзі Ше-

лопіда ші Епаміонда, дар кіар ші неатжнареа са. Прін ачеаста се адевереще ұн історіа церей ноастре дұпре кәм ші ұн історіа алтор статзрі векі ші нөхъ, актіома ачеа лъудать: къ де вреднічіа ғылай сінгэр барбат се атжрнь мжитзіреа с'ақ ұнълцареа орі қырғіа стат. Богдан ал IV філл лхі Стефан, сәндисе пре трон, дұпъ ұнсузі сഫاطرіле превъзъторізлхі сеъ пърінте дате лхі ші боерілор цереј ла моарте, ұнкесе прін солі паче ші аліаціе къ Порта Отоманъ. Къ асемене кіп ел асіггеръ фінща політікъ а цереј, адхмврінд'о съв скътъл пътернік ал Імперіей Отомане, шій пъстръ неатжнареа дін нъхнтръ, леғіле, релігія ші дрітъл аш алеңе пре ал ей Доми патріот. Съб асеменеа фазъ політікъ, стареа дін нъхнтръ а цереј ажынсь а фі фоарте трість: Інтризеле ұнтра домні ші нобілі іскжид ресвоае чівіле аж дат о-казіе вечінілор Польші, Ծнгэрі, Татарі ші Тәрчі де а ұнтра дін нох къ а лор армій ші інтервен-

ції, ші асемене ʌмпрецизрърі нз нзмаі аж
 ʌмпіедекат прогресыл ʌнтрз ʌнвзньтъціреа фі-
 зікъ ші мораль, даръ аж вестезіт ші чеа маі
 фръмоасъ флоаре а церей ші аж архикато дін
 тр'о позіціе ръ ʌн алта маі стрзничнътоаре.
 Къ тоате ачесте Молдо-Ромжнй ла ʌмпрециз-
 рърі аменіцетоаре езістенціе лор, н'аж пре-
 ұетат а се апъра ші акзм къ мжнъ ʌн арма-
 тъ, кіар ші ʌмпротіва Імперіей Османе пънъ ла
 сфершітъл веакължі ал 17-леа. ʌн аша ʌн-
 прецизрърі; деші ʌнкэркаці неконтеніт ʌн рес-
 боае, тотж нз зітъ реформеле ші ʌнвзньтъці-
 ріле дін нъзытрз. Дін тімп ʌн тімп се въд
 статорнічіте ашъзъмінте де ʌмвъцътъръ, прекзм
 Академія де Котнарж, ʌнтемеетъ де Деспот
 ші ачеа дін Іаші дін Монастіреа Сфінділор Треі-
 Йерархі де Васіліе Лзпъл; дін каре аж ешіт
 барбаці че аж фігзрат ка міністрі ші ʌнвъцеторі
 пънъ ші ла кабінетеле статхрілор ʌнвечінате.
 Молдо-Ромжнй къ пас грабнік ʌнаінта ʌн ка-

леа чівілізацієй апусклзі, дисъ тоате ачесте пропошірі се фактъ днапоері. Аирігріреа Османъ, дін прічина незніреї днтрє сіне се днтемеіазъ асгура лор, ші днпрезнь къ джнаса суперстіція, ігноранція ші днчнірікъл. Да днченітъл веакълзі ал 18-леа, Домнъл Дімітріе Кантімір днтрх пінтіреа де а скъпа де съзерінітатеа семілгнєї ші а асігзра неатжнареа цереї, с'аж аліат къ Петръ чел маре Імператоръл Рзсіеї, дисъ о асемене аліаціе прін пачеа де ла Прѣт еа ги сфжршіт ръѣ, ші Молдо-Ромжий піерд ші чел май де не зрмъ дріт челі май ремъсьсе, адекъ: дрітъл де а фі окърмайїці де кътръ Домні алеші днтрє боерій пъмжитені. Де ла ачеастъ епохъ Поарта аж днченіт а ржндгі деа дрептъл дн лок де Пашъ ги крещін дін Гречії фанаразлзі.

Къ свіреа Домнілор фанаююці пе тронъл Молдавей се префъкъръ ші фаца ші үенізл церей. Да пъ прінчішиле ші інтенціїле ачестора,

карий прекъм ера жицъскъції ли страїл Асіатік,
 де асемене ші жицъфлециї де ценівл деспотік;
 цінтиреа лор аж фост де а съ сгі ші а съ ціне
 пе тронъл Принціпатълзі къ орі че німічре а
 інтересърілор церей. Ли періодъл ачеста по-
 поръл Молдо-Ромжн с'аж дісармат, четъціле
 церей с'аж дескіс гарнізоанелор Търчещі, цара
 с'аж съфъшет, парте лжнідхсе ка теріторій че-
 тъцілор съвізме де Раіа, парте джнідхсь де къ-
 тръ .Аналта Поартъ спре къмпърареа пъчей ші
 індемнізації; къ каре чесій піердъ Молдава апроа-
 пе де $\frac{2}{3}$ дін житрецімеа ей. Сентиментъл де
 націоналітате житре Молдо-Ромжні, ацізниш
 парте къртізані с'аж шерві ші прін зърмаре
 органе аї домніторілзі стреін, парте пъръсіці нх-
 маї ла коарнеле плахгълзі ші жицъпілаці къ фелізрі
 де ангърій ші давіле пънъ ла сана де лемн,
 аж аморціт къ тотъл. Ли лок де схоале наці-
 онале с'аж жицъпіцаат гречещі жицъпілаці ші лімба-
 ноастръ се апропіе де къдере, ші Молдо-Ро-

Мънзл нѣ се маѣ къноще пре сіне чіне есте, гата
 Фінд а прїмі жъгъл ші націоналітатеа орї
 кърї џінте стреіне. Кънд дар Молдава се
 пъреа ацінсь оаре към ѣн агоніа морцеї прі-
 віть ка Фъръ пътере ѣн челе дін нъхнтръ, ші
 Фъръ вре ѣн ажъторіѣ ѣн челе дін афарь, стжнд
 ѣнtre фокхріле а доѡж пътері ресбоітоаре, ші
 Фінца ей дін мінѣт ѣн мінѣт аменінцатъ; атхн-
 чеа Проведенціа ачелгіа, ѣн ѣрна къргіа стаѣ
 сордї џінтелор глобългі пъмінтек, о мжнгзі
 де прімеждіе. Цінтиреа ла Монархіа ѣніверсалъ а
 лгі Наполеон аѣ кътремграт дін темеліе тоате
 статвріле Европеї, тоці Монархії ѣрнінд алте
 ѣнтрепріндері ші інтенцій політіче че аве ѣн-
 дрептате спре осебіте пърці, с'аѣ ѣнармат ші
 аѣ ѣндрептат тоате лгкръріле лор кътръ ап-
 сзл Европеї, ші аше ресбоаеле ѣн партеа ресъ-
 рітглгі аѣ ѣнчетат. Ідеіле веакългі ал XIX,
 де патріотісм ші де ламінъ ѣнчепхръ а стръ-
 бате ші ѣнtre Ромжнї, скріріле а маї мълтор

варбації ші маї къ самъ а лѣтіи Петръ Мазіор деспре ұнчепѣтъл Ромънілор аѣ дат ын маре імпълс націоналітъцеи ноастре. Аифійнца-
реа схоалелор Ромънешії прекъм ұн Трансілва-
ния, Гімназія ші Семінаріа дін Блаж, ұн Ծыгаріа
Гімназія лѣтіи Вулкан ші схоалеле препаранде
дін Арад, ұн Молдава Семінаріа Веніамінь дін
Сокола ші Кэрсэл де Математікъ дін Іаші съв-
дірекція Д. Г. Асакі, ұн Цара Ромънеас-
скъ схоала Національ ұн Колецил Сфінтълві
Сава дін Бэккрешії съв дірекція лѣтіи Г. Лазар,
аѣ фост ка прегътітоаре, каре прекъм Фокъл
лѣтіи Промітєш адъс дін черкъ, аѣ ұнчепѣт а а-
прінде ұн ішмелे тінерімеї Ромънілор сенті-
ментъл чівілізаціеї. Тоате ачесте ші ұн-
тжмплъріле анълві 1821 къ ізбѣкніреа револю-
ціеї Гречешії нѣмітъ Етеріе, прегътеск ын віторкъ
маї Ферічіт пентръ Прінчіпателе Ромънешії.

Ан епоха ачестор тъмплърі қъносқънд Поарта
некредінца ші ролеле ұккатае ейде кътръ Домній

Фанарізлхі ржндуції ʌн Прінчіпате, аж веніт ла ʌн-
 целесъл кхвійнцей ші а невоєй де а пріїмі черереа
 Молдо-Ромжнілор пропхсе ей де маї мхлте орі, ка-
 цара, потрівіт кх стіпхлаціїле векі але ʌнкінъреї
 сале, съ се бхкхре де дрітхл де аші алеце пре ал
 ей Доми дінтре новілій пъмжитені. Де ла ачеастъ
 време мхлте алте ʌмпредізрърі не він ʌн ажтор,
 прекхм ші пачеа де ла Андріанополе ʌнкеесть
 ʌн хрма ресбоізлхі декларат Пордеї де кътрѣ
 Рхсія ла 1828, ʌн каре съ рестаторніческ
 ші се асігхреазъ дрітхріле векі а Прінчіпателор.
 Домній алеши дінтре пъмжитені се хотърьск
 а фі пе віацъ, ші о нозъ лецигіре Фхндаменталь
 нхмітъ Регхламентхл Органік, ʌнтродх-
 се, асігхреазъ езістенціа політікъ а церілор, ші
 ле дъ о реформъ потрівітъ кх џеніхл статхрілор
 Европеене де астъзі.

Джнд ла лхмінъ ачест манхал де Історіа
 Прінчіпатхл Молдавеї, де ші нх пот зіче къ
 ам ʌнлхтхрат невоєа че се сімцеа де о Істо-

rie a Патрієй каре фъръ сфіалъ съ поать фі
съпъсь крітічей Історіче ші філософіче; днсъ
чел пецин мъ мъгхлеск къ ам фъкът зи днчес-
път ші о превестіре пентръ ачеа Історіе. Ка-
ачел че ам ірескът дн сінхл патрієй ші
дн а сале ноъе ашезъмінте, дорінца меа нъ
ањ фост алта декжт а. днкъноаше компа-
тріоцілор меї днтжмпльріле Патрієй пе кжт
ші пе міне талентъл ші дмпрециръріле
м'ањ ертат, ші адешепта прін ачеаста зи інте-
рес маї віњ пентръ націе ші Патріе. Фіе ка
лзкръл днчепът днтръ ренащереа мораль ші
політікъ а Ромжнілор се ажзингъ ла цінта до-
рінцілор пофтіте де тоці віне къщетъторій ші
адевърації патріоці.

I. АЛБІНЕЦ.

МАНДАЛ

ІСТОРИА ПРИЧПАТВЛІЙ

МОЛДАВЕЙ.

ІСТОРИА ВЕКЕ.

ПЕРІОДЪ I-й.

Деспре челе май векі житжмпльрі але дачеї пънъ ла къ-
дереа еї сѣ б романі.

Церіле ӡи каре лъкхескъ астъзі Ромжній
ангме: Молдава, Бесеравіа, Буковіна, Тран-
сіланіа, Банатъл, партеа Ҳигаріеї деспре ре-
съріт пънъ ӡи Tica ші цара Ромжнеаскъ, се
нъмеаෂ дін векіме Дачія.

Хотаръле ачестей цері, өра ла ресъріт ма-
реа Неагръ, ла амеазъ-зі Ҳнъреа, ла апъс
Tica ші ла меазъ-ноапте о парте дін мэнцій
Карпаці ші Ністръл. Лъкхіторій еї чеї житъз
аෂ фост Агатірзій, ӡи попор де орінъ Чел-

тікъ, карї **Ди** тімпєрї некхноскъте трекжид де престе **Дњиреа** с'аѣ ашезат аіче. **Днтрє** джиншї аѣ венїт маї тързіѣ ш' о парте де **Пецї**, къ ачестіа аместекжидссе аѣ **Днчепют** а се нхмі де кътърь **Історічї Гречї** ші **Романї**, дхпре нхмелє челор маї мвлтє четъцї че се **Сфжршеаѣ** **Ди Дава, Давї** с'аѣ **Дачї**.

Тоцї історічї ч' аѣ скріс деспре **Дачї**, се знескѣ **Днтрѧ** ачеіа, къ й аѣ фост о націе фоарте пхтернікъ, ізвітоаре де ресбоѣ ші неатжрнаре, **Днкжт** маї къ вхвріе прімеаѣ моартеа, де кжт съ поарте жхгъл знеї домнї стреіне.

Дін фрацеда лор вхрстъ, се крещеаѣ спре а фі одініоаръ бравї апъръторї патріе ші пентрѧ ачеста траівл лор **Дндеобще** ера фоарте сімплѣ ші **Днвхртошат** прін мвлтє останеле. Замолксіс, зи сколерюѣ а лхї **Шітагора**, ліаѣ фост **Днтъігл** лецігіторюѣ пре каре апої лаѣ ші **Днзейт**.

Челе **Днтыѣ** **Днтжмплърї** че поменеще **Історіа** а се фі фъкът **Ди** локхріле ачестеа, аѣ фост експедіціа лхї **Даріе** **Істаспіс**, **Дмпъратвл** **Персіеї**. Ачеста пе ла англ **510** **Днаінтеа** д. **Хс.** трекжид **Дњиреа** престе зи под фъкът де ел **Ди** дрептвл політіеї **Картал**, аѣ афлат локхрї пхстї ші ліпсіте де лъкхіторї. **Асеміне** стратігімъ нхноскжид'о **Даріе**, с'аѣ **Днаінтіт** кхарміа.

са ли нъвнтръл церей, ш' аиче ликънціхржидъ-
се де одатъ де лъкгіторі, аша с'ањ ливінсъ,
ликт дъпъ че пердъ о парте маре а арміей,
нъмаи къ фъга ањ пътът скъпа дінтре джншій,
трекжид *Джнъреа* лирапои пе хнде венісъ. А-
лександър ал Мачедоніей ликъ с'ањ лхпнат *Ли-*
протіва афестор варварі; даръ възжид ероісмъл
лор ші темжидъсе а нъ къде ли кърса лзі *Да-*
ріе, с'ањ гръбіт а ликіе паче къ ей. Лісімах
ал Трачіеї деклържид ръсбої *Дачілор*, ањ тре-
кът *Джнъреа* ші ликъіржидъсь ла лхпть къ *Дро-*
міхет ріга лор, с'ањ ливінс ші ањ къзът прінс.
Дроміхет пріймі пе Лісімах къ тоатъ помпа
лимпърътеаскъ ші апои жл словозі жмбійндъл а
лега къ ел о прієтеніе. Дін ачеаста се віде-
реазъ къ *Дачії* нъ ера ѡн попор сълватік ші
тотодатъ се осъбеањ де *Трачії*, карі ера ѡн по-
пор къ тогъл варвар.

Дъпъ съпѣнереа Мачедоніей де кътръ Романі,
хотаръле Імперіеї, ажънгжид а се ли тінде пъ-
нъ ли *Трачіа*, се ли кълка адесъ де *Дачії*, ка-
жній че ера ізбіторі де а пръда. Пентръ ачеа-
ста конеслъл *Флакъс*, ка генерал ал Романілор,
експедінд ла 132 ані л. д. Хс. асъпра лор, жі
алхнгъ дін *Micia* ші статорнічі *Джнъреа* де хотар
Імперіеї Романе. Де ла ачеастъ епохъ се фъкъ

къносът маи къ самъ лъмей Романе ші Историче, дінкоаче де Дънъреа статъл Дачіеї съв о формъ де Ригат; ай кърхеа лъктіторі неконте-нінд а нъвълі ш' а фаче пръдъчігні ѳн Имперія Романілор, се ѡникъркъ къ ей адесе ѳн ресбоае, каре маи ла Ѹрмъ трасе дъпъ сіне ні-мічіреа статълзі лор.

Пе ла 56 ѳнаінте д. X. Боербіст, ѣн дом-нітор ал Дачілор, с'аѣ пъс ѳн фрнтеа ѣней ар-мій де **200,000** ш' аѣ къчеріт тоате церіле де ла мареа Неагръ, пънъ 'н Азстрія. Ан-тоніе Прo-консулъл Мачедоніеї, ѡникъержидз-се къ ел ла ресбоюѣ, с'аѣ ѳнвінс ші стеагъ-ріле апъкате де ла Романі ле ашъзъ 'н че-татеа Гензкла. Дъпъ моартеа лъї Боербіст, статъл Дачіеї се 'нпърці ла маи мълці Домні-торі, карій не ѣніці ѡнтре сіне къзгръ ѳн маи мълте ресбоае дін нъгнтрз; пънъ кънд Дече-бал, аїзингжнд а ѣні съвт а лъї сінггръ Дом-ніе, пре тоатъ Дачіа, се фъкъ ѡнфрікошат тъ-търор вechілор.

Ресбоаеле Романілор къ Дечевал с'аѣ пр-тат ѳн чеа маи маре парте къ о кръзіме към-плітъ ші съв ѡмпъръціреа лъї Домедіан, ріга Дачілор ѡнвінсъ пе коменданцій Романі, Апіс Савінгс ші консулъл Фускъс. Ісліан рън дін-

дъсъ їн локъл ачестора, ұнвінсъ пе Дачі лжигъ Талпа ші стръбътъ пънъ апроапе де Сармісагетъза; ұнсъ къ тоате ачесте бірхінде, Романій из с'аѣ фолосіт къ німікъ, къчі Домециан, ұнвінгжадъсъ де кътръ Кваді ші Маркоманій, се възъ невоіт пентръ а пүте ұнкее пачеа къ джиншій, съ се ұндатореасъ а пъті ғи трівът пе фіешкаре ан. Ачест трівът ла пріміт Дачій пънъ ла сүреа лзі Траіан пе тронъл ұмпъръціей.

Траіан, пентръ а скъпа пе Романій де о аша рұшіноасъ даре, експеді к' о пхтернікъ, арміе де **60,000** асъпра лор, ші ұн маі мәлте лотвірі че авъ къ ей, жі ръспінсе пънъ дінколо де Мгрешъ. Бътъліа генераль де пе шъсхл де лжигъ Тэрда, хотърж соарта ресбоівлій. Романій дзпъ о крүнтъ лзитъ, аѣ ұнвінс пре Дачій; ұнсъ нәмъръл морділор ші а ръніцілор ера аша де маре; ұнкожт Траіан аѣ рұпт кеар мантіа са, спре а лега ръніле солдацілор. Дачій не маі възжид акъм алъ мжнгіре се адъпостіръ ұнтре зідгріле четъцеї Сармісагетъза. Траіан ұрмъріндій, с'аѣ ұнфъдошат ұнаінтеа порцілор ачестей четъци, ші невоі ұнсфжршіт пе Дечебал а ұнкее паче къ ел, събт ұрмътоареле кондій: Тоате машінеле де ресбоіж ші армелел

съ се тръдее Романілор, прін четъціле Дачіей се ұнгъдъеасъ гарнізоане Романе, солдаці ної съ иѣ маї стржнгъ; Фъръ воеа Романілор, съ иѣ ұнчепъ вр' ын ресбоѣ ші Дачій съ пльтеасъ трі-взтхл анжал. Дзпъ ачеаста с'аѣ ұнтарнат ла Рома, ынде спре мълдъміре пентръ асьміне Фаворітоаре паче с'аѣ пріміт къ тріумф ші і с'аѣ дат тітлъ де Дачік.

Пачеа ачеаста иѣ аѣ цжнгт ұнделзинг, Де-чевал непзтжнд съфері жъгъл Романілор, аѣ ұнчепът ұмпротіва трактатхлгі, а ұнтьрі дін ноѣ четъціле марцінілор, аші фаче машіне де ресбоѣ, ші маї ла ұрмъ а се ұнкъера ла бъ-тъліе къ Іазігій аліаці а Романілор. Траіан ұнщінцат де ачестеа, порні дін ноѣ асъпра Да-чілор ші ажънгжнд пе малхріле дін-а-дреапта Да-нъреі, пентръ а кърма греутъціле че ұнтім-піна къ тречереа арміеі престе ачест ріѣ, о-ржнді а се зіді прін архіектхл Аполодор ын под де пеатръ. Арміа Романъ възжндусе дін ноѣ ұн Дачія, ұнчепъ а се ляпта къ чел маї ұнфокат ентхсіасмъ ал ресънъреі; Дачій ұн-вінші дін тоате пърціле, се възгръ невоіці а къзта адъпост ұнтре зідіхріле четъцеі лор де къпітеніе капиталіа Сармісагетхза. Аіче ұнфъ-дошжндусе Романій аѣ ұнчепът крънта бътъліе,

Ди кареа четатеа Сармісагетъза с'ањ къчеріт ші і с'ањ дат Фок; чеа маї маре парте а Да-чилор че ера аіче с'ањ үніс сінгхрі, ръмъшіца с'ањ Фъкхт прізоніеръ, ші Дечевал пентръ а нѣ къде віš ди мънеле Романілор с'ањ днівенінат сінгхр. Траіан ненѣтжид үйта кръзімеліе Фъ-кхте Романілор де кътръ Даچі, нѣ с'ањ мълць-міт нѣмаї къ атжта, дар аж трімес арміа ди тоате пърділе, ка претѣтндене пе үнде вор а-фла Даچі съ'ї омоаре.

Прін аша мъсврі, чеа маї маре парте де Даچі с'ањ стжрпіт, о парте с'ањ дісцерат ла Роксолані, алта с'ањ асканс прін мънці ші пъ-дхрі пе үнде с'ањ стжанс ди үрмъ ші ексістен-циа лор.

ПЕРІОДЪЛ II.

ДЕ ЛА ДМПОПОРАРЕА ДАЧІЕЙ ПРИН КОЛОНИЦІЇ АДѢШІ ДИ ИТАЛІА
ПЪНЬ ЛА ТРЕЧЕРЕА АВАРІЛОР ДИ ПАНОНІА.

Траіан сжршінд къ о аша нөрочіре ресбоівл ди Даچіа, с'ањ литорс ла Рома үнде аж фест пріміт къ челе маї стрълчітоаре чінстірі. Пъ-мжнтул Даچіе, дешъртат де лъквіторі къ прі-лежъл ресбоівлі, пентръ а нѣ ръмжне нефоло-

сіторів Романілор, хотърж Траіан ка съл ам-
 попорезе къ колоній дін Італія. Дечі резі-
 дінд мълте дін четъціле Дачілор ші алтеле
 дін ноෂ фъкжнд, трімесе дн Дачіа нензмъ-
 ратъ мълціме де лъкгіторі дін Італія, ка-
 рій статорнічіндзсе аколе се префъкші ачеа-
 стъ царъ дн провінчіе романъ. Колоніїї трі-
 міші аіче н' аж фост оамені фъръ месеріе, да-
 ръ парте ера плзгарі, парте мещері де тот
 фелівл; дін карій зни с'аж ашезат прін кжмпій,
 еаръ алцій прін четъці, прін каре с'аж дн-
 кантонат ші легеоане спре апърареа цереї,
 прекъм ші магістратзрі спре гъвернареа про-
 вінчієй. Прін аша колоній се днтродзсе дн Да-
 чіа лімба Латінъ, реліціа ші датінеле романе,
 гъвернажндзсе дн нъхнтрі де лециле констітюдіеї
 романе, іаръ дінафаръ апържндзсе къ пзтер-
 нічіа вълтзрілор Ромеї де карій пе атзінче тре-
 мъра лъмеа. Днтре легеоанеле трімісе спре
 апърареа Даціей, се афль ші легеонзл ал XIII
 нъміт це амън сеаж а Іасіенілор, каре аж дн-
 темеет четатеа нъмітъ Мѣніціпізм Іасіорзм, а-
 декъ політіа Іасілор. Дн ачест кіп Даціа,
 префъкшъ дн провінчіе романъ се дмпопоръ да
105, 106 ші **107** д. X. къ колоній ро-
 мане. Дін ачесте в колоній се трагъ Ромжній

карий дінтрे четъценій ұнтынсеі Імперій романе
маі поартъ ұнкъ пънъ астъзі нымелде Роман.

Шептеспрезече веакхрі ші маі үлемътате
сжнти де атхиче, ші ұн діастіма ачеаста, мій
ші схте де Фортхне, префачері ші стрхичінърі
політіче аж трекхт престе схпрафаца ачестій
пъмжнит; къ тоате ачесте Ромжній, ка кжнд
ар фі врхт съ ұнфразите нестаторнічіа ші віжъ-
ліле веакхрілор, аж стат пънъ астъзі ші къ
мжндріе пот съ зікъ: Ної сжнтем Ромжній.

**ЧЕЛЕ ТЖМІЛАТЕ ҰН ДАЧА ДӘПЪ МОАРТЕА
ЛӘІ ТРАІАН.**

Къ моартеа кхчеріторхлкі Даціей се погорж
ұн мормжнит ші Ферічіреа колонішілор ей. А-
дріан, әрмъторіл ләі, съв кхвжнит де а Фері
Імперія де нъвъліреа гінтелор варваре, схрпъ
подвл де песте Дхнъреа, ші ера гата де а лъ-
са ші Дація сът ұнкхріреа варварілор, дақъ
нъ л'ар фі абътхт де ла ұн асеміне план пріе-
тіній лзі ші ай попорхлкі Ромеій. Даечі експе-
дінд къ о арміе асхпра Сармацілор че воea
сь ұнтре ұн Даціа, жі ұнвінсе ші къпътъ
пентрх ачеаста тітлх де „мжнти торізл
Даціеі.

Съв ұмпърації әрмъторі лгі Адріан, Дачіа
се бжитгі кәмпліт де ұнкълкъріле Сармацілор
ші але Гоцілор, пънъ кжнд Чесарғл Дечіе,
пътрхнс де пътіміріле колоністілор ей, експеді
асхпра ачестор варварі, ші претутіндене пе үндегі
ұнталнеа жі үтеа, асігұржнд прін ачеаста лі-
ніщеа церей. Ачест әдмнітор нх һәмай мжитгі
пе Дачіа де варварі, даръ, възжнд къ кә атжтеа
нъвълірі се ұмпәцинасé һәмърәл лъкгіторілор,
адхсе нохъ колонії дін Італіа ші ұмбхнътъці
прін ачеаста дін нохъ соарта Дачіе. Лініщеа
ші сігхранціа колоністілор Дачіе, нічі прін а-
честе ұмбхнътъцірі нх қінғ ұнделғнг. Некон-
тенітеле нъвълірі а націлор варваре ші декре-
щереа пътернічіе романе, аж ұнделіт ұнсфжр-
шіт къ тотыл иенорочіреа лор.

Дхпъ моартеа лгі Дечіе, Гоції әд атжта пъ-
тере аж ажхнс, ұнкжт ұмпъратыл Галіенхс,
спре дефъмареа һәмелгі Роман, ұн лок де
арме ле пропхсе бани, пентрх а кәмпъра пачеа.
Ачеастъ паче аж қжнхт һәмай үн ан, къчі Го-
ций, непрііміндеші трівхтхл, аж нъвъліт ұн Дачіа
дін нохъ, ші апої німіне н' аж маі пътхт скоате
ачеастъ царь де съв жхгхл лор. әд 274 ұм-
пъратыл Азреліан, възжнд къ есте къ непхтінцъ
де а маі апара пре Дачіа де варварі, къ тоа-

те рѣгъмінцеле колоністілор де аіче, аѣ трас лецеоанеле дін ea, ші ѣмпрезнъ къ ачестеа с'аѣ рѣдікат ші ѣн мік нѣмър де лъкгіторі, пре карій трекжндуѣ де чеевалтъ парте а Дѣнъреї, іаѣ ашъзат ѣн Micia, дѣпъ каре с'аѣ нѣміт Micia, Дачіа Азреліанъ. **О**датъ къ лецеоанеле ѣнсь, н' аѣ трекѣт ші тоці лъкгіторі Дачіей карій, прін 179 ані де ла а лор веніре аіче, фоарте таре се ѣмвлісіе ші къ тоате къ рѣдікареа лецеоанелор аѣ тревѣт съ ле ѣнствле фрікъ, тотчій депріншій Фінд акъм къ варварій ші възжид къ ѣн ачеле тімпгірі, нічі ѣнтр'ѣн лок нѣ поате съ ле фіе маї ѣнне, аѣ пріїміт маї вѣкгрошій а віде пе варварі ѣн патріа лор; ѣнде дін локгіріле челе мъноасе, авеа пъргреа къ че съ ле еасъ ѣнайнте, декжт пъръжндуѣ, съ се депрітезе де пъмжнтул ѣнде с'аѣ фост нѣскѣт ші крескѣт, ші ѣнде аѣ петрекѣт пърінцій ші стръмошій лор. **О** маре парте дін колоністій рѣмаші ѣн Дачіа с'аѣ трас маї къ са- мъ пе ла стржмторі ші мѣнці, ѣнде аѣ ѣнфор- мат статхрі събт домніторі націоналі, пъстржн- дхші а лор лімбъ, реліціе ші обічеігрі.

Пъмжнтул Дачіей, дѣпъ рѣдікареа лецеоанелор романе, рѣмасе къ тотчіл събт домніреа Го- цілор. Ачешіа ѣнтемеінд о ѣмпъръдіе пътер-

шікъ, че се ұнтындеа де ла мареа Неагръ пънь ла чеа Балтікъ, аж петрекут пе аіче пънь ла веніреа Хынлор. Съв домніа лхі Констандін чел маре, Дачіа се ұмпрезиң пе пъзінж тімп къ Імперіа романъ, ші ұначеастъ време се лъцж май къ самъ нұ нұмаі ұнтрє Ромжнй де пе аіче Крестінісмұл, даръ ші ұнтрє Гоці, ші ұн сіноджл де ла Нічеа се афлъ ші Теофіл Ешікопұл Дачіей.

Пе ла анжл 376, Хыній ұнтрјнд ұн Европа аж дат май ұнтынж престе Гоці, пре ачестіа алғынгжндій де дінаінтеа лор, аж ұнтемеет о ұмпъръціе че се ұнтындеа де ла Дон пънь ла Тіса. Прін веніреа ачестор варварі, лъкxіторій Дачіей се ұмповоръръ де нөхъ неферічірі, къчі нұ нұмаі дін семнеле челе дінафаръ але хаждвлій лор трєп, даръ ші дін порніріле лор Хыній ұнфъшошеа карактержл ұнегі нації мұлт май крхнте ші май сжнцероасе декжт челе че ұнкълкасе Дачіа пънь акжм. Іі немұлцъміңің алці варварі нұмаі а пръда ші а жъфгі, ұн а лор кълъторіе пхръреа жші ұнсъмна дрхмұл прін сабіе ші фок.

Ла 434 Атіла сеаж Ецел, ажғынгжнд а фі комендант ачестор оарде, пръдъ май ұнтый Ориентжл, ші апоі пъзіндесе ұн фрнтеа а 700,000 де

остаіш, ші джиджі сінгір тілизде „спаіма
лжмей шілчіллігі. Дамнезе є, сағ
Фідрентат кътръ апгс, Афіоржд прін але сале
кразімі пе тоатъ Европа. Ли провінчіа Кампаніа
лжнгъ Шалон се ұнвінсь де кътръ генералл
роман Аеңіе, діпъ каре воінд а'ші ръсбұна
пендр'о асеміне ұнвіндере, апгъ спре Італіа ші
Фъкъ аіче о мәліміде пръдъчігіні ші пъстіері.
Лисфіршіт, ұнтарніжідесе Ли Паноніа кіар
Ли ноаптеа късъторіе сале къ Індіко аж мұріт
Лиекат Ли сәнде.

Церіле Ханілор діпъ моартеа лхі Атіла сағ
Дмпърдіт ұнтрे фій лхі дінтрे карій Хернак ші
Денгезік аж ұнтеме'іат Ли Молдава ғын стат
нэміт Хізмвар. Незніреа іскать маі апої ұн-
тре фій лхі Атіла ші револтареа а о парте де
Гоці, че маі ръмъсъсе пе аіче, аж дат прілеж
Цепізілор де але апгъка Дачіа дін мжнъ ші ай
алғыга еаръш Ли Асіа де ғынде венісе. Цепі-
зій аж петрекұт пе аіче пънъла веніреа Аварі-
лор ші а Лонгобарзілор, карій ғынідесе аж въ-
тұт пе Цепізі ш' аж Дмпърдіт ұнтре джншій
статул лор.

Ла 560 д. X. Лонгобарзій съв Ріга лор Ал-
боін, пріймінд пропгнерае че ліағ Фъкѣт Нарчіс,
генералл лхі Іастініан, де а мерце Ли Італіа, аж

пъръсіт Паноніа ші о парте а Дачіеі че стъ-
пънеа, ші с'ањ дъс љи Італіа. Аварій прецгінд
маї мълт Паноніа де зnde ешісе Лонгобарзі,
ањ трекут аколе ш' ањ лъсат Дачіа словодъ.

Тречереа Аваріор љи Паноніа ањ фост
фоарте дорітъ колоністілор Дачіеі, къчі дін зі-
леле лві Галіенс нв' с'ањ маї пътут ресчфла
љи паче де мълцімеа націлор варваре ч'ањ къ-
тріерат пе аіче. Љи ачеастъ епохъ статгірле
Ромжнілор де пін мънці, каре авеа аї лор шефі
націоналі, ањ лнчепұт а се лнтьрі ші а се љи-
тінде; дінтре ачесте ера ші ачеле че ліањ гъ-
сіт Ծнггрій сът Домній: Целв, Меноморұт ші
Глад.

ПЕРИОДЗЛ III.

ДЕЛА НЪВЪЛІРЕА БѢЛГАРІЛОР ІІІ ЛНЧЕТАРЕА НЪВЪЛІРЕЙ НЕА-
МБРІЛОР НОРДІЧЕ, ПЪНЬ ЛА ВЕНІРЕА ПАЧИНАЦІЛОР. 915.

Домнінд Анастасіе 1-іш пе тронул Константі-
нополеі, пе ла анзл 500 д. Х. ањ лнчепұт а се
сімді љи пърціле деспре норд, о націе варваръ
нъмітъ Волгарі сеањ Бѣлгарі де орінъ поате
Фінікъ, ѡисъ прін аместекареа лор къ Славій
ањ къпътат тоате љнсчшірле знеї нації Славі-

че. Ачестіа ръдікжидзе де ла ржъл Волга аж
респінс попоаръле де семінціе Славоанъ каре-
ста ұн калеа лор. Тот пе акъм ұн ачесте-
тмбхлзірі се паре а се фі ұнтъмплат ачеіа че
ні історісъще Нестор: къ Славіи аж фост бъ-
твіші респінші де кътръ Валахі с'аж Ромжні
престе карій нъвълеа Българій; ұнсъ къ тоатъ
тмпротівреа Ромжнілор, н'аж прецетат а ұн-
кърде атжт ұн Дачіа, кът ші дінколо де Дъ-
нъреа ұн хотаръле Імперіеї Бізантіне.

Къпрат домніторъл үней съмінцій българе аж
къпрынс Молдава ші Валахія, ші ла **626** ұм-
бръцошжд реліцеа крещінеаскъ, с'аж ұнълщат
ла дігнітатеа де Патрічій Бізантін, де кътръ
Ампъратъл Константін II -ле, съйт а кърхеа про-
текціе аж домніт ка неатжрнат престе **30** ай.
Фий ачестзеа аж ұмпърціт ұнтре сіне статъл
пърітелгі, дінтре карій Анспарх аж лхат Мол-
дава.

Ампъратъл Бізантіеї Константін III -ле ла
678 аж воіт ал алғыга де аіче, ел ұнсъ ла ә
живінсіші с'аж статорнічіт маі къ пътере ұн
Дачіа. Българій үніці къ алте попоаръ Славе,
пръда ұн църіле де престе Дънъреа, ші тоате
жафэріле че Фъчеа пе аіче, ле адхчеа ұн ма-
газій де аста парте а Дънъреї. Ұн ачесте

иъвълірѣ ий стръбътъръ пънъ дн Трачіа ші Гречіа, зnde фъкжид къмпліте вчідері прекъм Татаріи пе аіче ажъ невоіт пре лъкгіторі а се адепості прін мънці ка ші Ромжнї. О mare парте дін ачесте нації иъвълітоаре, ашъзжидвсе дн шессрі, ажъ днчепът а се нѣмі ачеастъ царь де кътръ стрейнї Склавініеа, еаръ де кътръ джній Morea, адікъ цара де лжнгъ mare, де ла къвжн-тъл Славон Morea (marea).

Дзпъ веакъл ал 8-ле пріїмінд Славій де аі-че Крестінісмъл днпрезиъ къ лімба Бізантінъ ші дрегъторій Бізантінї, Гречій, Фгшіцій пін мънці веніръ ла шессрі, ші аша къ ажъ-торъл кредитнцей, а Домніеі Бізантіне ші а е-шіреі Гречілор дін мънці, с'ажъ гречіт ші Славій дін Morea, днкжт пе ла веакъл 12 -ле маі нѣ се гъсеа лімбъ славъ прін Morea, афаръ поате де лімба Цаконілор.

Дзпъ че Славій дін Morea ажъ пріїміт реліціа крестінеаскъ, пърінтеле Чіріл ажъ фъкът черка-ре ші къ Белгарій, дар фінд къ ачещіа ера маі сълватічій, ажъ требхіт съ ле пропхе реліціа крестінеаскъ дн лімба Славоанъ, формжндуле ші літере ногъ дзпъ челе гречещій, фінд дн Дачіа с'ажъ днтродвс ші ла Ромжнї лімба Сла-воанъ днпрезиъ къ літеріле дн вісерікъ ші

кредінца дѣпъ рітъл Бізантін. Прічіна че аѣ фаворіт пре Ромжній де иѣ с'аѣ славізат нічі с'аѣ пътєт префаче днітр'їи попор къ Бѣлгарій прекъм Гречій, аѣ фост къ ѹ иѣ аѣ домніт дѣпъ ачеаста мѣлть време пе аїче. Прін асеміне кіп лімба Славоанъ се вжрж дні вісерічіле Ромжнілор, щі дін ачеаста ѿшор се поате лъмгрі ші мѣлцімеа қувінтелор славоане, че се афлъ ші пънъ астъзі дні лімба ноастръ.

Дінтре Домніторій Бѣлгарілор вреднічій де днісемнат стътъ дні ѹрма лѣї Аспарух Крѹмъс, кареле аѣ пъратат маї мѣлте ресбоае къ Аварій, ші аѣ пръдат дні маї мѣлте рѫндхрі про- вінчіле де престе Дѣнъреа. Съйт ѹрмъторій ачеастъеа статъл Бѣлгарілор аѣ слъвіт фоарте мѣлт ші пентръ ачеаста ѿшор с'аѣ сферъмат парте де кътръ Бізантіні, іаръ парте де кътръ оарделе ѹарбаре веніте дін Asia прекъм аѣ фост ші Османій маї дні ѹрмъ.

ПЕРІОДЪЛ IV.

ДВЛА ВЕНІРЕА ПАЧИНАЦЛОР ПЪНЪ ЛА ДНТЕМЕІЕРЕА ПРИЧІПА-
ТФЛБІ МОЛДАВЕЙ ПРИ ВЕНІРЕА ЛѢІ БОГДАН ДРАГОШ КФ О КОЛО-
НІЕ ДВ ЛА РОМЖНІЙ ДІН МАРАМФРЪШ, ДВ ЛА 915 — 1345.

Дінтре ачеасте оарде маї днісъмнате аѣ фост але Хацарілор, карій днікxржнд аѣ кзпрінс тоа-

те церіле дела мареа Каспікъ ші Неагръ пънъ ла Tica. Пачінацій сеаъ Печенегій аліаді къ ачестіа аѣ кхпрінс Молдава ші Валахія ш' аѣ алзингат де аіче пре Бѣлгарі. Ачестіа трекжнд престе Дѣніреа аѣ ұнтемеіет ұмпрезнь къ Ромжній че се афла пре аколо ұн локъл нѣміт пънъ астъзі Бѣлгаріа ұн стат, карел аѣ ұжнэт пънъ ла анзл 1025 қжнд с'аѣ стрікат де кътръ Імператоръл Константін ал 8-ле Бѣлгароктонъл.

Пачінацій събт каре нѣме се кхпріндеаѣ ші Ромжній аѣ бѣтът кхмпліт пе Ҳигврі, ші 'іаѣ невоіт а пъръсі Ателкъсъ адекъ локхріле Молдавеі ші а се дѣче ұн Панонія. Церіле кхпрінсе де Пачінацій с'аѣ ұмпърціт ұн опт домній. Фіешкаре дін ачесте с'аѣ съб ұмпърціт ұн чінчі ұжнэттарі, каре тоате авеа а лор капітані адміністраторі, ші ачестіа тоці ұмпрезнь аскълта де маї мареле прінчіп саѣ Хан. Ұн нѣвъліріле че фъчеаѣ Пачінацій ұн провінчіїле Імперіей романе, прелжнгъ алте пръзі адъчеаѣ ші о мълдіме де лъкхіторі, карій үзкxроші се ұнеаѣ къ ачепші де дінкоаче.

Свеатослав Домніторізл Рѣшилор кіемат де кътръ Нечіфор Фока ұн ажътор асгпра Бѣлгарілор, аѣ лгат къ сіне ла а са тречере прін

Бесеравіа ші Молдава ші о арміе ажгътътоаре
де ла Пачінаці, къ каре аж стръбътътъ пънъ дн
Трачіа. Дін днчепът с'ај лхпрат къ браввръ,
дн үрмъ днсъ днвінгжндусе де арміа Констан-
тінополітеанъ, аж трекът днапої Дннъреа ші аі-
че днкъержндусе де Пачінаці, с'ај оморжт. Дн-
пъ маї мхлте пръдъчігні че аж Фъкът Пачіна-
цій дн църіле де престе Дннъреа, днвінгжндусе
днсфжршт де арміа візантінъ с'ај трас дн це-
ріле лор ші ащепта нхмаї прілежхл фаворіторж
пентръ аші пхте ресхна. Асъміне прілеж лі
с'ај днфъцошат прін веніреа алтора семінцій
татаріче прекъм аж Фост ҃дцій, Къманій ші
Половцій. Къ ачестіа зніндусъ аж Фъкът
маї мхлте пръдъчігні; дн үрмъ днсъ двшмънін-
дусе днтре джншій, Къманій зніці къ ҃дцій с'ај
скълат асзпра Пачінацілор, ші аша де
таре жі сфърьмъ; днкжт де ла ачеастъ епохъ
с'ај пердът ші нхмелे лор днтре націле
Европеї.

Дзпъ стърпіреа Пачінацілор ла 1083. Къ-
маній аж къпрінс церіле стъпжніте де джншій, ші
потрівіт обічеівлій туттор варварілор нз кон-
тінеа де а пръда провінчіле Імперіей Романе,
де Ѳнде дн челе маї мълте ржндрі адъчea ші
мълдіме де фамілій Романе. Ла 1114 тре-

кжнд Дзиъреа аж пръдат о парте а Сервіе. **А**мпъратъл Алексіе ешіндхле жнаінте, аж трекът Дзиъреа пре лънгъ Відін, ші іај алхнгат пънъ ла Олт. **К**омендантул Копълх мергжнд къ о жисъмнътоаре парте де арміе прін Трансілваніа ші Ȑнгаріа де със сај зчіс ла алхі жнтрнаре де кътръ Ȑнггрі, ші арміа лхі прінзіндхсе сај невоіт се прімеаскъ крещінътатеа. **Д**хпъ ачеаста джндулісе цара дінтре **T**ica ші Дзиъреа, іај Фъкът съ се жнделетніческъ къ лжкрапеа пъмжнтулхі, декжнд партеа ачеа де лок юnde иі аж лъкхіт се нхмеше ші астъзі **К**ъманіа мікъ.

Владіслаш Ріга Ȑнгаріеї жн експедіціа че жнтрпрінсе асъпра **К**ъманілор жнвінгжндхі жнтр'о вътъліеaproape де Дзиъре, іі невоі а съпъне предомніреї лхі, тот пъмжнтул че стъпжнеај іі адікъ Молдава ші **В**алахіа. Ачесте ресвоае деші аж слъйт пре **К**ъмані, totxsh іі нх континаај де а трече Дзиъре ші а пръда провінчіиа **Імперіеї**. Асъмене пръдъчігні не маї пътжндхле съфері домніторії **Бізантіеї**, жнпъратъл Еманоіл аж експедіт асъпра лор ла **1148**, ші трекжнд Дзиъреа іај алхнгат пънъ ла **Кржм.** **Л**а **1187** **К**ъманіі арътжндхсе дін ној ла Дзиъре, Леон **Ватазес** къ о арміе Ро-

мжнъ адзнатъ де прін Трачіа ші Българіа іа ѣ альгат пънъ ла Ністръ. Експедіціле ачесте а ұмпърацілор ресърітені прін церіле ноастре, ші ұнфійндареа статвлі Ромжно-Българ прін фрації Петръ ші Асан, а ѣ адеменіт пре лъкхіторії Ромжні че ұн епоха домніреі варварілор се трасе пе ла мжні, де а еші іаръ ла шесхрі ші а се ұнтінде пънъ ла Дхнъре. Ұн асъмене ұмпреіхрърі церіле ноастре с'а ѣ ғніт пе пъдін тімп къ Імперіа ресърітеанъ, ші Ромжні де дінкоаче де Дхпъреа а ѣ пътът май біне а се ұнкхноаще ші а се фаміліа къ чеі де дінколо.

Пе ла анзл 1187 д. X. Isaakіе Ангел ұмпъратвл Константінополеі воінд а ұнтімпіна келтхелеле че ера се факъ ла ұнсоціреа са къ фіїка лхі Бела Ріга Ծнгаріеі, а ѣ архнкат о даре ұнсъмнътоаре асъпра тұтхор лъкхіторілор статвлі се Ѣ. Асемене даре фіїнд ұмпільтоаре пентръ лъкхіторії дін Micia ші де ла мжнтеле Емъс, с'а ѣ револтат асъпра ұмпъратхлі съб фрації ромжні Петръ ші Асан. Асеміне пасхрі а Ромжнілор воінд ұмпъратвл але ұнфржна а ѣ мерс къ о арміе асъпра лор ші іа ѣ ұнвінс. Петръ ші Асан възінд къ нѣмаі къ Ромжні де аколо нѣ потъ се іспръвеаскъ ні-

мікъ, аж трекът Дхнъреа дн церіле ноастре
ші с'аж ыніт къ Ромжнїй де пе аіче ші къ Къ-
манїй. Антєрнжидзсе ұндъръпт къ о арміе
маі маре, аж къпрінс Трачіа ші аж ұндемнат
ші пре Българі де а се скоате де съв стъпж-
ніреа Бізантінілор. Де ла ачеасть епохъ се
ұнчеп крхтеле ші ұнделғнгателе ресбоае але
Бізантінілор къ а Ромжнілор, дн каре ачестіа
с'аж лхпрат къ о аша бравръ, ұнкжт маі де-
мвлте орі аж ұнреспжидіт спайма армелор са-
ле пънъ ла зідігріле Константінополеј. Атжт
ұмпъратзл Ісаакіе Ангел, кжт ші Алексіе
Комнензл, ба ші пънъ ла Теодор Комнензл, ій
и'аж авт алта де лзкру, декжт а се бате къ
Ромжнїй, ші а ремжне маі тотдеазна ұнвінші.
Дзпъ моартеа лхі Петрз ші Асан требіле ста-
тхлхі Ромжно-Българ с'аж гүвернат де кътръ
Іоан фрателе лор чел маі мік. Ачеста въ-
зжидзесь невоіт де а пхрта маі департе ресбоіж
къ Константінополітанїй, с'аж аліат къ Къманїй
ші аж стръбътп пънъ ла Родосто. Де аіче
поате ар фі мерс ші асзпра Константінополеј
дакъ ұмпъратзл нз ар фі кіемат дн ажетор
пре Тхрчі, ші Славій нз ар фі ұнтрат дн цері-
ле Къманілор, карій ахзінд аж требзіт съ се
ұнтоарне спре але апъра. Іоан ръмжінд сін-

гър Фъръ аліаці, аж алкътвіт о пътернікъ арміе, ші къ ачеаста аж къпрінс Констанца ші аж къчеріт дн трїй зіле Варна.

Балдзін джъкл де Фландріа ажънгжид джъпъ къпріндереа Константінополе де Латіні, а фі джмпърат, аж къчеріт Мачедоніа ші аж воіт аші съпъне ші Андріанополе. Іоан Домнел Ромжнілор експеді асъпра лгі Балдзін ші дн бътъліа че авз къ ел лај ғчіс. Джъпъ моартеа лгі Іоан, тронъл Ромжнілор с'ај апъкат де кътръ Фръріль гн фіј а гнєй сърорі а лгі Асан. Дн ачест тімп днисъ Іоан фіїл лгі Асан венінд къ о арміе дін Молдава, аж бътът пе върхъл съж ші с'ај сът пе трон. Енріх фрателе лгі Балдзін ацингжид а фі джмпърат, аж воіт аші ресбъна моартеа фрателгі сеъ, ші аша алін-дъсе къ Българій аж порніт ресбој асъпра лгі Іоан Асан, каре стъпжнёа акъм Micia, вр'о кътева локърі дн Тракіа ш'о парте дін церіле де дінкоаче де Днъре. Дн аша джпредърърі Ромжній стржмторіці де Българі ші Латіні аж трекът де ачеастъ парте а Днъреи дн локъріле челе векі, іаръ чеј че с'ај днтиіс пе ла Епір ші Гревіа аж ремас аколо ші пънъ астъзі съб нѣме де Къзовлахі. Прін асемене кіп Дачіа лгі Траіан каре прін о мълціме де

нъвълірѣ але барбарілор требхіа съ се фі ліп-
сіт де мѣдці Ромжнї, с'аѣ Ѣмпопорат іаръші
къ Ромжнї ші ачеаста есте аdevъратъл дес-
кълікат ал доіле, іар нѣчел де съв Радѣ-Негрѣ
ші Богдан Драгош.

Къпітеніile съв каре Ромжнї аѣ трекът Ѣн
іаста парте а Дѣнъреї, се пар а фі фост дін
фаміліа лѣї Іоан Асан. Дін ачеетіа ѣнї с'аѣ
ашезат Ѣн Валахія ші 'н пърціле Молдавеї де
амеазъ-зі, іар алці аѣ трекът Ѣн Банат ші 'н
Трансілваніа. Къпітеніile каре с'аѣ ашъзат къ
Ромжнї Ѣн Марамэръш ші пре лънгъ Олт Ѣн
Трансілваніа, се тръцеа дінтр'о фаміліе нумітъ
Негрѣ. Дін ачеаста с'аѣ трас Прінцъл Радѣ
Негрѣ каре маї тързіш дін Трансілваніа аѣ
дескълекат Ѣн Валахія, ші Богдан Драгош ка-
реле Ѣнкъ ші маї тързіш дін Марамэръш, аѣ
веніт Ѣн Молдава патріа ноастръ.

Прін ѣніреа Ромжнілор къ Къманії ші прін
нъвъліріле че фъчеаѣ ачестіа Ѣн пърціле Імпе-
ріеї Бізантіне, рѣмжінд пъмжнтріле лор де-
шърте де барбаці вреднічі де а пръта арме, аѣ
дат прілеж вечінілор а се фолосі де аша Ѣм-
прецірърѣ, ші Ѣн нефійнца лор аѣ ѣнелтіт тот
асемене пръдъчінї ші оморгрѣ, че ші ѹ фъчеаѣ
Ѣн хотаръле Імперіеї Бізантіне. Антре аче-

сте нъвълірі маї ұнсъмнате аෂ фост а Прінцз-
лхі Ресо-Галіціан Роман, кареле ұн маї мұлте
ресбоае слъвінді, аෂ лхат ш'о ұнсъмнътоаре
парте де ла Нордхл статхлі лор. Асемене
перdere аෂ мікшрат фоарте пътернічіа Къ-
манілор, пе карій деші 'н діастімъ де **180**
де ані нх іаෂ пътят ұнфржна попоаръле
Европей, тұтшші слъбіт акым статхл лор де а-
тжтеа ресбоае, с'аෂ німічіт ұнсфжршіт де къ-
тръ Монголі.

Батіе **Ханхл Татарілор** фіхл лхі Ченгіс
Хан, дхпъ че адхнъ пе лжнгъ сіне маї мұлте
оарде Монголіче, ші ұнтемеіе ғнхл дін челе маї
марі статхрі ұн *Acia*, аෂ нъвъліт ші 'н Евро-
па. Іі вийнд аіче аෂ дат маї ұнтыж песте Къма-
ниі вестічі ныміці ші Половці, ачестія ғніндісе
кх *Rєши* с'аෂ ұнвінс ла **1222** де кътръ джншій,
дхпъ каре Монголії с'аෂ ұнтарнат іаръ ұндъ-
рьпт ұн *Acia*. Спайма Татарілор с'аෂ лъціт
ұн тоатъ Къманіа ші о парте де Къмані ұн
нымър ка де **10,000** аෂ трекұт кх тоате але
лор *Джнъреа*, аෂ бътят пре *Белгарі*, ші аෂ
тръйт маї мұлт тімпіж дін пръзій, пънъ кжнд
ұмпъратхл *Іоан III*-ле ұнвінгжні, іаෂ ұм-
пърдіт ұнтре лецеоанеле сале. О алтъ парте
де Къмані пентръ акыпта протекіа ші аж-

торівл Папеї, аж хотържт апрімі реліціа Католікъ ші фіївл Прінцэлгі Боріцес мергжнд калегат дін партеа лор ла Папа Грігоріе ал IX-ле, ачестаї прімі черіреа ші оржндгі пе Епіскопвл де Гран ка съ крецінеаскъ нз нзмаї пре Кзмані, дар ші пре провінчіа Бородініа сеа ї Морданіа. Асемене оржндгіре а Папеї се ұмпліні, ші вісеріка католікъ крецінъ атжта де мәлці Кзмані; ұнкжт Папа ла 1229 аж оржндгіт ын осебіт Епіскоп ал Кзманілор. ұн ачесте тімпэрі Ромжній афльторі пінтре Кзмані пъзіръ къ кредитцъ рітвл ръсърітеан, ші май мәлці Ծигхрі ші Германі карій аж веніт дін Трансілваніа възінд лінса че ера де презі католічі ші де бесерічі аж ұмбръдошат реліціа Ромжнілор.

Пінтре ачесте Домніторівл Кзманілор Кзтене респінсе де дозъ орі оарделе Татарілор, ұнсъ атріа оаръ ұнвінгжндгсе, с'а ї възгт невоіт а апека Фұга ші 'мпрезнъ къ 40,000 де фамілій а се асканде ұнтре Карпарці. Де аіче аж трімес солі ла ріга Ծигаріеї Бела ал IV-ле чержндгі ай да пъмжнтарі пентръ сіне ші попорвл се ї, ұндаторіндгсе пентръ ачеаста а трыі пэрзре ұн паче, а къноаше де ал съз сверан пе Ріга Ծигаріеї ші а прімі реліціа ка-

толікъ. Бела се бъквъръ фоарте молт възжид
 Ȑнгаріа Ȑмпопоратъ къ о націе аша де пътер-
 нікъ ші актівъ, ші пе джисъл протектор ȝнгї
 рігъ, каре нѣ демолт ера маї пътернік декжт
 ел. Бела прїмі пре Къмані Ȑи статъл лї,
 джндже пъмжитгри къ пъшгні Ȑндъмънатіче
 пентръ петречереа віецї лор номадіче; іаръ
 пре Домніторігл лор ѡл Ȑндаторі съ лъкхеа-
 скъ Ȑнтр'о політіеaproape de Песта, пентръ
 а фі гърънтгіторіж деспре кредінца попорхлї сеъ.
 Къмані некъноскънд дрітъл пропріетъдеї, кълка
 къ а лор търме орї че лок ле венеа Ȑи кале, ші
 пе лжнгъ ачеаста нѣ контінеаѣ а фаче пръдъ-
 чізнї. Ȑнгврї тѣнгвіндъсъ рігъл пентръ Ȑнкъл-
 къріле че пътімеаѣ дін партеа ачестор стреінї,
 Бела нѣ воеа аї аскълта. Ȑи ȝрмъ немаї пъ-
 тжид съфері Ȑнгврї асфел де вътъмърї, аѣ
 Ȑнчепът а Ȑндесі тѣнгвіріле; дечї Riga воінд
 а пъне ла кале асемене неоржіндхаль кіемъ о
 адънаре а стърілор Ȑнгаріеї ші а Къманілор.
 Ȑи мънъстіреа Кев нѣ департе де Tisa Ȑн-
 тръніндъсе ачеастъ діетъ, Riga Ȑи знире къ
 трімешї Къманілор аѣ хотържт: ка новілї с'аѣ
 бътржнї семінцілор съ се деспартъ ȝнї де ал-
 цї, ші апої пре асъмене оарде мічї, Бела ле
 'мпърци Ȑи tot къпрінсъл статълї сеъ, Ȑнсъм-

иңнд Фіешкъріа семінцій күте үн цжнгт, дін каре съ иң се депъртезе.

Ан ачеастъ епохъ църіле Домніторхлгі Кхтене че се жнтиndeаж де ла Дгнъреа пънъ ла Волга ші се жмпърцеаж жн Кхманіа маре ші мікъ с'аж қхпрінс де кътръ оарделе лгі Батіе. Татарій жн нжмър де **500,000** жнтржнд жн Рхсia, аж кхпрінс Kіевл, аж пхстїйт дхпъ ачеаста Полоніа ші Бххеміа ші аж жнчепжт а се апропіе де хотаръле Ծнгаріе. Жнтре джншій се афла ші мжлці Кхманій, пре карій дхпъ кхчепреа Кхманіе Асіатіче жі лхасе къ сіне. Ля апропіереа лор де марцініле Ծнгаріе с'аж льціт фама къ оарделе че вор съ жнтре иң Татарі даръ Кхманій, ші воескъ а кхчері Ծнгаріа пентръ Домніторівл Кхтене. Амиръшіереа үнор асемене кхвінте жнтре попор, ші Фелібрітеле претенцій але нобілілор Ծнгаріе, аж невоіт пре Бела де а се асігхра де персоана лгі Кхтене, пре кареле жл пхсь жнтр'о қасъ жн Бхда. Попорхл де аіче Фхріос асұпра Домніторівлгі Кхманілор аж нжвъліт къ пхтере жн каса ачеіа ші аж үніс пре Кхтене. Кхманій жншінцаці де үнідерек Рігы лор ші гата фінд а экспеджі жн үніре къ Ծнгхрій асұпра Татарілор, ащепта нжмаі прілежхл фаворіторік пентръ аші

ръсбъна асъпра **Днгэрілор.** Бела **Лиццинцат** къ оарделе татаріче се афль нъмаі ціхмътате де зі департе де Песта, се пъсъ **Ли** Фрэнтеа арміеі ші **Ли**чепъ а се **Ли**айнті асъпра лор. **Ла 17 Мартіе 1244** **Ли**къержидвъсъ къ ей ла лгитъ с'а^ж **Ли**вінс, ші **Къманії** пентръ ръсбъна-ре а^ж трекът **Ли** шірхріле Татарілор. Бела **Ли**сь нѣ передъ къражъл ші адънжид де но^ж о арміе де **100,000**, **Ли**тімпінъ пе **Батіе** пе ло-къл дінтре **Tica** ші **Caio.** Аіче **Ли**къержидвъсъ къ ел ла лгитъ с'а^ж **Ли**вінс де адоза оаръ, ші не маі пътжид а се маі **Ли**протіві **Феріеі** а-честор варварі а^жтрекът **Ли** **А^жстріа**, хіде маі 'наінте жші трімесъсе соціа. Прін **Фъга** лгі **Бела** ръмжінд **Дн^жаріа** къ тотъл фъръ апъраге, се жъфхі **Ли** діастімъ де трій ані де кътръ **Татарі** ші **Къманії.** Пръзіле ші пъстїріле а-честора фъкъте прін **Дн^жаріа** ші престе о парте а **Трансілваніеі**, невоіръ пе маі мълці лъкхіторі де а къхта адъпост **Ли** політіlle де пре ла мхнте **Фъгъраш** ші **Марамэръш** афльтоаре съв-стъпжніреа **Ромжнілор.**

Прін ачеаста **Ли**мълціндусе нъмъръл. лъкхі-торілор де пре аіче с'а^ж **Ли**грезет ші траівл віецеі, **Ли**кът маі ла зрмъ възжид непътінца

де а тръи аша стрѣмторії, аж ѧнчепът а къта пъмжит спре лъкънцъ.

Пе лѫнгъ ачеаста Ромжнїй де аколе фїнд де релїціа ресъритеанъ, ацицъръ асхпра лор пре Папа Грігоріе IX, кареле прїн о скрісоаре кътръ Країсл Бела че акхм се ѧнтънасъ ѧн ڏнгарія къ ажхторыл Кръчіацілор, жл пофтеа де а ѧндемна пре Ромжнїй ка съ се չнеаскъ къ вісеріка католікъ. Дін асемене казъ немвл-цъміці Ромжнїй, аж ѧнчепът а пъръсі ачесте локхрі ші а къта алтеле չнде съ поатъ фі скътіці де асемене ѧмпілърі. Пентръ ачеаста о парте дін иї, събт прїнцъл Радъ Негръ Дом-нъл Фъгърашълъ ші ал Омлашълъ аж трекът ла анъл 1290 ѧн Валахія, іаръ алції събт Богдан Драгош Домнъл Марамэръшълъ маї тжрзіш пе ла анъл 1345 ѧн Молдава. Ачеа-стъ царъ дѣпъ ретрацереа Монголілор лхї Батіе іар аж фост лъсать Къманілор, че маї ръ-мъсьсе ѧн пърціле Молдавеї де със ші але Бесарабіеї. Бела де ла съпънереа Къманілор протекціеї лхї, аж ѧнчепът а се ѧнтітъла де рігъ ші а Къманілор, ші къ асъмене дріт воіа а се сокоті стъпжніторіш престе тоате церіле че ера одініоаръ къпрінсе де Къмані. Пентръ а ште ѧнсъ апъра тоате ачесте цері де нъвълі-

реа алтор варварі, аж кемат дн ажхтор пре-
кавалерій ордінэлзі Іоаніцілор. Ачестіа прії-
мінд къ бжкбріе асемене пропхнере, о парте-
дін ій аж веніт ші дн Молдава, хнде пентръ
а се статорнічі ші а пхте апъра ачеастъ царь-
де нъвъліріле варварілор аж зідіт пе ла **1249**
четатеа Неамцэлзі. Одатъ къ веніреа ачесто-
ра аіче, Папа аж тріімис дін нох зи Епіскоп
пентръ Кхмані, днсь нх аж пхтгт діреце ні-
мікъ, къ ій къ тоате ачесте аж ремас ла релі-
ція лор чеа веке.

Предомніреа кавалерілор пе аіче нх с'аж
пхтгт статорнічі, фінд къ Татарій дін тімпъ
дн тімпъ нх'ші зіта векеа депріндере де а ве-
ні ші а пръда. Аша пе ла анэл **1264** Тата-
рій лзі Ногай комендантъл Ханэлзі Монголілор
Менглі Тімэр, аж пръдат кхмпліт Молдава ші
дара Ромжнеаскъ, ші днтемеінд зи стат пхтер-
нік се Фъкъ неатжнат де май мареле Хан ал
Монголілор. Де аіче нх контінеа а трече пре-
сте Дхнъреа ші а се аместека дн ресвоаеле
Бзлгарілор къ Бізантіній, пынъ кжнд дмпъра-
тъл Міхайл пентръ а пхте траце пе Ногай дн
партеа лзі, жі деді днтръ днсоціре пре натх-
рала са Фікъ Ефросіна. Де ла ачеастъ епохъ
Ногай къ але сале оарде вірзі кхмпліт пре

Българі, карій ұнсұршіт ұнармұндасе съв команда ғылі Кордокъва, сеақ Кордова Ромжыл аж ұнвінс пре Ногай ші ғрмъріндәл де чеастъ лантъ парте а Денъреі л'а ж алғнгат пънъ ұн пърціле Молдавей деспре ръсъріт ші меазъ ноапте. Пе ла анъл 1282. Құманій Ұнгаріеі револтъндасе ұмпротіва Рігы Владіслаш, аж кіемат ұн ажғторғші пре Ногай. Ачеста пріімінд асемене пропхнере, нъвълі ұн Ұнгарія ші Фъкъ о мәлімде де прѣдъчігні. Денъ ачеаста ұнкеінд паче къ Ріга Владіслаш аж ұнчепт а пръда алте статхрі меціешіте ші апоі пе ла 1294 нъвълінд а сұпра лгі, Токтай Фіхл Ханғлай Менглі Тімбр ұнтр'о ловіре че авъ къ Ногай ла ж ғысі, ші Фіхл лгі нұміт Чакас нұмаі къ Фуга аж пұттет скъпа ұн Българія ла ~~жаманат~~ се Ѷ Свентіслав кареле жл ғысі. Оарделе лгі Токтай аж пърсіт ұнграбъ ачесте локхрі, ші апоі ла анъл 1308 аж нъвъліт аколе құтева оарде де Алані де ла Казказ, каре ия аж Фъкът німікъ вреднік де ұнсемнат.

Ла 1324 120,000 де Татарі съв команда лгі Таітак ші Троглутор се ревърсъръ ка о апъ пріін църіле ноастре, ші дәпъ че леа ж пръдат де тот апоі аж пұстіт ші Тракія. Ла

1330 Прінцъл Българілор Міхайл авеа нѣміці
къ леафъ **3000** де Татарі ші ҳрмъторізл сеъ
Александъръ ұнкъ с'аъ слжіт къ трзпе ажъ-
тътоаре де ачестіа. Прін асъмене ұмпредіз-
рърі Татарій аъ ұмвъдат а қъноаше фоарте бі-
не локхріле-ачестеа, ші ла **1337** аъ пръдат
аша де таре Трачіа, ұнкът аъ лзат къ джн-
шій престе **300,000** де оамені. Нъвъліріле
че фъкхръ дзпъ ачеаста Татарій спре Норд
іаъ стргнчінат фоарте мзлт, къчі Поло-
ній ші Літваній ұн ловіріле ч'аъ авут къ
джншій, іаъ стжрпіт фоарте таре. Дін а-
съмене қаззъ, ії аъ ұнчепт а се тра-
це іаръ ла Съд, ші аша ла **1342** аъ пръдат
дін ноъ Трачіа. Ұн ҳрмъторій доі ані неп-
тажд съ къчереаскъ Кафа де ла Ценхvezі, се
фъкхръ аліацій лор ші ліаъ слжіт де апъръ-
торі ұмпротіва нъвъліріе алтор варварі. Алі-
аціа ачеаста къ Ценхvezій ші мзлцімеа рес-
боаелор че аъ пърат пънъ акъм слъбіндзі
фоарте таре, іаъ невоіт а се траце чеа маі
маре парте спре Ністръ ші Дон кътръ Крім,
дешъртжнд пъмжитзл Молдавеі.

Десфътателе локхрі але ачестей цері ръ-
мжінд акъм маі къ тотзл дешерте де лъкхі-
торі; Ромжній карій ұн діастіма ұнкхрцереі а-
з

честор варварі се адъпостіръ прін мѣнці ші
пъдгрі, ажъ лнчепут а еші іаръші ла шесхрі,
пънь кжнд вінд ші Богдан къ о колоніе де
Ромжні дін Марамхръш, ажъ лнтемеіат статъл
Молдавеі де астъзі.

**ДЕСПРЕ СКІМБАРЕА НѢМЕЛѢЙ РОМЖНІЛОР
ДАЧІЕЙ ДН ВЛАХІ С'АД ВАЛАХІ.**

Націїле Славоане дін векіме да нѣмелे де
Влахі лъкгіторілор Італіеі, ка кжнд ар зіче
Ласі адекъ лъкгіторій дін Лаціз. Дхпъ че
лнсъ Бхлгарій ші Славій ажъ лнтрат лн Дачіа
ші ажъ дат песте колоністій Романі, ажъ лнчепут
ай нѣмі ші пре ачестія Влахі сеажъ Валахі, ка
зниі чеї кѣнощеа а фі веніції лн локхріле аче-
стеа дін Італіа. Церманій мѣлт тімш ажъ нѣміт
пре лъкгіторій Дачіеі ші а Італіеі тот къ зи
нѣме адекъ Vaelschen, іаръ пре Італіа Vaelsch-
land; астъзі лнсъ пре чїй дін тыі жі нѣ-
мекш Valachen, іаръ пре чеї де ал доіле
Vaelschen, Ծнггрій нѣмекш пре Італіені Олах,
іаръ пре лъкгіторій Дачіеі Oulach.

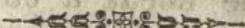
Де ла нѣміреа ачеаста че ажъ лнчепут а-
чещі варварі а да лъкгіторілор Дачіеі пентръ
асъмънареа че відеа къ ажъ къ Італіенії, кѣно-

скъндъї а фі адъшї пре ачесте локврї дїн Італіа, аѣ лгат шї історії гречї аї нѣмі љи а лор скріерї Влахї, ка зни че пісмвінд пе Ромжнї нѣ воіа але да нѣмелє де Романї. Че есте љиќъ маї мѣлт, нічї лъквіторілор Італієї нѣ ле зічеа Романї чї Латінї; де асеміне шї пре лъквіторїї Дачіеї жї нѣміръ Влахї, пъстржндвї нѣмай пентрѹ джншїї нѣмелє де Ромеќ адекъ Роман.

Ної љисъ ворбїнд љитре ної, нѣ зічем нічї о-датъ, щї лімба Влахікъ? Че, щї лімба Ромж-неаскъ? Шї іаръшї кїнд ворбїм љи декомжн деспре націа ноастръ, не зічем Ромжнї; афаръ кїнд врем се ворбїм деспре вре ѹи стат а Ромжнілор љидеосебї, атзичеа зічем, Молдо-ван, Мѧнтеан, Бънъдан, &c.

ІСТОРИА DE МІЖЛОК.

ПЕРІОДЪЛ I-ъ.

ДЕ ЛА ВЕНІРЕА лѣ богдан драгош къ о колоніе дін мара-
мбреш, ші днітемеіреа статблї молдавей пънь ла алекс-
андрос I-ъ. нѣміт чел бен.

Дзпъ ретрацереа Татарілор дін пъмжитъл
Молдавей, ұмпзінжидзе нѣмъръл варварілор
ші слъбінд май къ тотъл пътернічіа лор, ұн-
чепръ лъкзіторій, карї пънь ла ачеастъ епо-
хъ петречеаъ прін мѧнци ші пъдэрі, а еші кжте
пъдін ла шесэрі ші а лъкра ұмбельшагатъл
пъмжит ал церей лор. Плъкетъ аъ фост лъ-
кзіторілор Молдавей ачеастъ ретрацере а Та-
тарілор, къчі де ла ұнчепръл ұнкзрсіе лор
невоіці Фінд а петрече прін мѧнци ші пъдэрі,
ажынсъсе ұнтр'о старе фоарте стржмторітъ.

Політіле ұнтыріте де ла църмхріле мъреі се
афла пліне де негзіторі Гречй ші Італіені;
іаръ ұн пърціле сѣд-остіче а Молдавей нѣмітъ
пе атзинче Къманія неагръ (*Cumania nigra*) пе-
трече пъдінеле чете номадіче де Татарі. А-

тът ріції Ծнгаріеї ка протекторі аї Кєманілор че стъпжнісе локхріле ачесте, кът ші Ханії Татарілор Ногаї але кърова оарде нѣ демхлт се ретрасе де аіче воеаෂ а се сокоті де стъпжніторі ачестей цері.

Дін асъміне прічинъ ڏнкъержндусе партізеле ла бътъліе, ажғндеа ачеастъ царь а фі кжнд съб ڏнкълкареа ڇнора, кжнд съб а алтора. ڏнсфжршт слъвінд пътереа Татарілор прін а-лнгараеа лгі Чакас Фїїл лгі Ногаї дін Молдава, ръмасе ачеастъ царь дешартъ де варварі. Ріції Ծнгаріеї вжнгіці ڏн лъхнтрвл статвлгі прін аместекъл Папеї ла алор алецере, авеаෂ ڏндествле ресбоае къ осевітеле партізї, ші нѣ пътеаෂ а се ڏнгріжі де тоате церіле асъпра кърова дореаෂ а се сокоті преадомніторі.

Съб домніреа лгі Лєдовік I-иї Фїїл лгі Карол Роберт ажэнгжнд Ромжнй ка кредитніоші вісерічії ръсърітвлгі а фі прігоніці де Ріці қатолічі аї Ծнгаріеї, аෂ ڏнчепют а къста кіпхрі ка съ скапе де джншій. Дечі ڏнжндусе дзпъ пілда фрацілор лор дін Фагаращ аෂ пъръсіт ачеле локхрі ші аෂ кътат а мерце ڏн алtele, ڇнде се поать словод а пъзі реліціа ші съ петреакъ о віацъ маї пачнікъ ші маї ферічітъ. Дечі съб къпітеніа лгі Богдан Драгош ръді-

къндъсе ѳи нъмър къ фемеї, коїші къ тоате челе че авеањ, ањ апъкат дръмъл прін мънци, фїнд адесе невоїц пентръ а пъте къльторі ка съ тае арборі ші съ ръдиче піетре. **Лисфжршт** дъпъ мълтъ остеңеаль ажънгжнд ѡи пърціле Молдавеї де със, ші зіміці де Фръмъседа локълві ші а къмпілор, ањ хотържт ка аіче съ фіе нога ашъзаре а лъкхіндеї лор. Прін асьмене кіп се фъкъ лнчепутъл статълві Молдавеї, аї кързіа чей лнтъ Домніторі се пар а фі домніт маї мълт прін дрітъл мощеніреї, іаръ чіїаланци алегжндъсе де кътръ новіл се деде прілеж ла фелігріте ресбоае дін лъзитръ ші аместекареа вечінілор пътернічі лн інтересріле ачесткі стат, лъкру че трасъ дъпъ сіне нѣ пъдіне ненорочір пентръ Прінчіпатъл ностръ.

ДОМНІА ЛѢІ БОГДАН ДРАГОШ.

Богдан Драгош статорнічіндъсе къ аї съї лн пърціле Молдавеї де със, ањ лнчепут дъпъ ценівл веакълві де атъиче а лмпърці пъмжнтарі пе ла новіл нації сале, ші лмпрезнъ къ ачестеа ле деде къте ѳи нъмър де фамілії къ каре лмпопоржндуле съ поать але лъкра ші асе фолосі де продъктъл остеңелелор сале.

Прін асьменеа ұн оржидгіре ұнкөржид съ ʌнфінцъ
 маі мұлте сате ші політій, ашезате чea маі
 маре парте пе үрмөріле ріхрілор ұн челе маі
 фрэмоасе ші ұмбелшегате шесірі. Лъкгіто-
 рий Ромжні карі ұнчепхсе а еші де прін мәнцъ
 ла қажмпій възінд лъкрага пъмжитвлай ші ін-
 дустріа ачестор колоністій, ші дыпъ алор лімбъ
 ші датіне қыноскжидгі а фі тот де о семінціе,
 с'аұс сұпхс ұн пріпъ домніреі ляй Богдан. Лі-
 ніщеа ші Ферічіреа де каре се въкра сұпхш
 ачестгіа, ұнмұлці көржид нұмърғл лор, ші
 аша статвл ляй, нұ дыпъ мұлть тречере де
 тімпж ажғисе а авеа о ʌнсъмнътоаре ʌнтиңде-
 ре. Ріга Ծнгаріеі Ледовік I ұн зілеле къргіа
 се ʌнтымпль ачеастъ ешіре а Ромжнілор дін
 Марамбреш ұнкөркат ұн ресбоаеле дін лъян-
 трх ші ачеле Італіче пентрх Неаполе, нұ аж
 пэттет ʌнтрепрінде ұн пріпъ німікъ асұпра лор.
 Асьмене ұмпрециіраге ажъ фаворіт ғоарте мұлт
 пе Богдан пентрх ʌнтемеіереа статвлай Мол-
 давей; къчі дақъ ұндасть дыпъ а ляй ешіре дін
 Марамбреш ар фі фост невоіт съ поарте рес-
 боюш ші съ се лұпте ұнпротіва ұнгі дұшман
 мұлт маі птернік декжт джиссл, атғиче нічі
 пентрх Ромжні сей нұ ар фі пэттет съ ле асі-
 грезе вре о соартъ маі ферічітъ декжт а-

чea маї денайнте, ніч лъкxіторій депре аіче
карій прівісе ʌндестxль върсаре де сінце, нx
сар фі ʌніт ніч одатъ кx джншій, възжнхі ʌн-
къераці ʌн ресбоае кx ʌн стат аша де пxтер-
нік пе атxнчеа.

Пачеа де каре се фолосі Богдан ʌн скxрта
епохъ а домніреј сале, лаx ажxтат мxлт пен-
трx а спорі Ферічіреа сxпxшілор съї, ʌнтревx-
інціндxі кx осъбіре ла індxстріе ші ла лxкxареа
пxмжнтулxі. Ачест міжлок сокотіт де джнхзл
ка чel де кxпітеніе пентrx Ферічіреа попорхлxі
ші а цxреј ачестіа жl прецxі ʌнтрx атxта, ʌнкxт
капxл де боx ка сімбол ал Агрікxлтxреј жl де-
дx де маркъ ноxлxі съё стат.

Нxмелe де Молдава пре каре жl аре ачест
стат, поате фі аx дxпre ʌнуміреа рівлxі Моліс-
дава (ржxл моале) ʌнде Богдан аx дескxлекат
ʌнтъx, аx дxпx адеверіреа лxі Бонфініе ші а
алтора, де ла о четате веке а Даchіeй нxмітъ
Маліс-дава (Molis-dava). Тжлxіреа че во-
ескx а фache хронографії цереj, марчей ші нx-
мелxі Молдавеj, се поате сокоті де фабxль
дедxкxнд марка де ла ʌн боx с'ax зімбрx пре
каре лаx ʌніc Богдан ла локxл ʌнде есте а-
стxзі сатxл Богреніj, іарь рівл Молдава де
ла о кxца нxмітъ Молда. Домніа лxі Богдан

Фийнд нємаї де дої аїй, аж організат цара пекът ұмпрецігръріле де атънче лај ертат.

Де джисъл се зіче а фі зідітъ четатеа де ла Баіа үнде шај статорнічіт резіденціа, ші къ ел ар фі фъкът ші о ысерікъ де леми де стежар ла Ольгі сеај Воловъцъ, дн каре дұпъ моартеа лхі сај ші ұмормжнат. Поменіреа ачестгі Домнітор ръмасъ незітатъ дн ұжнереа де мінте а Молдо-Ромжнілор, ұмпрехъ къ лауда ші чінстеа че і се құвіне пентръ ұнтемеіереа ачестгі стат.

САС ДЕ ЛА 1347—1351.

Ұрмъторізл лхі Богдан аж Фост філ съх Сас. Деспре фаптеле ачестгіа атжт хронографії дъреї кът ші скріторій стреіні нх не ұнсъмнеазъ німікъ, дін каре пътем ұнкеіе къ Молдава пе атънче нх авеа нічі ұн фел де релаціе къ статвріле вечіне. Сас прекъм ші пърінтеле съх аж Фост аша де нороочіт де а нх фі өжнітгіт де кътръ дұшманій дін афаръ, дрепт каре аж пътят маї департе а організа статъл съх ұн челе дін лъхнтръ. Асьмене ұмпрецізраре фаворі фоарте мұлт пе Молдо-Ромжні пентръ а се ұмпітернічі, ші ұнтръ о петречере

маї лініцітъ а се ʌнделетнічі къ лѣкрабреа пъ-
мжитрілор ші а ʌндвлі траівл віедеї, ʌн ка-
ре ʌмпредігърърі маї фаворітоаре, ʌмптерні-
чіндсе, ажхнсе нѣ тързі ѿ се аръта ші чеї
маї браві анъръторі ʌмпротіва ачелхіа че ар-
фі кхтезат а ʌнкълка дрептгріле патріеї лор.
Сас гѣвернъ прінчіпатъл Молдавеї патръ ани.

СТЕФАН I ДЕ ЛА 1351—1358.

Стефан I ажхнгжнд а фі **Домніторіхл Мол-**
давеї се сіргзі а ʌнтродхче маї департе-
оржнхдіала ʌн лъхптрхл статълі съх.
Съб джнсъл Татарій аж пръдат **Трансілваніа**
ші **Andreй Ласковіч** Прінцъл де аколо ʌнвін-
гжнді, аж Фъкъл ʌнтре джншій о кхмплітъ мъ-
чслътгръ չчігжнд ші пе къпітеніа лор **Ат-**
ламос. Ачеастъ експедіціе а лхі **Ласковіч**
се Фъкъ парте пентръ а асігвра статъл съх де
ачесті варварі, іаръ парте пентръ а къръці
църіле съпхсе коронеї **Ҳнгаріеї**, ʌнтре каре пе
атхнчea ʌнкіпзіа ші пре Молдава.

ʌн зілеле лхі Стефан се паре къ **Лєдовік**
ріга **Ҳнгаріеї** дхпъ че мжнхі ресвоаіеле **Італі-**
чe, воінд а педепсі пе Ромжні пентръ ешреа

дін Марамуреш, вені къ о арміе асѣпръле къ скопос ай ұнтарна ұндъръпт. Бърбъціа ші къражъл Колоністілор Ромжні німічі планъл лхі Лхдовік, мѣнцій ші пъдэріле локхрілор къпрін-се де джиншій ле сложі де адъност ұн аша ұмпрецихърърі, ші адъчераа амінте де челе че аж схферіт ұн Ծнгаріа, жі фъкъ де а префе-ра маі өңкөроші петречерека ҳней віеці сълбаті-че прін пъдэрі ұмпрезиъ къ фіаръле, декжт пъръсінд локхріле ачесте, съ се маі ұнтоарне ұндъръпт.

Десперата опозіціе а колоністілор Молда-веї ші греғтъціле че ұнтымпіна арміа Ծнгхрі-лор дін прічіна локхрілор мәнтоасе ші пліне де кодрі, ұн каре ҳн мік нәмър де осталы пъ-теа зъдърнічі ұнтрепріндереа ҳней армій кът де марі, невоі пе Лхдовік а се лъса де пла-нъл лхі, ші а ұнкеіе паче къ Домніторівл аче-стгі стат ноෂ. Колоністій Молдавеї ҳніці къ чеіалалці лъкхіторі че іај афлат пе аіче, а-рътъръ пентръ чеа ұнтыа датъ, къ къ арма ұн мжнъ щіж аші апъра, ші аші пъстра ста-тул формат де джиншій. Стефан дұпъ че о-кърмзі Прінчіпатъл шапте ані, аж мәріт ла 1358.

ФРАЦІ СТЕФАН II-^{го} ШІ ПЕТР & I-^{го}.

ДЕ ЛА 1358 — 1366.

Дзпъ моартеа ачестюа, фї лвї анъме Стефан ші Петръ непътжидзсе ѹнвої пентръ клірономіа тронълзї, с'аѣ ѹнкъерат ла чеартъ. Стефан фїбл чел маї маре ажътат де о ѹнсъмнетоаре парте а новіліор аѣ къпътат тронъл.

Петръ възжидзсе депъртат де Домніе, аѣ чергт ажъторізл Рігъ де ѹнгаріа. Ачеста дорінд а къпъта о ѹнрізріе ѹн інтересзріле Молдавеї аѣ прїіміт къ бѣкъріе асъміне пропхнере ші іаѣ дат ѹнкържид о арміе ѹнтръ ажътор. Къ ачеаста ѹнтржид ѹн прінчіпат невої пе новілі ал къноаше де Домніторжш ші пе фрателе съѣ а къгта адъпост ла Казімір ал Полоніеї. Казімір кареле дореа съ спхе ачеастъ царь прекъм ші Ріції ѹнгаріеї, аѣ дат лвї Стефан о ѹнсъмнътоаре парте де арміе ка съші поатъ къпъта ѹндъръпт Домніа. Къ ачеаста ѹнтржид ѹн Молдава, ѹн маї мѣлте ловірі че аѣ авт къ фрателе съѣ лаѣ ѹнвінс. Петръ възінд къ къ нѣмъръл съѣ чел мік де ослаші нѣ се поате ѹмпротіві Полонілор, с'аѣ трас ла стржмторіле де прін пъдхрі ші мѣнці. Прін пъдхреа Плонік а мѣнтелг Сепенецъ

авжид а трече Полоній, Петръ аж тъяат копачій, лъсжидзій нѣмаі де авіе а се ціне щі с'аі аскенс аколе къ аї съі. Полоній ұмпрезнь къ Стефан ұнтржид фъръ гріжъ ұн ачеа пъдгре, де одатъ осташиі лхі Петръ аж ұнчепт а оворж копачій, ші къ ачеастъ стратігімъ ұмплжидзій де спаймъ аж чігнтіт пре чеі маі мълці дін тржншій, іаръ ръмъшіца ұмпрезнь къ ғенералій лор, стеагхрі ші арме аж къзэт ұн мжніле лхі Петръ.

Прін ұнвінщереа че пхртъ Петръ асұпра Полонілор, асігхржидзій тронхл, се еіргзі нѣ пхдін пентръ а къпъта іхбіреа сұпшілор, ші але віндека ненорочіріле къшннате прін ачест ресвоіж. Нобілій карій де ла ачеастъ незніре а філор лхі Стефан I-іш аж къпътат ұнтыаш дать ұнрізріре а се аместека ла схіреа ұн трон а фіекърхіа Домніторіж, се ұнвреднічі а къщіга нѣ тжрзіж прерогатіве ші дрітхрі ұнсъмнътоаре. Блжндеца ші ғынътатеа чеа ма ре че карактерізъ пе Петръ ұн тоате апжкътхріле лхі, жі фаворі мълт спре ажынщереа ла скопос. Ел пентръ а се пхте цжне пе трон фінд не воіт а авеа пе нобілі пхрхреа ұн партеа са, ұнчепт але трече къ відереа маі мълте абжзрі, ші прін ачеаста джид словозеніе Арист-

тократієй се въез нъ тжрзів лукръторівл де пъмжит џемжид съв џізгъл лор. Казімір ұн-
шіїндат де ұнвінцереа арміеі сале, аж трійміс
ұн пріпъ солі ла Петръ ші аж ұнкеіет ғи
трактат де пріетініе. Ұн ачеста ел се лепъдъ
де тоате дрептхріле че і ле дъдхсе Стефан
асхара Молдавеі, пентръ ал пъте адемені съї
деіе ажктор, ші жші пріїмі ұндъръпт пре тоці
пріншій ұн бътъліе.

Прінчіпатъл Молдавеі скъпъ де жъгъл По-
лоніеі, ші Петръ аж ұрмат маі департе а се
ұнгріжі де ферічіреа цереі пънъ ла а ляі
моарте тжмплатъ ла 1366.

ЛАСКѢ ДЕ ЛА 1366—1374.

Ачеста стътъ ғи Домнітор къ тотъл слаб,
ұнгріжіндхсе маі мхлт де джисхл декжт де
ферічіреа націеі сале. Ріцій Ұнгаріеі сокотінд
къ ұнродзчереа реліциеі католіче ұн Молдава
ар фі ғи міжлок маі потрівіт пентръ а къпъта
о ұнріхріре ұн інтересхріле ачестеі цері, аж
адемініт ис Ласкъ прін органхл Міноріцілор
афльторі аіче, де а пріїмі католічісмъл. Спре
ачеаста нъ пәжін фъптгі ші не ғніреа ұн ка-

ре се афла къ соціа са, де каре недъждвіа къ се ва пъте деспърці, дакъ ва пъръсі реліціа ресърітеанъ ші се ва фмпрезна къ а апъсълві. Асьмене дорінцъ а лві нз се фмпліні, къчі а тжт Ȣрбан ал V-леа кжт ші Ȣрмъторіхл лві Григоріе ал XI-леа нз с'аෂ Ȣндсплікат ла ачеа-стъ черере а лві Ласкъ. Дін асьмінеа прічинъ Домнхл Молдавей аෂ Ȣнчепшт а речі зелвл сеъ кътръ Католічісм, ші Епіскопії Католічії карій дгпъ прїміреа реліціеї Католіче де кътръ Ласкъ се статорнічісе Ȣн Сірет, нз аෂ пътєт іспръві маї німікъ Ȣн прівіреа лъціреї Католі-чісмълві Ȣн Молдава. Ȣрмъторій лві Ласкъ, Ȣмбръцошжнд іарьші реліціа стръмошаскъ, се възвръ Католічії невоіці а стръмхта резіден-ціа лор дін Сірет ла Бакъш.

БОГДАН II-^{шт} НѢМІТ ШІ МѢШАТ
ДЕЛА 1374 — 1380.

Дгпъ моартеа лві Ласкъ тронхл Молдавей се апъкъ де кътръ фіїл сеъ чел маї маре нзміт Богдан, къргіа Кантімір жі зіче ші Мѣшат. Ел стътѣ ȝн прінципіи пачнік, вѣн ші дрепт, съб каре лъкхіторій Молдавей пътхъ а се ръсъфла де иенорочіріле ресвоаелор де маї

Днайнте ші а се въкъра де родхріле знеі пъч
атжт дн челе дін лъхнтръ кжт ші дн челе
дінафаръ. Чea маі маре парте ачелора карій
съб Домніа пърітелх сеъ дмбръцошасе релі-
гія Католікъ, се днхрнъръ дхпре шілда лхі
Богдан дн стаҳлъл бісерічей ресърітхлъ. Прін
ачеаста се дмпхдінъ фоарте мхлт днріхріреа
Папеі ші а Ріцілор Ҳнгаріеі дн інтересхріле
ачестх Стат.

Богдан дхпъ о домніре скхртъ ші лініштъ
днсь фолосітоаре пентръ схпзшій. сеі, мхрі ла
1380, лъсжид зрмътор пе фіхл сеъ Петръ.

ПЕТРЪ II^{ІІІ} МѢШАТ ДЕ ЛА 1380—1390.

Петръ ал П-ле потрівіт къ цжитіреа пърін-
телх сеъ, се схргзі фоарте мхлт а стхрпі
Католічісмъл, ші а мърціні прін ачеаста къ
тотхл днріхріреа Ріцілор Ҳнгаріеі. Ачестіа
інтеції де асемене пасхрі воіръ аші апъра къ
арма алор претенції, дрепт каре Петръ се въ-
зз невоіт а днчепе ръсвоіх дмпротіва лор.
Чертеле іскате апоі днтре Владіслаў Іагело
Ріга Полоніеі ші днтре Сігісмунд ал Ҳнгаріеі,
жл фаворі нх пхзін дн днтреириідеріле сале.

Ел възжид къ нѣмаї сінгѣр къ а лѣй арміе нѣ
ва пъте съ се ѡмпротіваскъ мѣлтъ време Ѣн-
гаріеї, лѣй къ сіне маї мѣлці нобілї Ѣисемнаці
ші къ ачестіа мергжид Ѣи Леопол ла Ріга
Владіслаѣ Ѣи **20 Август 1387**, іаѣ че рут
протекціа ші іаѣ Ѣізрѣт пентрѣ ачеаста кре-
дінцъ ші аскѣлтаре. Прін асемене міжлок
Домніторієл Молдавеї къпть аліатъл чел маї
пѣтернік ѡмпротіва Ріпілор Ѣнгаріеї, пе акъ-
рора Ѣиригріре воеа акъм къ тотъл а о де-
пърта.

Мірчea I Домнъл Валахіеї, Ѣиспъімжната де
армел е лѣй Баезет I*, че съпссе Сервіа ші Ѣи-
демнат маї къ самъ де Петрѣ, Ѣикеіе ѡм-
прегнъ къ ачеста ші Іагело о аліаціе оfenзі-
въ ші деfenзівъ ѡмпротіва лѣй Сігісмунд ші
ѡмпротіва орї къргї алт дѣшман. Депѣтациї лѣй
Мірчea анѣме Магнус ші Херіцкі сосінд ла
Рандон, ѣнде се афла ші Ѣка трімесъл прін-
цълхї Молдавеї, Ѣикеіеръ къ Ріга Полоніеї ла
8 Декемвріе 1389 ѣн трактат, прін каре се
Ѣндаторі: ка фіешкаре дінтре пѣтеріле кон-
трактанте, се ажуте пре аї сеї аліаці ѡмпроті-
ва Ѣнгаріеї къ тоате пѣтеріле; іар ѡмпротіва
алтор дѣшмані къ кѫт вор пъте. Ла **17**
Мартіе **1390**, тоці аліації с'аѣ ѣніт Ѣи Съ-

чеава капітала Молдавеї, спре а алкътгі пла-
нэріле де експедіціе асұпра Ҳнгэрілор. Петръ
Лись мхрі маі 'наінте де а се әнчепе пхнереа
Лн лхкрапе а ачестора.

СТЕФАН Ш^{ІІІ} АНТЪЕА ДОМНІЕ.

ДЕЛА 1390—1392.

Әрмъторіхл лхі Петръ аж стътут Стефан, ын
бърабат нх кх пхціне талентгі ші меріте пен-
тръ бінеле патріеі. Ел әмпрезнь кх тронхл
аж клірономіт ші реслоіхл че пхрта Молдо-
Ромжнй кх Ҳнгэрій. Аліаціа че әнкіесь Пе-
тръ кх Полоніа, әнтьартъ фоарте мхлт пе Сі-
гісмэнд, дрепт каре ән ачелаш ан аж треджет
кх о арміе дін Трансілваніа ән Молдава.
Стефан әншіїнціндєсе де веніреа Ҳнгэрілор,
стржнсе ән кхржнд ын нхмър маре де осталш,
ші кх ачестіа кхпрінзжнд стрімторіле дрэмъ-
рілор пе ынде требзіа се треакъ Ҳнгэрій, фъ-
кх әнltre джншій стрікъчізій марі. Сігісмэнд
кх тоате ачесте се әнайті маі департе ші
стръбътх пънъ дінайтіа Сүчевеї, ынде се афла
ші Стефан кх ръмъшіца обосітей сале армій.
Аіче възжнд къ Фъръ къпътареа вре ынші а-

жетор дія Польоніа саъ Валахія, нѣ ва пѣте
 се ѧнвінгъ пе Ծынгарі, сокоті де құвійнцъ, къ
 маи біне ва фі а се сұпене де бүнъ вое, декжт
 ѧнкъержидсес ла лѣптъ се рѣмже ѧнвінс, ші
 аша съ се арғычес ші пе сіне ші націа са ѧн
 о прімеждіе маи маре. Дечі лѣжид ѧмпрезнь
 къ джисъл пре маи мәлці нобілі, меарсе ѧн
 лагъръл лѣї Сігісмунд, ш'жл рѣгъ де паче,
 жържидві пе війторіме сұпенере ші кредитінцъ.
 Сігісмунд, дія ѧмпреціяръріле ѧн каре се афла
 статъл сеъ, не пѣтжид рѣмжне ѧнделнг прін
 Молдава, ші мәлцъміт къ аѣ пѣтжт ѧноі іаръш
 ѧнкіпгітеле дрептэрі ақкоронеі сале асұпра а-
 честей пері, аѣ ѧндаторіт пе Стефан ка прін
 жъръмжит съ се лепеде де тоате релациіле че
 авеа къ Польоніа, ші съ къноасқъ пе війторіме
 пре домніреа Ծынгаріе, дѣпъ каре се ѧнтарынъ
 ла Бұда. Стефан деші ера невоіт а пѣзі тоа-
 те кондіціїле пѣсе лѣї де Сігісмунд, тотші ѧн
 аскънс воінд ал вѣтъма, ѧнгъді лѣї Мірчес
 Домніллі Валахіе а вені ла Съчеава, ші аіче
 ла 15 Ноемвріе 1390 а ѧнкеіе къ Ріга Поль-
 оніе о аліаціе, ла каре ѧнсъ Стефан нѣ се
 зні. Іагело порніт де ѧн асеміне пас а лѣї
 Стефан ші дорінд а кърма къ тотжл ѧнрієрі-
 реа Ծынгаріе асұпра ачестей пері, ѧндемнъ пе

Стефан ʌн маў мұлте ржндрі де а ʌнтра ʌн аліаціе ші а се лепъда де Ұнгарія. Ачеста қъносжнд сістіма Полоніе, ші темжндусе ка ла о ʌнкълкаре нозъ дін партеа Ұнгурілор съ из рымже іар сінгур ʌн кжмпхл бътъліе, ʌнтырзіе дареа вре ӡнзі ръспзис хотържторіж съб фелізрі де претекстірі. Іагело възжид къ из поате адімені пе Стефан ʌн партеа са, ʌнтырзіе асзпры ла 1392 о ребеліе, ʌн каре Роман, фрателе лхі се қъносж де домнітор Молдавей. Стефан ʌн асемене ʌмпредізрапе пентрз а пхте къпъта тронхл, черз ажхторіхл Сұлтанхлі Баезет Ist, ʌнсекътоате ачесте нх'ші ажхисе скопхл, къчі Роман прінзжиджл жл архнкъ ла ʌнкісоаре, де ӡнде де абіе дзпъ треі ані пхтх съ скапе ші съ се схіе іарыш пе трон.

РОМАН Ist ДЕ ЛА 1392—1395.

Роман I ажхнгжнд а фі Домніторізл Молдавей, се сіргі маў ʌнтырзіе а аліна партізіле, ші апої а фаче лхі Іагело қъвеніта мұлдъміре пентрз ажхторізл че іаҳ дат ла схіреа пе трон. Нобілій церей, карій дзпъ моартеа лхі Петрз I, се пар аши фі ʌнсвішіт дрітхл алецереі, ажхн-

се прін ачеаста а къпъта прерогатіве марі ші
 а фі фоарте прімеждюші Домніторілор. А-
 містекъл пътерілор вечіне прекъм ера odynari
 ші Полонія ʌн інтересъріле дін лъхнтръ а аче-
 стві стат, десбінжнд пре ʌнгажмфації акъм но-
 вілі ʌн осевіте партізі, се апіцъръ о мълціме
 де ресбоаіе четъдене. Домніторілл Молдавей
 дін асемене прічинъ нъ пътеа ʌнделхнг а се
 цжнаа пе трон, ші адеселе алецері фінд де
 челе маі мълте орі тъмвлтъоасе, се нъмеаð де
 одать доі саð маі мълці Прінціпі. Партизеле
 ачестора се лъпта ʌнтре сіне, ші прінчіпатъл
 съчігмат прін асемене ресбоаіе лъхнтріче, се
 відеа адесе невоіт а къноаше предомніреа вре
 ʌніеа дін пътеріле вечіне. Роман пентръ аж-
 торілл къпътат де ла Riga Полоніеа меарсь
 ʌмпрезиñ къ чеі маі ʌнсъмнації новілі ла ел,
 ші пъндхі жхръмжнтул кредитіцеі, жі фъгъді
 съпхнере. Тотодать къ ачеаста ʌнкеіе ші о
 аліаціе оfenзівъ ші дефензівъ ʌмпротіва Прж-
 шілор ші а Літванілор, ші се ʌндаторі а де-
 пърта тоатъ ʌнрібріреа де маі ʌнайнте а
 odynari ʌн інтересъріле Прінчіпатълві. Не
 ʌмплініреа ззор асемене кондіції дін партеа лъї
 Роман, трасе дъпъ сіне детронареа лъї, ші
 Стефан, фрателе сеð, каре де треї ані се афла

Ди никісоаре, къпътъ ла асемене дмпрецівра-
ре іарыш тронхл. Де кътръ ачест Роман се
днтемеіеръ днтр'о фръмоасе позісіе ла дмпре-
зареа рісрілор Молдава ші Сіретхл політіа
де асеменеа нэміре, пе рхініле векеі Преторія
Аугуста (Praetoria Augusta).

СТЕФАН III-^{lea} ДОМНІА А ДОБА
ДЕЛА 1395—1399.

Стефан III, алес де Домнітор прін днръврі-
реа Полоніеі, пзсе дмпрезнъ къ чеі маі алеіш
новілі аі сеі жхръмжнхл кредитіцеі, ші се ле-
пъдъ де тоате фъгъдхінціле че дъдхсе маі
днаінте лхі Сігісмунд.

Апхкареа Сілістреі де кътръ Баезет I, невоі
пе *Mircea* Воеводхл Валахіеі, а днкеіе
о аліаціе къ Сігісмунд дмпротіва ачестхіа,
ші тотодатъ ачере ші ажхторіхл лхі Сте-
фан. Амжндоі Прінцій трекжнд Дннъреа се
дмпрезнъръ къ арміа лхі Сігісмунд, дн ка-
ре се афла трзпе ажхтътоаре маі де ла
тоате націле Европеі. Арміа аліацілор а-
пропіїндхсе де Нікополіс ашента къ нелі-
ніще мінхтхл бътъліеі. Баезет сосінд дн-
пріпъ къ а лхі арміе днфрікошать, се апрінсь

аіче ұнтуре амжидозъ пърціле о къмплітъ лзп-
тъ. Мірчea възжид къ аліації сжит апроапе
де а се ұнвінде, се трасе ұмпрезиң къ Стефан
дін къмпзл вътъліе. Прін асемене кіп Сте-
фан скыпъ де сабіа Тұрчілор, ші вінд ұн Прін-
чіпат пентръ а аръта Полоніеї къ фапта а лзі
кредінцъ, се ұнікъ ревелзл Домнѣ ал Трансіл-
ваніеї, че фавореа пе контра Рігъ Владіслаў
де Неаполе ұмпротіва лзі Сігісмунд. Арміа
лзі Стефан ұнітъ къ чеа Трансілванъ се лзп-
тъ дін ұнчепт къ бравзръ ұмпротіва Ұнгэрі-
лор, ұн ұрмъ ұнсь ұнвінгжидзсе требзі а сх-
фері къ дүрере пъстіеріле че фъчеаð ачестіа ұн
хотаръле Прінчіпатлзі. Пре лжигъ ачеаста
нз пъдіне ненорочірі се прічинзіръ Молдо-Ромж-
нілор прін нъвъліріле Татарілор, карій прін а
лор крзіме ші жъғірі адъсьсе пе біециі лъкі-
торі ла стареа чеа май тікълоасъ. Стефан не-
воіт а се лхпта ұмпротіва а дої дәшмані ұнфріко-
шаці, нз пътъ діреце мұлт, ші аша амържт
май мұлт де скжрбъ пентръ асеменеа ненорочірі
а схпшілор сей, аð мәріт ла 1399.

ІҰГА ШІ РОМАН Ц-ла ДЕ ЛА 1399—1401.

Моартеа лзі Стефан тжмплатъ ұн епоха
нъвъліре Ұнгэрілор ші а Татарілор, арзикъ пре

Молдава дн стареа чea маі прімежноась. Партизеле новілілор не дивоіндусе днtre сіе пентрз алеуереа ноглгі Домнітор, протімісіръ дн асемене дмпреціздраре інтересыл амвіціей лор маі мхлт декжт бінеле оеїцій, ші аша днчепхръ а се лхпта днtre сіне. Марцініле церей се востхрах де кътръ Ծнггрі ші Татарі; іаръ лътнтрюл еї се сфьшія де сабіа партізілор. Днпъ маі мхлтъ върсаре де сінде, днвінгжид дн-сфжршіт партізаній мортвлзі Стефан III, се алеасъ Петръ фівл чel маі маре ал съё. А-честа де абіа апзкъ а се схі пе трон, ші омоарте тімпхріе дн міжлокюл въкүріеї жі съчехръ віаца. Стефан фрателе ачестхіа къпть дндать тронюл, днсь нх пхтъ а се статорнічі пе ел, къ гн Ізга қареле днпъ адеверіреа лхі Кантімір се паре а фі гн фіш а лхі Роман I, жл алзингъ дін Домніе ші кх ажхторізл' боерілор контрапій девіторілор лхі Стефан III-^и се схі пе тронюл Молдавеї.

Ізга апзкжид фржіеле окърмзіреї се схргзі маі днтьш а потолі ініміле днтьртате але но-
вілілор, ші апої днтарніжид армелес сале асхпра-
дешманілор дінафаръ жі днвінсе ші жі алзингъ-
ръ дін хотаржле статюл' сеё. Сире мхлпьмі-
ре пентрз ажхторізл чеї деде новілії дн ачест

рество^ж, дърві пе ла чїй маї браві дін еї **Лисъм-**
нътоаре пъмжитг҃рї ші ле къщігъ прін ачеаста
іхбіреа. Пачеа де каре се въкхра акъм Мол-
дава, **Ли**фъцошъ лхї **Ізга** прілежъл **Фаворіторъ**
а се пзте **Ли**делетнічі къ організаціа дін
лъгнтръл статълвї, дрепт каре **Ли**темеіе-
ръ маї мълте політї, **Ли**търі четъціле ші
Фъкъ оарекаре **Ли**норжндг҃рї **Ли** адміністраціе.
Ли ръбоаеле че пзтра асъпра дъшмані-
лор възжнд требхінца че аре арміа **Молдо-**
Ромжнлор де о кавалеріе регълатъ, **Ли**фїнцъ
Лидать дъпъ статорнічіреа лінішੱей, чел **Ли**тъж
корпос де кавалеріе ші деде прін ачеаста ар-
міеї сале о търіе осе^бітъ. Пе лжнгъ ачеаста
воінд а статорнічі оржндвеала **Ли** челе вісері-
чешї, **Ли**фїнцъ къ **Ли**воіреа **Патріархълхї** де
Охріда чеа **Ли**тъї **Архіепіскопіе**, ші ашезъ аіче
де **Мітрополіт** пе **Ли** **Теоктіст.** **Ли** ачеастъ
време **Епіскопії** котолічі че се афла резедві-
торї **Ли** **Сірет** с'а^ж стръмътат ла **Бакъж.**

Ли епоха **Домніреї** лхї **Ізга** **Ли** Роман а къ-
рхіа оріцінъ се перде къ тотъл **Ли** ноаптеа
тімпхрілор, афлжндхсе **Ли** **Ли**кісоареа прінцълвї
де **Літваніа** **Свідрігал**, пхсе жзръмжнтул кре-
дінції лхї **Іагело** фрателвї ачествіа, ші лхжнд
къ пзтереа о парте а статълвї **Молдавеї**, аж

вройт а депърта дін домніе пре Ізга. А честа непътжнд сінгхр ал алхнга дін хотареле церей ші немълцъміт де а стъпжні нхмаі песте опарте а Прінчіпатвлгі, черв ажхторвл Домнвлгі Валахієй. Мірчеа каре демхлт къхта прілеж съ лндатореаскъ пе Полоніа пентръ а о пхте траце лн партеа лхі ка съї де ажхтор лмпротива Тврчілор, прінсъ ла асемене лмпрецівраре пре Ізга ші 'л цінх пе лжнгъ джисвл.

Роман ръмасъ дхпъ ачеаста сінгхр домніторвъ, лнсъ нх се бхкхръ мхлт де ал съх тріхмф, къ Александръ хн фіх а лхі Роман I^o лнчепъ а фаче претенції асхпра тронвлгі, ші адресжндусе кътръ ріга Полоніеї къпть ші ел дріт а домні престе о парте а Прінчіпатвлгі. Деселе скімбърі а прінчіплор, ші ажхторівл че да Полоніа ла осебіці претендаторі ай тронвлгі, жі къщігъ о аша лнрібріре асхпра Молдавієй, лнкхт Riga еї Іагело лнчепъ а діспоза деспре ачеастъ царъ ка деспре о провінчіе а статвлгі съх. Новілій десвінаці лн маі мхлте партізі ші лнгріжжндусе сінгхр нхмаі де інтересвл лор, прівеањ къ непъсаре ла асемене лнапоіере а Прінчіпатвлгі. Чертеле лъхнтріче ші аместеквл пхтерілор дінафаръ стеарсь дінтре джншій ідеа націоналітъцеї ші а

патріотісмълвій. Пе лжигъ ачесте Молдава ар фі къзът нѣ тжрзіѣ ѧнтр'о старе трістъ, дакъ Александръ прін а лві ѧнцълепчієне нѣ ар фі къзътат аї да ѧн пріпъ о осевіть організаціе, ші а о ѧнълца ѧн ҳрмъ ла аша пътернічіе, ѧнкът аліаціа ей ажгнсъ а фі де невое ѧнсъші Полоніеї, пентръ а пъте ѧнвінце пре Літ-вані ші Прзші.

ПЕРІОДЪЛ III.

ДВ МА АЛЕКСАНДР ФІ-Н ПРОНФМІТ ЧЕЛ БѢН, ПЪНЬ МА ѧНКІНА-РЕА ЦЕРЕЙ СӨБ ТЂРЧІ ПРИН БОГДАН АЛ IV-ле.

Ла схіреа лві Александръ пе тронъл Молдавеї се ѧнфълошъ ѧн оріонъл патріей азрора ѧней епохе маї ферічіте. ѧн діастіма де 32 ані а домніреї сале ръдікъ статъл ачеста ла чеї ѧнтыѣ град ал пътернічіеї, ші але сале фапте віртгоасе ші фолосітоаре попорхлві Молдо-Ромжнілор жі къщігъ нѣмелे де бѧн. Статъл Молдавеї стрянчінат ѧн челе дін лъ-ѧнтръ прін неконтінітеле черте але ногілілор, прін ѧнревеніреа пътерілор вечіне ші прін о непотрівітъ адміністраціе, авеа треезінцъ де о пътере централь, каре се ѧнфржнезе фактіле,

се сферме тоатъ ұнрізріреа стрыінъ, ші се казте нѣ ферічіреа а қажіва амбіціоші, даръ глоріа ші ферічіреа ұнтрекей націй. Ел апеккінд Фржеле окърміреі віндеқъ ұнкөржінд тоате ачесте ненорочірі, ші скъпъ прінчіпател дін тріста старе ұн кареа се афла. Александръ пентръ а асігзра лініщеа стателгі сеъ, ұнкеіе **ла 1402**, ұн ғніре къ Роман о аліаціе къ Іагело ал Полоніеі, ші се ұндаторі де ай да ажектор прекът вор пхте ұнконтра тұттарор дұшманілор афаръ де Літвані ші Презші.

Ан ачеастъ време Свідригал ұнчепжінд а се дұшмъні къ фрателесъ ѽ Іагело, ұнтеци асъпры пекавалерій Тевтоні ші ұнтырі къ пхтернічіе гарнізоане де ачестіа тоате четъціле Подоліеі. Іагело ұн асемене ұмпредізрърі черъ ші ажекторізл Молдавеі, ла каре пропознере Роман нѣ се ғні фійнд къ ел ұн персоана лгі Свідригал қынощеа пе пхртініторізл съ ѽ чел май де къпітеніе. Полоніа къ тоате ачесте ұнчепж ресбоізл ші **ла 1404** Ріга Іагело къчері Каменіца, ші ұн ғрмъторізл ан пре тоате челеланте четъці але Подоліеі. Александръ ла асемене ұмпредізраре ръмасе сінгзр Домніторіз, ші ұноінд аліаціа къ Полоніа асігзръ прін ачеаста лініщеа Молдавеі.

Пачеа де каре се фолосі акъм **Александре**
жі **Лінфъдошъ** прілежъл доріт де а да статъ-
 ляй съх о організаціе къ totъл нохъ. Аша
 маі **Лінтък** пентръ а адміністра цара маі біне
 ші маі къ **шшгрінцъ**, аж **Лмпърці'о** **Ли** дозъ
 пърці де къштеніе, адікъ: **Ли** цара де със ші де
 үюс, дхпъ към се **Лмпърціс** де кътръ дхмвіратъл
 челор дої **Домніторі**. Престе фіекаре дін ачестеа
 аж оржндвіт къте **Ли** дерегътор маі **Лналт** нхміт
Ворнік (**консіліеръ** де **Карте**), че пврта тітлъл
 дхпъ нхмел е пърцеі че адміністра, адекъ **Ворнікъл**
 де цара де със ші **Ворнікъл** де цара де үюс. Пре
 амжндохъ ачесте пърці ле съв **Лмпърці** **Ли** алте-
 ле маі мічі нхміте **Цжнєтхрі**, ші пре ачестеа **Ли**
 пласе саž окоале, оржндінд песте фіекаре цінхт
 къте **Ли** дерегътор нхміт паркалааб (**адміністра-**
тор), супші **Ли** **Ворнікъл** респектів. Ачестгіа
жі деді атжта пвтере, **Ли** кжт асзпра **Фъкъто-**
рілор де ръле авеа дріт а хотърж ші педеапса
 морцеі, **Фъръ** а маі **Ли** **Ли** **Ли** пре **Домніторі**.
Дхпъ ачеаста організъ осевітеле класе а лъ-
 кіторілор, асігхржнд віаца, чінстеа ші авереа
 фіекъргіа, ші оржнді а се пльті **Ли** вістеріа
 пвблікъ о даре хотържть. Пентръ **Ли** **Ли** **Ли**
 нареа келтгелелор че* **Фъчea** **Александре** къ
Лмбхнътъціреа статългі сеž, невоінд а **Лмпо-**

вора пе лъкгіторі къ дърі греле. Дескісе лък-
паратеа въйлор де металгіри пе локхл үнде се
нѣмеше пънъ астъзі **Баіа**, ші къщігъ прін а-
чеаста **Дилемнътоаре** фолосгір.

Пе лжнгъ ачестеа Александръ організъ ші **Ле-**
пархія вісерічей Молдавеї, **Дніфійнцжид** пе лжнгъ
сказнхл **Архієпископал** ал **Сучевеї** ші дозъ **Епі-**
скопії, **знала** Ръдъгці ші алта **ла Роман**. Пзтереа
пннереї ші а скоатерей ачестор **Епіскопі** о пъстръ
Домнглзі, іаръ ігрісдікціа канонікъ а алецерей ші
а хіротоніеї о лъсе **Мітрополітглзі**. **Александръ**
ка үн христіан зелос, зіді ші үн нѣмър маре де
вісеріч ші мънъстірі **Дністре** каре май **Дилемнате**
сжнт: **Сучевіца** ші **Бістріца**. Тотодатъ пентръ а
Днігестра пе **Архієпископія** Молдавеї къ үн че
преціос, келтгі съме **Дилемнътоаре** ші адгсе
реліквіїле (**моащеле**) сфернглзі **Іоан** чел ноў
де **ла Трапезгнда**. Прін асеміне фантъ **Дм-**
пзтернічі фоарте мхлт зелхл реліціос а съпх-
шілор сей кътъ вісеріка ресърітглзі. Тоате
ачесте **Дніокмірі**, деші аж костісіт пе **Александръ**
съме **Дилемнътоаре**, тотгші вістеріа
статглзі прін **адміністрація** лгі **Дніцълеантъ** ші
іконоамъ, авеа **Дн** касъ **капіталгіри** **Дилемнъ-**
тоаре.

Ла 1411 **Дноінд** аліаціа къ **Іагело** **Дміро-**

тіва лгі Сігісмунд, жі ʌмпрэмътъ дін ванії ста-
твлі 1000 де талері, ші къпть дрепт ама-
нет пентръ асеміне ʌмпрэмътаре Снеатінзл,
Коломеа ші тоатъ Покуціа, де չнде апої с'аෂ
иъскът маї мълте ресвоае.

Ресвоіл іскат ʌнтрє Сігісмунд ші Іагело
с'аෂ кхрмат ʌндатъ прін трактатъл де Левлаш ла
15 Март 1412. ʌн ачест трактат Ріга ڇнгаріе
се възз невоіт а се лепъда де тоате дрептвріле че
претенда се аібъ асъпра Молдавей ші ай қхноаше
неатжрнареа, ڇнгъдзінд'о а фі ʌн аліаціе къ
Полоніа. Ачеастъ ڇнгъдзіре де дрептврі дін
партеа лгі Сігісмунд се фъкъ съв о кондіціе
кам вътъмътоаре, адекъ: дакъ Тэрчіа ар ڇн-
кълка хотаръле ڇнгаріе, сеаෂ Ріга Сігісмунд
ар експедзі асъпра лор, атхиче Александръ
съ фіе ʌндаторіт а мерце къ арміа ʌн аж-
торізл ڇнгаріе. La дін ʌмпротівъ ڇнсь,
дакъ ел из ва ڇнпліні асеміне кондіції, атхиче
амжндої Ріції, ʌн չніре, съ'л депзе дін трон
ші се ʌмпърдаскъ ʌнтрє сіне статъл Молда-
веї. Асеміне кондіції ера фоарте прімежді-
оасъ пентръ Александръ, къчі ٿترчії ера а-
към вечіні къ Молдава, ші дакъ ел ар апъка
армеле ʌмпротіва лор, атхиче еї негрешіт ар
ڇнкълка Молдава маї ڇнаінте де апъте Александръ

сандръ се капете ажътор дін Полоніа, саъдін Ծнгарія. Тріста старе ڏн каре ажънсе ажъм Александръ жл невоі а се апрапіе прін аліаціе май мълт къ Полоніа, ші аша ڪند се афла Іагело ла Снеатін, ел лъвъ ڦмпрезнь къ сіне май мълдї новілї, ші мергжнд аколе ڏноі тоате релаціїле сале де пріетініе.

Ла 1419 іскжндъсе дін ноъ чеартъ ڏнltre Сігісмунд ші Іагело дін прічіна кавалерілор Германі, Ріга Полоніеі черз ڏндатъ ажъторъл лъві Александръ ڦмпротіва ڏвшманілор сей. Не ڏنцелециріле че се нъскъсе ڏнltre ачесті дої ріці ڦнграбъ с'аъ کرمат прін а лор ڏн-тълніре ла Кашаъ. Александръ къ тоате ачесте нъ се депъртъ де ла аліаціа ші пріетініа къ Полоніа, че ڏнкъ дін ڦмпротівъ спре а о статорнічі май таре, се ڏнсоці къ сора Рігы прінцеса де Літваніа Рінгала, нэмітъ дэпъ тречереа ей ла вісеріка ресърітълъві Ана. Прін ачеастъ фапть аліаціа Молдавеі къ Полоніа се ڦмпзтернічі май мълт, ші ڏн експедіціа лъві Іагело асъпра кавалерілор Германі, Александръ жі деді ڏн ажътор дін арміа Молдо-Ромжнъ ڻн кориѣ де кавалеріе алеасъ, каре ڏн май мълте ڦмпрецівръй, іар май къ самъ съб зі-

дівріле Маріенбургскій аж Фѣкѣт мінѣнї прін
ероїсмъл лор.

Ла 1426 Сігісмунд се гѣті а експедхі ұм-
протіва Тѣрчілор, ші центръ ачеаста потрівіт
къ трактатъл ұнкеет къ Іагело, воеа ка съ
меаргъ събт стеагхріле лхі ші Домнъл Мол-
давей. Александръ ұнсе недъжданда се ұн а-
ліаціа лхі чеа стржисе къ Іагело, ші темжі-
десъ де вре о ұнкълкаре а Тѣрчілор, сокоті
де қвайицъ къ маі Фолосітор ар фі центръ
джисъл съ калче кондіціїле ачеле, декжт съ ле
ұмплінеаскъ. Сігісмунд дхпъ ұнтарнареа лхі
дін ачест ресбош, ұнжалніндасе къ Іагело ұн
Лєцк, претендзеа депхнереа лхі Александръ
ші ұмпъріреа статълі Молдавей. Ла асъмі-
не ұмпредізаре Ріга Половіе кредитінчос аліа-
ціе ұнкеете къ Александръ, спріжіні дрептх-
ріле лхі, шіл мжитыі де ачеастъ прімеждіе.
Тот ұн ачесте тімпэрі ұмпъратъл Константі-
нополей Іоан Палеологъл, кареле ұн къльторіа
са прін статъріле Европеј трекхсе ші прін
Молдава, аж тріїмес Домніторізлій Александръ
прін амбсадорій сей ұмпредінъ къ хрісоавеле
ұмпърьтеші, корона ші Хламіда рігалъ ші тіт-
лъл де Деспот, адікъ де сіне домнітор, іар пе
Мітрополітъл цереј ұл ръдікъ де съб аскъл-

тареа челхі де Охріда. Александръ дхпъ прї-
міреа ачестор дархрі де ла ұмпъратвл аж ұн-
тродхс ұн статхл сеъ ші Васілікале, адекъ
леділе ұмпъратвлі Бізантін Васіліе, воінд прін
ачеаста а ашеза Ферічіреа сұлтандылор сей пе
о темеліе маі статорнікъ. Не лжнгъ аче-
сте аж маі адаос ші осебіте обічеіхрі, каре а-
кым прін тречіре де време ажхисъсе а се со-
коті ка ші о леде, ші къ асеміне кіп аж алкъ-
тгіт чеа ұнты Кодікъ де леңі пентръ статхл
Молдавей. Ел аж реформат ші статхл боері-
лор ұн Молдава, ұмпърціндхі дхпре мода
қарде Константінополітане, ұн боері де сфат
ші де Діван. Ачеастъ ұноржндхіре с'аж цж-
нэт пънъ ұн тімпэріле де қаржид.

Домніторіхл Молдавей пе лжнгъ тоате аче-
сте ұноржндхірі че фъкъ ұнльхнтрхл статхлі
сеъ дорінд ай лъці ші марциніле, се ұнкъеръ
ла ресбојкъ къ Іагело пріетінхл ші бінефъкъ-
торхл сеъ. Ел дхпъ моартеа лхі Вітолд
домнхл Літваніе ші а Подоліе, се ұні къ ұр-
мъторіхл ачестхеа Свідригал ұмпротіва лхі
Іагело, кареле ұнгъдхеа ачестхеа нзмаі дхка-
твл де Літваніа, іарь нз ші Подоліа ұн кареа
Александръ авеа кжтева мошій. Арміа лхі
Александръ ұнтржид ұн хотаръле Полоніеі

а́х квчеріт Снеатінгл, Халічі ші Каменіца
ші а́х пъстієт дъпре ұндемнгл Літванілор тоа-
те локвріле де пін прецігрэл ачестор четъці.
Іагело ұнційцат де ачеаста, а́х кіемат ұн-
ажеторіж пе Татарій де Въцеак, ші арміа лгі
зінітъ къ ачестіа а́х ұнвінс ұнтр'о сінцероасе
лзпти пре Молдовеній, ліа́х лгат тоате пръзі-
ле ші Александръ къ маре грехтате а́х пътут
трече Ністръ смре а скъпа де савіа лор. **Ла**
1432 трхпеле лгі зініте къ Татарій де съв
команда прінцелгі де Острог с'а́х ұнвінс дін
но́х де кътръ Полоній, ші аша Александръ въ-
зжнд къ нг'ші поате ажънде скопхл, с'а́х зініт
іаръ къ Полонія. Дъпъ ачеаста пентръ а аръ-
та къ Фапта а са прієтеніе кътръ Іагело, а́х
бътут пре Татарій че воіа се ұнтре ұн По-
доліа, ші квчерінд де ла Свідрігал четатеа
Брацлав, а́х дато ұн стъпжніреа аліатхлі се́х.
Прін асеміне фаптъ Александръ ұнтьрі къ
Іагело тоате релациїле ғнені ұнцълецері де маі
ұнайнте, ші а́х петрекът къ ел ұн зініре пънъ
ла моартеа лгі тжміплатъ ла **1433.**

ІЛІАШ Г* ШІ СТЕФАН У^{лєа}
ДЕЛА 1433—1447.

Дупъ моартеа лхі Александръ тронхл Молдавіей, потрівіт воїнцей лхі, се апхкъ де кътръ Іліаш Фіхл сеъ чел маі маре. Адоа соціе а лхі Александръ ангме Рінгала, нх се мхлцьмі къ свіреа дн трон а лхі Іліаш, ші днчепх а лхкра пентръ днтранареа Фіхлхі ей Стефан. Іліаш пентръ а сфърма планхріле фрателхі, лхъ не Рінгала ші о днекъ, іарь Стефан спы-мжнат де ачеаста, фхші дн цара Ромънеаскъ ші черх ажхторхл Домнхлхі де аколо Дракхла. Кънхтжнд о арміе ромжнеаскъ се днтра-нъ дн грабъ дн Молдава, ші лхигъ Лолонеші аж днвінс арміа фрателхі сеъ че венеа асхпра шіл депхсе дін трон. Іліаш, възжнхсе дн-вінс, меарсь дндатъ дн Полоніа ші черх ажх-торх де ла кхмнатхл сеъ Іагело Фъгъдхіндхі кредитнцъ ші схпннре.

Стефан дупъ днвінцероа че пхртъ асхпра фрателхі сеъ, вені дн капиталіа Молдавей Съчеава, ші се прїмі де кътръ тоці новілій къ бхкхріа чеа маі маре прокльмжнхсе де Дом-ніторх. Ел спре а ліпсі пре фрателе сеъ де ажхторіхл Полоніей, трїмісе дндатъ солі ла Іагело, карій прін а лор дърнічіе дндхплікъ пе

Рігъ ші Сенат де а нѣ аскюлта тжигіріле лгі Іліаш ші ал къноаще пе джисъл де Доми Молдавіей, ка зъвл че есте ієбіт ші прїміт де съпшій сей. Владіслаѣ деші ера ѣнрѣдіт къ Іліаш, тотш прівінд ла талентріле ші вреднічіле лгі Стефан, жл преферь ѣн Домніе ші аѣ дат лгі Іліаш кътева мошій ѣн Полоніа спре а петрече ѣн паче къ фаміліа са, Фъръ а се май аместека ла домніа Молдавей. Стефан депъсе дѣпъ ачеаста жхръмжнтул кредитцей ѣтріемшілор лгі Іагело, ші спре мхлцьміре апої пентръ асемене ажгтор, аѣ бътут о арміе татаръ че воea съ ѣнltre ѣн Подоліа ші ѣн Рѣсia рошіе. Владіслаѣ спре рекъношінцъ пентръ ачеаста ѣнвінцере, аѣ дат лгі Стефан Керционул ші Хміеловул ѣмпрезнъ къ церіле Снеатін ші Сепін.

Пофта че авеа Іліаш де а къпъта іаръш тронъл Молдавей, жл Фъкъ де аші адхна о арміе, ші къ ачеаста віїнд ѣн прінчіпат с'аѣ ѣнаінтіт пънь ла Дърмънеші. Аіче ѣнтжмпінжндул Стефан жл ѣнвінсе шіл невоі де а се ѣнтгна іаръші ѣн Полоніа. Владіслаѣ порніт асъпра лгі Іліаш пентръ асемене фаптъ, жл ѣнкісъ ѣмпрезнъ къ соціа са ѣн четатеа Сірадін; де зи-

де ня аж пътєт скъпа пънъ дзпъ моартеа Рігъ.

Ла 1433 Стефан ұнкеіе о аліаціе къ ріга Ұнгаріе, ші ұн үрмъторізл ан Владіслаш воінд а вені ла Халіч спре а прїмі ұн персоанъ де ла Стефан шіде ла новілій цереі жұръмажнұл кредитінде, мұрі ұн ачеастъ кълъторіе ла Гродек.

Дзпъ моартеа лхі Владіслаш, Іліаш скъпхид дін ұнкісоаре, ұноі іар ръсвоаеле къ фрателе сеъ пентръ тронзл Молдавей. Әнтржид де атріа оаръ ұн Прінчіпат, аж стръбът къ арміа пънъ ла Подрага, үндеп ұнтармпінжидзл Стефан жл ұнвінсе ла 4 Маі, ші апоі ла Шілірещі ұн адоа ловіре, жл сфърмъ де тот невоіндзл а се ұнтарна іаръші ұн Полоніа. Софіа мұма невржнікзлай Владіслаш П'є фінд маі де aproape неам къ Іліаш, из контінеа къ тоате ачесте ненорочірі ал фаворі ұн претенциіле пентръ къпътареа тронзлай Молдавей. Дін асеміне прічинъ, измързл партізанілор лхі Іліаш се ұнмълі фоарте ұн Молдава, ші Стефан се възх ұнсфжршіт невоіт а се сұпнене пропхнереі Комісарілор Полоні, де а ұмпърді ұмпрезиі къ джиссл статзл Молдавей. Іліаш ка үнел че авеа требхінцъ де ажхторізл Полоніеі спре а се пъте үніе ұн Домніе, фъптзі а і се да цара де със къ Съчеава, Хотінзл

ші Іашій; іаръ лзі Стефан цара де щіс къ че-
тъціле Кіліа ші Четатеа-Аль (Акерман).

Амжидой Домний се арътьръ де одать а фі
немълцьміці къ асеміне ұмпърщре, ші пентръ а
чеаста аж прелънціт кътва тімп депънереа жъръ-
мжнтулзі. Ȧн үрмъ ұнніїнцжндзсе Глаш къ Ріга
се афль Ȧн Леопол, меарсъ аколо къ ай сеі нобіл
ші 'и депъсе жъръмжнтул кредитцей. Ȧн асе-
міне ұмпрециграпе, пе лжигъ алте жъртфе че
аж Фъкът Ȧн Фаворвл Полоніеі, аж дат ұндъ-
ръпт ші пъмжнтуріле че ле авеа къпътате пъ-
рінтеле сеі Александръ де ла Ріцій ачестік
стат. Кът пентръ Стефан, Ріга нептжнд дх-
пъ черереа лзі съі ащепте веніреа, се мълцьмі
ка Ȧн Четатеа Аль ұнайтеа трімішілор По-
лоніеі, съі жъре лзі кредитцъ, іар фрателзі сеі
наче ші прієтініе. Асеміне пъттаре а лзі
Владіслаш н'аж пъттт мълцьмі ніч декъм пре
Стефаң, кареле прін а лзі бравхрі аж скъпат
Ȧн маі мълте ржндул Подолія дін мжніле Та-
тарілор.

Ла 1435. Ȧка Свідрігал фуцінд дін Польша се адъпості Ȧн Молдава, ші спре а нъ
фі къноскът се Фъкъ пъсторіж авжнід пе аскънс
кореспонденцъ къ партізаній ші прієтіній лзі.

Ла 1438. Свідрігал, деші с'аж ұмпъкат къ

Фрателе сеъ, ші ера съ і се деіе четатеа де Лэцк, тотгш **Дзка** Літваніе Сігісмунд Кеістэтовіч нѣ воea съ щіе німікъ де ачеаста, ші ел се възг невоіт а вені іар **Ли** Молдава. Аіче аж петрекут апоі ка пъсторіж пынъ **ла 1440**, кжнд къ моартеа лгі Кеістэтовіч аж къпътат четатеа ші гўвернъмхнтул де Лэцк.

ла 1439 Татарій нъвълінд **Ли** прінчіпат, аж пръдат о **Лисемнътоаре** парте а дереі, ші **Ли** анхл үрмътор вінд дін ноъ, аж префъкут **Ли** ченгшь **Бжрладхл** ші **Васлівл** ші се **Літоарсе** къ пръдъчіні.

Дзпъ алтангареа **Татарілор** Стефан непэтжнд съфері нічі декум пре Фрателе сеъ, къста нъмаі **Ли** прілеж **Фаворіторіж** спре аї пъте ражпі **Домніа**. Ненорочіта вътъліе де лжнгъ **Варна**, **Ли** каре аж къзт тжнърхл **Владіслах**, се сокоті де джисхл ка о **Лмпрежіхраре** **Фаворітоаре** пентрх ажхнцероа скопхлгі, ші аша ла прілежхл зней сервърі, кемжнд пре **Іліаш**; жі скоасе окії ші **Літінсе** **Домніа** са асзпра **Літрегхлгі** стат а **Молдавеі**. **Іліаш** дін ачеаста аж мэріт дзпъ тречіреа зней ан, ші аж лъсат доі фій, пре **Александрх** ші **Роман**.

Прінцхл Стефан деші ажхнсьсе акум **Домн** песте тоатъ цара, тотгш пентрх а **Лмблжнзі**

пе Полоні ка съ нѣ деіе ажѣтор фїлор лѣ
 Іліаш, ѧно і кѣ еї аліаціа ші лі деде дія Ар-
 хівѣ перей докъментъл де аманетаціа цінътълѣ
 Сепін. Прін асемене кіп Домніторієл Молда-
 вей къпъть фаворъл Полоніеї, ѧнсе кѣ тоате
 ачесте Домніа лѣ се тѣльбръ де кътръ непо-
 цій сеї. **Ла 1446** Стефан ѧнкеіе о аліаціе
 кѣ Іоан Хѣніад прінцъл Трансілваніеї ші кѣ
 Дан а Валахіеї, пе каре Хѣніад л'аѣ ѧнtronat
 ѧн локъл лѣ Влад **П'яїа** пронгміт Дракъла.
 Спре ѧнtrіреа ачестеї аліації, Стефан аѣ лѣ-
 ат ѧntrѣ ѧnсоціре фївлѣ сеї Петрѣ пе фїка
 лѣ Дан, ші іаѣ дат ажѣтор асѣпра лѣ Дра-
 къла, кареле ѧntrасъ ѧн Валахіа кѣ о арміе
 тѣрчеаскъ сире ал депхне дін трон. **Ла 15**
Іѣніе 1447 аѣ ѧnкеіет о аліаціе кѣ Казімір
 мареле дѣкъ де Літваніа, ші апої нѣ мѣлт дѣ-
 пъ ачеаста с'аѣ չcіс де непотъл сеї Роман.

РОМАН **П'яїа** ДЕ **ЛА 1447—1448.**

Дѣпъ չcідереа лѣ Стефан, Роман апѣкъ сін-
 гър домніа асѣпра ѧntrегълѣ стат ал Молда-
 вей. Петрѣ фївл Домнѣлѣ չcіс, кътжнд съ
 капете тронъл пърнтелѣ, трекъ ѧн Ծигаріа,
 ші черѣ ажѣторієл лѣ Іоан Хѣніад. Ачеста

джнідгі о арміе, вені къ іа ұн прінчіпат ші а-
лянгъ пе Роман дін домніе. Спре мәлцъміре
пентръ асеміне ажетор, ұнкеіе о аліаціе къ
Хеніад ұмпротіва Тврчілор, ші іі ұнгъді а а-
шеза ұн четатеа Кіліа ғн гарнізон де Ծнгзр. Ачеастъ аліаціе се фъкъ ұнсъ маі пәтернікъ,
депъ че Петръ се ұнсоці къ сора лзі Хеніад.
Роман ліпсіт де трон аж тұніт ұн Полоніа, ші
с'а ж тжнгзіт ғнківлі се Қазімір пентръ не-
дрептатеа фъкетъ лзі де Петръ, рғжндул ка
се'і деіе ажетор. Қазімір прйміндгі рғжмін-
теа, аж порніт нұ тжрзіш къ о арміе спре ал
статорнічі ұн трон, ұнсь маі ұнаінте де а
ажынде ұн Подоліа, л'а ж ұнтжмпінат Maria
мұма лзі Роман къ маі тжнърхл ей філъ Алекс-
андръ, ші с'а ж тжнгзіт, къ Роман ла 2 Ізліе
1448 аж мұріт отръвіт де кътръ върхл се Қ
Петръ, ші къ віаца ей ұнкъ ар фі аменінцать.

ПЕТРЪ IV^{леа} ДЕ ЛА 1448—1449.

Петръ **IV^{леа}** ръмжінд сінгзр домнітор престе-
tot Прінчіпатъл, се сжргзі де а депърта рес-
боігл че прегътеа Полоніа ай фаче, ші спре а-
семіне скопъ ұнкеінд о аліаціе къ Қазімір, се
ұндарорі а стріка тот Фелігл де легътгр че

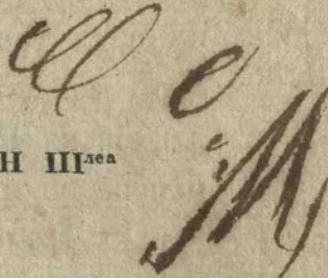
ар фі авжнд къ **Ùнгаріа**, ші а спріжні нэмай інтересзріле **Полоніеї**. Асемене аліаціе нэ с'ањ пъзіт нічі декъм де Петръ; къчі Прінцъл полон **Міхайл Сігмунтовіч** фуїнд дін **Полоніа**, ањ афлат зи сігзр адъпост дн къпрінсъл статълі сењ. **Комісарій** лгі **Казімір** трімеші **Лнадінс** пентръ черерека **Лндъръп** а Прінцълі, нэ ањ пътът діреце чева, Фінд къ Петръ ле ръспхнсе, къ прін ачеаста с'ар вътъма дрептъл наційлор, ші къ ачеіа че поате фаче воінд а се щіне де аліаціа **Лнкеіетъ**, есте де ал депърта дін къпрінсъл статълі сењ. Петръ дн аdevър ањ алхнгат пре **Міхайл** дін **Молдава**, ел днсь с'ањ адъпостіт ла **Татарі**, ші къ ажаторіл ачестора ањ прічинзіт маї мхлте ненорочірі **Полонілор**. Ачест пас ацінь фоарте мхлт зра лгі **Казімір** асъпра лгі **Петръ**, днсь нэ пътъ съші ресвхне, къ Петръ нэ тжрзіж ањ мхріт.

АНАРХІА ДЕ ЛА 1449—1450.

Дзпъ моартеа лгі **Петръ** статъл **Молдавеї** се бжнтгі де о кхмплітъ анархіе. Нобілії не зніці **Лнтрє джншії** се дісбінъръ дн осебіте партії, статъріле вечіне прівінд ла ачеаста, дн-

чепръ а спріжіні не осебіції претендаторі. Аша маї лнтъєш Полоніа ашезъръ дн трон пе зи Стефан, Трансілваненії пе зи Чівър, лънъ кжнд Александръ ал II^{го} нхміт Іліхон, фївл чел маї тжнър а лгі Іліаш, прін фъптуреа мз-мей лгі Марія каре і се фъкъ ші Епітропъ къ-пъть домніа. Скврта епохъ а домніреї лгі Стефан ші Чівър нв аж стътът алтъ, декжт о цесътъръ де інтриї але новілілор ші ресбоае дін лънтръ, пентръ каре атжт фалтеле, кжт ші оріціна ачестора, аж ръмас маї кг тотъл не-къноскуте.

АЛЕКСАНДРЪ II^{го} III БОГДАН III^{го}
ДЕЛА 1450—1456.

Александръ II^{го} се сві пе тронъл Молдавей
дн вжрстъ де 14 анї, ші пентръ ачеаста
домні съб епітропіа маічей сале Марія. Дом-
ніа лгі аж фост фоарте скврть, пентръ къ зи
Богдан че се зічea а фі зи фіш натхрал а лгі
Александръ I^{го} се скъль асхиртъ, ші лнвін-
гжндъл арміа лжнгъ Торицьшнї жл алжнгъ дін
царь. Александръ мергжнд дн Полоніа аж
черет ажкторізл лгі Казімір, кареле джндъ

ʌнграбъ о арміе аж алхнгат пре Богдан ші се
 Фъкъ іаръ ел Домн Молдавей. Дзпъ ретра-
 ცреа арміеї полоне, Богдан се ръдікъ іаръ а-
 схпра лхі Александръ, ші жл скоасе дін Дом-
 ніе. La асеміне ʌмпредівраре Казімір воеа а
 пріфаче пе Молдава ʌн провінчіе полонъ; фрі-
 ка ʌнсь че авеа де а нх фі вечін къ Тхрчі,
 карій се ʌнтінсьсе къ кхчеріріле пънь ла ʌ-
 нъреа, жл Фъкъ де а да лхі Александръ де а
 доза оаръ о арміе ʌн ажгтор. Полоній ʌн-
 тржнд ʌн хотарвл Прінчіпатвлхі, Богдан ʌн-
 лок а се ʌнкъера къ джншій ла лхпть, ʌнчес-
 пх а се траде къ аї сеї кътръ мхнці ші пъ-
 дхрі, прошннд ʌнсь тогодать къ ел дореще а
 ʌнкеіе къ Ріга Полоніеї о паче. Асемінс про-
 пхнре се прімі, ші ʌн пачеа ʌнкеіетъ де Бог-
 дан къ Полоній, ел се кхноскъ де ештроп лхі
 Александръ ші се ʌндаторі а ле плѣті кж-
 те **7000** галвені пе фіекаре ан. Ачеасть
 даре пържндхсе лхі Богдан а фі пре ʌмпіль-
 тоаре пентрх сіне ші схпзшій сеї, сокоті къ
 маї віне ва фі се аръте Полонілор, къ Молдо-
 венії прекхм ші Романії стръшошій лор; щі
 а да Фер ʌн лок де аэр. Дечі пхнндхсе ʌн
 Фрхнтеа арміеї съ лхъ дзпъ джншій, ші ажхн-
 гжндхі ла локвл нхміт Красна, піртъ о аша

бірхінцъ аспра лор, ұнкжт пе лжигъ үчідереа
а ұнгі маре нымър де осталш, аж оморжт ші
пе дои Марешалй. Дұпъ ачеаста алғынгжид пе
Александръ, се сzi ел сінгэр пе тронъл Мол-
давей, пе кареле апої нұ тжрзіш і лај рьпіт ұн
Петръ Арон.

ПЕТРФ АРОН ҚНТЪЕА ДОМНІЕ
ДЕ ЛА 1452—1453.

Ачест Петръ Арон деспре акърхеа орінің
німік сігэр нұ пятем ұнкъ зіче, вінд прін Полоніа ұн Молдава, се фыңғарнічі ұнаінтеа нові-
лілор къ ел воеще а спріжіні партіда ляй А-
лександръ, ші аша фынтышше ла 1452,
де а се үчіде Богдан ла Рысені. О асемене
соартъ се прегътеа де кътръ джисул ші
ляй Александръ, кареле ұнсъ ұнцелегжид-
дэл фыңі дін нош ұн Полоніа. Арон деші
ремась дұпъ ачеаста Домн Молдавей, тотші
нұ тжрзіш се алғынгъ де кътръ фыңтідл Александръ, кареле мергжид ұн Полоніа аж черет а-
жтор де ла Ріга, ші вінд къ о арміе ұн прін-
чіпат ұнвінсъ пе Арон ла 1453, ұн каре ан
с'ај көчеріт ші Костантінополе де кътръ Түрчі,
ші ремась іаръ ел домн Молдавей.

АЛЕКСАНДРЪ П^х А ТРЕІА ДОМНІЕ
ДЕЛА 1453—1456.

Александръ П^х апъкънд фржеле гъвернълъ
аѣ афлат статъл Молдавеї ѧнтр'о старе къ
тотъл трістъ. Ресбоаеле пъртате де осевіц
претендаторі аї тронълъ жі стоарсъ о ѧнсем-
нътоаре парте а пътерілор сале, ші нѣмай ста-
торнічіреа ѧнві Домніторъ ѧнделепт ар фі
пътът съї віндеche стрѣнчінъріле прічинітѣ прін
аша лъпте ѧнделенгате. Александръ ѧн лок
а се ѧнгріжі де ѧнаінтіреа статълъ ші ѧм-
внътъціреа соартей съпъшілор сеї, ел се деді
ла челе маї марі десфржнърі. О асемене пър-
таре ѧнтьртъ асъпры ѿра новілілор, ші деді
тот одать прілеж лъї Арон де аші ѧмпъна о
арміе, ші а се скъла ка съї ръпеаскъ тронъл.
Александръ ѧнщінцат де ачеаста се репезі а-
съпра лъї Арон, ші лжигъ Мовілені ѧнкъержн-
дусъ ла лъпти с'аѣ ѧнвиіс, дъпъ каре не маї
авжънд ѧнде а се адъності, аѣ фъціт ла Чета-
теа албъ ші аколо аѣ ші мэріт ла 1456.

ПЕТР& АРОН ДОМНІА АДОА
ДЕЛА 1456—1458.

Петръ Арон се рѣдікъ къ ресбоюш асѣпра лгії Александръ ѣн міжлокъл тѣльбрърілор че се зрма ѣн ѣнгаріа ші Полоніа, ші ѣнвінгжидъл се сї ел пе тронъл Молдавей.

Дѣпъ ачеаста, пентръ аші кыпъта ѣн спрі-
жінітор пѣтернік ажі трїмес пе асканс амбасадорі ла Махомед П^{тоа}, акърхіа арміе се ѣна-
іятісе пънъ ѣн Бѣлгаріа, ші Фъгъдхі де аї
плъті пе фіекаре ан. кжте **2000** галбені. Ѣм-
протіва Ханългії де Кржм Ахмет ѣнчепжид
ресбоюш с'аѣ лгіпнат къ норочіре, ші ѣнвінгжидъл
ажі прінс пе фій лгії ші іаѣ дат Рігъї де Поло-
ніа. Прін асеміне фаптъ се Ѣмпъкъ къ Ка-
зімір ал Полоніеї, ші пентръ ал авеа пэрзреа
ѣн партеа лгії, жі деплсе ші жеръмжітъл кре-
дінцеї. Тіраніа ші крзімеа къ каре се пэрта
кътръ съпзії сей, жл Фъкъ ѣнквржид зржт
тѣтэрор ші прічинії а лгії детронаре. Дѣпъ
тречереа де дої ані, Стефан; фійл лгії Богдан,
че петречеа ѣн Валахіа, ѣнціїнціндъсе де пэр-
търіле лгії Арон, жші Ѣмпънъ о арміе Молдо-
Ромжнъ ші къ ачеаста вінд асѣпры, жл ѣнвін-
сь ла **21** Апріліе лжигъ Должецї пе Сірет.
Дѣпъ ачеаста Арон, ѣнформажидъш дін поѣ о

арміє се лові къ Стефан де адова оаръ ұн
Жоea маре ла **Орбік**, ші аіче ұнвінгжидзсе дін
 ноҳ, спре аші пzte скъпа віаца, фхі ұн Поль-
 ніа. Новілій ші клерхл мұлцемің къ аж скъпат
 дін мжніле тіранхлгі, се ұнтрхнръ ұн о адхнаре
 үнералъ ла **Сүчеава**, ші аіче ұн палатхл
 Домніей, аж прокламат къ помпъ маре пе **Сте-
 фан де Домн Молдавей.**

**СТЕФАН VI НӘМІТ ЧЕЛ МАРЕ ШІ БЫН
 ДЕ ЛА 1458—1505.**

Домніа лхі Стефан VI стътъ чеа май ұнде-
 лхнгатъ ші май стрълхчітъ пентрх націа ноас-
 тръ. Бравхріле Молдо-Ромжнілор съб домні-
 реа лхі, ұмплх челе май Фрхмоасе фої алे
 Історіей ноастре, ші віторімеа къ дрептхл іа ж
 ұнсұшіт нұмелде **Маре ші Бын**. Ел аж
 фост ұн барбат де о үеніе ұналтъ, ероҳ ші
 політік, сіргзіндзсе нұ нұмаі аші апъра ста-
 тхл къ ұн ероісм вреднік де лаздъ пентрх
 тоате веакхріле ұмпротіва дхшманілор дін а-
 фаръ; даръ ал ші гхверна къ о ұнцелепчігне
 деосебітъ ұн тімп де паче.

Андатъ че аж апъкат Фрхеле окжрмзіреі, аж
 қхносқхт къ статхл Молдавей, ұнкхнціграт Фінд

дін тоате пърціле де вечіні пътернічі ші амві-
 ціоші, н'єш ва пъте пъстра неатжнареа ші
 лініщеа, дакъ н'є ва да стъреі мілітаре о ре-
 формъ къ totъл нозъ. Дечі ʌнтресінд міліціа
 кжтъ се афла съвт стеагхрі, ші ʌноржнідгінд
 ла ʌнджмпларе де прімеждіе редікареа попо-
 рхлій, статорнічі пътереа мілітаръ а ачестві
 стат пе о темеліе маі пътернікъ. Ел прін
 але сале бравхрі ажъ трас асъпрыі лхареа а-
 мінте а тоатеї Европе, ші ажъ доведіт къ націа
 Ромжнъ, деші ʌмпілатъ де соартъ ші съхіз-
 матъ де ʌнвіфоръріле політічей веакхлій; то-
 тъші адміністратъ де аша барбат се поате
 ціне ші а се фаче респектатъ націilor мұлт
 маі пътерніче, ба кіар ʌнфікошать вечініlor;
 ʌнкжт адевърхл історік ші аіче се віdereазъ:
 къ де вреднічіа хнгій сінгхр барбат, се атжр-
 нъ мжнтхіреа ші ʌнаінтіреа орі кърхі стат.
 Дяпъ статорнічіреа пе трон ші організаціа ар-
 міеї, Стефан ʌнфокат пе де опарте де дорін-
 цъ пентръ аші дескіде а лхі каріеръ мілітаръ,
 іаръ пе де алта даторіа фіаскъ невоіндхл, ажъ
 черхт де ла Полоні ка съї деіе пе Петръ Арон
 хчігъторхл пърінтелхі сеї. Ачеасть черере не
 ʌмплініндгісе, ажъ кълкат ʌндать къ арміа ʌн
 хотаръле Полоніеї пе ла сфершітхл анхлій

1458, пре кареа аж пръдато юмпрезиъ къ Ръсия рошие. Полоний дин ұнайтіреа арміеі қынносканд соарта ресбоізлі, аж арътат дорінцъ де паче, каре се ші ұнкеіе ла **1459** прін логофѣтъл Доброш, къ кондісіе ка: Петръ Арон съ ны маї ұнитре ұн Молдава, че се петреакъ ұн Полонія, ші пънъ қжид ва фі пъзіт аколе, Стефан съ нэй факъ вре ҳи ръж. Прін ачест акт Домнъл Молдавей с'аж юмпъкат нымай къ Полонія, іаръ жэръмжит де кредитінцъ н'аж пъс.

Ан ғрмъторізл ан Казімір стрімторат де кавалерій - Пермані, аж чергт ажетопрізл лжі Стефан. Ачеста деші деодатъ жі Фъгъді къї ва да, тотыш възжид къ ұн ресбоізл че пънзеа а ұнчепе къ Ұнгарій, карі қынеа ұн алор стъпжіре челе маї ғыне четъцъ а Молдавей, аре сінгэр невое де арміе, ны юмпліні Фъгъдінца. Пентръ а ны ұнтырта ұнисъ прін ҳи асемене пас пе Казімір, аж ұнгъдіт місіонарілор Міноріци, афльторі аіче ұн Молдава, лъціреа католічісмълі, ші іаҗ Фъгъдіт къ ны ва фаче німікъ Фъръ ұнвоіреа лжі. Не лжигъ ачеаста, қынносканд рівалітатеа ұн каре се афла Казімір къ Матеј а Ұнгаріеі, ші дорінд а скоате де съб предомніреа ачестіле Ахлеа

(Кіліа) ші Альба (Акерманъл) ұнкое о аліаціе къ Мохамет ал Пъ, ші қынд флота тұрческъ аседіа Кіліа деспре амеазъ-зі, Стефан се репезі къ а лхі арміе ші ұнчепъ а о вате деспре ұскат. Ісправа ачестей лхпте нх се щіе къ лымгріре, дар фінд къ Хронографи ұнсем-неазъ къ Стефан с'аෂ ръніт ла глезнь, апоі се ұнцълеце къ лхпта требхе съ фі фост фоарте крхнть. ʌн ачест ресвоіж Ұнггрі ераෂ ажұтаці ші де аліатъл лор Влад-Цепеш Дом-нъл церей Ромънеші. Стефан възжид къ нх ва пхте добжиді четатеа, аෂ ұнторс армеліе асұпра лхі Цепеш ла **1462**, къ скопос де а тъіе тот Фелівл де ұмпъртъшірі ұнтре Ұнггрі къ Кіліа. Ачестіа Стефан жі ера даторіж къ рекънощицъ пентрә ажұторівл че іаෂ дат қынд с'аෂ схіт пе тронъл Молдавеї, ұнсъ акъм пе де о парте інтересъл патріеі сале, іаръ пе де алта ұнсхші рұгъмінтеа чеї фъкхсе новілій Валахіеї, карій ғұмаі пхтеа схфері крхзіміле лхі Цепеш, жл фъкъ де а апхка армеліе ұмпротіва лхі. Експедіціа ачеаста аෂ фост нороочітъ, Цепеш невоіт фінд аші ұмпърді пхтеріле ʌн дозъ, нх се пхтъ ұнпротіві бірхітоарелор арме а лхі Стефан, кареле аෂ ші құпрынс ұнхатъл Пхтней. Цепеш че ера апроапе а прінде пе

mag: marik: bas bsd mhd xix

Лисзші Мухамед, ахзінд де ұнвіңцерес арміе сале деспре Молдава, с'ақ репезіт кътръ Путна. Депъртареа ляй де ла арміа ремасъ, прічингі а ей ұнвіңцере, ші Төрчій ұнчепхръ а пръда ші а жъфғі прін цара Ромънеаскъ. Нобілій де аіче въжид пе Цепеш ұнвінс, жл пъръсіръ, ші аша неавжид үнде съ се адъпостеаскъ, с'ақ дъс ұн Бугаріа ла алатыл сеъ Матеј Корвін.

Ръсбоаеле норочіте пъратате пънъ акым де кътръ Стефан жл Фъкъ съмец, дрепт каре ла **1463**, пентръ а се аръта къ тотыл непъсътор аменінцърілор ляй Матеј, аж ұнкълкат Трансільваніа, аж пръдат цара Секвілор ші с'ақ ұнтурнат къ о мұлціме де жафғрі, Дзпъ ачеаста ресофлжндасъ ка ла дої ані де гріжіле ресбоаелор, аж Фъкът оаре каре ұндрептърі ұн організаціа дін лъхитрэл църеі, ші ла **1465** се ұнсоці къ прінцеса Бізантінъ Ездоксіа сора ұмпъратылай Сімеон. Дорінца че авеа Стефан де аші скоате четъціле дін мжніле стрейнілор, жл Фъкъ а ұнтрепрінде а доза експедиціе. Ұн тоамна анзлай **1465**, пхіндасъ ұн френтеа арміе аж ұнкхнізрат ұнтр'о Міеркхрі ноаптеа четатеа Кіліеі, ші Сәмбъть демінеңца аж добжндіто. Патръ зіле дзпъ ачеаста аж

Анкундізрат четатеа Альъ ші аж кэпрынсо, ші апои ұнтокмінд зідізріле, провізіонжделе ші ашъзынд ұн еле гарнізоане пәтерніче, ліа ж оржандіт коменданці пе Ісаїя ші пе Бұфтеа.

Музыкальная
РЕСБОІЗЛ ЛӘЙ СТЕФАН КӘ МАТЕІЙ КОРВІН
РИГА ԾИГАРІЕЙ.

Дзпъ кэчеріреа четъцілор Кіліа ші Акерман, Стефан ұнтарнаждесе ла Съчеава ұнцълецеа фоарте віне къ ел требзе съ аібъ үн ресбоіз къ Корвін, дрепт каре пентрз ал пүте ұнтымпіна дзпъ къвінцъ, нѣ негріжі а ұноі а лзі а-ляціе къ Ріга Полоніе ла 1466. іаръ пе де алта жші ұнтокмі арміа де ресбоіз. Корвін деші відеа прегътіріле лзі Стефан ші ў қынощеа талентзл ші бървъціа, тотыші ұмпрецізръріле жл сілеа ка съ ұнчеппъ үн ресбоіз къ джиссл. Ачесте ұмпрецізрърі ера: алғыгареа лзі Цепеш дін тронзл Валахіе, провенітъ май къ самъ дін ресбоаеле че аж авт къ Стефан; апзкареа четъцілор Кіліа ші Акерманзл, нъвъліреа ші прада Фъкътъ ұн цара Секілор, небъгареа де самъ къ каре се пырта кътръ Корвін, кареле жл иѣмеа дірегъторізл сеъ, кжнд Стефан къ ұнкълкареа рігателзі жі арътъ къ нѣ вреа съ'л

*Причина гибели Китая и
Айнзиг на Венгерца же прада
живущих греческих Европей*

щіе. Пе лжигъ ачесте нѣ пѣцін се ѧндемиѣ
ші де кѣтъ претенденції тронулої Молдавеї
Берендеїші Арон, карій дѣпъ че се деснь-
дъждвіръ де ажгторізл лгі Казімір ал Поло-
ніеї, аѣфост алергат ла Матеїш. ѧн ѧрмареа
тѣтврор ачестора Матеїш се пѣсе ѧн фронтіа
знеї армії де **40,000** ші ѧн тоамна анулої
1467, трекъ прін Оітзз ѧн Молдава. Стефан
деші авеа ажгтор де ла Казімір ал Полоніеї, нѣ
кхтеза а се ѧнкъера ла локгрі ларці ѧн лип-
тъ къ ѧн комендант аша де маре ка Корвін,
даръ жл ащепта пънъ се ва ѧнаінті къ арміа
ла локгрі май стржмте. Корвінс не ѧмпеде-
кат де німене жші ѧнсемна дрѣмвл прін челе
май кхмпліте жафгрі ші пѣстіері, аѣ арс Ба-
къвл ші Романвл ші с'аѣ ѧнаінтіт пънъ ла
Баіа. Аіче ажгигжид аѣ ѧнченут а се да ла
мънкърі ші ла вътврі петрекжид Фъръ нічі о
гріжъ.

Матеїш къ тоате ачесте кѣносѣжид ѧн Сте-
фан ѧн бѣрбат каре щіа а ѧнвѣрті сабіа, аѣ
трїмес ла ел солї пропгіндві паче къ оарекаре
кондїції; ачеста ѧнсъ нѣ воі нічі декъм аї а-
сквлта, че прін аї съї трїмеші къхта а се
ѧнціца кѣм ші ѧнде се афль ѹнгэрій. ѧнда-
тъ че прїмі ѧнціїнцареа, аѣ трїміс ѧнаінте

кавалеріа, каре **Дн** амвргел сереї де 14 Декемвріе прін локхрі май некхноскхте аж ажхнала **Баia**. **Дн** фрэнтеа педестрімеї пхіндхсе сінгхр се порні **Дн**датъ, ші ажхнгхнд аколе дхпъ че **Дн**оптъ біне, кхнд **Дн**гхрій чеї май мхлці **Дн**грезеці де він се дхдхсе сомнхлгі **Ф**ъръ нічі о гріжъ, **Стефан** кх ай сеї **Дн**кхнціхръ політія. **О** парте а арміеї о оржнхдзі **Дн**протіва **Дн**гхрілор че ера афаръ, іар рхмъшіца аж трімесо **Дн** лхнтрх ка съ деіе **Фок** політіеї **Дн** май мхлте локхрі. **Ловіреа** се **Дн**чепх, лхпта лхмінатъ де **Флакхрі** ера **Дн**фрікошатъ, **Дн**гхрій **Дн**кхнціхраці де претхтінденеа де **Фок** ші де спадъ, нх пхтхръ а се **Дн**трхні ла **Дн** лок, че каре **Дн**котро відеа апхка ла **Ф**хгъ. **Стефан** ка **Дн** бхн үенерал пхсъсе **Дн**айнте **Дн**къ де ачеаста церані **Дн**армаці кх коасе, топоаръ ші лхнчі пе ла стрхмторіле мхнцілор пе **Дн**де со-котеа кх вор **Ф**хі **Дн**гхрій, ші аша кхнд **Матеї** кх ай сеї се сокотеа ка скъпат дін мхніле **Молдовенілор**, де одатъ се трезіръ **Дн**кхнціхраці де еї. Аіче се **Дн**чепх о нохъ лхпть. **Молдовеній** тъеа **Дн** **Дн**гхрій **Ф**ъръ де нічі о крхдаре, ші **Дн**свхі **Матеї** ржніт **Дн** треї локхрі авіа ш'а ж пхтхт скъпа віаца прін **Ф**хгъ.

Днпъ ачеастъ бірзінцъ **Стефан** аж трімес

солі де аж мѧлцъміт лгі Казімір пентръ аж-
торізл че іаž дат, ші апої спре аші ръсбъна
маі къ къмпліре асъпра лгі Матеј аж трекът
къ арміа ʌн Трансілванія, аж арс ші аж пръ-
дат ʌн дара Секгілор ші с'аž ʌнтарнат ʌн
паче ла скажел сеъ. Матеј ʌн үрма ачесто-
ра деші ар фі авут дорінцъ аші ръсбъна, ʌнсъ
Фмпрецихръріле нг'л Фавореа, къчі пе деопарте
стржмторат де Търчі, іар пе де алта прецгінд
талентеле рівалелгі сеъ, аж ʌнкеіет ʌн англ
1468 паче, ші спре мѧлцъміре къ аж къпъ-
тат ʌн асемене аліат, іаž дъргіт ʌн Трансілва-
нія четъціле Балта ші Чічел.

РЕСБОІЛ К҃ ТАТАРІЙ.

Де абіе прін ʌнкеіереа ачестей пъчі Стефан
се мжнітгі де ресбоае, кжнд де одать се ʌн-
щінцъ къ ʌн партеа деспре меазъ-ноапте а
стателгі сеъ, аж нъвъліт о мѧлціме де Татарі
де ла Волга (Заволгічі с'аž Ногаічі). Ел
фъръ а се прегъті мѧлт, ле еші ʌнайнте лжн-
гъ о дъмбравъ ла Ліпніцъ, ші ловіндгі ла **20**
Август **1468** къ бървъціе, аж фъкът ʌнтрє
дъншій о къмплітъ мъчелътгъръ, аж прінс пе
Харчің фіїл лгі Маніак ханел лор, ші ръмъ-

шіца аж фэгъріто песте Ністрэ. Нэ дэпъ мэлтъ тречере де тімп дё ла ачеастъ лхпть, 100 Депўтаці дін партеа Ханчлхі се ʌнфъцошъ ла кэртеа Молдавіеї ші черх кз ʌн кіп аменінцепоріж пе робітвл фіж. Стефан порніт де асемене құтезаре, оржиді а се үчіде маі ʌнтыж ненорочітвл фіж ʌн фйнца депўтацілор, ʌн цыпъ апої пе 99 дін тржншій, іаръ пре чел ръмас тъіндій насхл ші үрекіле жл словозі ка съ меаргъ ші съ спхе Ханчлхі тоате ачесте крхзімі че леаж прівіт кз ʌнсжш окій сей. Спре мэлцъміре пентрэ атжтеа ресбоае норочіте че аж пэртат де ла ʌнчепутвл домніреї сале, аж зідіт ші аж сфинціт кз маре помпъ Мънъстіреа Пэтна, ʌнде аж стръмхтат ші бісеріка лхі Богдан Драгош де ла Ольхці.

РЕСБОІВЛ ҚҔ ПЕТРФ АРОН.

Пачеа ʌнкеіетъ де Стефан кз Матејж ал Ȣнгаріеї нэ аж цжнэт ʌнделхнг. Казімір ал Полоніеї възжнд пе Матејж ʌнкэркат ʌн ресбоае кз Подієврат ал Ȣохеміеї, ші фінд чел маі қымпліт душман а лхі, аж ʌндемнат пре Стефан де а ʌнчепе дін ноj ресбоj асвпра Ȣнгаріеї. Спре ачеаста нэ пзгін с'аж адеме-

ніт Стефан пентръ адъпостъл че да Матеј дѣшманълві се ѿ Петръ Арон. Пентръ а пътешаръ пріnde пе ачест рівал, ші а гъсі ѿн пре-текст съб каре се љичеапъ ресбоівл, ажъ Фъкът о скріоаре іскълітъ де маї мълці боері пъти де джнсъл ші ажъ трїмесо лві Арон. **Ли** а-честъ скріоаре боері і се тѣнгъеа деспре тіраніа лві Стефан шії фъгъдіа къ ѹ жл воражета къ тоате пътеріле де а се съі пе трон, нѣмаї съ віе къ о арміе ка сеї мжитвеаскъ де жъгъл тіранълві. Арон Фъръ а љицълеце кърса че і се љитінсе, веніла **1469.** къ о арміе ли Молдава; Стефан љисъ жл бѣтъ къ десъвжршіре, ші нѣмаї къ маре грехтате пътъ скъпа љидъръпт де ѿнде венісе. Дѣпъ ачеаста съб къвжнт де ръсънаре, ажъ трекът де дозъ орі къ а лві арміе ли Трансілваніа, ші с'ајъ љитхнат љицъркат де пръзі.

**РЕСБОАЕЛЕ ЛВІ СТЕФАН КЪ РАДѢ
ШІ ЦЕПЕШ.**

Къпътареа цжнютълві Пътнеї ли лок де а мълцъмі дорінца де къчерірі а бравълві Стефан, маї таре о апіцъ. Планъл се ѿ чел фаворіт де а ѿні съб домніа лві тоатъ Ромъніа,

жл фъкъ де а къста претекстърі, съв каре се
 поать ұнчепе ресбоў къ Радвл домивл Вала-
 хієй. Хронографіа церей ворвінд де ұнчептъл
 ачестор ресбоае, нѣ крзцъ ұнтръ німікъ пре
 мареле барват ұн абатеріле лгі, дар ұнчепъ а
 історіі ұнтжмпльріле ачесте къ ҳрмътоареле
 къвінте ; „ Завістіа есте мъма тұтзор ръз-
 „ тъцілор ұн лхмеа ачеаста, прекъм відем ші
 „ аіче ұнтре Стефан ші ұнтре Радвл Дом-
 „ ивл мънтенеск. Денъ слъбъчігнеа фіреі о-
 „ менеші чіне къ кжт аре маі мълт, къ атж-
 „ та ар вра съ апъче ші авереа алтора, аша
 „ ші Стефан Водъ нѣй ажхніеа ал сеъ, че
 „ пісмхеа ші ал Радвлгі Водъ.“ Дечі адъ-
 ижнідхші арміа ші ръдікжнд о маре парте де
 хжисарі аж трекът ұн Феврзаріе **1470** ұн
 Валахія, аж пръдат марценеа нордікъ а ачесті
 стат ші аж арс Брыїла ұн марта съптъмжні
 алве. Радвл се репезі ұн грабъ къ ар-
 міа асъпра лгі Стефан, ұнсъ нѣ аж пэттет ді-
 реце німікъ, ші нѣмаі аместекъл Рігы де
 Полоніа, кареле саъ дін жалғзіе пентръ кре-
 щереа ші ұнтиіндереа Молдавеі, саъ де фрікъ
 ка нѣ при ачест ресбоў съ ұнтарте не Терчі
 асъпра ачесті стат ші а Полоніеі, аж сфъ-
 тхіт пре Стефан де а кърма ресбоівл ші а се

Литерна ліндаръпт. Дэпъ ачеаста пентрэ а адормі прівігіереа лхі Казімір асвпра пасврілор сале, жі Фъгъдхі дін ноў къ лн анёл війтор ва мерце лн персоанъ ла Каменіцъ, Коломеа саў Сніатен, кац се депзе жэръмжнтул алеанцей ші къ Фъръ лнвоіреа лхі, нх ва лнчепе ресбоае, нічі ва лнкеіе трактаты. А семіне Фъгъдхінце ліаў цінгут лнсъ фоарте пздін, фінд къ лн ачеле тімпгі май мхлть невое авеа Польшчы де Стеван, дэкжт ел де джншій.

Лнвінцеріле пэртате де Стеван асвпра Валахілор, ші лнтріпареа цжнхтхлі Пэтней къ Молдава, апрынсь лн пептхл Радхлі о лнфокатъ дорінцъ де ресъзнаре асвпра лхі. Дечі гътіндхі армія, лнтръ Фъръ де весте лн хотаръле Молдавеі, схпхсе сабіеі ші жафхлі тут че афль лн калеа са, ші се лнайнті пънъ ла Сочі. Аіче ла 7 Март 1471. Стеван пе неащентате жл лнтхмшінъ къ армія, ші лнтр'о лхпть сжнцероасъ лнвінгхндул, жі лхъ май тоате стеагхріле шіл невоі а апхка лнкхрхндул дрхмхл лндаръпт пе зінде венісе. Немхлъміт нхмаі къ атжта ші лнгхмфат оарекъм де глоріа мілітаръ, порончеще а се пхне схв аскхдітхл сабіеі пе тоці пріншій лн ачест

ресбої, афаръ де Станчів Логотѣтъл ші Мір-
чea Комісъл. La 29 Август a аностуї ан пе-
ла амеазъ-зі се лнтажмпль зи кхтремър маре ~~жн~~
Молдава. ~~Жн~~ 388: ~~дакі скоти~~ ~~жн~~ ~~алу~~ ~~нч~~ ~~нн~~

Жн ресбоаеле іскате лнтрe Казімір ал Пo-
лоніe ші Матеї, Стефан деші адесь се лн-
теці де а нъвълі жн Трансілваніа, тотгшь ръ-
мась лініщіт пъзжнд ачеа май стржисъ неутра-
літате. Прічіна знеї асемене фапте ера, къ
ел жн асканс се прегътеа а дескіде дін нэ
ресбої асупра Радвлї, пентръ аші лмпліні
ізвітъл сеъ план де а супгне съв а лгі домніе
пре тоатъ Ромжніа.

Супгнереа ачестей цері ажхисъ а фі дѣпъ
бътъліа де ла Соch чеа май де къпітеніе до-
рінцъ а лгі. Ел, жн діастімъ де дої ан, жн
кареа се ресхфль де греgтьціле ресбоаелор,
жші лнтреці арміа ші се прегътеа де ресбої.
Лнтіндереа домніреї сале ші престе Валахіа
ар фі лнтъртат асупрѣ пе Корвін саъ пе
Казімір, карії нѣ ар фі пхтът схфері ка се
вадъ пе зи варват ка джисъл Домн жн амжн-
доzъ ачесте църі, дрепт ачеаста пентръ ай лн-
гъна, се възх невоіт а лга къ сіне пре жн боер
анхме Басараб ка съл пхе Домн аколо, пънъ
кжнд ла жн прідеж фаворіторій ва пхте се

хнеасъ съб алѣ сінгхръ домніе пе амжндоъ
 Прінчіпат ле. Къ асемене скоп, дн тоамна
 анхлві 14¹⁵, се коворж къ арміа кътръ хо-
 таръле Валахіеј ла Мілков. Радвл венінд аі-
 че се лові къ Стефан ла ізворвл апей, гнде дн
 амжндоъ пърціле с'аѣ лхптат къ днфокаре.
 Лхпта се днчепв днтр'о Жої дн 8 Ноемвріе
 ші цжнг неконтеніт треї зіле пънъ сжмбъть
 сеара ла 10 спре 11 Ноемвріе, кжнд Радвл
 днвінс де tot, аѣ плекат дн фггъ кътръ ка-
 шталіа са Тжрговіщеа. Стефан се лхъ дн
 гоанъ дхпъ джнсвл, ші ла 23 Ноемвріе л'аѣ ші
 днкхнцізрат днкапіталъ. Днтръ ачеіаші ноаш-
 те Радвл се скъпъ прін фггъ, іар Стѣфан лхъ
 жнд четатеа прін капітълаціе, аѣ днтрат дн ea,
 аѣ апккат тоатъ авереа Радвлві-ші пе соціа
 лхі Маріа дмпрезнъ къ фїка са Вокіца, къ ка-
 ре маї апої с'аѣ късъторіт, фїнд къ Евдоксіа
 днтьеа лхі соціе мхрісе. Дхпъ ачеаста ашъ-
 жнд пре Бесараб де Домн Валахіеј, с'аѣ дн-
 тврнат днвінгъторю ла скажвл сеъ.

Алхнгатвл Домн ал Валахіеј, спре а пхте
 къпъта іарьші тропвл, аѣ жъртфіт інтересвл
 амбіціеј сале пре ачел ал патріеј, ші мергжнл
 ла Тхрчї, аѣ черхт а лор ажхторю ші протекціе.
 Къ о арміе де 15000 днтрнжнду се дндъ-

ръпт аж алнгат пре Басараб дхпъ о лхнъ дін
 трон, ші лхндхсе дхпъ джнссл къ Тврчії пе
 ла ұнчептєл анблхі 1474 аж пръдат ші о
 парте дін марцінеа де амень-а а Молдавей.
 Тврчії ұнкъркації къ кіпзл ачеста де жафхрі,
 с'аж ұнтурнат прін ڈара Ромжнеаскъ, престе
 Днъре. ڦн аша ұмпрециврърі Влад Цепеш
 че петречеа ڦн Ҳнгарія сокотінд къ ڦн ҳрма
 атжтор ресбоае ва пхте ҳшор къпъта тронзл
 Валахіеї, аж черхт ажхтор де ла Матеїш ші
 аж ұнтрат къ о арміе Ҳнгхреаскъ аіче. Сте-
 фан ұндатъ че се ұнщінцъ де ачеста, се ре-
 пезі ка ڦн фзлцер аколо, ڦнсе нз се ѡіе де аж мерс
 ұн ажхторіл сокрхлхі сеъ Радх, саҗ къ аж воіт
 а алнгага ші пе Цепеш ші пе Радх. Арміа мол-
 даванъ лові пе Ҳнгхрі лжнгъ Тележна ші ՚ї
 ұнвінсъ, дхпъ ачеста кхчерінд четатеа, Стефан
 аж порончіт де аж пхс съб аскхцітхл сабіеї пе
 тот гарнізонзл, еаръ пе фемеї къ ڦн ұнсъмнъ-
 ториѣ нгмър де қігані ле-аж трймес ڦн Молдава.
 Ҳнгхрій дхпъ ұнвінцереа че аж пъціт ڦн Ва-
 лахія, аж трекхт прін Трансілванія ڦн Молдава
 ші аж ұнчепт а гръда, Стефан ұнсъ ле еші
 деграбъ ұнайнте ші ՚ї бътх де а доза оаръ,
 дхпъ каре аж пръдат дін ноҗ ڈара Секзілор.

РЕСБОІСЛ ЛХІ СТЕФАН КУ ТУРЧІЙ ШІ
МӨНТЕНІЙ.

Норочіtele резултатврі а ле лхптелор пртате
де Стефан ʌмпікъ а дхшманілор сеї, ʌндемнъ
не Радвл пентрѣ аші пхте асігра тронвл, де а
се ʌнцълеце маї де апроапе къ Түрчій, ші а ле
чере дін ноў ажхторізл ші протекціа. Махо-
мет П^{ла} кареле прівеа ʌн Стефан чеа маї
де къпітеніе ставіль а планэрілор сале, пріїмі
бхкрос черіреа Радвлзі ші хотърж де аї да о
пхтернікъ арміе ʌн ажхтор асхпра Молдавеї.
Кемжнд ла сіне пе Соліман Паша Беглербеівл
де Рхмілі іаෂ ʌнкредінцат о арміе де **120,000**
ші ү порончі ка съ віе ʌн Молдава ші се о
къпріндъ. Пе ла капътвл анвлзі **1474** Солі-
ман ʌнчепъ а се апропіе къ а лхі арміе де
хотаръле Прінчіпатвлзі. Стефан невоіт де
ʌмпрецзрърі, се ʌмпъкъ ʌндать къ Корвін,
ші ү черв ажхторізл. Къ **5000** де Секхі че
къпъть де ла ачеста, къ **2000** де Полоні че ү
трімісе Казімір ші къ **40,000** оасте Молдо-
венеаскъ че о адхнасе атхнче ʌнграбъ, ші ка-
ре ера чеа маї маре парте дерані ʌнармаці къ
топоаръ ші къ коасе с'аෂ репезіт кътръ ʌ-
нъре. Аіче възінд къ къ аша пхтернікъ
арміе фъдішъ ла лок ʌнтінс из ва пхте діреце

мълт, а ѿ чепут а се ретраце пе чичетъл, арзінд тоате къмпіле, ші джнд кале Търчілор спре а се чнаінті маі лн лъхнтръл церей. Лжигъ Бжрлад деасвіра Раковей, афлжннд о позіє фаворітоаре, чноржннді арміа, ші ста гата а лові пе Търчі. **Ла 4 Іанваріе 1475** амжндохъ арміле ста фацъ 'н фацъ, ші Европа тоатъ прівеа къ гріжъ ші неръбдаре ла ловіреа че ера съ хотъраскъ соарта Молдавей ші прін хрмаре а крестінътъдеі. **Ла 5 Іанваріе** с'а ѿ чепут къмпліта ші сжнцероаса лупть, лн каре Молдовеній а ѿ фъкът мінхн прін а лор бравхръ. Търчі дін чепут къ а лор фхріе а ѿ спарт шірхріле Секхілор карії цінеа чнтыле ржндрі, Стефан лнсъ ка се нх'ї лесе а се фолосі де ачеасть ненорочіре, ші ка съ нх се дескхражезе аї сей, къ сабіа лн мжнъ с'а ѿ архнкат лн фрхнтеа арміеі, дхпъл хрмъръ ценералії, ші ашea рестаторнічі тактъл бътъліеі. Кжтва тімпъ лупта а ѿ фост чнфокатъ ші лн чндоалъ, чнсфхршіт Стефан маі чмбърбътъл пе аї сей къ къважтъл ші къ фапта а ѿ чепут а респінце пе Търчі ші аї чнкхрка. Маі чнаінте лнсъ де чичепреа ловіреі, Стефан пхсьсе солдаці къ бъчізме ші трімбіцъ деспре лнка Бжрладвлгъ, ші ле

порончі ка дін тімпъ ұн тімпъ съ деје семне
де ресбоіж. Тұрчій аззінд ачеле сънете, се
ұнтоарсе спре еле, ші ұмпедекаці фінд де а-
пъ ші лынкъ, прекъм ші де о къмплітъ негръ
че ле ұнтынека відеріле, аж ұнчепхт а тъеа
ші а сфъръма лынка спре а стръбате пънъ ла
гласыл трімвіцілор. ұн аша ұмпрецизірапе
Стефан жі лові маі къ ұнфокаре дін дос, ші
адекжанды ұн недхмеріре, не маі щінд дін каре
парте съ се апере, аж қыщігат асупра лор чеа
маі стрълчітъ бірзінцъ.

Апроапе ла **100,000** де Тұрчій ші **4** Паші
аж ремас ұн къмпліл вътъліеі, аж с'аж ұнекат
ұн апеле Раковъцълай, а Бжрладълай ші а
Дѣнъреі; ұнтре ачій пъдіні че аж пікат вій ұн
мжніле бравілор Молдовені, ера **4** Паші, де
асеміне табъра къ тоате авѣціле, арматұра ші
стеагхріме. Тұрчій къці аж скъпат вій аж лзат
Фѣга прін пъдзрі ші аж ешіт ла локъл ғнде
се ұнчепе апа Сімілеі ұн ғінгутъл Тұтовеі.
Стефан ұнсъ немзлдъміт нұмаі къ'ї ұнвінсе,
с'аж лзат ла Фѣгъ дѣпъ джинші ші іаж алғынат
пънъ че іаж трекхт Сіретіл ла Іонъшені пе
ла локъл ғнде ші пънъ астъзі се нұмеше ва-
дъл Тұрчілор. Дѣпъ ачеастъ бірзінцъ стрълч-
ітъ, Стефан аж порончіт де аж ажнат тоатъ

арміа къ поже ші апъ ші аж дат лаздъ лзі
Дѣмнезеъ пентръ къщігареа ачестей лзпте.

Стефан дѣпъ дѣвінцероа че пѣтасъ асѣпра
Тѣрчілор де авіе пъгасе трїй зіле пе о мові-
ль маре ла Іонъшъні ші де одатъ прїїмі дѣ-
нщінцареа де ла комендантъл де Кръчіна къ
Радвл къ о арміе Ромжнъ віне асѣпра лзі.
Не авжнд дѣнкъ тоатъ арміа адѣнатъ пе лжнгъ
дѣнсъл, аж репезіт дѣнайтеса Радвлзі пе Хат-
манъл Шъндреа къ пѣціні оставші ка съ'л дѣ-
тимпіне. Ачеста німерінд дрепт дѣнайтеса ар-
міеї мхтенене, с'аж дѣнкъерат къ еї ла лзпте
ші аж ръмас дѣмпрезиъ къ аї сеї пе кжмплъл
бътъліеї. Дѣнtre ачесте дѣнсъ венінд ші чіелалці
генералі а лзі Стефан къ а лор арміе, аж пор-
ніт къ тоції асѣпра Радвлзі ші 'лаж дѣтімпі-
нат ла Рѣмнікъл сърат; аіче дѣпъ о лзпте
сѫнцероасъ с'аж дѣвінс Радвл ші Стефан пен-
тръ а Ѹмелі маї къ кжмпліре сѫмечіа Мхтені-
лор аж лъсат арміа са де аж прѣдат треї зіле
дѣ хотаръле статвлзі лор. Дѣпъ атжтеса вър-
сърі де сѫнце дѣнtre ачесте дохъ нації дѣфръ-
ціте с'аж дѣнкеіет дѣнсфжршіт паче, прін каре
хотаръл Молдавеї, каре маї дѣнайтеса ера дѣ
різл Тротгш, с'аж мѣтат дѣн різл Мілковъл че
трече прін Фокшені ші аша ценгтъл Пѣтнєї

с'аѣ ѧнтрѹат пентрѹ тутдеаѣна къ Молдава.
Ли ѧнтрѹнареа са де аіче, ажънгжид ла Васлї, аѣ зідіт спре мѡл҃цьміре лзї ѧхмнезеѣ пентрѹ атжте бірхінце бісеріка Сфжнтулї Іоан Ботезеторієл.

Къщігареа бірхінцеї де ла Ракова с'аѣ лъцит ѧнграѣъ ли тоатъ Европа, ші нѣмелі Домнтулї Стефан ажънсе а фі фаміліар ла кърділе Европеї. Капюл рітвлї католік аѣ сербат ли тоате бісерічіле Ромеї бірхінца а-чааста, рѣгжидъсе пентрѹ Стефан ка пентрѹ апъръторієл крещінѣтъцеї. Стефан дін партеа са аѣ трїмес лзї Казімір 36 стеагбрї, пе а-чї 4 Пашї, ші алте дарбрї; де асеміне аѣ трїмес ші лзї Матеїші Папеї мѡл҃цьміндъле пентрѹ ажъторієл че іаѣ дат, ші рѣгжидъ ка ші пе віторіме съ нѣл пъръсаскъ ли ашеа ѧмпрѣїбрърї.

Ли ачесте тімпхрї Молдовенї, ка прін о фаталітате се пъреа къ нѣ аѣ алта де фъкѣт, декжт а се лхпта ші а рѣмжне маї тутдеаѣна ѧнвінгъторї. Стефан нѣ апѣкась біне а се ходіні ла Васлї, ші де одать прїїмі ѧнцін-царе де ла Сорока къ Козачї аѣ ѧнтрат ли царь ші аѣ ѧнчепт а пръда. Фъръ а се прегъті, аѣ пврчес асѣпра лор, ші ловіндулї ѧнтр'о

ноапте фъръ де весте ла Гръмъзеші іањ днвінс,
ањ прінс пе шефъл лор Лободъ, еар ръмъшіца
апъкжид фъга ањ трекът Ністръл пе ла локъл
зинде се нъмеше ші пънъ астъзі вадъл Жореї,
де пе нъмел е зине къпітан де а лор анъме
Жора че с'ањ днекат аіче. Днпъ ачеастъ бі-
рзіндъ, днтърнъндъсе прін Іашъ, ањ зідіт ве-
серіка Сфжитълъ Ніколай чел маре ші апої
с'ањ дъс ла Съчеава зинде ка зи днвінгътор ал
двішманілор патріе сале ањ днтрат къ трізмф.
Днтръ адъчереа амінте а атжтор віргінце, ањ
зідіт ші аіче вісеріка Сфжитълъ Дімітре ші
апої с'ањ кънінат къ Вокіца Фійка Радълъ, еаръ
Доамна ачествіа, Maria, ањ тріймес'о къ тоа-
ть помпа къвенітъ дн Валахія. Тот дн аче-
сте тімпърі, Стефан пентръ а дещепта къра-
жъл съпъшілор сей, ањ ръдікат пре мълці оа-
мені де ржид че се пъртасе къ браввръ дн
ресбоае, ла статъл де Мазілъ.

РЕСБОІЛ ЛѢІ СТЕФАН КѢ МОХАМЕТ II^{на}
ШІ КѢ МӘНТЕНІЙ ЛА РЕСБОЕНІЙ.

Днвінцереа арміеј де съв Соліман, змиљ
де мжніе пе Мохамет, кареле спре аші рес-
бъна асеміне нечинте, ањ хотържт а фаче сін-

гър дн персоанъ о експедіціе асѣпра Молдавей.
 Маї днайнте днисъ де ачеаста, сокоті де кві-
 інцъ а лові пе Молдава дн пнктвл чел маї
 де къпітеніе а пътернічіе виї стат, ші аше
 алкътгнд о пътернікъ флотъ, аж порніт асѣ-
 пра четъдеї Кафа локвл де къпітеніе а него-
 цвлві Молдавей ші а Пеновезілор. Дн вара
 анвлві **1475**, къчері ачеастъ четате, сфъръмъ
 пе тоддеаина негоцвл ші флота Молдавей, ші
 жі деді прін ачеаста чеа маї къмплітъ ловітв-
 ръ. Днтре маї мвлте пръзі че дхчea де аіче
 ла Константінополе, ера ші **1500** де тінері
 ценовезі; днтре ачестіа **500** че се афла пе
 зи вас, револтжндссе, с'ај трас кътръ портвл
 четъдеї Албe, зnde Паркалаввл Молдовенеск
 іај прйміт фоарте біне. Асеміне фаптъ аж а-
 прінс маї таре Фбріа лві Мохамет ші тріме-
 цінд дндать о арміе дн Бесарабіа, аж лзат
 прін капітвлаціе четатеа че адъпостісе пе фу-
 џіції де ла Кафа. Стефан дн аша дмпреци-
 рърі, аж чергт ажвтор де ла Казімір ші с'ај
 днторс къ аї сеї днльгнтрвл църеї. Дн зрмъ
 възжнд къ Тгрчії с'ај ретрас де пе лжнгъ че-
 тате, ші къ Полоній днпъ а лор сістімъ нзмаї
 Фъгъдескъ ші німікъ нх дмплінескъ, с'ај ре-
 пезіт сінгэр къ а лві арміе, аж апвкат дндъ-

ръпт де ла Търчі Акерманъл, ші аж пъс съв
 аскъзітъл савіе пе тот гарнізонъл търческ аф-
 льтор аіче. Ля ахзіреа ачестеи ноғъ біргінцъ,
 Мохамет търбъ де мжніе ші аше пънд ұн міш-
 каре тоатъ Европа ші Acia қажъ ера съб а лзі
 стъпжніре, аж ұнчепт а се прегъті де о ек-
 спедіціе асъпра Молдавей. Стефан възінд
 фортуна че вінеа асъпры, аж чергт де а доға-
 оаръ ажъторізл лзі Казімір. Ачеста ұн лок
 де арме аж тріймес солі ла Сұлтанъл, ші 'ла ж
 пофтіт ка съ нѣ порнеаскъ ресвої асъпра Дом-
 ивлі Молдавей, фінд къ ел есте Васал ал
 Полоніе. Мохамет кареле ера апроапе къ ар-
 міа де Варна, лі-аж ръспхнс къ ел ар ұнкъ-
 вінца череренеа, дакъ нѣ ар фі порніт акъм къ-
 тръ хотаръле Молдавей; къ тоате ачесте ел
 есте гата а се ұнтоарче ұнапой, дакъ Стефан
 се ва пріймі ка съ'ї пльтеаскъ үн бір ші съ'ї
 деіе Kіlіa ұмпрезнъ къ тінерій ценовезі че се
 адъпостісъ ла Акерман. Стефан ұнсъ ка үн
 адевърат ероෂ, сокоті де құвінцъ ка маі біне
 съ моаръ къ арма ұн мжнъ, апържнд дрептъ-
 ріле патріе, декжт фъкжнд паче съ прімеаскъ
 кондіцій аша ұнцосітоаре. Сұлтанъл ұнщінцат
 де непрійміреа пъчей, аж порніт къ оастеа маі
 департе, ші ажъстат де Радъл Домнъл Вала-

хієї, аж трекут песте чінчій подврі Дінъреа
 Ȣн Прінчіпат. Ля ачеастъ Ȣмпрециаре, Радвл
 арътъ Ȣн карактер фоарте Ȣнціосіт, кължид
 пачеа Ȣнкейетъ Ȣн анъл трекут, ші Ȣніндже къ
 Търчій Ȣнконтра Ȣнерхлві сеъ ші а Крещі-
 нътъде. Ȣн тречереа Търчілор песте Дінъреа,
 де ші ера ажхтаці де Радвл, Стефан то-
 тхші се Ȣнкхмътъ де а ле еші Ȣнаінте. Немъ-
 рхл арміеї Фінд Ȣнсъ фоарте маре, нѣ аж
 пътът фаче вре о дірішере, ші аша Ȣнграбъ пъ-
 ръсжид малхріле Дінъреї, с'а ж репезіт асзпра
 Татарілор карій tot одать къ Търчій Ȣнтрасе
 Ȣн прінчіпат, ші 'ї Ȣнвінсе. Де аіче еровл се
 Ȣнтарнъ асзпра Търчілор ші воіа съ'ї ловеа-
 скъ, Ȣненралії ші новілії жл сфътхръ де а нѣ
 фаче ачеаста; че съ'ї лесе пънь се вор май
 Ȣнаінти Ȣнлъхнтрхл церей ла локхрі стржмте.
 Ȣн Ȣрмъ пентръ а нѣ се пъте фолосі Търчій
 де о асемене ретрацере, аж порончіт ка въ-
 тржнії, фімеіле, копій къ аверіле челе май скъм-
 пе съ се адъпостеаскъ прін четъці, пъдхрі са ж
 Ȣн пещеріле Карпацілор, еаръ кжмпіле церей
 де жос Ȣмпрезнъ къ тоате съмънътхріле съ се
 префакъ Ȣнтр'їн дешерт. Мохамет Ȣнаінтін-
 джсе Ȣн лъхнтрхл църеї, се възг невоіт а съ-
 фері тоате невоіле ліпсеї ші а фоаметеї, пе лжн-

гъ каре осевіте ловірі лътврале а Молдо-
венілор жі ұмпхціна арміа дін зі ұн зі. Къ
тоате ачесте ел мерсе маі департе ші стръ-
бътъ пънъ пе апа Молдава ла ұн локъ нұміт
Ръсбоені, (Валеа Албъ). Стржмтоареа ло-
кълзі де аіче ұмпедекъ пе Тұрчі де а пъте
ұнтиңде нұмероаса лор кавалеріе, ші Стефан
кареле де мұлт ащепта ұн асемене прілеж, се
фолосі де позіца локълзі. **Ла 26 Ізне 1476**
се ұнчепъ ероіка бътъліе а Молдовенілор де ла
Ресбоені. Дін пъдэріле че ұнкхнізра пе а-
твнче ачесте локърі, де одатъ се іві ка ұн
Фұлцер Фокхріле арміеі лзі Стефан. Іанічерій
депрінші ла локърі ларші, с'ақ спъріет де Фо-
кхріле Молдовенілор ші с'ақ плекат ла пъмжит.
Мохамет спре аі ұнкхражка ла лзитъ, с'ақ а-
рхнат сжнгэр маі ұнтьш ұн пъдэр. Шілдей
ачестіа ұрмжид. Іанічерій ші тоатъ арміа, с'ақ
апрінс ұнтре Молдовені ші ұнтре Тұрчі о ұн-
фрікошать лзитъ; де дімінеацъ де ла ръсърі-
твл соарелзі ші пънъ де кътъръ саръ аж ценют
ресвоізл не ұнфржнш де амжидозъ пърціле.
Къражъл Молдовенілор с'ақ арътат аіче ұн
тоатъ стрълчіреа лзі, ші нұмаі мұлтімеа а-
чеха құмпилітъ а Тұрчілор ші неконтеніта лор
ұмпроспътаре аж пътът съ ұнфржнгъ пе обо-

сіції ші фундаментаций актів Молдовеній. Стефан
 кжид ера aproape де а перде бътъліа, спре а
 маї фундамента пе аї сеї, с'ањ архікат фундамент
 къл луптей, де одатъ фунсъ къзжидч'ї калъл
 де съв дънсъл, тоці кредитнчошій лгії съпеші
 'лај фундаментрат дін тоате пърціле ші къ але
 лор пептєрі апържидч'ї ка де дзпре ѣн зід 'лај
 скъпат де прімеждіе. Хронографії църеї вор-
 бінд де ачеастъ фундаментаре, зікъ: „Къ Мол-
 „довеній аї къзэт нъ фіе към, че апържидч'ї
 „пънъ ла моарте, нічі віргіці де арме, че
 „стропшіці де мхліміа каілор търчещі.“
 Тоці үнералії чеї маї браві, фундамент къ чеї
 маї аleshі новілі ші солдаці браві, аї ръмас
 пе кжимпъл луптей, фундамент маї ла үрмъ локъл
 ачела се фундаментбісе де оаселе лор, де ѣнде а-
 пої с'ањ нѣміт ші **Валеа Албъ.** Дзпъ
 пердереа бътъліеї, Стефан къ ѣн мік нѣмър
 де арміе аї апъкат фъга ші аї ацізис пънъ
 фундамент зівъ съв зідігіріле четъдеї **Неамчъл** ѣнде се
 афла маїка са къ тоате автозілле ші **Архівеле**
 църеї. Аїче фундамент лок де а і се дескіде порціле
 спре а скъпа де Търчі, маїка са къ къражъл
 зиеніе ероїне маї пресжес де секъл сеї, і 'м-
 педекъ фундаментаре фундамент четате, ші жі зісе: „Фіїл
 „меч! маї бъкъроасъ сънт а азі къ аї мзріт

„ де мжна джшманълъї, декът ѧнвінс, съ'ї
 „ да ѕ скъпаре ѧндре ачесте зідієрі ѧнде се а-
 „ дъпостескъ нѣмаї фемеіле ші вътржнї.“ А-
 семіне къвінте дещентъ ѧн ініма ероузлъї
 Молдован къражъл деспераціе, ші ѧнсоціт
 де 12,000 де солдацї, с'а ѕ ѧнторс май
 іште декъм венісъ асъпра джшманълъї. Търчї
 дзпъ лзпта де ла Ресбоенї, пръда ші пхстіа,
 а ѕ вътът четатеа Съчеава ші Хотінъл ші тре-
 кънд ѧн хотаръле Полоніе, а ѕ арс аіче май
 мълте сате. ѧн а лор ѧнтарнаре а ѕ ловіт
 ші Четатеа Неамцъл, дар нічї пе ачеаста н'а ѕ
 пътът се о къчереаскъ.

ѧндре ачесте Стефан пе лжнгъ арміа че а-
 веа кънд а ѕ порніт де съв зідієріле четъцеи
 Неамцълъї, май адънжнідъші оставші, а ѕ ѧнче-
 пэт а չрмърі пре Търчї, ші тот одать ар фі
 лъціт ворбъ къ Ծнггрї ші Полоній а ѕ порніт
 армії асъпра лор. ѧмпрыщіереа ѧнор асеміне
 къвінте ші ліпса провізіе, ѧмпреди къ о епі-
 деміе че дъдъсе ѧн арміа Търчеаскъ, а ѕ не-
 воїт пе Мохамет а се ретраце кътръ Ծнъреа.
 La аша ѧмпредіздраре Стефан չрмъріндъї, ле
 лзъ тоате жафъріле ші пръзіле че апъкасе дін
 Молдава, ші ла тречереа лор престе Ծнъреа,
 ероузлъї Молдован і лові къ атжта фэріе, ѧн-

кът, дъпъ Кантимир, дънсъш кортъл Сълтанългъ аж пикат дн мжните лгъ, ши Търчий дънспъ-мжнтацъ аж фъцът каре към аж пътът де чеа парте. Да дънтрнареа са де аиче, аж пъс де аж стржис трзпърile ачелор морци ши ле-аж дн-мормжната дн оаре каре мовил мари каре се въдъ ши пънъ акъм. Тот одатъ дънтръ адъчереа амінте а бътъліе ачестіа, аж зідіт аколе ши о бисерікъ, еаръ локъл гнде с'аж фъкът лънта с'аж нъміт Ресбоені.

РЕСБОІЛЛ ЛГІ СТЕФАН КФ МОНТЕНІ
ШІ ТБРЧІ ДБПЪ БЪТЪЛА ДЕ ЛА РЕСБОЕНІ.

Прін ретрацереа лгі Мохамет песте Дънъре, Радъл Прінцъл Валахіе немхлъміт къ кжте аж съферіт Молдовені де ла джнсъл ши де ла Деспоції сей, адекъ: де ла Търчі, аж дънчепът а къста кішхрі ка дін ноъ съші поатъ ресбъна маі къ къмпліре асъпра лгі Стефан. Спре а-семінеа пас нъ пъцін се днедемнъ ши де кътъ Сълтанъл, кареле дн іарна анългъ 1476, іаъ ши трімес о арміе дн ажътор. Къ ачеаста ши къ гна Ромжнъ дънтржнд дн хотаръле Прінчі-патългъ, аж фъкът маі мълте пръдъчігн. Стефан дънтьртат асъпра лгі аж депъртат де

ла сіне пе Вокіца, с'ањ късъторіт къ Маріа де
ла Магон, ші ањ лнкеєт о аліаціе къ ұнгзрій
лмпротіва лгі ші а Тэрчілор. **Лндатъ** дпъ
ачеаста Матеїш ањ трїмес пё Стефан Баторі
Прінцел Трансілваніе къ о арх. **Лн** Молда-
ва. Къ асеміне ажътор Стефан ањ алнгат пе
Радзл ші пе Тэрчі де аіче ші лнтржнд апої
лн Валахія, аша де таре ањ стржмторіт пе
Радзл, лнкжт не маї птжндусе адъності а-
коле, ањ феџіт ла Брашов, үнде лн лок де а
афла скъпаре с'ањ дат пе мжніле лгі Стефан
кареле лндатъ 'лај ші оморжт. **Лн** зніре а-
пої къ Баторі дпъ воінца лгі Матеїш ші а
новілілор Валахіеї ањ ашезат аіче де Доми пе
Влад Цепеш ла 1477.

Лн үрма ачестора Стефан скъпжнд де рес-
боае, лнчепз а лмбзньтъці соарта схпшілор
сеї стржнчнать прін атжте лгпте. Ла 1477,
ањ мвріт Мітрополітъл Теоктіст, ші Маріа де
ла Магон а тріа соціе а лгі Стефан. Тот лн
ачеастъ епохъ лнчепз а лнтокмі зідізріле че-
тьцілор Кілія ші Акерманъл аснпра кърора
віне превідеа къ Тэрчій ањ а лнтрепрінде о
новъ еспедіціе. Ла 16 Ізліе 1479 мжнілі
лнтокміреа лор, ші нз тжрзіш дпъ ачеаста 'ї
мврі Богдан лнтыіл сеў фіш, ші соціа а па-

тра, пе каре Хронографій нѣ о днисъмнеазъ чїне
 аѣ фост, днисоціндхсе апої а чінчіа оаръ къ о
 Прінцесь дін Москва. La 1480 і мѣрі ал
 доіле фіш ~~ал~~ се~~ж~~ Стефан, ші дні үрмъторізъ
 ан се дісвінде Цепеш, кареле дні аскенс
 днічепзсе а се да дні партеа Тұрчілор къ скопѣ
 де а апѣка де ла ел ценетвл Пѣтнєй, ші
 прін ачеаста съ'ші поатъ траце ініміле съпѣши-
 лор дністрыінате де кътръ джисъл прін крзі-
 меле че ле фъкхсе дні Домніа дін тъж. Сте-
 фан дніцълегжид ачеаста мерсе аспра лхі, ші
 ла Рімнікъл Сърат днітжмінжидхсе къ ел,
 днітр'о ловіре дніфокать дні каре с'аѣ фъкѣт дін
 амжидогъ пърціле мълтъ върсаре де сжнде,
 лаѣ днівінс ші дні фѣга че аѣ апѣкат 'лаѣ үcis.
 Дгпъ ачеаста ашъзжид де Домн Валахіе пе
 Кългъръл Влад пронхміт Дракла, с'аѣ дні-
 тэрнат ла сказнъл се~~ж~~. Дні вътъліа де ла
 Рімнік артжидхсе лхі Стефан дні віс Сфжн-
 твл Прокопіе каларе, ажетжид арміе лхі дні-
 тръ а днівінде, аѣ зідіт спре мълцъміре пе
 нѣмелое сфжнтулгі о вісерікъ ла сатъл Бѣдъ-
 зпій. La 1483 реноі дні апропіереа Романългі
 четатеа нѣмітъ Смеродава а ле къріа руіне се
 въдѣл днікъ ші пънъ астъзі.

РЕСБОІБЛ ЛѢІ СТЕФАН К҃Б БАЕЗЕТ АЛ П^{ІІІ}.

Баезет ал П^{ІІІ}, дхпъ схіреа са пе трон, до-
рінд аші ресбгна ненорочіріле че аж пътіміт
Тұрчій ұн експедіціа фъкүтъ де пърінтеle сеъ
Мохамет асхпра Молдавей, ші аші дескіде о
комзінікаціе пе ұскат къ Татарій де ла Волга
ші Бұчеак, аж експедіт къ о арміе пэтернікъ
асхпра Прінчіпатұлғай. La апропіереа лѢІ Бае-
зет де Дзиъре, Домнэл Валахіе Влад ал П^{ІІІ},
кареле ера даторіж лѢІ Стефан къ рекхнощінцъ
пентръ а лѢІ схіре пе трон, ұнцелес фінд май
де 'наінте къ Тұрчій, леаж ұн демьнат тоате че-
ле требзінчоасе пентръ тречере престе ачест
ржъ, ші пе лжнгъ ачеаста ле ұн търі ұнкъ ші
арміа дъндзле **20,000** де солдаці Ромжні.
Домнэл Молдавей възжид Фұртұна че вініа а-
сұпрыі аж чергт ажетор де ла Матеіж ал Ҳи-
гаріеі ші де ла Казімір ал Полоніеі. Матеіж
ұнкөркат ұн ресбоае къ Ахстріа нұ пхтеа съ'л
ажете, еаръ Казімір възжид пре Стефан ұн
прімеждіе нұ воа съ'ї деіе ажетор пънъ че
нъ'ї ва фаче ұн персоанъ жұръмжнұл кре-
діндеі.

Тұрчій ұнтржид ұн хотареле Прінчіпатұлғай
аж апқат држмзл кътръ четъціле де пе Дз-

иъре. **Ла 6 Ізліе 1484** аж личепът а аседіа Кілія, ші **ла 15** дэпъ че пътімі о лисъмнътоаре пердере аж пътєт съ о къчереаскъ нъмаі прін продосіа коменданцілор Іваско ші Максім. **Де** аіче с'ај дэс асѣпра Акерманългі, үндє не афлжнд продоці, арміа лгі аж пътіміт мълтъ стрынчінаре, фінд къ коменданції Герман ші Іоан се апъра къ үн ероіsm ліфокат. Съ зідэріле ачестей четъці аж веніт лн ажхтор Сълтанългі ші Ханъл Кржмългі Менглі Гераі къ **50,000** де Татарі. **Ла 24 Ізліе** личепъ а аседіа ачеастъ четате, ші де авіе дэпъ тречерека де **16** зіле аж пътєт съ о къчереаскъ нъмаі прін капітълаціе. Баезет лъсь дэпъ ачеаста гарнізоане лисъмнътоаре прін ачесте четъці, ші с'ај дэс лнквржнд ла Адріанополі. Домнъл Молдавей прівіа къ лнтрістаре маре пердереа ачестор четъці; слъбіт лнсь де ресбоаеле де маі лнайнте нъ авеа къ че съ еасе Търчілор лн къмпъл бътъліе. **Лн** ачесте тімпгрі, Стефан из пътеа съ капете ажхтор де аізре, декжт де ла Полоні; дрент каре пентръ а нъ перде прілежъл, аж мерс къ маі мълці новіл ла Коломеа, үндє венісе Казімір, ші іај депхс жъръмжнъл кредінцей лн персоанъ. Кжнд Стефан се афла аколе, ребе-

лъл Молдован Хроют, пгіндзсе ʌн Франтеа а кътева чете де Търчъ че маї ръмъсъсе ʌн пърділе Молдавеи де щос, аž стръбътут къ ѹ пънъ ла Съчеава. Аіче ʌнцінціндзсе де веніреа лъї Стефан къ ажъторѣ де ла Полонї, аž арс търгъл, ші ʌн а лор ʌнтарнаре аž фъкът маї мѣлте пръдъчігнї ші пъстіерї. Стефан къ арміа са, ші къ **3000** де кавалерї че іаž дат Полонї, с'аž лъат дъпъ джншї, ші аž алънгат дін хотареле Прінчіпатълъї нѣ нѣмаї пре ачестіа, дарь ші пре алте чете де Търчъ, че маї ръмъсъсе пе аіче дъпъ дъчереа лъї Базет. Къ ачеастъ арміе Стефан аž воіт а лъа ʌндъръпт ші четъціле; гарнізоанеле пхтерніче че се афла ʌн еле, аž німічт тоате опінтиріле ероіче а бравълъї Домніторѣ. Де ла ачеастъ епохъ Молдава ʌн маї мѣлте ржандрї с'аž ʌнкълкат де фелігріте чете де Търчъ, Стефан ʌнсъ тот деагна фъръ ажътор де ла Ծнггрї сеаž де ла Полонї іаž ʌнвінс ші іаž невоіт а трече ʌн грабъ ʌн церіле лор.

Депънереа жъръмънтълъї де кътръ Стефан ʌн персоанъ ʌнайнтеа лъї Казімір, аž ʌнтарътат асъпры пе Матеїш ал Ծнгаріеи. Ребелъл Хроют възвънд къ и'аž пътът ізвѣті німікъ къ Търчъ, с'аž дъс ла Матеїш ші аž ʌнтрат къ

о арміє Ծнгаръ ʌн Прінчіпат. Стефан жлъсь де а се ʌнайнті пънъ лжнгъ Сірет ла Шкеіе, ші аіче ʌн 6 Март 1485, ʌнкъержн-дхсе къ ел ла лхпть, дхпъ о сънцероась лові-ре, л'аջ ʌнвінс, ші прінзъндхл аջ порончіт ʌндатъ де іаջ тъает капхл. Дін ачест тімп пънъ ла 1492, Стефан нх ʌнтрепрінсе німікъ ʌнсемнъторж ʌн прівіреа ресвоаелор; дар се ʌнделетнічі къ адміністраціа дін лъхнтрз а статхлі, кътжпд а ʌнайнті Ферічіреа суп-шілор сей.

**РЕСБОІЗЛ ЛВІ СТЕФАН КУ АЛБРЕХТ
РІГА ПОЛОНИЕЙ.**

Дхпъ моартеа лві Казімір ал IV^е Ріга Полоніеї, Стефан дін ʌндемнхл пріетінхлі сеј Баторі Прінцзл Трансілваніеї, аж ʌнкеіет дін ној о аліаціе къ Матеіж ал Ծнгаріеї, спре а фаче о експедіціе үенераль асцира Тхрчілор. Матеіж ʌнсь нх тързіж дхпъ ачеаста аж мхріт, ші Владіслај ал Бохеміеї алегъндхсе де Рігъ ші Ծнгаріеї, аж Фъкхт ʌнтрз асканс къ фрате-ле сеј Албрехт ал Полоніеї о конвенціе, ка съ дхпзе пе Стефан дін тронхл Молдавеї ші съ'л деіе фрателхл лор Сігісманд. Дхпъ ачеаста

съб къвжит де а лнтрепрінде о експедіціе а-
 съпра Търчілор, аж лнчепт а се прегъті Ал-
 брехт де ресбош, ші tot одать аж лнщінцат
 ші пре Стефан къ дзпъ трактатгріле че аре
 лнкеите къ Полоніа, ші ка съші поатъ лза
 лндърът четъціле Акерманъл ші Кіліа, съ се
 прегътеаскъ ші ел ка съ меаргъ ла ресбош.
 Домнъл Молдавей, некъносънд къ ачеаста ар-
 фі о вікленіе дін партеа лзі Албрехт, аж ръ-
 спзис къ прймеше, ші къ лн дръмъл че требзе
 съ апъче Полонії кътъръ четъціле Кіліа ші А-
 керманъл, ел ва кътта де а лнестъла тоатъ
 армія Рігы къ челе требзітоаре. Кажді ва но-
 біл ай Ծнгаріей къносъжид адевъратъл скопъ
 ал експедіціе лзі Албрехт, ші лмпротівінд пе
 Полоніа а лнтінде домніреа са асъпра Мол-
 давей, кареа лн маі мълте ръндхрі аж фост
 аліатъ къ Ծнгаріа, аж лнщінцат пре Стефан
 де тоате челе че лзкрасе лн аскенс Албрехт.
 Стефан лнданъ дзпъ ачеаста се фъкъ маі де-
 щепт, ші кжнд Ріга къ армія са апъкъ дръ-
 мъл спре хотареле церій, аж трімес пе Ло-
 гофътъл Тъйтъ, ші пе Іоан Вістернікъл ка
 съл лнтребе: ка пріетін сеаж ка двшман віне
 къ армія асъпра Молдавей. Албрехт прймі къ
 въквріе солій, ші ле ръспзисе къ ел мерце а-

съпра Търчілор, ші спре а адевері маў мэлт
 ачеаста аж тріміс дін партеа са ші солі ла
 кэртеа Молдавей. Стефан къ тоате ачесте,
 възжнд къ Полоній дн лок де а апѣка спре
 Каменіцъ, се дндреантъ кътръ Покхціа, аж
 тріміс де а доха оаръ солі ла Албрехт ка
 съл днтребе де скопхл експедіціе сале, ші а
 тогодатъ аж порончіт де а се провізіона ші а
 се днтьрі четъціле къ гарнізоане. Албрехт
 днпротіва дрептхлі гінтелор, пхінд пе солі
 дн фере, іа ж трімес ла Леопол; еаръ ел къ
 арміа са де **80,000**, фъръ а маў ашента а-
 жхторізл Прхшілор, Літванілор ші а Мазові-
 лор, аж днтрат дн хотареле церей, ші с'аж
 днаінтіт дн паче пънъ съв зідігріле четъдеј
Съчеава. Дн асеміне днпреціхрърі Стефан
 са ж трас кътръ Роман, ші аж днчепхт аші а-
 дхна арміа чержнд тогодатъ ажхтор де ла
 Търчі, Мхнтені ші де ла Владіслах ал Ծнга-
 ріеј. Полоній аж днкхніграт Съчеава ші аж
 днчепхт а о бате дін маў мэлте пърці. Гарні-
 зонхл де аіче респінцева къ бърбъціе тоате а-
 такхріле, ші дн ачест рестімпх, Стефан тъ-
 інд Полонілор тот Фелізл де комхнікаціе, іа ж
 адхс дн чеа маў маре прімеждіе. Ноблеса дн-
 чепх а мэрмѣра днпротіва лхі Албрехт, ші

солдації днепрівімжитації прін єн ръж огэр, юл невоіръ а се лъса де планхл че авеа асупра Молдавеі; еаръ дѣпъ че іањ веніт щі солі де ла фрателе сењ Владіслаш ал Ծнгаріеї, аж днічепут а тръта де паче къ Стефан.

Ачеста прін ажеторізл че къпътась де ла Търчі, Мэнтені щі **2,000** де Секхі де ла Владіслаш, авеа къ че съ деіе фацъ къ Полонії; къ тоате ачесте възжнд пропгнериле де паче че і се фъчеа, щі воінд а кръца варсареа сжнцелгі, аж днікеіет маї днитыі о армістаре къ Полоніа ла **19 Октомвріе**. Албрехт дн а лгі днітгнаре невоінд а апъка дръмхл пе зінде венісе, Стефан юї фъкъ къноскут къ тоате челеалте трекъторі сжн дніпънате къ оамені, щі къ ел нъ поате съ ръспгнди дакъ се ва днітгпла вре о ненорочіре арміеї Полоне. Ріга нъ воі съ іеіе ачеаста дн въгаре де самъ, щі аша аж апъкат дръмхл деадрептхл престе пъдхреа Космінглі, зінде ера дін тоате пърціле церані супгаш педестрі. Дечі кънд Полонії ацігнсьсе пе ла міжлокхл дръмхлгі, аж днічепут а нъвълі асупра лор церанії, оворінд копачії че нъмаї де авіе се цінеаж щі стрігжнд: ѹчідеці, ѹчідеці. Токмаї дн мінгнтул ачеста аж веніт аколо щі Стефан, щі ловінд

пе Полоні пе дін дос, аж Фъкхт ұнтрे джинші о къмплітъ мъчілтхъръ. Албрехт къ мълтъ остеңеалъ аж пұтхт трече кодрхл, ші ацін-гжнд ла сатхл **Козмін**, аж стътхт аколо пънъ че с'аж адхнат тоңі ачій скъпаці ші ръть-чісі прін пъдхре; апхжнд апої дрхмхл спре **Снеатін**, аж фост неконтініт ұмпедекат де кътхръ арміа лхі **Степан**. Ȑн ачеастъ лхпхъ, о маре парте а арміеі ші а Магнацілор с'аж зчіс, ачій че с'аж прінс вій, парте с'аж оморжт, еаръ парте іаж лхат **Степан**, ші пре чій маі новілі дінтр'жншій іаж дат Тұрчілор, карій се өзкхра фоарте мълт, сокотінд къ вор къпхта соме Ȑнсъмнътоаре пентрх а лор ръскхмпъраре; дхпъ мъртхрісіреа **Хронікарілор** церій, **Степан** нх аж фост мълцьміт нхмаі къ атхта, дар пентрх а ғмелі маі къ къмпліре тұфіа поло-нъ, аж пхс **20,000** прізоніері ла жхг, ші къ ачестіа аржнд о кжмпіе Ȑнтиңсе аж съмънат гіндъ, үндег крескъ пъдхреа нхмітъ Ȑн үрмъ **Думбрава** рошіе.

Ȑн прімъвара анхлхі **1498**, Степан воінд аші Ȑнтырна дахнеле къшннате прін веніреа Полонілор Ȑн Прінціпат, с'аж пхс Ȑн Франтеа арміеі сале, ші авжнд къ сіне Тұрчі ші Та-тарі аж пръдат Ȑн хотареле Полоніеі пънъ

дінколо де Леопол ші аж стръбътут пънъ ла апа Віслока. **Ли** ачеастъ днкврцере аж Фъкет о мвліме де жъфгірі, іаръ Тұрчій ші Татарій аж лзатaproape ла **100,000** де оамені **Ли** каптівітате. Албрехт, дзпъ че се **Литернъ** Стефан ла **Съчеава**, аж **Литрат** ші ел спре аші ресбъна **Ли** хотареле церій, ші аж стръбътут пънъ ла Ботошени. **Домнэл** **Литжмінжн-дэл** аіче къ бърбъціа са обічнхітъ, л'а ж **Ливінс** ші л'а ж невоіт а се **Литерна** **Ли** статэл се ё **Фъръ** де нічій **Ли** резултат.

Дзпъ атжте прѣдъчігні ші върсърі де сънце **Литре** ачесте дозъ статэрі ресбоітоаре, аж **Литрат** **Ли** сфершіт Владіслаш ал **Хнгаріей** ка міжлочітор спре **Линкееря** **Ли** пъчі. Амжидозъ пърціле аж прїіміт ачеастъ міжлочіре, ші аша се **Линкеє** паче съв кондіціе ка тъстреле ачесте пътері съ фіе знате асіпра **Тұрчілор**, Фугарій дін жмбе пърціле съ се тръдеіе, ші чертеле іскате ла марцині съ се жадече де кътръ дірегъторій стъростіе де **Чернъхці** ші **Каменіць**.

Линкееря ачестей пъчі аж асігзрат пе **Полонія** де нъвъліріле **Молдовенілор**, кжнд де **одатъ** пе ла сфершітъл анзлай **1498**, се възз

Ȑнкълкатъ ші прѣдатъ де **80,000** де Тѣрчі.
 Ȑнтереа Полоніей ера славъ пентръ а се пыте
 Ȑмпротів ачестора, натѣра Ȑн аша Ȑм-
 преціврърій жі ажутъ, ші пе ла **5 Інваріе 1499**
 порніндхсе ȝн ȝер къмпліт аж спус мордеї пре-
 сте **40,000** дін ачещі нъвълторі. Ръмъшіца
 апъкънд прін Молдавіа, спре а ажънце маї де
 грабъ Ȑн локхріле лор, с'аж стършт де кътръ
 Молдовені Ȑмбръкаці Ȑн страеле че леаж а-
 пъкат Ȑн лхпта де ла Космін; ші аша нъмай
 вр'о **10,000** аж трекут Дзињре. Ȑн ȝрма а-
 честора Стефан ла **14 Апріліе 1499**, аж Ȑн-
 кеіет Ȑн Krakovіа ȝн нох трактат оfenзів ші
 дефензів къ Полоніа. Кжт аж тръйт Албрехт,
 Стефан аж пъзіт къ сфінценіе, трактатъл а-
 честа, ші къ тоате къ Ȑнрѣдітъл къ ел Царъ
 ал РОСІЕІ Іван ал **III^{го}** Васіліевічі жл Ȑндем-
 на де а ръдіка дін нох армеле асъпра Полоні-
 лор, ел тотгші нх Ȑнтрепрінсь німікъ. Ȑн
 пытереа ачестві трактат Стефан ла **1501**, аж
 черхт пе Петръ Арон ȝчігашхл пърітелхл сеъ,
 деклържнід Рігъ прін ай сеі тріміші, къ ел
 есте гата де а Ȑнчепе ресбох, дакъ нх і се
 ва Ȑмпліні ȝеререа. Албрехт, плънхнід дескі-
 дереа ȝнгі ресбох къ кавалерії Пермані ші не
 маї воінд а аве лхпте къ Стефан, аж адхс

Лнайнтеа трімішілор ачестгіа пе Арон, ші Лн фіїнца лор іањ тъет капзл.

Дзпъ моартеа лхі Албрехт, тронзл Полоніеї с'ањ апзкат де кътръ фрателе сењ Александръ. Лн епоха домніреї ачестгіа Стефан сокотіндзсе деслегат де трактатгіле че авеа Лнкеете къ Албрехт, събт къвжит къ Покгіа къ недрептгл се стъпжнеше де Полоніа, ањ тріміс арміа са, ші ањ къпрінсо. Нобілій церей, възжидзл слаб ші ажанс акзм ла аджнчі вътржнецъ, лањ Лндзплікат де ашп ретраце арміа Лндъръп, пентръ а нз фі невоіт ка съ Лнчеанъ зи ресбојк ноњ къ Полоніа. Стефан Лнквіїнцъ ачаастъ черере а новілілор, дін прічинъ къ подагра че авеа се Фъкъсъ фоарте дзрероасъ, ші прін үрмаре жі ера къ нептінцъ де а се маї пгне сінгур Лн фрзнтеа арміеї ла невое. Нз мзлт дзпъ ачааста, възжидзсь къ тотгл слъйт де пгтере, ші не маї авжнд иъдежде де а маї петрече мзлт къ ачії че ањ пгратат атъте ресбоае, ањ кіемат Лнтр'о адхнаре үнералъ tot клергл ші новілії, ші ањ прокламат ал сењ тестамент політік. Прін ачеста сфътгеше пре фіїл сењ Богдан ші пре новілії де а нз се Лнкреде нічі ла зијл дін ве-чінії чеї Лнкенцігръ къ сжнт славі, ші чеї маї

марі душмані че авем сжит Тврчій пе карій
треєгє съ кътъм аї жмблжнзі. Сокотінца ме-
даръ есте: ка пътжнд къпъта де ла еї невъ-
тъмареа лецилор воастре бісерічещї, съ фачецї
къ кіпъл ачеста о паче чінстітъ. Дакъ днесь
дінпротівъ ві с'ар пропіне алте кондіції, нѣ
преџетацї нічї към, а мѣрі маї біне къ арма-
їн мжнъ, апържнд лецеа ші словозенія патрієї
воастре, декът пре амъндоузъ але лъса дн
прада душманхлві ностръ, ші а фі дефъімацї
прівіторі аї трізмфхлві сеъ. Нѣ въ дндоїцї
кът де пъдін, къ Думнезеъл пърінцілор, сінгх-
ръл ізвор ал мінхнілор, нѣ се ва дндупліка о
дініоаръ ші нѣ се ва дндра де лакръмелі дн-
кінъторілор сей, ші въ ва тріімете їн мжнх-
ітор, кареле, дакъ нѣ пре вої, макар пе ہрама-
шій вострій ва скъпа дін жагъл шербіеї ші въ
ва днтарна пътереа чеа маї дінайнте.

Прін ачест акт, ероъл Молдавіеї, ка їн а-
девърат пърінте ал патрієї, се днгріжі ка ші
дзпъ моарте съ асігхрезе націеї сале о віїто-
ріме маї фолосітоаре, Нѣ дзпъ мхлтъ трече-
ре де тімп де ла прокламареа тестаментхлві
сеъ політік, ла 2 Ізліе 1504, аж мѣріт дн
четатеа Хотінхлві, дзпъ че дн діастіма Дом-
ніреї сале де 47 анї, 2 лгні ші 3 съптьмънї,

а Ѿ ръдікат статъл ла чел маї Ѡналт град де
пътерніче ші де мъріре. Ремъшіле лві, къ
плънцереа а тоатъ цара с'а Ѿ Ѡнормжнитат Ѡи
Монастіреа Пѣтна, зідітъ де джисвл. Нѣме-
ле лві ремасъ вечнік Ѡи адъчереа амінте
а Молдо-Ромжнілор, ка а ѡнхіа, кареле прін
але сале фапте іа Ѿ Фъкѣт къноскѣці лвмей іс-
торіче, еаръ пріп але сале сflatхрі, ліа Ѿ асі-
грат пъстрареа націоналітъцеі ші а реліціеі
стръмошещі.

ІСТОРІА НОВЪ.

ПЕРІОДЪЛ I^о.

ДЕЛА СФІОННЕРА ПРИЧІПАТѢЛІ МОЛДАВЕЙ ПѢТЕРЕЙ ОТОМАНІ,
ПѢНЬ ЛА РѢНДІПРЕА ДОМНІЛОР ФАНАРІОЦІ.

БОГДАН АЛ VI^о ДЕЛА 1504—1517.

Брмъторівл лхі Стефан аж стътът фїзл сеъ
чел маї мік Богдан. Ачеста ұндать че аж
анзкат фржеле окърмзіреї, с'аж сіргіт ка съ
асігърезе лініщеа статвлгі сеъ, ұнкеінд паче
къ тоці вечіній. Дечі маї ұнтый прін солі се
ұнкеіе паче къ Сұлтанъл Баезет II^о ші апої
аж трїмес ші ла Александръ Ріга Полоніеї ка
съ ұноеаскъ релаціле де пріетініе ұнтре аче-
сте дозъ статврі. Тот одать аж черхт де
а і се да ұнтръ ұнсоціре пре Елісавета сора
лхі Александръ ші непоата ұмпъратвлхі Алъ-
рехт. Ачеасть черере а лхі нз се жмпліні,
дін прічинъ къ Maria мѧма Елісаветей се ұм-
протівіа фоарте мѧлт, зікънд, къ Богдан ар фі

ын ом барбар, ші пе лжигъ ачеаста нѣ ар а-
 веа нічї тръсгріле фецеї пльквте, ліпсіт фінд
 де ын окъ. Нелмплініреа черереї ачестеїа
 ұнгріжі пе Ріга Полоніеї де а нѣ ұнтырта пе
 Богдан асгпрѣ, ші аша пентрѣ а нѣ се арь-
 та ұн івалъ къ нѣ поате ұмпліні ачеаста, аѣ
 дат солілор ын респхнс ұндоелнік. Богдан къ-
 нощеа къ Речіна Maria се ұмпротівеще ла а-
 чеастъ ұнсоціре, дрепт каре пердѣ нъдеждеа
 де а маї къпъта пе Елісавета. Нѣ мѣлт дѣпъ
 ачеаста мѣрі Maria, ші Богдан крезжнд къ
 акъм нѣ маї аре чіне а і се ұмпротіві, аѣ
 ұнойт черереа. Елісавета ұмпрезнь къ Александрѣ арътъръ акъм ұнведерат а лор непрі-
 іміре, ші аша Богдан пентрѣ аші ресбзна, аѣ
 къпрінс ұндарть къ а лгі арміе Покхдіа. Ріга
 Полоніеї де ші ұнграбъ аѣ лгат Покхдіа, ші
 арміа лгі аѣ стръбътѣт пънъ ла Ботошані,
 тотгші къносқжнд къ Богдан, ва реңичепе
 ресбоіл, с'аѣ плекат ла паче, ші аша ла **19 Август 1506**, с'аѣ ұнкеиет ын трактат. Прії
 ачеаста Александрѣ се ұндаторіа де а да
 Домнэллі Молдавеї ұнтрѣ ұнсоціре пе Еліса-
 вета събт кондіціе дакъ Папа ва ұнвої ачеа-
 стъ късъторіе, дакъ Богдан ва прїїмі реліїа
 Католікъ, ші дакъ ұн а лгі қашталіе ва а-

шеза ѿн Єпіскоп Католік. Богдан прїїмі а-семіне кондїцї, ші тото дать фъгъдві къ ел ва пъзі къ Полоніа чеа маї стржисъ пріетініе, ші се ва лхпта ұмпрезиъ асхпра Търчілор. Александръ мэрі ұнграбъ дхпъ ұнкеереа а-честі трактат, ші ұн времеа інтерегнблх, Сенатъл Полоніе аж тріїміс амбасадорі ла Картреа Молдаве, асіг хржнд пе Богдан де паче ші пріетініе.

Лнтрे ачесте Сігісмунд се схі пе тронъл Полоніе, Владіслаш маї мареле сеъ фрате Ріга Ұнгаріе ші а Бокеміе, ұнкеіе къ ел ѿн трактат, прін каре съзеренітатеа че'ші ұнкі-пхія Полоніа а аве асхпра Молдаве се ұн-гъдхіа събт оарекаре кондїцї Ұнгаріе. Афа-ръ де ачеаста ұн прівіре кътръ Молдавіа се статорнічі ші кондїціле ұрмътоаре, адікъ ла вре о експедіціе а Ұнгаріе ұмпротіва Търчілор, Домніторій де аіче, съ фіе ұндаторіці де а о ажхта къ арміе, ші дакъ их с'ар съпхне ла ачеаста, атхиче Ұнгаріа ұмпрезиъ къ Полоніа съ'ї депе къ пхтере дін трон. Центръ асеміне ажхтор ұнсъ ші Ріці Ұнгаріе се ұндаторіа ж де а спріжіні пе Домніторій Молдаве ұнтръ стъ-пхніреа церій лор, ші тот одатъ асіг хръръ ші Полоніе невътъмареа еї дін партеа ачестора.

Ла дін ұмпротівъ, дакъ Домний ар кіема
 ұн а лор ажътор Тұрчى сеаෂ Татарі, ші ар
 ұнтра ұн хотареле Полоніеї, атънче Ріці Ұн-
 гаріеї къ мжнъ ұнарматъ съї невоеаскъ де а
 деспъгзбі пе Полоніа де тоате вътьмъріле че
 іар прічингі. Әнсфжршіт дакъ Тұрчى ар ұн-
 тра ұн хотареле Прінчіпатългі, атънче Поло-
 ніа съ тріймітъ а еї арміе ұн ажъторъ, ші а-
 лянгжндхі съ о ретрагъ ұннатъ ұндъръпт.
 Әспъ ұнкеіереа ачесті трактат, Владіславъ,
 прін ай сеї солі че іаෂ трійміс ұнграфъ ла
 Богдан, аෂ ғнелтіт кіпгрі де аෂ ұнтарзіет ұн-
 социреа лгі къ Елісавета, ші къ ачеаста жл
 ұмпедекъ де а ұнтрепрінде чева асұпра По-
 лоніеї.

Ли ачеастъ време қжнд Богдан гжндіа нұ-
 маі де късъторіа лгі, де одатъ се ұнцінцъ
 къ Радъ Воеводыл Валахіеї, кареле нұ^о пътеа
 пріві къ непъсаре лгареа цінэтългі Пэтнені, аෂ
 ұнтрат къ арміа лгі ұн Молдавіа, ші аෂ
 пъстіет прін Фок ші сабіе ачел цінхт. Богдан
 невоінд а шіерде дін челе қжщігате де пърін-
 теле сеә къ атжта варсаре де сжнде, аෂ стржис
 ұнграфъ арміа лгі, ші лжнд ажътор ші де
 ла Секгі, аෂ порніт асұпра Радългі. Ажън-
 гжнд ла Ретезаці, аෂ дат вое арміеї сабіе де

аж прадат зече зіле ұн хотареле Валахієй, арзънд ші пъстїнд tot дін Мілков пънъ ұн Ржмнік. Радвл възжид къ Богдан ұмпрезиъ къ тронъл аж клірономіт де ла пърінтеle сеъ ші плекъріле лгі кътръ Валахі, ші tot одатъ темжидсь де челе тжмплате предечесорілор сеї ұн тімпвл Домніре лгі Стефан, аж тріїміс ұндатъ солі ла Богдан къ пропознере де паче. Къшітеніа солілор тріїміш спре а ұнкеіе паче, ера ұн кълғыр Сжрб анхме Максім. Ачеста прін а лгі елоквенцъ артжид лгі Богдан жат де некхвійнчіос есте ка крещіній tot де ачеіаші кредитінцъ съ версе сжнде ші съ тръеаскъ ұн джшмъніе, л'а ж ұндаплекат де а ұнкеіе паче, ші аша хотареле ұнтре Молдава ші Валахіа ръмасе tot ачеле дін зілеле лгі Стефан, ұноіндъсе къ ачеаста дрептэріле де стъпжніреа Прінчіпатългі ностръ асупра жедеплгі Пэтней. Богдан с'а ж ұнтрннат де аіче ұнвінгъторіж ла скагнел сеъ, ші апоі нғ тжрзіж аж мэріт Домнвл Валахіе Радвл. Дзпъ съвжршіреа ресурсоілгі къ Валахіа, Богдан ұнчепх а лгікра еаръші пентръ ұнсоціреа лгі къ Елісавета. Солій тріїміш ұн маі мұлте ржндрі къ асеміне скоп ла Сігісманд, н'а ж пэтті іспръві німікъ ұнтръ ачеаста. Богдан

порніт асвпры пентръ о аша фапть, іаѣ ѧн-
тѣрнат ѧндъръпт тоате трактатѣріле че авеа
ѧнкеиете къ Полоніа ѧн прівіреа ачестей ѧн-
соцірь, ші іаѣ декларат ресбоў. ѧн вара а-
нглгі 1509, ѧнтржнд ѧн хотареле Полоніе,
аѣ прадат тоатъ Подоліа, аѣ стръбътѣт пънъ
ла Ліов, аѣ лгат прін капітѣлаціе четатеа
Рохатінъл ші с'аѣ ѧнтрннат ѧндъръпт къ о
мѣлціме де пръзі. ѧнtre ачесте пръзі се
афла ші ѧн клопот маре пе каре л'аѣ ашъзат
ла Мітрополіе ѧн Свчевава. ѧн ѧрма ачестей
експедії пъръсіндѣші планъл де а маї лга де
соціе пе Елісавета, с'аѣ късъторіт къ о Мол-
дованъ, дін кареа аѣ нъскѣт пре Стефан ѧрмъ-
торіл сеъ.

Сігісмунд ѧнціїнцат де тоате пръдъчініле
ші пъстїріле че аѣ фъкѣт Богдан ѧн хотаре-
ле статвлгі сеъ, аѣ хотържт де аї ръсплѣті
къ асеміне мъсгръ. Дечі адѣнжндаші о арміе
ка де 60,000, аѣ чергт ажгтор ші де ла
фрателе сеъ Владіслаѣ Ріга Ծнгаріеї ші а
Бохеміеї. Ачеста ѧнсь, ѧн лок де аї трі-
міте арміе, ѥл сфѣтхіа ка съ нѣ се апчче ла
ръсбоў къ Молдовенії ка ѧнъл че ѧнощеа віне
челе че с'аѣ ѧнжмплат лгі Албрехт аколе,
ші съ нѣ казте де аї слъві прін ресбоае, къчі

атънче Търчилор ва фі тот деаӡна дръмвл де-
скіс пентръ а ՚ицълка ші а пръда Полоніа.
Ли адевър експедіціа лъї Сігісмунд нѣ ар фі
авът вре ѣн резултат маї єн декът ачеа а лъї
Албрехт, дакъ Молдовеній ар фі авът иорочі-
ре ка, съ фіе комендаці де кътръ ѣн Домні-
тор ка Стефан. Ачеста лиисъ ера морт, ші
пъмжитъл патріею ноастре нічі маї наінте, нічі
дзпъ ачеа н'аڏ маї авът ѣн асеміне барват.

Сігісмунд нѣ воі съ аскълте сфатъл фрателъ
сеъ, ші аша джнд команда арміеї Домнілъї де
Краковіа Ніколаї Каменіцкі, іаڏ порончіт съ
Литре ли Молдавіа. Богдан възжнд мълцімеа
ачестора, нѣ воі де а се ՚ицъера къ еї ла
лзпть, че се ретрасъ кътръ мънці ла локхрі
стржмте. Полоній афлжнд Прінчіпатъл Фъръ де
нічі о апърапе, Фъкхръ къмпліте пръдъчізни;
аڏ арс Чернъхцъл, Хотінъл, Дорохойъл, Ботошений,
Стефънешї ՚импрезиъ къ о мълціме
де сате, ші аڏ стръбътут пънъ ла Съчеава.
Де аіче поате с'ар фі ՚ицайнтіт маї департе
ли нъзантръл цереї, фріка лиисъ че авеа де
Молдовеній, ка нѣ дзпъ сістемъл лор съї апъ-
че ла локхрі стржмте, жі невоі дзпъ тречерене
де **20** зіле де а се ՚ицърна ՚ицъръпт. Да
тречерене песте Ністръ авангарда Молдовеній

ловіндій къ скоп де але апъка пръзіле че
Фъкъсе с'аѣ ѧнвінс, ші нобілілор карій ѧн ачеа-
стъ ловіре аѣ къзт прінші ѧн мжнеле Поло-
нілор лі с'аѣ тъет капетеле. Сенатъл Поло-
ніе, ѧн ѧрма ачестеї ѧнвінцері, сфътгіа пре
Сігісмунд де а префаче пе Молдавіа ѧн про-
вінціе Полонъ; Ріга ѧнсь нѣ пріїмі ачеаста,
събт къвжнт къ Молдовеній, карій ігбіа слобо-
зеніа ші пе Домніторій патріоці, маї деграбъ
се вор съпнне Търчілор, ші аша ажхнгжнд а
фі вечінь къ ачестіа і се ва прічині маї мълте
ненорочірі ші върсърі де сънце.

Ли ачест тімп Владіслаѣ Ріга Ծнгаріе,
плънгінд ѧнчепереа ѧнзі ресбоуѣ къ Търчіа ѧн
каре нѣ де пхцін ажхтор іар фі фост ші ар-
мія Домніторівлій Молдавеї, аѣ Фъптгіт прін
ай сей тріїміш де а се ѧрма дъшмъніїле ѧн-
tre ачест стат ші ѧнtre Полоніа. Спре асе-
міне скоп Логофътъл Іоан Тъхтъ, ѧмпрезнъ
къ маршалъл Полоніеї Станіслаѣ де Ходочї,
ші солій лві Владіслаѣ, с'аѣ ѧнтрзніт ѧн Ка-
меніц, ші дъпъ маї мълте тратациї, ла 23
Іангаріе 1510, с'аѣ ѧнкеіет ѧн трактат де
паче. Потрівіт къпріндерей ачестї трактат,
тоате пръзіле ші пріншій дін амжндоуѣ пърціле
с'аѣ ѧнтрзнат ѧндъръпт, ші ѧн 13 Маї а аче-

лжіаші ан, Богдан аෂ трїміс дін воශ солі ла Сігісмунд, ынде с'аෂ ворбіт пентръ фнтrepніnderea ыней експедіцій асxпra Тврчілор. Тот ын ачесташі ан **60,000** де Татарі къ Харчік фїхл Ханхлві Бітікерей віїнд ын прінчіпат, аෂ Фькxт къмпліте пръдъчігні ші пxстірі лжінд ші о мълціме де оамені ын робіе.

Ын ачесте тімпхрі Селім фїхл Султанхлві Баезет, револтжндсь асxпra пxрінтелві сеъ пентръ нxміреа май марелvі сеъ фрате Ахмет де ҳrmърътор ын трон, аෂ Фxціт дін Константінопол ші аෂ веніт ла Кафа. Аіче пентръ аші къпъта ын партізан пxтернік ла планхріле сале, с'аෂ ынсоціт къ фїка Ханхлві де Кржм, ші апої ын Франтеа ыней армій Тътьреші аෂ веніт ла Акерман. Фїхл Ханхлві де Кржм ста гата къ о алтъ арміе Татаръ ла Дасо ші воіа а ынтра ын Молдавіа. Ын аша ым-прецизрърі Богдан пентръ а се пxте апъра, аෂ ыншіїнцат ынграбъ пе Ріга Полоніеі ші а Ҳнгаріеі спре аї трїміте ажxтор. Владіслаѣ ын-датъ че прїмі асеміне ыншіїнцаре аෂ Фькxт ыноржндуre, ка Прінцхл Трансільваніеі Ioan Zapoliа ымпрезиъ къ Комісхл де Темешвар съ фіе гата де а мерде ын ажxторіхл Домнхлві Молдавеі. Ынtre ачесте **4000** де Полоні

съєт команда лжі Станіслаў Лонкоронскі ші Творовскі, ұмпрезнъ къ 800 де кавалеріе Ծнгаръ, аж ші веніт ғи ажзорізл лжі Богдан, кареле ұнкъ пе лжнгъ ачестіа май аднасе къ леафъ ші трэпе Тэрчещі де прін Българія. Прегътіріле ачесте ұнсъ аж ръмас зъдарніче, пентръ къ о парте де Татарі дін Бесарабіа аж требзіт съ се ұнтоарне ғи Кржм ка съші а-пере цара лор де пъстіріле че лі Фъчев Ногай, еаръ чеіалалтъ ұмпрезнъ къ Селім ші Харчік аж трекіт ғи Трачіа спре а детрона пре Баезет. Лжнгъ Адріанополі ұнкъерждз-се ла лгптъ къ арміа ачестіа с'аж ұнвінс, ші аша Селім с'аж възят невоіт ка съ апгче еаръші Фъга. Къ тоате ачесте ненорочірі, ел ла 1512, с'аж схіт пе тронзл Османілор, ші а-ша пътереа ачестора ажнисъ дін ноj а фі ұн-Фрікошать тэтэрор Домніторілор Крещіні.

Ла асеміне ұмпреціхърі Домніторізл Молдавей, де ші авеа трактатырі де аліаціе ұнке-іете къ Полоніа ші Ծнгаріа, тотыш възжид къ талентеле ші ероісмзл Сұлтанзлгі Селім ковжршескъ къ мұлт пе але депзслгі Баезет, ші пътереа аліацілор сей се ұнапоеще дін зі ғи зі, сокоті де құвінцъ къ май біне ва фі съ черче ұндэрареа лжі Селім, декті

мжніа лхі. Дечі потрівіт къ тестаментъл пърін-
телгі сеъ, аж ші трїміс пе Тъгтъл Логофѣ-
тъла Константінополе ка пътжнд къпъта невъ-
тъмареа лецилор вісерічещі ші політічещі а ста-
тългі Молдавеї, съл съпхе съзераенітъцеї Ото-
мане. Сълтанъл прїмі къ вѣкѣріе пропхнереа
Тъгтългі, ші дърхіндгі жндъръпт тоате дархрі-
ле трїмісе де Богдан, аж фост мѣлцъміт къ
аж пътют къпъта събт а лхі съзераенітате, пе
хн стат кареле къ пхцін маї жнаінте зъ-
дърнічісе тоате планхріле Тврчілор асвпра лхі.
Прін ачест кіп Молдавіа се асіггръ де чел маї
прімеждіос джшман ал ей, ші Тъгтъл жнтр-
нжнндгсъ жндъръпт, зіді дін дархріле че ера
хотържте пентръ Сълтанъл о вісерікъ ла сатъл
Бъллешії.

Домніторізл Молдавеї де ші прін хн асеміне
акт се пхсе жн чea маї вѣнъ релаціе къ Съл-
танъл, тотгші статъл сеъ жнкхржнд аж фост
вънтгіт іаръші де кътръ Татарі. **Ла 1513**
жн Август, Харчік Бітікерей аж жнтрат де
а доа оаръ жн Молдавіа, ші аж прадат тоатъ
цара жн със де Іаші пънъ ла Стефънешії, ші
жн ціос пънъ ла Лъпхшиа ші Бендер. Ачесте
пъстїїрі аж невоіт жнсфжршіт пе Богдан де а
трїміте асвпрыле пе Хатманъл Мірон Корпачії.

Ачеста фъръ вре о бъгаре де самъ, ʌнкъ-
ержндесъ къ ѹ лхпть, с'ањ ʌнвінс ші дін
1000 де оамені че авеа, **700** ањ лъсат
морці пе къмпъл лхптеї, еаръ **300** авіе къ
Фъга ш'ањ пътът скъпа віаца. Ла тречереа
песте Ністръ, Татарій темжндесе де а нз се
ʌнкъера дін ноњ де кътръ Молдовені, ањ ʌн-
къркат престе мъсъръ лхнтреле къ оамені ші
пръзі, ші ʌмпрезнъ къ ачестеа с'ањ ʌнекат а-
коле ші о мълціме дін тржншій.

Ли ачесташі ан, ѹї ањ нъвъліт еаръші ʌн
Прінчіпат, Богдан ʌнсъ с'ањ лхат астъ дать
дхпъ джншій, ші ажгнгжндї ліањ апъкат ʌн-
дъръпъ тоате пръзіле ші оаменій, че воіа
ай дхче ли робіе. Нъвъліріле ачесте але
Татарілор ањ невоіт ʌнсфжршіт пе Богдан де
а се ціне де кондіціле трактатвлї ʌнкеіет ла
1510 къ Полоніа ші а трїміте аї сей солі ла
Сігісмунд ӈнде сањ тратат деспре о експедіціє
асъпра Търчілор. Нз мълт дхпъ ачеаста Бог-
дан, еаръ ањ трїміс ла Сігісмунд ші л'ањ
пофтіт ка съ ʌнгъдзеасъ солілор сей словодъ
тречере прін Літваніа ла царівл Рѹсіеї Васі-
ліе ал IV^е Івановіч. Тот ла ачест прілеж
трїмішій Молдовені Фъръ ʌнсърчінаці де а
ʌнтреба пре Сігісмунд, дакъ Домніторівл лор

се поате ръзъма пе ажгторівл Полоніеи ла
вре о нъвълре а Търчилор сеаъ а Татарилор.

Ли еарна анзлхі 1514 ли Феврхаріе Ѳи
Тріфыілъ, че се зічеа а фі фївл Ѳи Домнітор,
адѣкжнд пе лжнгъ сіне чева трзпе дін Молда-
ва ші Трансілваніа аъ литрат ли Прінчіпат
ші аъ воіт а детрона пе Богдан. Ачеста ли-
датъ че се лищіндъ аъ порніт асзпра лхі, ші
ли тжмпінжндъл лжнгъ Васлхі л'аъ ли вінс ші
прінзжндъл, іаъ тъет капъл. Ли ՚рма ачестхі
ресбоў Богдан окърмгі ли паче пънъ ла моар-
теа са тжмплать ли Хенші, ла 18 Апріл
1517. Де аіче къ тоатъ помпа къвенітъ Ѳи
Домніторхі, л'аъ дъс ла Монастіреа Пятна ші
л'аъ ли грапат лжнгъ пърітеле сеъ.

СТЕФАН АЛ VII^е НЮМІТ ЧЕЛ ТѢНЬР
ШІ КРѢДБЛ.

Брмъторівл лхі Богдан аъ фост фївл сеъ
Стефан, пронхміт пентръ а ле лхі тіраній ші
върсърі де сжнде Крѣдбл. Ачеста ли датъ че
аъ апъкат фржеле окърмгіреї, аъ трїміс дархрі
Сълтанхі Селім ші аъ ли кеіет о стржнсъ а-
ліаціе къ Ріга Полоніеї. Ли алдоіле ан а

Домніреі лхі **50,000** де Татарі **лмпревнъ** къ
 Ханъл лор, **лнтржнд** **лн** Прінчіпат аж **лнч-**
път дзпъ овічеівл лор а пръда; ші с'аж **лна-**
інтіт пънъ ла **Шърбанка** дін със де **Стефънешц.**
Лн аша **лмпреігрърі** Стефан аж **Фъкът** къ-
 носкът церей пентръ а се стржнце ші къ ар-
 мія че авеа аднатъ ла гъра **Коровеі** аж пор-
 ніт асгра **Татарілор.** Ачестіа **лнданть** че аж
 възгт армія **Молдованъ** аж апъкат съ еасъ пе
 Прѣт **лн** със, Стефан невоінд ай **грмърі**, аж
 трїміс дзпъ джншій пе **Ворнікъл Къръбъц,** ка-
 реле Фъръ де весте **лн** ръвърсатъл зорілор ло-
 віндгій, пе мълці іаж оморжт пе лок, еаръ пе
 мълці дін тржншій іаж прінс ші вій. Ръмъшица
 лжнідго **лн** гоанъ аж трекът престе **Ністръ**, гнде
 Татарій дін нож аж авзт **лнсъмнътоаре** пер-
 дерій, ші **лнсвші** **Сълтанъл** лор ръніт, авіе къ
 Фъга ш'аж пэтът скъпа віаца. **Лн** **грма** гнєй
 асеміне біргінце Стефан с'аж **лнторс** ла **Хър-**
льш ші аж **Фъкът** о сербаре помпоасъ, ла каре
 прілеж пентръ а дещепта квражъл **съпшілор**
 сей, аж ръсплътіт пе тоці ачіа че с'аж пъртат
 върбътеше **лн** ачест ресбоіж. **Дхіть** ачеаста
 с'аж късъторіт дзпъ към се паре къ о **Молдо-**
ванъ, еаръ чіне ангме аж **Фост**, німікъ нѣ **лн-**
семнеазъ **Хронографріле.**

Домніторієл Молдавеї деші ұндатъ ла сўреа са пе трон аж трійміс дархрі лхі Селім ші се аръта а фі плекат ұн партеа Түрчілор, тотзші аліаціа ұнкеіетъ ұн ұрмъ къ Полоніа доведеше ұндестьл къ ел къ маі маре ұнфокаре ар фі ұмбръдошат партіда статхрілор крестіне. Невржнічіа Рігы де Ҷигаріа Лудовік II ші ресбоаеле ұн каре се ұнкэркъ Полоніа къ Првшии ші Татарій, жі німічіръ асеміне план. Антре ачесте Сұлтаныл Селім мэрі. Ұрмъторієл сеъ Соліман ұнгрозі прін ал сеъ талент ші ероісм пе тоатъ Европа ші Стефан, пентръ а нѣші архіка қтатыл ші пе сіне ұн вре о прімеждіе, аж ұноіт ұнграбъ къ нозл Сұлтан конвенціа сұзереңітъцеі. Ұн ұрмъторієл ан Сігісмунд Ріга Полоніеї аж трійміс соліла Стефан ші лај пофтіт ка съ фіе гата де ай да ажхтор, ла ұнтымларе дакъ Түрчій сеаъ Татарій ар аменінца ка съ ұнкалче Ҷигаріа сеаъ Полоніа. La ачест прілеж Стефан възх ачеіа че авеа съ ащепте де ла ай сэі аліаці, карій ұнлок де ал апъра ші ай трійміте ажхтор, авеа сінгхрі невое де ажхторієл ші апърапеа лхі, адекъ протегітъл требвіа съші апере протекторій.

Домніторієл Стефан прекът ера брав ші но-

рочіт ʌнтръ тоате лвкръріле лві, пре атжта
 аспръ ші гата де а варса сжнде невіноват.
Асемене пвтаре жл фъкгсъ ʌржт ʌнаінтеа но-
 білілор, карій акгм ʌн аскхис къста ші кіпгі
 спре а скъпа де джнсвл. Стефан ʌнсъ жі ʌн-
 цълеасъ, ші Постелнікъл Шерпе авжндовші ку-
 چетвл патат фгпі де тімпврі ʌн Полонія. Бъ-
 тржнъл Хатман Арборе крескъторіл сеъ, събт
 препвс де а фі аместекат ʌн комплотвл но-
 білілор, жші пердз ла 1523 капвл ʌн Хар-
 лъж, ші о асеміне мօарте се хотърж ʌн ʌрмъ
 де кътръ Стефан ші філор сеї Теодор ші Не-
 кіта. Хронографій церій дескрінд ачесте ʌчи-
 дері зік: „ Прекгм нічі де ла о кврте а Дом-
 „ нілор нх ліпсъще завістіа, аша нічі ла
 „ Домніа лві Стефан Водъ; ші къ кжт ера
 „ маі тжнър, къ атжта маі лесне аж афлат
 „ калеа завістіе ші ʌмвжнъторіа (лінггшжреа),
 „ ші нічі о Ферічре нх есте каре іар пвте
 „ Фері де дінцій завістіе.“ Крзімеа ачеаста
 а лві Стефан ʌн лок де а ʌнспъімжнта пе
 новілі, маі таре жі аціцъ. ʌн ʌрмъторіл ан
 ла прілежнъл ʌнлі еармарок ла Роман, аж ізбжк-
 ніт формал комплотвл. Тіранъл ʌнсъ, дхпъ
 кгм зік Хронографій, къ аневое есте де ал
 афла адорміт. Стефан аж авут ла аша ʌм-

прецізаре **Ди** ажхторък попоръл, ші новілій аж плътіт къ капетеле а лор кътезаре. Немаі ачій че аж апъкат Фъга ші с'аж дъс **Ди** цері стрънъ аж пътът съ скапе де ҳріа лхі Стефан. **Ди**нtre новілій че с'аж оморжт ла Роман май **Ди**нсъмнаці аж фост Костеа Пъркълавъл, Іванко Логофътъл ші Сіма Вістернікъл.

Динтръ ачесташі ан **12,000** де Търчі, ші **4,000** де Татарі **Ди**нгъндждъсе **Ди**нкъркаці де пръзі дін Полоніа с'аж **Ди**нкъєрат де кътъ Стефан ла Прет ші **Ди**нвінгъндъї, немаі пъціні дін ії пътъръ скъпа де савіа лхі. **Ди** анхл **1526** аж **Ди**нкълкат къ а лхі арміе цара Ромънеаскъ, ші аж стръбътът пънъ ла Търговіще. Радвл **IV** Домнхл де аіче некътезжнд а еші **Ди**найте **Ди**н къмпъл бътъліе, аж кътът прін кіпхрі блжнд де с'аж **Ди**мпакат къ ел. Тот **Ди**н ачесте тімпхрі аж веніт ла **Ди**нкъртеа Молдавей ші **Ди**рбан Ботіані трімісъл лхі **Людовік II** Ріга **Ди**нгаріе, ръгжнд пе Стефан ка съї деіе ажхтор **Ди**мпротіва Търчілор. Ел се плекъ ла черереа лхі **Людовік**, ші **Ди**ндать іај трыміс **Ди**н ажхтор **Ди**н корпос де Молдовені, карій **Ди**ніці къ **Ди**нгарій с'аж лхпрат **Ди**н не-норочіта бътъліе де Мохачі. **Ди** мълт дұпъ ачеаста **Доамна** лхі Стефан немаі пътжнд съ-

Фері кръзімелे лхі аж хотържт де ал оморж.
Дечі ұн еарна анзлгі 1527 афлжндсь ұн
четатеа Хотінзлгі, жл ұнвенінъ, ші къ кі-
пхл ачеста жші мжитгі патріа дін геаръле ті-
раніе. Ачест Стефан ұнтрұ ұнтрепріндеріле
сале се асемъна мхлт мошлгі сеъ, атжта де-
осевіре ұнсь авеа, къ ұнтрұ кръзімі ші омо-
рзрі жл ковжрша.

**ПЕТРФ АЛ V^{xe} РАРЕШ ДЕ ЛА 20 ГАНДАРИЕ
1527—1538.**

Дұпъ стжнцереа дінастіе лхі Драгош, къ
моартеа че Фъръ клірономі а лхі Стефан, но-
вілій дерій се афла ұн маре недхмеріре пен-
трұ алецереа үнгі Домніторж. Дрітхл моще-
ніреі се пъзі пънъ ла ачеастъ епохъ къ маре
лхаре амінте, ші нұмай неұнвоіреа че се нъ-
щea ұнтрe мъдхлріле фаміліей домнітоаре пен-
трұ апкареа тронзлгі, аж дат оаре каре дріт
новіліор де а се аместека ла а лор схіре пе-
tron. Աн асемене ұнпрециірапе кжнд тоңі
новілій ера ұнтрхніңі пентрұ алецереа үнгі ал-
те дінастій, де одатъ се іві ұн міжлокхл лор
о фемеіе че ера мұма үнгі паскар сарак нұміт
Петрұ Рареш. Ачеаста спре мірапреа тұтхор

арътъ ѝн днскріс а лві Стефан чел Маре прін
каре ea се скхтеа де tot фелівл де даре, еаръ
пе фївл еї Петръ жл мъртврісеа а фі аdevъ-
рат фіш ал сеъ. О асемене дескоперіре прі-
чині маре бжкєріе ұнтрे нобілі ші къ тоцій
ұнтр'о үніре л'аъ алес пе ачеста де Домнітор
Молдавіе. Петръ Рареш пронэміт Мажъ, дѣ-
пъ месеріа лві, деші дін паскар ажынсь а
фі Домнітор, тотхші дін фапте се веде къ аъ
фост ұнзъстрат къ осебіте талентэрі. Ел
статорнічіндзсе ұн трон, ұнкеіе ұнданъ үн а-
devърат трактат де аліаціе къ Ріга Полоніе.
Ан ачеста нѣ се зічеа німікъ де жъръмжн-
твл кредитіцеі ші де даторіле үнвій васал, че
нѣмаі де ажъторівл че требхеа съші деіе үнвл
алтхіа ұн ресбоаеле къ Татарій ші алці дѣш-
мані. Дѣпъ ұнкеіереа ачестей аліацій, прівінд
ла тұлъхръріле че се үрма ұн Трансілваніа
ұнтре Іоан Заполіа ші Фердінанд претенденці
Рігатхлвій Ծнгаріе, фъкъ о үнвъліре аіче ші
се ұнтоарсъ къ о мәлдіме де пръзі.

Петръ дін ұнчепұт се пъреа къ воеще а
спріжіні партіда лві Фердінанд, ұн үрмъ ұн-
сь, възжид къ арміа ачестхіа аъ ұнвінс пе
Заполіа ші аъ ұнчепұт а кхчері маі мәлте че-
тъці ұн Трансілваніа, с'аъ темұт ка съ нѣ

пеардъ четъціле Балта ші Чічевл, дате пърнителві сеъ де кътръ Матеїш Корвінхс. Дрепт ачеаста трекжнд дін ноѣ ѣн Трансілваніа, ѣнвінде арміа лгі Фердінанд, о алвингъ де прін тоате четъціле къчеріте де джиса, жі іе тоатъ артілеріа ші кастрюл (лагъръл) ші се ѣнтоарнъ ѣнвінгътор ла Съчеава. Ріга Іоан че се афла петрекжнд ѣн Полоніа, сокотінд къ ачеастъ ѣнтрепріндере а лгі Петръ, ар фі фъкътъ ѣн фаворъл лгі, трімісъ солі спре аї фаче къвеніта мѣлцъміре ші тотодатъ ѣнкеіе къ ел о аліаціе.

Ли аша ѣмпреїгъръріПетръ дорінд аші ѣнтиnde домніа асъпра Трансілваніеї, жші фъкъ ѣн план де а алвинга де аіче пе амжидої претенденції ші а къчері ачеастъ царъ пентръ джисъл. Къ асемене скоп, трекжнд Карпації, аѣ къчеріт четатеа Бістріцеї, ші аѣ ѣнчепхт а пръда нѣ нѣмаї локхріле Сасілор че пъртінеа лгі Фердінанд, че ші алте комітатърі. Іоан възжнд къ Петръ се депъртеазъ де ла кондіціле аліаціеї фъкъте къ джисъл, аѣ черхт ка съ контінеаскъ къ пръдъчіхнеле ші съ деіе ѣн дъръпт четатеа Бістріцеї. Петръ ѣнсъ жі ръспінисъ, къ ачеастъ четате жі естѣ фоарте тре бвінчоасъ фінд ѣн апропіере де Чічевл ші тот-

одать і с'ар къвені съ о стъпжнеаскъ ка о деспъгвіре пентрѣ келхелеле ресвоіхлї. Заполіа амененцъндхл ѡн үрмъ къл ва ижрж тнайтета Солтанхлї пентрѣ асемене пѣттаре, ѡл невоі ай да җндъръпт Бістріца. Дѣпъ ачеаста лъсжндхсе де планхл че авеа де а къчері Трансілваніа, Фъкъ о мѣлціме де прѣдъчіні ші се җнтарнъ җндъръпт.

Ѡн ачесте тімпѣрі пѣтереа Османілор ажынсь а фі foарте җисемнътоаре ші Петрѣ воінд а ѡноі релациіле къ Поярта, меарсь ѡн персоанъла Софіа спре а җнтиімпіна пе Соліман, че се җнтарна җндъръпт де ла аседіа Віенеї. La асемене җмпрецзраре Солтанхл, дѣпъ към адевереще Кантімір, спре а мѣлцъмі лзї Петрѣ іаѣ дат тоате дрітгріле ачеле че се обічнгea а се да нѣмаї ла Ріцї, ші пѣтереа ачеа деспотікъ асзпра новілілор ші а схпшілор сей, җмпрезиъ къ тітлѣ де чел май алес принціп җнтрe чеї кредитічоші а лзї Месія. Прін о аша пѣттаре Домнхл Молдавеї асігхржндхсе дін партеа Османілор, җнчепъ а претінде де ла Сігісманд ал Полоніеї ка съї җнтоарне җндъръпт Покхдіа. Дѣпъ ачеаста җнтржнд ѡн хотареле Полоніеї, аѣ прадат Снєатінхл, Коломеа ші Тесменіца ші аѣ стръбътѣт пънъ ла

Халічі. Кастеланії Подолієї че воеа а се дн-
протіві арміеї лгії Петръ с'ањ Ґнвінс, ші кон-
теле Іоан де Тарнов кареле май тжрзіш с'ањ
трйміс де Сігісмунд спре ал Ґнтжмпіна, се
лові къ ел ла Овертін. Генералъл Полон а-
пъкъ аіче о позіціе фаворітоаре, Петръ днсь
ръзъмжндусе Ґн мхлцімеа арміеї сале алкъ-
твітъ де **22,000** де Молдовені ші Тжрчі Ґн-
чепъ ла **22 Август 1538** атакъл ші днпъ о
лжпть Ґнфокатъ ањ ремас Ґнвінс перзжнд **200**
де нобіл че ањ пікат Ґн каптівітатеа Полонілор,
ші Ґнпрезнъ къ ачестіа tot кастрюл (лагъръл)
ші артілерія. Арміа полонъ пръдъ днпъ ачеа-
ста Ґн хотареле Прінціпатъл, ші Петръ Ґнкіс
Ґн четатеа Хотінъл, се въз Ґнсфжршіт не-
воіт де а Ґнкеіе паче къ Полоніа.

Не ісвтіреа ресбоівлзі ачестіа невоі пе Пе-
тръ кжціва ані де а се сіргзі съ Ґнбзньтъцеа-
скъ стрхнчната соартъ а сжпшілор лгії, ші съ
петреакъ Ґн паче. Ґн ғрмъ възжнд къ Ґн-
довік Гріті гхвернаторъл лгії Іоан Заполіа Ґн
Трансільваніа, воеще къ ажторівл Тжрчіеї съ
апчче ачеастъ царь пентръ Ґнисъл, Петръ днпъ че
къпть де ла ел Ґнсъмнтоаре дарбрі жі Фъгъді
къл ва ажста спре ачеаста; нх пзін л'ањ Ґн-
демнат ші о поронкъ че ањ Ґнфъцшато Гріті

дін партеа Сұлтанғұлғай, прін каре жі фъчеа қын-
носкіт де ал спріжіні атажт кү сұфатзұл қажт ші
кү фанта. Гріті ръзъмат пе ачеаста ұнтръ кү
о арміе алкътхітъ дін Тұрчі ші Ծыңғарі ұн
Трансільваніа ші аж үгіс пре гевернаторзұл Чі-
бак. Трансільваній невоінд а се сұпғане ләй, аж
апқат армеле ші сұв команда Ромжынғұлғай дін
Комана Стефан Маілат, жл ұнкісъ дін тоате
пърціле ұн Медіаш. Да асеміне ұмпредізраре
вінд ші Петръ кү а ләй арміе, Гріті нъдъж-
дзеа де сігғар къл ва скъпа діе мжніле Тран-
сільваненілор. Ачеста ұнсе ұн лок де а се
цине де фъгъдінцъ, се деді ұн партеа чөлор
маі пштернічі, ші аша адеменінд пе Гріті жл
прінсь ші 'л деде ұн мжнеле джиманілор сей
карій ұннатъ ла'ж оморжт. О маре парте а
арміеі ләй Гріті, се үгісъ де кътръ Трансільва-
ней, еаръ Тұрчілор че се афла аколе джіл між-
ложіреа ләй Петръ лі с'аж ұнвоіт ка съ се ұн-
тоарне ла локхріле лор. Ачестіа мергжінд ла
Константінополі аж арътат Візірзұлғай не крепін-
ца кү каре с'аж пшртат Петръ кътръ Гріті, ші то-
тодатъ кү джиншій с'аж тұнгыт ші алці Тұрчі карій
ұн негзітіорійле че фъчеа пе ла портхріле Мол-
давеі парте лі се апқа мърғзіле, еаръ парте
лі се арғына въмі фоарте греле ші пе мәлді дін

товаръшій лор іањ ші үчіс. Пелжигъ ачесте с'ањ тжнгзіт Сұлтанхані ші Ріга Іоан Заполіа арътжнд къ Петръ ањ ұнкеет о аліаціе къ джшманхл сеъ Фердінанд ұмпротіва Пордеј ші къ неконтеніт прадъ ұн Трансілваніа ші квчереще четъці. Пентръ асемене пжръ порніт Петръ ањ пръдат дін ноъ Покзціа ші Подоліа ші ұнтр'о ловіре крхитъ ла Сірет ұнвінсе дозъ армії Полоне че пръдасъ цара пънъ ла Ботошени, ұн аша ұмпредізраре Ріга Сігісманд тріймісъ асзпра лхі пе Іоан Тарнав. Ачеста аседінд Хотінхл, ањ невоіт ұнсфжршіт пе Петръ, че ведеа къ Соліман се прегътеше къ ресбоюш асзпра лхі, де а ұнкеіе ла 1538 о паче, прін қаре с'ањ ұнтьріт тоате трактатхріле де маї ұнаінте ші с'ањ лъсат Покзціа еаръші ұз стънжніреа Полонілор.

Петръ ұнкеіе ачеастъ паче къ Полоніа, нұмаї пентръ а къпъта мжнъ словодъ де а се пхте прегъті къ ресбоюш асзпра Пордеј. Сұлтанхл Соліман қхноскжнд мхллімеа ресбоаелор че ањ авѣт Петръ къ Трансілваніа ші Полоніа ші тогодатъ пе лжигъ тжнгзіріле де маї ұнаінте, адъогжидзесь акъм ші пжра нобілілор цереї, карій нұмаї пхте схфері крхзімелі ші ұмпілъріле ачесті Домињ, ањ хотържт де а

порні къ ресбош асупра лхі. Пе лжнгъ ачесте, нѣ пзцін ера фзріет Сълтанъл ші пентръ зчі-
dereа гарнізонълхі тзрческ афлъторълн Кіліа,
кареле воінд а тъе лемн дінтр'о пъдхре че ера
аіче лн апропіере с'аѣ лнкъерат де Молдовені
ші лнвінгжндуї, нѣ се мхлцъмі нѣмаї къ а лор
зчідере, дар аѣ арс ші четатеа. Кжнд се а-
пропіе Сълтанъл къ арміа де Дхнъре, тот о-
датъ ші Татарай дін поронка лхі аѣ лнтрат лн
хотареле церей ші аѣ лнчепт а пръда лн тоа-
те пърціле. Лн аша лмпредіхрърі новілій це-
реї адхнъндхсе лнтре сіне, лнчепръ а сфътзві
че се фактъ пентръ а скъпа дін атжтеа прі-
междїй, къ пе де опарте пръда Татарай, пе де
алта Тзрчїй, ші пелжнгъ ачесте лі се адъоцеа
лн лъхнтръл домніреа тіранікъ ші лмпілътоаре
а лхі Петръ. Асеміне сфатхрі але новіліор,
лнцълегжндуле Петръ, жші трімісе соціа лм-
преднъ къ о лнсъмнътоаре парте дін авзціле
стоарсе де ла съпшій сей лн четатеа Чічевл,
ші ел сінгхр апої темжндусе ка нѣ къмва но-
вілій че ера фоарте лнспыімжнтаці де веніреа
Сълтанъл съл прінзъ ші съл деіе лн мжні-
ле лхі, аѣ кътат прілежкъ де аѣ скънат дін-
tre джншій ші аѣ апъкат дръмъл кътръ мянці
спре а трече лн Трансілваніа. Лн ачеасть

кълъторіе пентрѣ а скъпа дін мжніле, прігоні-
 торілор сей, се възх невоіт а мерце зіле дн-
 треці пе ціос прін пъдэрі ші локхрі некхноскв-
 те, пе хнде ажъ тжмпінат фелітрі де прімеж-
 дій, пънъ че ажъ пътэт днсфхршіт къ ажъторіз
 а маі мхлтор нобілі дін Трансілваніа съ ажън-
 гъ-ла **20 Семтемвріе 1538** ла четатеа Чі-
 чевл. **Ли** ачеасть време армія османъ дн-
 тржнд ли хотареле церей днчепхръ а пръда ли
 тоате пърціле ші ажънсе днсфхршіт пънъ ли
Съчеава. **Ла** асеміне днпрецізраре нобілі
 днпрезнъ къ Архіереї ажъ пъръсіт капітала ші
 с'ај дхс ла сател Бъдъгій. Аіче фъкжнд с-fat
 към ар пъте се скапе де мжна Търчілор, ажъ
 алес дінтре джнпій пе Тріфан Чіолпан ші л'ај
 тріміс ла Соліман ка съл роаде съ ерте де
 грешълеле че ар фі фъкжт ші съ ле деіе хн
 алт Домніторіз. Сълтанъл се дндуплікъ ла
 рхъгъмінеле лхі Чіолпан, ші днданъ ажъ тріміс
 де ажъ кемат ла сіне пе тоці нобілій, карій про-
 стернжндхсе днайнтеа лхі, іај ертат ші леај
 зіс де аші алеце де Домнітор пе алхнгатзл
 де кътръ Рареш, Стефан Фіїл лхі Александ-
 ръ. Пентрѣ асеміне лівіщіре Сълтанъл рідікъ
 трівзтзл церей ла **10,000** галвені, ші порончі
 ка Домніторізл съ меаргъ ла фіекаре треї ані

ла Константінополі пентръ а аръта а лгі сх-
пнере. Дѣпъ ачеаста Ѣнкъркат де августіле
че ле афль рѣмасе аіче де ла Петръ, порні
дін Съчеава ші се петрекъ де Домнъл Стефан
пънъ ла Денъреа.

Веніреа Сълтанълъ Ѣи Прінчіпат Ѣнспій-
мжитъ фоарте мѣлт ші пе Заполіа, кареле Ѣи
асканс се Ѣнціїндасе дѣ кътръ Домнъл Вала-
хіеї къ Търчії аѣ а въвълі ші Ѣи Трансілваніа.
Асеміне Ѣмпредізрърі невоі пе Заполіа а адъ-
на Ѣи грабъ арміа ші а чере ажътор ші де ла
Фердинанд Ѣмпъратъл Германіеї. Сълтанъл
Ѣнцълегжид де асеміне прегътірі се порні
фоарте мѣлт асъпра лгі Іоан ші нѣмаі апро-
піера ерній ші дархріле трімесе дін партеа а-
честія лаѣ фъкът де а нѣ Ѣутрепрінде німікъ
асъпра ѡ. Тотодатъ пентръ а се аръта къ
тотъл нѣбіноват Ѣнайтєа Сълтанълъ кареле а-
към трекъсе Денъреа жл Ѣнціїндъ къ ел аѣ
фъкът ачесте прегътірі нѣмаі асъпра еръжма-
шълъї се ѽ Петръ Рареш, пе каре жл ші Ѣн-
кънцізръ дін тоате пърціле Ѣи четатеа Чічеэл.
Аіче се апъръ Петръ патръ анї, Ѣи зрмъ те-
мжндусе де а нѣ фі пъръсіт де кътръ Ѣнсаші
оаменій сеї, се съпъссе де вънъ вое лгі Заполіа,

кареле жі ұнгъдгі а петрече аколо ұн лініще къ соціа ші копії лзі.

СТЕФАН АЛ VIII ДЕ ЛА 1538—1540.

Дұпъ тречереа лзі Соліман песте Ұнъре, Стефан ұнтарнжидесъ ұн капитала Счевеі, ұнчепъ а окърмғі статъл ұнтр'ұн кіп къ тотъл деспотік. Ел пентръ аші асігъра тронъл ұноі къ Полоніа тоате трактатъріле де паче де маі ұнаінте ші трімісе ла Константінополі ка съ порончеаскъ де аколо лзі Заполіа съ деіе ұн мжнъле лзі ие Петръ Рареш. Поарта дін ұнчепът аж ұнвоіт ачеастъ черере, ұн үрмъ ұнсъ, міжлочінд Заполіа, Петръ къпътъ ұнвоіре де а мерде ұн персоанъ ла Константінополі спре а се ұндрептъці. Аіче прін дарғрі ұнпърдіте пе ла Візіръл ші пе ла Ұаші, пэтъ аші фаче о партідъ пітернікъ, ші ұнсфжршіт ұнфъдошъндесъ сінгър ұнаінтеа Сұлтанълай, дөвді прін а лзі елоквенцъ де неадевърате тоате пжріле че ера асұпра лзі. Дұпъ ачеаста с'аж ашезат ла Галата ші аж петрекът аколо къ тоате чінстіріле къвеніте үнгі Домн, Стефан пе деопарте ера фоарте нелінішіт пен-тръ Фаворъл че авеа Петръ ла Поартъ, еаръ

пе де алта нѣ контінеа де а дніціла пе лъкъі-
торі къ фелізрі де дърі ші осжидірі ла моар-
те пънъ ші пентръ челе маі мічі грешел. Нобілій патріопі нѣ пътєа ръмжне несімціторі
ла асемене нелеціхірі а Домнълві, ші пентръ
ачеаста арътъ а лор немълцъміре. Стефан а-
десе ла оспеце омореа къ днісші мжна лві
пе ѧнїй дінтре джншій.

Ачесте кръзімі ажънгжнід днісфжршіт а фі
несхферіте, се фъкъ зи комплот събт къпітеніа
лві Mixъ Хатманъл ші а лві Тротъшанъ Ло-
гофътъл. Дінтре боерій ѧнїці къ ачестіа, Гъ-
нешій дміреиъ къ Арбъреції нъвълінд днітр'о
дімінеадъ дні палатъл ѧнде се афла Сте-
фан жл ѧнісе, мжнтул цара де тіраніа лві.
Спре ачеаста нѣ пъдін аж днітъртат пе нобілі
ші дареа ѧней днісъмнътоаре пърці дін пъмжн-
тъл Молдавеј дні стъпжніреа Тзрчілор дін ка-
ре с'аж дніфіннат Раіна Акерманълві. Съб
домніа лві Стефан, пе лжнгъ тоате ачесте
нелеціхірі, маі нъвълінд ші о мълціме де лъкъ-
сте, каре аж мжнкат тоатъ роада пъмжнтулві,
аж афіннат пе лъкъіторі днітр'о къмплітъ ті-
кълошіе, днікжт апої тоці, де зра че авеа а-
съпра лві, л'а ж нѣміт ші Стефан Лъкъстъ.

АЛЕКСАНДР Ф. АЛ ПІ: ПРОНФМІТ КОРНЕА.

Деъпъ оморжреа лўї Стефан, адзнареа ценераль а цереї аж воіт а алеце де Домнітор пе Рареш; новілій чеї маї ұнсъминаци ұнсъ ұнспы-мжнтиждасе де ресбхнареа лўї, аж Фъкѣт а се алеце портарівл де Съчеава Петръ Корнеа къ нэмеле де Александръ. Ачеста деъпъ а лўї алецере, ұнцълегжид къ Рареш се афла ұнфа-вор ла Сълтан, аж трїміс ла Фердінанд Ріга Ҙнгарієй ші ла Ѣмнъратвл Карол ка съ че-ръ ажетор Ѣмпротіва Търчілор, Фъгъдінд лўї Фердінанд де ай акноаше съзеренітатеа асъ-пра Молдавеї. Атжт Карол кът ші Ферді-нанд н'аж пхтут ұн ачеле тімнѣрі съї деіе вре-зи ажетор, ші Сълтанвл ұнцълегжид де асе-мене пасэрі а ле лўї Александръ, аж нэміт ұндатъ пе Рареш де Домн, ші Ѣмпрезиъ къ Імброхорвл ші о мікъ арміе де Іанічері л'аж трїміс спре а се схі пе тронвл Молдавеї. Ве-ніреа лўї Петръ къ арміа Търчеаскъ къшнъ о революціе а попорхлвї, ші новілій карї въ се Ѣмпъртъшісе ла комплотвл үчідерей лўї Сте-фан, възжид ачеаста, аж мерс ла Брыла ұн-графъ спре а приїмі пе Рареш. Александръ ръмасъ ұн Съчеава Фъръ де ніч ұн ажетор

ші нѣмаї сінгѣр къ новілій че ѧнелтісе компло-
тѣл асѣпра лхі Стефан. Ачестіа възжидвіш
німічітъ ѧнтрепріндереа, ѧчісе пе Александръ,
сокотінд къ прін ачеаста вор пъте скъпа де
ресбънареа лхі Петръ; дѣпъ ачеаста ѧнкъніз-
раці де о мѣліме де попор, ешіръ ѧнтръ ѧн-
тімпінареа лхі Петръ ла Галаці. Ачеста ѧн-
датъ чей възѣ, қъноскжидвле вікленіа, порончі
а се съпѣне ла мѣнчі, ші ѧнсфжршіт жі ѧчісе.

ПЕТРЪ РАРЕШ А ДОА ДОМНІЕ
ДЕЛА 1541 Февр: 24 — 1546 Август 6.

Петръ сосінд ѧн капітала Молдавеї Съчеа-
ва, се пріїмі къ вѣкѣріе де кътъръ попор, ші
се статорнічі ѧн трон прін ѧчідереа а маї мѣл-
тор новілій асѣпра кърора авеа вре ѧн препъс.
Дѣпъ ачеаста жші адѣсь ѧнграбъ соціа ші
копії де ла Чічез ші аѣ воїт а ѧноі ѧн аче-
лаш ан тоате релациїле сале де пріетініе къ
Полоніа. Соліман, порніт фоарте мѣлт асѣ-
пра лхі Стефан Маілат, пентръ къ дѣпъ моар-
теа лхі Заполіа аѣ ѧнчепѣт а се да ѧн пар-
теа лхі Фердінанд, трїмісъ поронкъ ла Ахмед
Беїж Паша де Нікополі, ла Радѣл Домнѣл
Валахіеї ші ла Рареш де а трече ѧн Трансіл-

ваніа ші аколе дзпъ към вор пъте, съ пріндъ сеаѣ съ хідъ пе Майлата. Ачеастъ поронкъ се Ѣмпліні, ші Петръ Ѣмпрезнъ къ чіалалці Ѣнтржнд ՚и Трансілваніа аѣ Фъкът къмплітѣ пръдъчігнї, ші аѣ прінс Ѣнсфжршіт къ кіпгрі віклене пе Майлата ла Фагараш, де хіде ՚ида-тъ лаѣ ші трійміс ла Константінополі. Пен-тръ асемене слжъ Селтанъл порончі Ісавелей, въдвій лхі Заполіа, де а лъса ՚и стъпжнреа лхі Петръ четъціле че аѣ стъпжніт ел ші май ՚инаянте аіче. Дзпъ ачеаста ՚иңтэрнжндъсъ ла Съчеава аѣ съвжршіт Монастіреа Пробота ші Добровъцъ, ші ՚и аній де пе ՚иrmъ а Домніреј лхі аѣ Фъкът май мълте монастірі ші вісеріч прін політї ші сате.

Ла 1543 Петръ дзпъ поронка Селтанълъ каре нъ пріймісъ де ла Трансілваніа трівутъл де **10,000** галбені, аѣ нъвъліт еаръші аколо ші саѣ ՚иторс къ о мълціме де пръзі. Прін ачест кіп Петръ жші ресбхнъ асзпра Трансіл-ваненілор, карій жл трътасе фоарте ръѣ кжнд се афла ՚иңкіс ՚и Чічеъ, ші ла 1544 прін міжлочіреа лхі Соліман аѣ къпътат ՚иңдърът четъціле сале.

Недінвоіріле че се нъсквръ дзпъ ачеата ՚и- тре Молдава ші Полоніа, невоі пе Ріга Сігіс-

мънд де а трїміте ла Кртеа Молдавей пре Іаков Віlamовскі. Ачеста деші аж ʌнфъцошат о скрісоаре а Рігы де Полонія, тотхші нз і се ʌнвоі съв нічі о кондіціе а се ʌнтарна ʌндърънт, пънь кжнд Петръ нз се ва ʌндестъла пентръ атакъл че се фъкъ амбасадеі Молдовене трїмісъ де джисъл къ зи ан маі ʌнаінте ла Пархл Росіеі. ʌн періодъл кореспонденціеі че се ʌрма пентръ ʌмпъкареа ачестор неʌнвоірі; Петръ дхпъ о греа боаль аж мхріт, ші с'аж ʌнгропат ʌн Монастіреа Пробота.

ІЛІАШ АЛ П^е ДЕ ЛА 1546—1552.

Дхпъ моартеа лхі Петръ, адхнареа ценераль а цереі аж алес де Домнітор пе Іліаш фіїл сеј чел маі маре. Ачеста ʌндатъ дхпъ съреа лхі пе трон, аж словозіт пе Віlamовскі, ші аж ʌндемнат пе Ріга Полоніеі ка прін о комісіе алкътгітъ дін трїмішій амжндэрор пърділор съ се ʌрме тоате неʌнцълеціріле че ера ʌнтрре ачесте дозъ статхрі. Сігісмунд деші аж ʌнкъвіннат де одатъ асемене пропхнере а лхі Іліаш, тотхші ʌн ʌрмъ н'аж фъкът німік. Іліаш дін ʌнчепхт се аръта а фі зи Домнітор бын ші блжнд, ʌн ʌрмъ ʌнсъ дхпъ че ла 1549

се днітърі де а доа оаръ де Сұлтанъл, аж де-
 свъліт карактерізл сеъ чел крѣд ші нелегіт.
Ел үчісъ пе май мәлді новілі ші ұмшілъ пе
 лъкіторі къ феліхрі де дърі. **Сұлтанъл** воінд а
 лза Тран сілваніа дін мжыгле лзі Мартінъзіе ші а
 о да еаръші Ізабелеі порончі лзі Іліаш **а** фаче о
 нъвъліре аколо. **Ел** прїмі къ бъкъріе ачеастъ
 поронкъ, дрепт каре къ о арміе де **12,000**
Молдовені ші **Тұрч**і трекжнд **Оітъзъл** аж фъ-
 кът о мәлдіме де пръдъчігні. **Ан** ачеастъ
 експедіціе нептжнд дұпъ планъл лзі ка съ се
 ғнеаскъ къ арміа **Мэнтенілор** че трекжсе ако-
 ло пе ла **Тұрнъл** Рошъ ші къ ачеа **Тұрчеаскъ**
 че ера съ віе дін Банат аж ұнчепұт а се ре-
 траце кътръ хотареле церей. Тръпеле **Ампъ-**
 ратългі **Фердінанд** ғніндъсе къ **Трансілванені**
 л'аж ажғис ла тречереа песте мәнци. Аіче ұн-
 къержндъсе къ ѹ ла лгпть, л'аж ұнвінс, ші
 лужнды тоате пръзіле с'аж ұнтурнат **Ан** **Мол-**
давіа фъръ де нічі о ісправъ. **Петречереа** че
 авъ **Іліаш** **Ан** ачесте ресбоае ғмпрехнъ къ
Тұрчі жл фъкъ де а се депърта де ла релізіа
 крестінеаскъ ші а ұмбръцоша **Ісламісъл**. О
 асемене фаптъ ар фі птут префаче пе **Мол-**
давіа ұнтр'зи **Пашалік** тұрческ, дакъ апрынъл
 де атғиңч патріотісм а новілілор нъ ар фі ръ-

дікат асъпры тут попорхл, ʌнкжт жл невоіръ
де а се лепъда де Домніе ші а се дъче ла
Константінополі. Аіче Схлтанхл жл прїмі къ
бзкгrie ші жі деді о дірегъторіе. ʌн ачеаста,
апої пентръ аші фаче мерітє ʌнайнтеа Тзрчі-
лор, трекъ къ арміа ʌн Полоніа, пръдъ ші
арсь четатеа Браклав ші дхсе ʌн робіе о мъл-
ціме де крещіні. Нѣ тжрзіх дхпъ ачеаста се
пжрі къ нѣ пъзеще къ кредитнцъ реліціа Махо-
метанъ, ші аша осіндіндхсь ла моарте, і се
фъкъ потрівіт къ фапта ші сфершітхл зілелор
віцеї сале.

СТЕФАН АЛ IX^е.

Дхпъ депхнереа лгі Іліаш, адхнареа цене-
раль ʌнtronъ пе Стефан Фрателе ачествіа, пе
кареле жл кредеа къ възъндчеле тжмплате
лгі Іліаш се ва Фері де ай фі асемене къ Фап-
теле ші ва окърмхі Статхл къ дрептате. А-
щентареа ачеаста а новілілор се пъреа а фі
ʌмплінітъ, фінд къ ел ʌндать дхпъ сгіреа лгі
пе трон аж ʌнчепхт а зіді бісерічі, аж порончіт
а се алхнга тоці ерітічі дін Статхл Молдавеї
ші се аръта фоарте зелос кътръ реліціа пъ-
рінцілор сей. Асемене карактер нѣ цінх ʌнсе

ʌнделхнг. ʌмпілъріле лгі асұра попорелзі
 ажынсьръ ʌн грабъ а фі несферіте ші десфрж-
 нъріле сале фъръ марціні. О маре парте дін
 новілі пентръ аші скапа чінстеа фаміліеі лор
 ші віаца се възгръ невоіці а фгці ʌн цері
 стрыіне. Ачій ремаші аіче, дорінд съ скапе
 маі ʌнграбъ де ʌн аша Домніторж аж ʌнч-
 піт а ʌнтра ʌн кореспонденцъ къ чій фгці
 ші жі рұга съ віе съ мжнгзеаскъ дін мжнеле
 тіранзлзі. Новілі фгці ʌн Полоніа, ʌндем-
 наці де Сеніафвскі ші Касталдо, алеасеръ дінтрे
 джншій де Домн ʌн локвл лгі Стефан пе
 Столніквл Петръ Лъпшнеанвл съб нхме де
 Александръ. Дзпъ ачеаста пентръ а къпта
 ажетор ші де ла Сігісманд, аж алкътгіт ʌн акт
 прін каре жі фъгъдяі къ алғнгжнд пе Сте-
 фан дін Домніе ій вор къноаше съзеренітатеа
 Полоніеі асұра ачестеі цері, Сігісманд ʌнсе
 темжндуе де а нз аціца прін асемене фапъ
 пе Тұрчі асұра лгі, нз аж пріїміт актүл.
 ʌн асемене ʌмпрецізрърі новілі ръмаші къ
 Стефан, афлжнд ʌн прілеж фаворітор пентръ
 ал хчіде, нз аж маі ащептат веніреа челора-
 лалці, ші аша нъвълінд асұра лгі кжнд се
 афла къ гвардіа са алкътгітъ дін Татарі ші
 Тұрчі ла Цзора, ла аж ʌнсі. Дзпъ ачеаста

иешїнд де челе че аж Фъкѣт чіалалці новіл че
ера Фѣріці лн Полоніа, аж алес де Домнітор пе
Жолдеа ші порніръ дмпрезнь къ джнсъл ла
Счевава. Лн ачест тіми, новіл чїй дін По-
лоніа вїнд къ Домніторізл лор лн Молдава,
с'аж лніїнцат де тоате челе че с'аж Фъкѣт
аіче. Александръ пентръ а нѣ перде тронъл,
аж тріміс лнідатъ пе Ворнікъл Моцок къ о
арміе Полонъ ка съ пріндъ пе Жолдеа ші съ
лніїнцезе пе новіл де веніреа лві. Моцок
лнімпінъ къ аі сеі пе Жолдеа ла Шіпоте,
жл прінсъ, ші джндул лнінтеа лві Александръ,
ачеста днпъ обічеізл де атхнче, жі тъе
нъріле ші жл трімісъ ла монастіре, ръмжінд
сінгэр Домнітор Молдавей.

АЛЕКСАНДРЪ ЛЪПѢШНЕАНЪ ДЕ ЛА

1552—1561.

Къ моартеа лві Стефан, се стінсъ фаміліа
лві Драгош ші лн лінія натэраль, ші Александръ пентръ а къпъта пе лжнгъ алецереа ші
дрітъл клірономієі, се лнсоці къ Рѣксанда, со-
ра лві Іліаш ші а лві Стефан, дін каре аж нъ-
скѣт дої фїй, пе Петръ ші Богдан. Сълтанъл
лнітърі алецереа лві Александръ ші лн ачелащ

ан жі трімісъ поронкъ съ меаргъ ʌн Трансілваніа ші съ алхнде трхпеле лхі Фердінанд. Генералъл Касталдо кареле нх воїа потрівіт воїнцей Сълтанълхі съ ʌнгъдзе Трансілваніа въдзвеї Ізабела ші фіїлхі ей, ʌнцелегжнд къ Александръ аре а չрма порончей, рідікъ контра-Доми пе ʌн Арон, кареле ʌнсь нх іспръві німікъ. Дѣпъ ачеаста ʌн չніре къ Домнъл Валахієї фъкъ о нъвъліре ʌн Трансілваніа, ʌнсь нх пътъ статорнічі аіче стъпжнреа Ізабелей. **Ла 1556** опт мій де Молдовені съв команда лхі Модок, меарсъръ аколо де ал доіле ші ʌнчепъ а аседіа Каролбзргъл. Нх мълт дѣпъ ачеаста плекжнд ші Речіна Ізабела кътръ хотареле Трансілваніеї, експедхі ші Александръ ʌн персоанъ къ о арміе ʌнсьмнътоаре, се ʌмпрезнъ аіче къ Домнъл Валахієї, аседіе Орадіа маре, ші арсе ʌн չніре къ Валахії песте треї сътесате. **Ла Ххст ʌнтімпінжнд** пе Ізабела, аж дъсо ʌн Клаzzенбрг, ші апої къпътжнд ʌнсьмнътоаре дархрі, се ʌнтоарсь ʌндъръпт, ʌнсемнжндхі дрхмъл прін маї мълте пръдъчізні ші пъстієрі.

Александръ вінд ла Съчеава аж ʌнчепът аші չрма маї департе але сале крзімі ші ʌмпілърі, ші къ тоате къ ел ʌндатъ дѣпъ

свіреа лхі пе трон аж ұнчепт а зіді Монастіреа Слатіна ші маі тжрзіш Пънгърацій, тотхші пъртареа лхі аче тіранікъ, жл фъкъ ұн пріпъ ұржт тэтэрора. Ұн аша ұмпредігерърі аж веніт ла күртеа Домнэлзі ші ғн Іаков Васіліе. Ачеста, дұпъ че маі ұнтый сұп фелігрі де кіпірі воіа а доведі к'ар фі ұнрәдіт къ Доамна Ръксанда, ұнчепх тогодатъ ұн асканс а лзкра къ новілій де а детрона пе Александръ. Деспре асеміне пасхрі ұнціїнцат Домнэл, аж воіт ал отръві, ел ұнсь дұпъ че лхъ венінхл, ұнцълегжнд, се мжнтхі прін міжлоаче дофтореці, ші апхкъ ұндатъ фұга пентръ а нғ маі ръмжне ұн мжнеле лхі Александръ.

Ноғл претендент ал тронхлій Молдавеі; кареле акым скапасъ дін хотаръле церей, ера фіїл ғнхій капітан де корабіе дін Кreta. Ачеста, дұпъ че сұжрші ұнвъцътгріле сале ла Xios, с'а ж дат де кътръ пърінтеле се ѿ ла ғн Іаков Іракліе, че стржндеа трхпе пентръ Спанія, ші кареле се зічеа а фі девійтор дін Ераклізій че стъпжнісе песте Парос, Самос ші алте інсөле Егеіче. Пе лжнгъ ачеста петрекжнд мұлтъ време, аж капътат ұнтръ атжта ұнкредереа ші драгостеа лхі, ұнкжт ла моарте л'а ж ұнфіет. Іаков апхкжнд ка кліроном тоате

хъртійле мортвілгі, ʌн каре се афла ші ʌн до-
къмент а лгі Карол ал Vth, аж ʌнчепт а се
нъмі Васіліе Деспотъл. Къ асеміне нъме аж
петрект ел ʌн слѣжбеле лгі Карол ал 5th,
пънъ кънд ачеста л'аж демісіонат ші апої ка-
зі літерат ал лімбеї Еліне ʌнтржнд ʌн корес-
понденцъ къ Меланктон аж веніт ла Віртемберг.
Аіче се деді къ деосевіре ла ʌнвъцареа Ма-
тематічей ші а Астрономіей, ші апої мергжнд
прін Данія ші Сфезіа, аж веніт ʌнсфжршт ʌн
Полоніа. ʌн конворбіреа че аж авѣт аіче къ
маї мълці Магнаці ʌнцелегжнд къ нобілії Мол-
давеї ар фі Фоарте немълцъміці къ Домнэл
Александръ, ші тотодатъ къ Доамна ачествіа
ера девійтоаре дін фаміліа Деспоцілор де пе
майкъ са Елена, соціа лгі Рареш ші Фіїка лгі
Лазар Бранковічі а Сервіеї, жші Фъкъ планъл
де а вені ʌн Молдава. ʌн петречереа лгі а-
коле дескоперіндгісе планъл се възг невоіт а
Фъці ʌн Трансілвания, ʌнсъ ші аіче непұтжнд
съ скапе де Александръ с'аж дъс еар ʌн По-
лоніа.

ʌн къльторіа ачеста, сосінд ел ла Ласкі
Палатінъл де Сірадін, ш'а ж арътат докъменте-
ле фаміліе сале ші іа ж спус планъл че аре де
а рестврна пре Александръ дін Домніе. Кр-

зіміле ачествіа ажъсъсе акъм а фі несъферіте
ші о маре парте де юбілі пентръ аші скапа
віаца Фгціръ ла Ласкі. Александръ пентръ а
пхте ұнтімшіна Фбртхна че се прегътіа асхпры,
трась прін жэрзінцъ пе Ріга Полоніеї ұн
партеа лхі ші тотодатъ ұнчепъ а се пре-
гъті де ресбоў. Арміа дать де кътръ Ласкі
лхі Деспот пентръ а вені ұн Молдава с'аѣ ұн-
къерат ла а ей тречере прін Подоліа де къ-
тръ чеа Полонъ, ші сфъръмжндгсе се въз
невоіт Деспот а се ұнтоарче ұндъръп.

Неісъетіреа експедіціе ачестеіа нѣ дескъръ-
жъ нічі декъм пе Деспот. Ем възжнд къ нѣ-
маї қз Ласкі карелей дъдгсъ акъм ші **10,000**
галвені, нѣ ва пхте іспръві німікъ аѣ черут
ажътор ші де ла Ұмпъратвл Фердинанд. А-
честа пентръ аліаціа че авеа ұнкеіеть қз Тұр-
чіа нѣ воа а пріїмі черереа лхі Деспот. Ұн
зрмъ ұнсъ сфътгіт де ал ажъта ұн аскънс жі
деді **6,000** галвені, қз асемене сомъ фор-
мжндгші о арміе пхтернікъ, се ұнфъдошъ ла
хотареле церей, дхпъ че маї ұнтыў прін вік-
лешшг Фъкъ а се лъці вестеа къ ел ар фі мъ-
ріт. Александръ ұнцълегжнд де ұнвіереа лхі
Деспот, жші адънъ о арміе де **25,000** шіл
ащепта қз ea ла Вервіа пе Сірет ұн **18** Но-

емвріе 1561. Аіче дэпъ о ұнфокатъ лхпть,
Александръ се ұнвінсъ, **3,000** Молдовені ші
2,000 Іанічарі ремасеръ ие кжмпл вътъліей, ші
 тоатъ артилеріа къзз ұн мжвеле ұнвінгъ-
 торівлій. Деспот меарсъ дэпъ ачеаста ла Сұ-
 чеава үндеп с'ақ пріїміт де кътръ Мітрополітъл
 ші боері, ші ашезжидъсъ ұн трон ақ опріт пе-
 лжигъ сіне армій стрыіне пентръ а се піте ұм-
 протіві лхі **Александръ**, кареле жші трімісъ
Доамна ші аверіле кътръ **Джыреа**, еар ел
 стрынгжид ръмъшіца арміеї Молдовене ащекта
 ла **Хеші** съї віе ажътор де ла **Тұрчі** ші де ла
Домнэл Валахіеї. Деспот ұншінцат де ачеа-
 ста се репезі асұпры маї ұнаінте де ай вені
 ажъторікъ ші ұнвінгжидъл, жл невоі а апзка
 Фуга ші а се дұче ла **Константінополі**.

ДЕСПОТ ДЕ ЛА 1561—1564.

Дэпъ дұчереа лхі **Александръ** дін Прінчі-
 пат, Деспот проклъмъ о амнестіе ценераль,
 ші трімісъ ла Константінополі пентръ а къ-
 пъта ұнтыреа. Сұлтанъл деши ера порніт а-
 сұпры пентръ къ ақ апхкат тронъл къ ажътор
 стрыін, тотші пентръ адъоціреа трібұтълій жі
 іертъ ачеастъ грешалъ. Ел асіғұржидъші къ

аша кіп Домніа церей, се ұнкоронъ къ маре
 помпъ де Домн, ші чої словозі арміа стрыі-
 нъ, опрінд нѣмаі 900, пентръ ай фі де гвар-
 діе. Сомеле че требхіа съ деіе ла словозіреа
 арміей, фінд фоарте ұнсъмнътоаре ші неп-
 тжид але стржице дін царь, кареа ера къ тотхл
 серакъ пентръ ұмпілъріле че схферісе де ла
Александръ, л'аъ невоіт а л'а дін одоареле
 вісерічілор ші але пріфаче ұн монетъ. Фапта
 ачеаста ұмпрегнъ къ бірзріле маніне че ле а-
 рзника асъпра попорхлъ прін каре жл акъфхн-
 дъ ұнтр'о къмплітъ тікълошіе, аъ трас ұнда-
 тъ асъпрыі ұра патріоцілор. Депъ ачеаста
 ұноі къ Полоніа тоате трактатъріле де пріе-
 тініе ші трімісъ ла **Фердинанд** спре ай мълцъ-
 мі пентръ ажъторігл дат. Ел протегіа къ
 осевіре пе стрыіні ші къста фелізрі де кіпзрі
 пентръ а скімба ші реліциа церей. Пе ұнгъ
 тоате ачесте нелецізірі, Деспот ұнвреднічеще
 о деосъбітъ л'аре амінте, пентръ ұмължизіреа
 че къста а фаче прін ұнтродуктереа кълтхрі
 ұн нъравхріле націей. Къ асемене скоп
 ұнфінцъ Академіа де Котнар, үндеге адъсъ де
 профессорі пе Шеффер үнереле л'а Меланктон
 ші пе Математікъл Ретікъс дін Krakovia.
Ан ачеастъ схоалъ оржндві а се адъче тінері

дін tot къпрінсъл Статъгі, хіде пе лжигъ
Лівъцътъръ, лі се да ші тоате челе тревхін-
чюасе дін Вістерія Статъгі.

Реформа че воїа а лінтродвче лн челе бісе-
річеші, ші архикареа хнєй ноњъ дърі аспра-
лькгіторілор, жі прічингі лн пріпъ къдеріа. •Лн
апрошіере де Хотін воїнд а фаче о ехсерчіє
арміеї сале, че ера аіче аднатъ, де одатъ
с'ањ лнкгнцізрат де кътръ маї мълці перані,
карії претенда нњмаї декжт оборіреа дъреі че
о архикасе дін ноњ, ші хчідеріа а вре о кжд-
ва новілі. Деспот нз пътъ съ скапе дін між-
локъл мълцімеї, пънъ че нњї лнкредінцъ къ ва-
пнне ла кале лнтр'зи кіп мълцъмітор тоате
тажнгіріле лор. Дзпъ ачеаста лнщіїнцат къ
ар фі мхріт Іоан Сігісмунд Прінцъл Трансілва-
нії, жші аднъ лнкгржнд о арміе спре а мер-
це аколо, лнсь лн къльторіа лї, лнкредін-
ціндхсе къ Сігісмунд се афль сънътос, се лн-
тхрнъ лндъръпт, дар се продосі де кътръ бо-
ері карії лндать ањ лнщіїнцат пе Трансілва-
нії де планъл Домнългі лор.

Нз тързіё лн хрма ачестей лнтрепріндері се
дешмъні къ прієтінъл сењ Ласкі ші жі ръпі
четатеа Хотінъл, че ера аманетатъ пентръ ба-
нії чеї дъдхсе ла схіреа лї пе трон. Ласкі

възжид ачеаста ʌнчепъ а ʌнтра ʌн кореспонденцъ къ новілій Молдавей, пропхіндхле къ ел жі ва мжнтгі дін мжна лгі Деспот, дакъ вор прїмі ʌн локхл лгі пе Вісновіцкі Ҳатманъл Козачілор. Новілій карій нзмаі пzte сxфері нічій декхм пе Деспот ка пе ʌн стрыін нелеційт, пріміръ о асеміне пропхнере. Вісновіцкі ʌнщінцат де ачеаста се ші апрапіе къ армія лгі де Ністръ, ащептжид аколе ші пе Ласкі. Деспот ʌнцълегжид асемене планхрі, жші стржнсь армія, ʌн үрмъ ʌнсъ ʌнщінцат къ Вісновіцкі аре нзмаі кжтева мій ші тоатъ нъдъждеа жі есте ʌн Ласкі словозі армія ші се сjргхі а се ʌнсоці къ Крістіна Фійка лгі Мартін Збровскі Кастеланъл де Krakovia. Прін ачест кіп сокотіа къ къ үшхрінцъ ва пzte фаче пе Ласкі а нз да нічій декхм ажхтор лгі Вісновіцкі. Късъторіа ачеаста нз се Фъкъ, къчі новілій церей қвноскжид къ прін кіпхл ачеста ва пzte къпъта ʌн спріжінітор пpterнік, Фъптгі де а ізбхкі комплотхл лор маі ʌнайнте декхм лі ера хотържреа, Лхсчине чел маі кредінчос пріетін а лгі Деспот се оморжсе де кътръ новілій прін венін, ші й акхм нз къхта алть декжт съ ʌнтицінезе гвардія, де ръхл къреіа нз кжтеза съ фактъ німікъ. Пентръ аші

пъте фримліні ші ачест скоп деодатъ фъкъръ
 къноскут лхі Деспот къ Татарії стањ гата а
 фнтра фн царъ ші къ есте невое де а тріміте
 фн грабъ о арміе пътернікъ. Деспот де ода-
 тъ се фндоїа, фн ҳрмъ фнсъ дескріндхісе не-
 норочіреа че пътеа съ къшънезе ачесті варварі,
 се фндхлікъ а тріміте асұпра лор пе Хат-
 манъл Стефан Томша къ **400** де кавалері Ҳи-
 гърі ші **7,000** де Молдовені, фнпрезнь къ
 чеа маї пътернікъ парте а артілеріе. Арміа
 мергжид пънъ ла Ністръ н'ањ фнтімпінат нічі
 ҳн дашман, дрепт каре Томша пентръ а ныї въді
 планъл зісь къ ачеаста есте нымаї о вікленіе
 а Татарілор де н'ањ трекхт пънъ акъм фн ца-
 ръ, иї фнсъ требвіа съ фіе гата даї прймі
 къ армелел фн мжнъ. Дхпъ ачеаста фнпър-
 цінд арміа пе ноапте ањ ашезат деопарте пе
 Ҳиғърі, асұпра кърора дхпъ семнъл че с'ањ
 дат прін априндереа ҳней касе нъвълінд Мол-
 довені жі ҳчісе, ші апої мергжид фндать ші
 прін четъціле пе ҳнде се маї афла армії де
 стрыній жі ҳчісе пе тоңі.

Фндать дхпъ ҳчідереа Ҳиғърілор ла Ністръ,
 с'ањ фъкът де щіре ші комплотістілор ла Съ-
 чеава, карій ањ ші фнченхт а фнкънізра аіче
 дін тоате пърціле пе Деспот.

Ачеста дхпъ че се ʌнчеркъ съ скапе ші нз пътъ, аж хотържт а се ʌмпротіві револтанці-лор къ мжна ʌнарматъ, словозінд тодатъ ші ʌн тън че ера маї маре спре а се адъ-на тօді солдацій чей авеа спре паза лхі. Новілій стжнд къ армія ʌмпрецирхъ четъцеї, а-леасъ аіче де Домнітор пе Стефан Томша ка-реле ʌндатъ ʌнчепъ а лхкра маї къ дінадінсъл пентръ а къчері четатеа. Тодатъ аж тріміс де аж черхт ажхтор ші де ла Іоан Сігісмунд Прінцъл Трансільваніеї, кареле прїмі въкрос о а-семене пропхнере фінд дхшман де моарте лхі Деспот.

Ли асемене ʌмпрецираре Вісновіцкі ʌнтржнд къ армія лхі ʌн Прінчіпат, Томша пърсі четатеа ші меарсъ къ о парте де армія ла Сірет ка съл ʌнтімпіне. **Л**и ачест тімі Деспот ар фі пътъ скапа ла Хотін ші аіче съ се сір-гхеасъ де а къпъта ажхтор де ла Ласкі къ кареле акхм се ʌмпъкасъ, аж съ се асігхрезе прін фхгъ, ʌнсе дхпъ сфатъл дофторхълхі се ѕ Діонісіе Авалхс нз воїа а се фолосі де асе-мене прілеж, чі нхмаї жші маї адаосъ прові-зіа. Кжд Томша де авеа се депхртъ де четате, Вісновіцкі се ʌнфъцошъ ʌнаінтеа еї, ші аша Деспот възжнд къ ʌн локъл ʌнхі не-

прієтін аж веніт алтєл, къята акъм кіпхрі ка съ се лъмпаче къ ачеста. Новілій пентрх а нъ лъса пе Вісновіцкі съ се лъмпаче, се Фъцърнічіръ лнайнтеа лхі къ тоатъ цара жл воеще де Домн, ші къ Томша аж цінют нъмаі локъл пънъ кънд аж веніт ел. Асемене къвінте а новіліор сокотіндхле Полонъл де адевърате, аж архикат тоате пропхнеріле де паче чеі Фъчea Деспот, ші трімісе лнідатъ о лнсъмнътоаре арміе ка съ адѣкъ капъл лхі Томша. Ачеста лн локъл капълхі дхпъ че пъсь ла пъмжит арміа лхі Вісновіцкі вені сінгхр, ші дхпъ о ловіре че авз къ ел ла Верчікані жл прінсь ші жл трімісъ Сълтанълхі.

Лнтре ачесте лнкхнціпрапеа четъцеї Съчехава се прелхнціа ші арміа лхі Томша каре ера чеа маі маре парте де церані лнчепхръ а се лнтріста пентрх о асемене прелхнціре. Солдації лхі Деспот дін тімп лн тімп се репезія асзпра лор ші Фъчea маі мхлте стрікъчіхні, лнкхт нъмаі къ ажхторіл че жі вені де ла Сігісманд аж пхтхт съші ажхнгъ скопъл. Томша петрекъaproape де треї лхні съв зідізріле четъцеї, Фъръ а о пхте къчері; лнсфхршіт дхпъ маі мхлте ловірі, лнцълегжндусе Бнгхрій тріміші де Сігісманд къ ачій че ера лн лъхнтрх,

ле дескісе порціле четъдеї ші Деспот невъзжид алть мжнгіре, се ұмъръкъ къ страеле домнеші ші ешінд къ помпъ де Домн дін Съчева аж ұнтрат ұн кжмпъл Молдовенілор үндеп венісъ де кжтева зіле ші үн тріміс дін партеа Сълтанългі. Дінаінтеа ачестхіа депхінд інсігніле Домніе, с'аж декларат де прізоніер ал Сълтанългі ші тотодатъ трімісул фъкъ қзноскъл Молдовенілор дін партеа Сълтанългі ка съл трімітъ віж ла Костантінополі. Томша нх воі а лза ұн бъгаре де самъ ачеастъ поронкъ, ші війнд Деспот ұнайтеа лзі дұппъ че маі ұнтыж жл мъстръ де тоате нелегіліле, жл лові къ въздѣганъл де маі мұлте орі, ші апоі порончі де а і се тыіе капъл. Гарнізонъл четъдеї лжндыши респлътіре пентръ супънереа че аж арътат, с'аж ұнвоіт де а еши дін царъ, ші лзі Томша неремъіндій акым алть пентръ а фі Домн декжт ұнвоіреа Сълтанългі, ұнчепъ а къхта тоате кіпкіріле пентръ а къпъта ші ачеаста. Ліпса че авеа де монетъ, жл сілі де а се репезі асұпра Трансілваненілор че се ұнтарна къ маі мұлте дархрі ші пръзі ұн патріа лор, ші а ле лза чееда че маі авеа пе лжигъ джншій.

Ачеастъ ұмпредіграве скъпъ пе Ласкі, ка-

реле ұнтржнд къ арміа ұн Молдава се ұна-
інтісъ пънъ ла Съчеава. Аіче ұнцінцъндусъ
де челе тжмплате, се ұнтоарсъ къ чеа маі
маре грабъ ұндъръпт, ші къ тоате къ Томша
оржндісъ церані спре а ұнкіде трекъторіле,
ел тотғші апхъ а трече маі ұнаінте де а се
ұмпліні ачеаста, ұнкжт нұмаі къ асемене кіп
аұ пэтті скапа дін мәнеле Молдовенілор. Ұн
аша ұмпреізрърі Воеводыл Валахіеі воінд а
се фолосі де ұмпърекеріле че ера аіче ұн царь,
жші аднъ о арміе, ші се ұнаінти къ еа пънъ
ла Мілков пентръ а апхъка Домніа цереі. Том-
ша ұнцълегжнд планыл ляі еші ұнаінте ші
ловіндүл ла Мілков жл ұнвінсь ші жл невоі а
се ұнтарна ұндъръпт.

**АЛЕКСАНДР Ф ЛЪПШНЕАНФ АДОА ДОМНІЕ
ДЕЛА 1564—1566.**

Дзпъ оморіреа ляі Деспот, Сұлтаныл ұн-
інціннат де төрбэръріле че ера аіче ұн царь,
аұ хотържт ка се нұ ұнтыреасъ алецереа
новілілор ші съ деіе де а доа оаръ Домніа ляі
Александр. Спре ачеаста нұ пәцин аұ фъ-
птыт міжложіреа Прінцұлай Трансільваніеі Іоан
Сігісманд ші а пріетінілор ляі Александр пе

ла карій ұмпърдісе дөпъ обічеігл де атвиче со-
ме ғисемнътоаре. **Л**итовърьшіт де арміа
Тәрчеаскъ ші авжид кърді ші кътръ Ханъл де
Кржм ка съі деіе ажъториі де ва авеа невое,
аෂ ұнтрат ұн хотареле цереі, ші с'аෂ ұнаін-
тіт не ұмпедекат де німіне пънъaproape де
Теккчій. Аіче жі ешіръ ұнаінте боерій тріміш
дін партеа лгі Томша, спіндій къ цара нічі
жл воеще ші нічі жл ішбеше, ші къ маі фолосі-
тор есте пентръ джисхл ка съ се ұнтоарне ұн-
дъръпт. Александръ Фєріос де о асемене вес-
тіре, лі зісе: дакъ цара нз мъ вреа, еෂ въ
вреෂ, ші дакъ воі нз мъ ішбіці, еෂ въ ішбеск
пре воі, ші къ орі къ воіе орі Фъръ де воіе еෂ
tot воіж мерце. Дөпъ ачеаста сокотінд къ ва
ұнтімпіна вре о ұмпротівіре пәтернікъ дін пар-
теа Томшей, аෂ тріміс ұн грабъ де іаෂ вініт
ұн ажътор ші Татарій, карій ұмпрезнъ къ ар-
міа Тәрчеаскъ аෂ Фъкѣт мәлте пръдъчізни ші
иенорочірій біеділор лъкхіторій. Томша възънд
асемене пәтере къ віне асзпра лгі, аෂ Фєріт ноап-
теа дін кастръ (лагър) ші с'аෂ адъпостіт ұн
Полонія; еар Александръ віндла Съчеава с'аෂ
статорнічіт ұн трон. Дөпъ ачеаста пентръ а
фі лінішіт деспре Томша, Фъптзі прін міжло-
чіреа Сълтанългі де а се оморж де кътръ ұн-

съші Сігісмунд Ріга Полоніеї зиде се адъпостісе. Прін асеміне фаптъ Александръ асігържидвши тронъл, жші адъсь Доамна ші копії дін Валахія ші личепъ а се аплека къ осеніре ла кътареа требілор статългі. Ел се сіргві де а адъче тоате лхквріле ла стареа ачеіа ұн каре се афла ла че ұнтъл Домніе а лгі стрікжнд тоате челе Фъкхте де Деспот. Дзпъ ачеаста събт къважт къ четъціле че се афль ұн царъ ар фі прічіна атжтор търврърі ші ресбоае че се Фъчеа аіче, порончі де а се զмпле къ лемне ші джидхсе фок аж кръпат ші с'ај ръсіпіт, пъстржнд нѣмай сінггр Хотінъл пентръ ай фі де апърапе ұнпротіва Полонілор. Тот ұн ачеастъ епохъ пентре а се депърта де Полоніа аж стръмхтат ші резіденціа де ла Съчева ла Іаші. Нелешівріле ші крхзімелі дін ұнтъеа Домніе нѣ үітъ де але фаче ші ұн адоа, дрент каре нѣ преџета а скоате окій ші а чіхні май ұн тоате зілеле пре оамені, педепсінд пе лжигъ ачеаста ші пентръ челе май мічі грешълі къ моарте. Асемене пыттаре жл Фъкъ ұндацъ а фі несферіт ұн окій тутэрор ші ұнсъші Доамна ұмшедекатъ де челе май мхлте орі пе үліці де плжисхл въдвілор ші а орфанілор, ка о аdevъратъ майкъ а цопорзлгі,

къ лакръмеле пе фацъ жл ръга ка съ континеаскъ къ Ѹчідеріле. Тіранъл нѣ нѣмаі къ ръмасе неждаплекат ла лакръмеле соціе сале, дар пентръ а фаче вжрфъл неленігірілор, ші пентръ а се мжнгі де ачіа асупра кървea аве вре ѣн препхс дъдъ ѣн пржнз стрълчті ші пофті пе тоці новілій чїй маі дисъмнаці. Ачестіа Фъръ а препхне чева се адхнръ дн сала палатългі дн нѣмър де 47, ші дѣпъ че се днчепхръ пржнзъл, де одатъ ла семнъл че Фъкъ Домнъл нъвълръ гвардістій къртезені асупра лор ші жі Ѹчісе. Къ ачеастъ дмпрецизрапе тъльхржндгсе попоръл, Александръ пътъ ал лініщі нѣмаі прін жъртфіреа пріетінългі се Ѣ Модок акърхія неленігіре ші дмбътржніть вікленіе, сторсъсе къ Фелігрі де дърі пе біетъл попор. Дѣпъ ачеастъ сценъ сінцероасъ Александръ се йъръсі де а маі оморж, днсе Фъчea Фелігрі де кіпхрі ші неказхрі ачелора кърора авеа вре ѣн препхс, німене нѣмаі пътеа акъм ворві деспре джнсъл, ші нѣмаі нъдеждеа ѻней респльтірі череші маі дндулчіа соарта мійлор де ненорочіці че цемеа съйт цівгъл лгі. **Д**н зrmъ къпрінзъндгсе де о боалъ къмплітъ дѣпъ днсъші воінца лгі жл Фъкхръ Монах, кънд се афла дн чea маі де пе зrmъ літарціе.

Дещентжндусе апої де ачеаста зісе кътръ ачей
че се афла де фацъ, къ де се ва рідіка аре пе
мълці съ попеаскъ ші ел. Асеміне къвінте
змілжнду де спаймъ пе новілі ші пе ұнсаш
Доамна Ръксанда, кареа прівісе дестхъ вар-
саре де сінце Фъкътъ де джисвл, жі деді ве-
нін, ші къ ачеаста жші мжнгі компатріоції
сеі ші пе джиса де үзгъл тіраніеі лзі.

БОГДАН VI^о ДЕЛА 1568—1572.

Дзпъ моартеа лзі Александръ адънареа це-
нераль а церей, ұнтр'о ғніре алеасъ де Домн
пе фізл сеъ Богдан. Ачеста фійнд нұмаі де 15
ані, се ұнкредінцъ реценціа мұмеі сале Рък-
санда, кареа аж окърміт требіле Статхъ къ
о ұнцелепчізне ші ғынътате вреднікъ де ад-
чере амінте. Дзпъ моартеа ей тжнърғл Прін-
цип се деді ла десфржнърі ші десвълі ғи ка-
рактер крұд, нестаторік ші амбіціос. Ел ұн-
кеіе о аліаціе къ Полоніа, ші петречеа май
мұлт аколо, повъціндусе ұн ұнсашік окърмі-
реа требілор Молдавей де новілій Полоніеі. Спре
а ұнтырі май мұлт ачеастъ аліаціе, жші а-
леасе де соціе пе фіка ғній новіл полон Іоан

Тарлъ ші пънеа пе маі мълці новіл де аколо
 дн тревіле статвлгі. **О** асемене пъртаре дн-
 теді асвпры пе новіл Молдовені, карії пен-
 тръ а днтъръта асвпры ші пе попор, днчепъ-
 ръ а дмпръщіа ворба къ Богдан вроеще а лі
 скімба реліціа. Домнвл пентръ а доведі неа-
 девървл ззор аша ворбе, днчепъ а прігоні къ
 къмпліре пе Армені, прін каре мъсврі ліпсірь
 цара де маі мълці негвпіторі ші mestері. **Д**нпъ
 ачеаста, дндемнат де юері н'ањ воіт днпъ фъ-
 гъдхіндъ а да пе сора са днтръ днсоціре но-
 вілвлгі Полон Кристоф Збаровскі, кареле вені-
 се аколе къ о маре помпъ спре а о лга. **А**-
 честа днтврнъндгсе дндъръпт ржшннат, къзта
 кіпгрі съші ресвзне дмпротіва лгі Богдан, ші
 аша дн къльторіа че фъкъ ачеаста спре а візі-
 та логодніка се прінсе де Збаровскі ші жл
 днкісе дн Палатвл сеъ. Де аіче н'ањ пътят
 екъпа маі днаінте, пънь че н'ањ пътят 6000
 галбені, ка о деспъгвіре пентръ келтгелеле ші
 нечинстea пъцітъ, ші tot одать ањ тревгіт съ-
 кізъшлгваскъ ші нхмърътоареа алтор съме маі
 днсемнътоаре. Богдан къ кіпвл ачеаста къпъ-
 тасе словозеніе де а вені дндъръпт, днсе ло-
 вітгра че о къпътъ кжнд жл прінсе Збаровскі;
 жл невоі де а маі ремжне аколо. **Д**н асемене

Ампрециєрър, новілій Молдавеї афлъръ зи вѣн прілеж пентръ а рестврина пе Богдан ші аша трімецінд ла Сълтан јл ѧнщінцаръ къ Богдан ѧнтр'о кълъторіе а са ѧн Полоніа ар фі мхріт, ші къ аж невое съ лі деіе алт Домн. Сълтанъл сокотінд асемене ѧнщінцаре де аdevъратъ, ші авжнід афаръ де ачеаста ші оарекаре патімъ асхпра лхі Богдан, пентръ къ јл ведеа преа плекат кътъръ Полоні, прїїмі черереа Молдовенілор ші лі трїмісе де Домн пе Іоан.

ІОАН I ДЕ ЛА 17 Феврхаріе 1572—1574.

Ачест Домн дѣпъ мъртврісіреа лхі се зічеа а фі зи фіњ фіреск а лхі Стефан; ѧнсе дѣпъ адеверіреа маї мѣлтор скрітторі аж Фост зи Полон дін Масовіа ші се афла ѧн дірегъторіе ла Воеводъл де Лхблін Іоан Фірлеї, токмаі ѧн времеа ачеіа кжнд Деспот апзкасе тронъл. О асемене ѧмпрецијаре аж пѣтът съ дещепте ѧн ел дорінца де а ѧнтрепрінде лхі крѣ марі, ші аша мергжнід ла Константінополі аж ѧнчепхт а мъртврісі къ ел есте зи адевърат де віторю дін фаміліа Домнілор де Молдава. Събт зи аша претекст ел аж къгат съ аже ѧнідатъ дѣпъ моартеа лхі

Александръ, ұнсъ не авжнд атхиче ұндестәле міжлоаче ка съ ісбұтеаскъ, аж прйміт реліца Махометанъ ші ұнчепұ а негзсторі къ петре скымпе.

Прін кіпвл ачеста, жші адғынъ ұнграбъ ұнсъмнътоаре авваций, ші апоіла прілежвл немзәлемірей боерілор къ Богдан, нғ прецетъ а фаче tot фелівл де лінгзшірі ші ғнелтірі пентръ къптареа Домніе. Сұлтанвл Селім 2-ле деші се ұншіңдасе къ Богдан нғ есте морт әдпъ към мъртврісіа боерій, тотші пътімінд асъ-
пра лғы пентръ стржиса аліаціе че авеа къ Польонія, ұнкзвінцъ черереа боерілор ші ле трі-
місе де Домн пе ачест Іоан. Ел къптажнд о
арміе де 2000 де Тұрчі спре а се схі пе тро-
нхл Молдавей, жнтръ къ ea жи хотъреле Прін-
чіпатвлғай ші вені пънъ ла Іаші үнде боерій де-
прінші акъм де а пұрта жзгұл ла орі че фадъ
вініа де ла Константінополі, жл прймі къ ма-
ре өзкөріе. Дін ұнчепұт се аръта бложнд къ-
тръ тоці, ұн ұрмъ ұнсе десвъліндші маска,
жіссе пе ногілвл Іоанашко Збера ші ұнчепұръ а
ұноі ұн адғчереа амінте а боерілор фантеле
Домніе адоа а Лъпшнеанхлғай. Арміа Тұр-
чеаскъ афльтоаре къ джиссл, пръджнд ұн тоа-
те пърділе, акғғандъръ пе біециі лъкzіторі ұн

о аша тікълошіе, ұнкжт акъм маі въкъроші
 ера де а веде не Богдан адміністржид цара
 дзпъ сратзл Полонілор, декжт не ачеста лъ-
 сындо де прадъ ұн мжнеле а мій де ръпіторі.
Домнэл Богдан деші венісе ла Хотін маі ұна-
 інте де сосіреа лхі Іоан ұн Іаші, тотзі ұн-
 қынцізрат аіче ұнграбъ де арміа ачестія ші
 неавжид къ чей ста ұнаінте, лъсъ четатеа ұн
 паза гарнізонзлхі ші се дхсе ұн Полоніа пен-
 трз а къпъта потрівіт къ трактатзл че авеа
 ұнкеіет о арміе ажұтътоаре. Полоній ұрмжид
 сістемеі векі, трімісе ұн ләк де арміе үн ам-
 басадор ла Константінополі ка съ роаце пе
 Селім де а да Домніа еар лхі Богдан. Аче-
 ста невоінд а ащепта капътзл негоціації лор,
 жіш адхнъ о арміе де Полоні, ші війнд къ еа
 ұн Молдава се ұнаінти пънъ ла Стефънесті.
 Аіче ұнкъержидхсе ла лхпть къ арміа лхі Іоан
 алкътгітъ де Тэрчі ші Молдовені о ұнвінсе,
 ұн ұрмъ ұнсе ұнкънцізрат де мұлцімеа дзш-
 манілор се възз невоіт де а къста скъшаре
 ұнтре зідігріле Хотінзлі. Арміа лхі Іоан
 ұрмъріндзл, ші аіче л'ақ қінєт маі мұлтъ вре-
 ме ұнкіс. **Ансфжршіт** къпътжид үн алт а-
 жетор аж тутрече ұн Полоніа, ші апой
 ұн ұрма үнор негоціації пріетінеші, аж дешър-

тат Полонії Хотін^е. Іоан ʌнцелегжид ʌнда-
ть дэпъ ачеаста къ Ріга Сігісмунд Аঢгঢст
мэрісе къ кжтева зіле май ʌнаінте де афаче
ачеле негоціацій, трімісе ʌндатъ ла Полонії ка-
сы деіе пе Богдан ʌмпрезнъ къ фрателе лзі
Петр^з ші цара Пок^вцієй ʌн прівіреа къріа съ
се сокоатъ ка ʌн васал а Полоніеі. Асемене
черере дін ʌнчен^зт нз с'а^з пріїміт, ʌн ʌрмъ
ʌнсе ʌнчен^зжид Іоан а пзне май м^злте педечі
комерц^злзі Полоніеі, а^з невоіт ʌнсфжршіт пе
новілій де аколе де а се ʌндаторі съ нх лась
пе Богдан а се адъпості ʌн к^зпрін^зл стат^з-
лзі лор.

Іоан статорнічінд^зсе прін асемене кіп пе тро-
н^зл Молдавеі, ʌнчен^з а прігоні къ к^змпліре
пе тоці партізаній лзі Богдан, ші Фък^з ʌн ца-
ръ атжте нелецізірі ші крзімі, ʌнкжт а^з ко-
важшіт пе тоці тіраній че домнісе май ʌнаінте
де ʌнис^зл песте ачест пъмжит. ʌнгъ ненз-
мърателе ʌчідері че Фъчеа ʌнтрे новілі, нз
пзцін кін^зі ші пе тагма монахікъ арзінд^зі ші
ʌнгропжид^зі де вій, прекум а^з кінхіт пре Ар-
хіерэл Георгіе, ʌнкжт де ачесте крзімі ʌн-
фіорат Мітрополіт^зл Теофан а^з ап^зкат Ф^зга
ші с'а^з адъпостіт прін м^знці. Де асемене крз-
зіме ʌнцълегжид Мірчеа Домн^зл Валахіеі че

воїа съ схе пе тронъл Молдавеј пе фрателе
 сеј Петръ проиѣміт Шкіопъ, ѧнчепъ а пжрж пе
 Іоан ѧнаінте Сълтанълъ зікжнд къ есте ѧн
 стржнсе аліаціе къ Полоніа, ші тот одать јі
 Фъгъдхі къ дакъ фрателе сеј Петръ ва къпъ-
 та тронъл Молдавеј ел ва плъті трівътъл ѧн-
 доіт. ѧндатъ дхпъ ачеаста ѧн чеањш аж ве-
 ніт ла Іаші ші аж Фъкът ѧноскът лхІ Іоан къ
 ел поате ръмжне ѧн Домніе нхмаі де ва ѧндоі
 трівътъл, еар дін ѧмпротівъ съ се депъртезъ
 дін трон. Домнъл сфътгіндхсе ѧн аша ѧмпре-
 ціврърі къ новілій аж хотържт къ маі віне къ
 баний ачіа жші вор фаче о арміе ші ѧнії къ
 тої се вор лхІта пънъ ла моарте, декжт съ
 ѧмплінеаскъ о аша нелешігітъ черере а Съл-
 танълъ. Чеањшъл ѧндатъ дхпъ че і се Фъкъ
 ѧноскът ачеа хотържре с'аж ѧнторс ла Кон-
 стантінополі, іар Іоан ѧмпрезнъ къ боерій аж
 ѧнчепът а къста аліаціа ші а се прегъті де
 ресбої. Полоній карій ѧн мхлте ржндуї прін
 армеле Молдовенілор се мжнтуісе де нъвълрі-
 ле Търчілор, н'аж воіт дхпъ рхгъмінтеа лхІ
 Іоан а да вре ѧн ажхтор ѧн ачеастъ ѧнтре-
 пріндере. Іоан къ тоате ачесте нъ се дескъ-
 ръжъ ші адресъндхсе къ асемене черере ла
 Козачі аж къпътат ѧн ажхтор де 1,200 сол-

даці. Къ ачестіа ші къ арміа че авеа адгнан-
тъ дін царъ, ера гата а ұнчепе ресвоізл къ
Търчій.

Сълтанъл ұндатъ че се ұнціїңдъ къ Іоан
Ампрезиъ къ воерій изъ воеск а спорі трібетъл,
трімісе о арміе де **30,000** де Търчій ка съ
приндъ пе Іоан ші съ ашезе аіче де Домн пе
Петръ. Къ арміа Търчеаскъ с'аѣ ұніт ші чеа
Ромжнеаскъ де **28,000** Ампрезиъ ші **2,000**
де Ұнггрі че с'аѣ трійміс де кътръ Прінчіпъл
Трансілваніе Щефан Баторі ұн ажғорізл
Сълтанълай. Арміа ачеаста ұнчепәнд а се
ұнаінті спре Молдава аѣ ажғис пынъ ла Бръ-
іла. Аіче нъвълінд Молдовеній пе неащептате
асырѣ аша де таре аѣ ұнвінсо ұнкжт че май
маре парте дін иі с'аѣ ұніс, еаръ къпітеніле
нъмаі къ Фуга аѣ пэттє скъупа ұн четатеа Бръ-
іла. Молдовеній пръдъръ патръ зіле дұпъ а-
чеаста ұн къмпъл Търчілор ші дұпъ че н'аѣ
афлат ұнтрे чиі морді кадаврәріле лві Александръ
Домнъл Валахіе ші а фрателлі сеъ
Петръ аѣ ұнчепұт а мерце май департе ұн
Валахія, аши ұнсемна дръмъл прін сабіе ші
Фок ұнсфжршт дұпъ че сұпъсъ Бұккремшій,
Іоан аѣ ұнtronіт де Домн ал Валахіе пе ұн
Вентілъ. Ұнціїңдъсе къ Александръ къ

Петръ се афла ұнкіс ұн четатеа Брылєй се
репезі аіче, пръдъ політіа ші ұчісе иғ маі
не тоңі оаменій ұн вәрстъ дар ші не копій.

Дзпъ ачеаста непэтжид съ құчереаскъ чета-
теа, ұнчепх а о аседіе, қанд де одать
се ұнніңдъ къ віне о арміе Тұрчеаскъ спре ал
алғнга де аіче. Іоан невоіт а рідіка аседіа,
трімісе асқра лор пе бравхл комендант Звір-
чевскі къ козачії сей ші къ **8,000** де кавале-
ріе Молдованъ каре ұнкъерждзесе къ Тұрчій
ла лұпть жі ұнвінсе. Ұн үрма ачестей ұн-
віндері Свірчевскі афль къ о алтъ арміе тұр-
чеаскъ ұмпрезнъ къ маі мәлте оарде татаре
се афла ла Бендер. Ші къ ұн аша ұмпре-
шіхрърі Іоан маі де фолос ар фі ка съ ласе
Брыла ші сый алғнде пре ачестіа. Планхл се
сокоті де өзін ші Іоан мергжид къ арміа ако-
ло құчері Бендерхл, жл піктіе прін ұчідері ші
Фок, ші се ресхфль опт зіле къ арміа. Де аі-
че Козачії сақ дзс асқра Акерманхлай аж
арс үгемьтате де політіе ші ұн лұпта че аж
авет къ гарнізонхл четъде лақ ұнвінс. Прін а-
таже ловірі арміа Молдованъ ажғнсе аш ұм-
пхціна провізіа ші амғніціа ұнкът акым парте
пентръ а се ұндъмъна къ ачесте, еаръ парте
пентръ а се маі ресхфла сақ трас ұн лъғн-

тръл церей пънъ ла Хъш. **Ли** ачеасть време
пентръ а се дмпедека тречереа зней нозъ ар-
мий Търчещи песте **Дънъреа**, **Иоан** тримисе
18,000 Молдовен събт команда лъг Чарніецкі
де пазъ аколо. Търчий **Ли**спъмжитаці де а-
таже **Ли**вінцері пртате асъпра лор, алкътв-
іръ о арміе де **200,000**, ші **120** де тънгері
спре а нъвълі **Ли** Молдава. Апропійндъсе де
малвріле **Дънъреи** ші възжид къ Чарніецкі стъ-
гата къ ай сей де ай лові **Ли**датъ че с'ар іспіті
се треакъ різл, Паша къ **Петръ Шкіопъл** а-
деменіръ пе нетребнікъл коменданта ла о **Ли**-
тълніре къ джніші ші джнідъ **30,000** галбені
жл фъкъ де а се ретраце къ арміа лъг де-
лжнгъ мал, Чарніецкі **Ли**датъ дъпъ ачеаста
тримисе о **Ли**нцінцаре лъг **Иоан** къ о арміе де
15,000—30,000 де Търчий ах **Ли**нтрат **Ли** хо-
тареле **Прінчіпатълъй**. **Иоан** непренхінд къ о
асемене **Ли**нцінцаре ар пъте фі неадевъратъ се
репезі **Ли**датъ къ арміа че авеа пе лжнгъ сіне
ші къ Козачії асъпра дъшманълъй. **Ла** апро-
шіреа лъг де арміа **Търчеаскъ** къноску къ иу-
мъръл лор есте къ мълт маі маре декъм се
Линцінцасе; **Ли**се къ тоате ачесте, ръзъмат **Ли**
бравъра Молдовенілор кътезъ а **Ли**чепе ловіреа.
Арміа Молдована алкътвітъ дін **30,000** педе-

стріме ʌмпърцітъ ʌн 30 регементе ші 13,000 кавалеріе се ʌншіръ ʌн лініе де лзпть. Іоан лзъ асхръші команда педестрімеі ші а артілеріеі, еаръ лзъ Чарніецкі жі деді команда кавалеріеі. ʌн мінэтъл кжнд ера съ ʌнчепъ лзпта Чарніецкі пгіндъсе къ кавалеріа ʌн Фрэнтеа арміеі ʌн лок де а команда де ресбоෂ, ел ʌмпрезиъ къ тоатъ кавалеріа аж трекѣт ʌн партеа двішманълзъ. Тэрчій жі псь ʌнданъ ʌн Фрэнтеа арміеі лор ші ле порончі ʌмпрезиъ къ джншій съ ʌнчепъ ловіреа асхпра Молдовенілор, кавалеріа де одатъ се афла ʌн не-дхмеріре че се факъ ші аша не аскълтжнд ʌн-грабъ поронка Тэрчілор, ʌнчепъ де опарте а тыа ії ʌн тржншій, еаръ де алтъ Іоан ʌн дреп-тжнд артілеріа аж акоперіт ʌн грабъ къ трзп-ріле лор кжмпъл бътъліеі. ʌнпъ оморжреа а-честора арміа Тэрчеаскъ ʌнфъдошіндъсе ʌн-інтеа педестрімеі Молдовене, Іоан порончі де ай комплімента къ детгнареа а 80 де тзнгрі ші дзпъ о лзпть ʌнфокатъ де маї мхлте че-сзрі, Тэрчій ераaproape де а се ретраце дін кжмпъл бътъліеі, кжнд деодать о плоае кжм-плітъ фъкжнд къ нептнцъ ʌнтревзінцареа ар-тілеріеі нъвълръ маї къ фзріе асхпра Молдо-венілор ші жі ʌнвінсъ. Іоан къ ржмъшіца ар-

мієй се трасе пе о ұнълціме де deal ұнде се
май апърь треі зіле, ұнсе възжид къ къ непх-
тіндъ есте де а май ремжне аколо ші фінд къ
тотыл ліпсіт де апъ се капіталь събт кондіціе
а се тріміте віш ла Константінополі, еаръ
Козачій ремаші съ се ұнтоарне невътъмаці ұн
патріа лор. Ел мергжид дзпъ ачеаста ұн кор-
тыл Пашій фұ мұстрат де кътръ ачеаста вре о
патръ чеасхрі ші апоі къ ұнсіші мжна лхі фұ
зчіс ла **10 Маі 1574.** Армія Молдованъ
че ера аколо се ұнісе къ крзіме де кътръ
Тұрчі, еаръ Козачій дзпъ че ұнзъдар аж къзтат
съ скапе дін мжніле лор се ұнкъеръ ла лзптъ
ші дзпъ май мзлтъ варсаре де сънде, ръмасе
ші иі пе кжмпхл лзптей.

**ПЕТР ФШКЮПФЛ ҰНТЪЕА ДОМНІЕ
ДЕ ЛА 1574—1577.**

Дзпъ ұнідерса лхі Іоан ші ұмпрыщіереа ар-
міеи Молдовене, Тұрчій ші Татарій аж ұнчепхт
а фаче ұн царь челе май кәмпліте пәстіері ші
ұнідері. Пъмжитұл ачеаста нічі одатъ нааж сх-
феріт атжте крзімі ші ұмпілърі прекъм ұн
епоха Домніе лхі Петръ. Ачеаста сосінд ла
20 Іюніе ұн капіталъ се ұнкоронъ къ помпъ

де Домн Молдавей, ші апої ұнчепъ а се сір-
гі ка съ регълезе стареа фінанцелор ші се
ұмбенътъцаскъ стрынчината къ тотъл соартъ а
льквіторілор. Ненорочіріле къшннате ұнсе
прін а лгі сіліре пе трон ремасеръ аджик ұнти-
пъріте ұн інімелे сұлшілор, ші къ тоате
ұмбенътъціріле че воіа а фаче, ій тотъші ұл
прівеа ка пе ұн стрыін ші ка пе чед маі қым-
пліт ұмшільтор а Ферічірәй лор. Пердереа
зней ұнсъмнътоаре пърді де Бесерабіа пе каре
Селім II^о аж дато Татарілор Ногай че се а-
лғнгасе дін Рігатъл Астраханългі, ші ұнтырі-
реа а маі мұлтор четъці Молдовене къ гарні-
зоане Тұрчещі, ұнстрыінъръ къ тотъл пе новілій
патріоці де кътръ Петръ. Ел ла 1575 ұн-
гъдзі Татарілор че прадасе Полоніа де а тре-
че ла ұнтынареа лор прін статъл сеъ ші прін
ачеаста къз ұн дашмъніе къ Полоніа. Ріга де
аіче Стефан Баторі ұн трактатъл де аліаціе
ұнкеіет къ Поарта, фъптзі а ұндаторі пе
Петръ съ нѣ кътезе а фаче вре о нъвѣліре ұн
Полоніа ұндаторіндзсе ші ел а нѣ адъності ұн
статъл сеъ пе нічі ұн Фугар, ші а пъзі тоате
трактателе де пріетініе ұнкеіете де маі ұн-
інте къ Молдава. Нѣ тързіж дахъ ачеаста ұн
Іоан Поткоавъ че се зічеа а фі фрате къ Іоан,

Лнчепжнд а фаче претенціе асгпра тронвлзй Молдавеї, аж ші къпътат прін міжложиреа лві Копіцкі о арміе де Козачі лн ажатор, ші къ ачестіа вінд лн царъ аж алгнгат пе Петръ ші с'аж фъкът ел Домн.

**ІОАН ПОТКОАВЪ ДЕ ЛА 29 Ноемвріе пънъ ла 29
Декемвріе 1577.**

Іоан дѣпъ че аж апѣкат Домніа церей Фъръ а мѣлцьмі де ажанс пе Козачій че венісе къ джисл, трімісе ла Константінополе соліе къ скоп се капете лнтаріреа Сълтанвлзй. Петръ жі приnde тріймесл ші лнщінцеазъ пе Мград, къ Козачій де събт асквлтареа Полоніеї лнпротіва трактатэрілор аж веніт лн царъ ші лај алгнгат дін Домніе. Сълтанвл Фъкъ лндать къноскът Рігъї Полоніеї ачеастъ кълкаре а трактатэрілор, ші порончі Татарілор ка се пзе лн Домніе пре Петръ. Ачеста венінд лн Молдава къ о арміе алкътгітъ дін Ромжні ші Татарі с'аж лнайнтіт пънъ ла Доколіна, зинде е-шіндгі лнайнте Іоан жл лнвінсе, лнкжт нхмай къ Фъга аж скъпат дін мжніле лві. Поткоавъ къ тоате ачесте кънощеа къ нх ва пзте съ ціе тронвл Фінд къ Стефан Баторі дѣпъ лндемнвл

Сълтанълъй личепгсе а лъа мъсгрѣ серіоасе
пентрѣ ал прінде, ші Христоф Баторі Прінчіпъл
Трансіланіе линъ адънъ тгнє спре а вені а-
сзпры. **Ли** аша лмпрецігрърі Поткоавъ со-
коті къ маї біне ва фі съ пъръсаскъ капітала
Іашій маї лнайнте де веніреа ачестор армії, ші
аша лжннд tot che аж афлат **Ли** вістерія
Статълъй с'аж трас къ о парте де арміе ла
Нікміров. Аіче дгпъ сфатъл Воеводълъй де
Брацлав се деді де бгнъ вое **Ли** мжніле лгі
Баторі, кареле апої нх тжрзіж лај оморжт.

ПЕТРФ ШКЮПФЛ ДОМНІА А ДОА
ДЕ ЛА 1577—1580.

Дзпъ зчідереа лгі Іоан, Петръ віїнд **Ли** Іаші
нх аж апгкат а се статорнічі біне пе трон, кжнд
Козачій **Ли** лнцълецере къ кжціва новілі аж
вроіт се ръдіче **Ли** Домніе пе зи **Александръ**
Фрате къ Поткоавъ. Козачій лнтржнд къ аче-
ста **Ли** царь, Петръ н'аж воіт а се лмпротіві
де одатъ претендентълъй, чі лај лъсат де аж
веніт **Ли** Іаші ші аж апгкат **Домніа**; іар
ел мергжнд **Ли** цара де жос ш'аж стржнс
Лнграбъ о арміе Тврчеаскъ ші Ромжнъ.
Къ ачеаста віїнд **Ли**дъръпт аж **Лнкнцізрат**

пе Александръ ѝн кърцеле домнешї дїн Іаш, де ѿнде дхпъ тречере де кѫтева съптъмжнї воїнд а скъпа къ фуга, Петръ ѡл прінсъ шї ѡл ѡчісъ, іаръ пе Козачїй че ера къ джисл юз тріміс ла Константінополе. Спре мѧцъміре пентръ ачеастъ біргінцъ аж зідіт Монастіреа Галата ѩн вале, каре ѩнсъ ѩнграбъ с'ај ръсійт. Ел ѩн а доа Домніе аж ѡнчепт а къхта маї къ осевіре деспре требіле Статулїи шї де Ферічіреа съпшілор, добжидіндгшп прін ачеаста ізвіреа лор! Нъвъліріле че аж Фъкът Козачїй ѩн ани 1578—1579 се респінсе къ аша браਬръ де кътръ Петръ, ѩнкът нѣ нѣмай ле лхъ ѩнапої tot че аж пръдат ѩн царь, дар шї дінтре джиншї пхднї аж трекът Ністръ ѩн-дъръпт. Стржнса аліаціе ѩн каре се афла Петръ къ Полонія ѩнтъртъ асхпры пе Поартъ, пентръ каре ла 1580. се депїсе дїн трон шї се трімісе ѩн ексіл ла Алепо ѩн Асіа, іаръ ѩн локзлї се оржндгі Домн ѿ Іанкъ Сасъ.

ІАНКЪ САСЪ ДЕ ЛА 1580—1584.

Ачест Домн ера де націє Сас, иѣскът ѩн Трансільваніа, іаръ де реліціе Лутеран. Ел

мергжнд ла Константінополе с'аѣ ӡисоціт ако-
ле къ о Фемеїе ӡнавхцітъ дін Кіпрх, ші апої
прін асемене авхцій мітінд пре Візірі ші пре
ӡналтхл Діван аѣ ӡндплекат пре Султанъ
ка съї деіе Домніеа Молдавей. Іанкъ апхкжнд
Фржеле гъвернхлхі аѣ стътг ти Домнітор крвд
ші десфржнат ӡн чел маї маре град, ӡнкжт
къ дрептхл і се поате зіче Сарданапалхл Мол-
давей. ՚Н зілеле домніреї ачестхіа се ՚нчепг
дін нох прігоніріле асвпра челор ӡнавхції, іарь
пре ачіеа асвпра кърора авеа препхс къ ар по-
сесхі соме ՚нсъмнътоаре жі оморіа къ Фелігр
де мянчій. Келтхелеле че фъчea ՚н тоате зі-
леле къ оспеце ші къ алте лхкрхрі че ера н-
маї пентрх а лхі мхлцъміре скхрсьсе къ тотхл
вістеріа Статхлхі, ші Іанкъ воінд а се ажхта
՚н асемене ՚мпредіхрі къ архнкареа знеї
дърі нохъ асвпра лхкгіторілор лхжндхле де ла
зече бой ՚нхл, продхсе о револхціе. Лъпх-
неній не воінд а се схпзне знеї асемене дърі
необічнхіте пънъ акхм ՚н даръ, аѣ апхкат ар-
мелі ші ръдікжндхші дін ії Домн пе ти Іоан, аѣ
пхрчес къ джнхл пе Прхт ՚н схс. Іанкъ ՚н-
целегжнд де асемене редікаре, аѣ тріймес ՚н-
графъ асвпра лор пе Бччхм Ворнікхл къ о ар-
міе, кареле ՚нтхмпінжндхі ла Балота, дхпъ о

ловіре крзть іањ Аївінс, жнекжнд ші пе жн-
сші Домнэл лор жн Прэт. Іанкз неднестъ-
лжндзсе нзмаї кз дъріле жмпільтоаре че арги-
ка асупра супшілор сей, аж жнчепт а фаче
пръдъчігні ші жн хотареле Полоніе. Ріга
Стефан тжнгзіндзсе Порці пентрз асеміне жн-
кълкърі, с'ај трімес де ла Константінополе по-
ронкъ лзі Іанкз, ка се контінезе кз пръдъчіг-
неле. Ел жнсь възжнд къ Султанэл есте жн-
къркат жн ресвоаеле кз Персія нз воі а лза
жн бъгаре де самъ асемене поронкъ, ші жн-
чепт а пръда жнкъ маї къмпліт марцініле По-
лоніе. Жн ачеастъ епохъ новілій чеї маї жн-
съмнаці аї църеї, прекъм ера: Мовілещї, Іереміа
Ворнікл ші Баліка Хатманэл, не маї пъ-
тжнд съфері нелецігіріле лзі трекърь жн Поло-
ніа, ші де аіче тжнгзіндзсе Султанэлзі, се
депзсе Сасэл дін Домніе, дгпъ че треї ані ші
шапте лзні аж кінгіт пе Молдовені кз челе
маї къмпліте жмпільрі ші тіраній. Іанкз дгпъ
а лзі депзнере аж воїт а скъпа жн Унгаріа,
жнсь жн дрэмэл че апкъ прін Полоніа прін-
зіндзсе де кътръ Іасловіцкі с'ај дат жн мж-
ніле лзі Баторі, кареле жндать 'лај оморжт.

ПЕТРЪ ШКЮПѢЛ ДОМНІЕА А ТРЕІА.

17 Октомвріе 1584—1591.

Дзпъ депнера лўї Іанкѣ де пе тронѣл Молдавеї, Домніеа церей се деді де кътръ Сълтанѣл іаръш лўї Петръ Шкюпѣл. Нобілій фундациі, ұншійнцаці де веніреа лўї, с'аѣ ұнторс дін Полоніа, ші аѣ фост пріїміці къ маре бѣкѣріе. Петръ иѣ се статорнічісе віне пе трон, ші Козачій аѣ ші нъвъліт ұн хотареле Прінчіпата тългъї. Ел ешіндзле ұнаінте жі ұнтімпінъ лжнгъ Богданеші, ұнде ұнвінгжндуі жі невоі а се спъне. Дзпъ ачеаста ұнтарнжндусе ұн капіталіе, ұнчепѣ а гъверна Статъл къ обліндецъ ші вѣнътате вреднікъ де лаудъ, ші ұн тімпъл съчетеї англгъї 1585, ел се пъртъ ка ұн адевърат пърінте кътръ чеї серачі. Ачеастъ съчетъ дзпъ адеверіреа Кронікарілор аѣ фост аша де къмплітъ, ұнкът ұскасе иѣ нѣмаі къмпілле, даръ ші ұнсюші челе маі мхлте ізвоаре ші пжрае ера секате. Оаменій пентръ а скъпа довітоачеле, ера невоіці а мерце пе ла кодрі ші а ле хръні къ фрънзе де копачі, ші кънд съфла вжнтул, атжта пълбере се стжрнеа, ұнкът пе събт гардгрі се фъчес мовіле ка де омът. Лакръміле а мій де не- норочіці ұмбілжнзі ұнсфжршіт мжніа череаскъ

ші пе ла ұнчепұтқл 18 Август порніндүсе
плоі, аж скъпат пе біеңій лъкхіторі дін геаръле
фоаметей. Спре мәлдѣміре пентрѣ асемене
бінефачере черсаскъ Петрѣ зіді бесеріка Гала-
та пе деал ғынде се пъстреазъ пънъ акъм.

Ла 8 Іанвари 1587 о оардъ де Козачі
трекжид Ністръл с'а ж ұнаінтіт пънъ ұн-
дажнұтқл Сорочеї ші аж Фъкет аколо құм-
пліте пръдъчізни. Пәрвъл Пәркълавъл де аі-
че лжидүсе дұпъ джиший къ Хънсарій,
ші къ кжці оамені аж май пұттат стржице,
іа ж ашінс ұндарть лжнгъ Періаслав, ші дұ-
пъ о лжпть ұнфокатъ де дозъ зіле ұнвінгжидүй,
ұнісе партеа чеа май маре дін тржншій, ші ле
лжъ ұндырып тот че пръдасе. Қи анхл ұр-
мъторіж Козачі воінд аші ресбхна пентрѣ ачеа-
стъ ұнвінцере, аж нъвъліт дін нош ұн хотаре-
ле церей, адзкжид къ джншій ші ғы Домн а-
нхме Іван. Петрѣ ешіндүле ұнаінте ла Ц-
дора, нх нұмаі жі ұнвінсе къ десевжршіре, дар
іа ж невоіт ка съї деіе ші пе Іоан, кърхла дұпъ
фаптъ і се фъкъ кхвеніта респілтіре. Кжид
Петрѣ прін а лжъ ұнцълеантъ ші влжидъ окър-
мѣре се сіргзеа а спорі Ферічіреа схпшілор
сеі, Сұлтанъл Мұрад сұжршінд ресбоівл къ
Персія, жші ұнтоарсе прівіріле аснра церілор

де ла Дѣнъре ші черз де ла Домнї ка сеї спореаскъ трівгтвл. Петръ кемжнд о аднаре џенералъ а новіллор церей ле-аѣ фъкѣт қънос-кѣт асеміне черере а Сълтанзлві ші tot одатъ ле әмпъртъші къ ел маї въкврос ва еші дін Домніе, декжт әмпліннд ачеаста, се трагъ асупрьші блестемзл попорзлві. Новілл прецз-інд пърінтеаска лгі әнгріжіре, ші не воінд ал лъса дін міжлокзл лор, се әнвоіръ де а прїмі съ плътеаскъ ачел спор. Петръ әнсь статор-нік ән а лгі хотържре, нѣ се әнвоі съв ніч о кондіціе, ші аша пърсінд тронзл, с'аѣ дѣс әмпреднъ къ вре о қажіва новілл ән Перманіа, әндеп апої аѣ ші мэріт.

АРОН ЧЕЛ КЭМПЛИТ ДОМНІА ЖИТЫЙ
ДЕ ЛА 1591—1592.

Дѣпъ дѣчереа лгі Петръ, Прінчіпатъл ръ-
мжнд фъръ Домнітор, Сълтанзл потрівіт къ о-
бічейл че жші фъкѣсе акъм де а ржнді Дом-
ніторі пе ачей че вор нымъра маї мѣлт, трімісе
пе крѣдл ші десфржнатъл Арон. Ачеста ві-
інд аіче, әнчепъ а фаче челе маї кэмпліт
нелеңірі ші крѣзімі сіргхіндѣсе ка се поать
плѣті трівгтвл чел маре че се пъсъсе де къ-

тръ Поартъ, ші tot одатъ даториile че фъкъ-
се ʌн Константінополі къ келтзелеле къпътъ-
реї тронълві. Прін аша пэртаре, ел се фъкъ
дидать զржт тэтэрора, ші фріка де а нչ'ші
перде капъл жл невоі а ʌнфійнца о гвардіе де
страйні. Дъріле архнкате де кътръ джисъл, а-
дъссе пре лъкгіторі ла чеа маі де пе զрмъ
тікълошие, ші стржнгъторі ачестора Фінд
Тэрчі, нչ прецета а фъптгі челе маі марі
кразімі. Орхееній не маі пътжнд съфері атжте
ֆмпілърі, жші алеасеръ де Домн пе ʌн Іонаскъ,
ші се ръдікъ къ ресбоюж асзпра лві Арон. А-
честа съйт къвжит де продосіе չісе маі ʌнты
пре Ворнікл Бхчігм ші пре Логофътъл Бжрль-
деанъ, ші апої мергжнд къ о арміе асзпра лор
іаෂ ʌнвіс ла Ръйт. Дѣпъ ачеаста се репезі
ка о феаръ съльтатікъ ʌнltre лъкгіторі цжн-
тэрілор револтанте, ші дѣпъ че չісе пе маі
мълці дін тржншій, се гътєа съ віе ʌн капіталъ
спре а ʌнчепе алте реєтъці ші кразімі. Нобілій
трімісе тжнгъіреа лор ла Поартъ ші Сълтанъл
възжнд къ афаръ де ачеаста нічі трібутъл нչ'ші
прімеще регълат, іаෂ хотържт депннереа. Дечі
кжнд ста гата де а вені къ а лві арміе спре
Іаші, де одатъ сосі ʌн Чеагш ֆмпърътеск ка-
реле жі фъкъ къноскут депннереа, ші'ч порончі

се меаргъ ла Константінополе. Тіранъл не авжнд ҳнде а се адъпості се схвссе порончей, ші ғн а лзі кълъторіе прінзіндзсе де кътръ ҳн Пашъ с'аѣ пхе ғн феръ. Прін ачест кіп Молдава се пъреа а фі скъпать де жхгъл лзі; міжлочіреа ғнсъ ачелора кърора авеа а ле да соме ғнсъмнътоаре, жі рекъпть дін ноѣ Демніа де ла Сұлтанъл, ші аша цара се въз ғнкържнд ғнкълкатъ де ноъ неферічірі ші мішелій.

ПЕТРФ КОЗАКБЛ
аѣ Домніт доѣлъ лбні ғн анбл 1592.

Ачест Петръ се зічеа а фі ҳн фрате а лзі Богдан ал V^е Фіїлл лзі Александръ Лъпш-неанъл. Ел аѣ петрекут мұлтъ време ғн Константінополе сіргхіндзсе съ капете Домніа церей ка. ҳн девійторю а Домнілор де аіче; ліпса монетей ғнсъ жл ғмпедекъ де а пхте аізінде ҳн асеміне скопос. Нептжнд се іспръваскъ німікъ аіче, с'аѣ дхс ғнтре Козачі, деспре карій се ғнціїнцасе къ ѹ ғн маї мұлте ржн-дері аѣ спріжніт пе осевіці претендаторі аї тронълзі Молдавей, ші аша къ ажхторіхл ачестора вінд ғн Прінчіпат дхпъ депхнереа лзі

Арон, аж къпрінс Фъръ мѣлтъ дмпротівре капі-
 тала Іашій, ші аж алхнгат де аіче пре Чеа-
 зшл тѣрческ. Новілій церей мѣлцеміці къ аж
 скъпат де крѣдзл Арон, ші не маї воінд а
 върса днѣздар сжнцеле попорхлі, жл къно-
 скъръ пе ачеста де Домнітор. Ел центръ аші
 къпъта зи аліат пхтернік, аж трімес дархрі лгі
 Сігісмунд Баторі Прінчіпъл Трансільваніе, ші
 аж Фъгъдгіт ші Порцеі прін новілій че'ї трімесе
 ла ea, къ'ї ва плѣті трібѣтъл ші'ї ва къноаще
 предомніреа. Сълтанъл адеменіт де кре-
 діторій лгі Арон архнкъ пропхнереа лгі Петръ,
 ші порончі зи'ї Беглербѣг ші прінцълі де Тран-
 сільваніа ка съ алхнце пе Петръ ші се ашезе
 пре Арон іаръші дн Домніе. Баторі
 дн дндоеаль днкъ де а днтра дн аліа-
 ціе къ Рудолф дмпъратъл Церманіе, са'ж
 а ръмжне статорнік ка Васал ал Порцеі, хо-
 търж де а дмпліні поронка Сълтанълі. Маї
 днаінте де а трімете арміа лгі, аж сфѣтът
 пе Петръ къ маї біне съ пъръсеаскъ тронъл де
 бънъ вое, декжт съ се днкасре ла ресбо'ж къ
 Тѣрчій. Петръ из вое съ аскълте асеміне сфѣ-
 тътірі, ші аша арміа Трансільванъ днтржнд дн
 Прінчіпат с'аж днаінти пънъaproапе де Іаші.
 дн мінѣтъл кжнд Петръ воеа съ днчеапъ а-

такъл асъпра арміе лѣ Баторі, де одатъ ка-
валеріа се ретрасе дін кжмпъл вътъліе дъ-
кжндъсе прін пъдхрѣ, іаръ інфантеріа дн каре
се афла ші мвлці Трансілванені аж трекхт дн
шірвріле арміе двшмънешї. **Ла** асемене дм-
прецізрапе, Петръ къзжид дн мжніле Трансіл-
ваненілор с'аж дат де кътръ джншій лѣ Арон,
кареле тындзі насл, 'лаж тріміс ла Констан-
тінополе ынде 'лаш оморжт.

АРОН ДОМНІА А ДОБА ДЕ ЛА 1592—1595.

Арон дхпъ мерцереа са ла Константінополе
аж тревзіт потрівт фаптелор се'ші ащепте
дреапта ръсплътіре; пріетінї сей чеї марї,
адекъ персоанеле ачеле кърова аве а ле да со-
ме днсемнътоаре, аж стързіт днтръ атжта пре-
лжнгъ Поартъ, днкжт нх нзмаї къ нх аж пъ-
тіміт німікъ, дар аж къпътат дндъръпт ші
Домніа церей. Спре ачеаста днсъ нх пхдін аж
Фъптзіт ші дареа четъцеї Тігіна (Бендер)
дмпрезнъ къ 12 сате дн стъпъніреа Търчілор,
дін каре с'аж днформат раеаоа Бендервлгъ.
Арон дндатъ че къпътъ Домніа аж ші трімес
пре Опреа Армашъл къ скрісорї тайніче ла
Логофътъл, Щреке пе каре ел жл лъсасе Каї-

макан кжнд с'аѣ дѣс де аіче ка съ прінзъ пе
май мхлці новіл, пе каре жі сокотеа къї сжнт
дшмані ші сеї омоаре. Ȑреке Ȑи лок де а
лмпліні асеміне поронкъ, аѣ трекът пе фбріш
Ȑи Полоніа, ші аколо Ȑмпрезнъ къ алці новіл
че скъпасеръ май Ȑнаінте, ащепта къ неръбдаре
сфѣршітвл лгі Арон.

Ачеста дгпъ че вені Ȑи Іаші ші апхкъ тро-
нвл, аѣ Ȑнчепът ка ші Ȑи Домніа дін тъї афа-
че фелігрі де крзімі ші Ȑмпілърі. Чea Ȑн-
ты Ȑнгріжіре а лгі аѣ фост де а къгта кішрі
ка съ поатъ адна соме Ȑисемнътоаре ка съ ле
трійматъ ла Константінополе. Къ асеміне скоп-
ос аѣ трійміс прін царь Тврчі Ȑмпрезнъ къ
девіларі (стржнгъторі де бір) ка съ адхне
бані. Ачестіа дгпъ че некъжеа къ фелігрі де
крзімі пе біеці лькгіторі, апої ле лха ші тот
че афла ла джнішій, Ȑнкжт къ кішвл ачеста
съръчінді десъвршіт, жі адхсь ла деснь-
дъждіре. Ȑи аша Ȑмпрежрърі Арон възінд
къ боері прібеці ащепта кжнд де кжнд съ віе
Ȑи царь ші къ лькгіторі нѣ вор пште схфері Ȑм-
пілъріле лгі, аѣ сокотіт де кхвінцъ, къ май
біне ар фі пентръ джнсвл де а се скоате де
събт жггвл Тврчілор, кърора тревгіа неконте-
ніт съ ле деіе соме Ȑисемнътоаре, ші съ се

Ампаче къ компатріоції, арътжндуле къ ел сі-
 літ де Търчі, іар нх де бънъ вое аж фъкът ать-
 те ръєтъці ші Амнілърі. Спре асеміне скоп-
 нос аж Амчепът а Антра Ан целеніре къ
 Міхаїл Домніл Щерей Ромънеші, къ Сігісмунд
 Баторі Ріга Ծнгаріеїші къ Рэдолф Ампъратул
 Перманіеї, карій де асеміне съ гътеа де а апъка
 армелі Ампротіва Търчілор. Алація лхі А-
 рон къ прінчіпії крещінії с'аж сімціт Анграбъ ла
 Константінополе, ші атжт Търчії кът ші кре-
 діторії лхі Антре карій се деосевіа Едвард
 Бартон амбасадорул Англіеї аж Амчепът а фі
 Фоарте нелініїції. Еї се темеа ж ка нх къмва Арон
 дѣпъ че се ва Амплеа де авзії съ се джъкъ
 Антр'ян стат крещінек, ші аша съ'ші пеар-
 дъ атжт ванії кът прін Армаре се ръмже ші
 Антр'о респіндере греа Анаінтеа Султанулхі.
 Дечі спре а пъте Антімпіна ачеастъ прімеждіе,
 ён Чеагш Търческ с'аж Амфъцощат ла Сігіс-
 мунт Баторі Прінцул Трансілваніеї, ші аж че-
 рѣт ка дін гарда лхі Арон че се алкътвіа дін
 1900 солдаці, чеа маї маре парте Трансіл-
 ванені, съ'ї Ангъдзеасъ нхмаї 800; іар пе
 тоці чіалалці съ'ї рекеме Андъръпт Фінд де
 повоаръ пентръ статул Молдавеї. Тот одать
 съ кајте кіпзрі де а да Ан мжнеле Търчілор

пе Логофѣтъл Опреа ші пе Хатманъл Сте-
фан Ръзван че ера чеї маї де апроапе боерї
а лгі Арон, ші карї кънощеа тоате лвкръріле
лгі Сігісмунд ші а Домнълві лор Ѣмпротіва
Търчілор. Пе лжнгъ ачеаста Едгард Бартон
прін скрісоріле сале кътръ Сігісмунд ші къ-
тръ Міністрій лгі, жі Ѣндемна де а Ѣмпліні
череріле Чеазшълві ші а Фъптгі ка Арон съ
віе маї бінє ка мазіл ла Константінополе де-
кът съ се джъл вре зи стат Крестінск.
Баторі пльнгінд формареа зней аліацій крещі-
нешї асъпра Търчілор нз воіа а жертві пе Арон,
кареле лн ачесте Ѣмпрецихърій жі Фъгъдгісе а
лгі пріетініе ші ажъторій, дрепт каре събт
Фелхріте претекстури се десвіновъціа Ѣнайтіа
Чеазшълві къ нз поате аї Ѣмпліні череріле.
Пе ла Ѣнчептъл англві **1594** аліаціа Прін-
цілор крещіні Ѣнчепт а се фаче маї ведерать, ші
Арон възжінд мърімеа прімеждіе Ѣнтьрзіеа да-
реа челві маї де не зрмъ ръспзис хотържторій.
Пе кжнд дар Арон ста ла Ѣндоеаль че дръм
се апчче, де одатъ **12,000** де Козачй събт
команда лгі Ловодъ Ѣнвітаці де аліаці аж тре-
кът Ністръл лн хотареле цереї ші аж Ѣнчепт
а пръда. Арон ешиндзле Ѣнайті с'ај Ѣнвінс
ші нюмаї къ Фзга аж пътът съ скапе лн цара

Ромънеаскъ ла Mixai Домніторізл де аколо,
 кареле 'лах ші ʌндзплекат де а се деклара
 Фъціші ʌмпротіва Търчілор. Козачій не маї
 афлжнд дзпъ ачеаста вре о ʌмпротівіре, ах арс
 Іашзл ші ах пръдат Молдава дзпъ плъчере.
 Арон ʌнтржнд ʌн аліація прінцілор крещіні с'ах
 ʌмпъкат прін міжложіреа ачестора къ Козачій,
 ші апої ла $\frac{16}{25}$ Іанваріе 1595 с'ах ʌнкеiat ла
 Прага ʌн трактат де аліаціе оfenзівъ ші де-
 фензівъ ʌнтрре ʌмпъратзл Рудольф ші Сігіс-
 мунд Баторі, ʌн каре ʌнсе с'ах къпрінс ші
 Прінчіпатзріле Ромжнешці. ʌн ачеастъ време
 Козачій ах пропкс лхі Баторі ка ї пентрз о
 леафъ де дозъ лхні съ ʌнчевапъ ръсбоуk къ
 Търчій съ треакъ ʌнъреа ші се стръбать пъ-
 нь ла Адріанополе. Асеміне план ʌнсь нз
 с'ах іспръвіт дін прічинъ къ Полонії ʌн лок де
 а фаворі пе ачестіа, ах ʌнчепут а amenінца пе
 Козачій къ ресбоуk ші а лхкра ʌмпротіва Дом-
 ніторілор крещіні. Пе лжнгъ ʌнелтіріле По-
 лоніе, аліацій нз маї пхцін с'ах ʌмпредекат ʌн
 а лор ʌнтрепріндері прін незніреа іскать ʌн-
 тре джншій, ші прін дорінца чеа маре че авеа
 Сігісмунд де а ʌнтінде а лхі предомніре.
 Арон дзпъ трактатзл де Прага ʌнчепусе а-
 към а оші асъпра Татарілор, ах лхат ші ах

арс Бендеръл ші Акерманъл ші ажъта пе Мі-
хайл ұмпротіва ғнхі Богдан че ера трїмес де
Поартъ ка се апъче тронъл Цереі Ромжнеші.
Антре ачесте Баторі ұнчепъ пе деопарте а
претендхі де ла Арон ка съ і се съпхе ка ва-
сал, іаръ пе де алта Хатманъл Стефан Ръз-
ван гъсжнд прілеж де а къпъта тронъл, нз
с'аѣ ръшінат де а вінде патріа Прінцъл ші кіар
інтересъл крестінътъцеі пентръ аші ұндестхла
дешарта амбіціе де а съ фаче Домніторъ. Ел
хрмърінд асеміне план аѣ ұнщінцат пе Баторі,
къ Арон аре скопос де а съ ұнпъка іаръші къ
Тұрчій, ші къ прін ачеаста с'ар німічі ұнтрे-
пріндереа Прінцілор крещіні. Баторі непұтжнід
съфері пе Арон, пентръ къ нз воіа а і се фа-
че васал, пріїмі асемінеа ұнщіндаре де адевъ-
ратъ ші аша прін скрісорі тайніче, порончі
генералелор сей Каспар Корніс ші Дажо, ка-
рій се афла къ Армія Трансільванъ ұн Молда-
ва съб команда лхі Арон, ка пе вііторіме се
аскұлте де Хатманъл Ръзван. Ачеста ла 11
Маі 1595, аѣ порончіт ка се пріндъ пре А-
рон, ші ұнпрезінъ къ фаміліа ші авереа са
л'аѣ трїмес ла Брашов. Де аіче нз тжрзіх
Баторі аѣ порончіт ка се'л дұкъ ла Кастелъл
Арвінчій, ғнде джидхісе венін аѣ мэріт ла 1597.

Де кътръ ачест Домніторъ с'ањ зідіт љи да-
ріна капіталієї Іашії, мънъстіреа че поартъ нъ-
мел е се ѕ ші сервеазъ пе Сфжитъл Ніколай.

СТЕФАН РЪСВАН.

Дгъпъ пріндереа лгъ Арон Хатманъл Ръсван
се прокльмъ сінгър де Домніторъ Молдавеї,
ші прін ажъторізл арміеї Трансілване цінеа љи
Фржъ пе тоці ачеї, че ар фі воіт а съ дмпротів
плангрілор лгъ. Чea љнтъл фаптъ прін
каре сокотеа а се статорнічі пе трон ка
васал ал Трансілваніеї, ажъ фост тріметереа зней
депхтації алкътхітъ дін маї мълці новіл ла
Сігісмунд Баторі, спре а схпзне пе Молдава
формал протекціеї ачестхіа. Прін асеменеа
фаптъ љисе се вътъмъ љнкіпхітеле дрептврі
де съзерінітате че претендхеа Полоніа а аве
асхпра Молдавеї, дрепт каре нъ пхтеа ръмж-
неа љи нелхкрапе ла плангріле де љнтіндре а
лгъ Баторі. Полоніа деші ера љи міжлок
інтересхл крещінілор, тотхіш маї бхкхрос воеа
авіде пе Молдава съб протекціа Търчеаскъ, дех-
кът провінчіе а Трансілваніеї.

Ръсван нъдъждвінд љи Баторі, пхцін се ін-
тереса де Полоніа, пентръ каре потрівіт пла-

нагрілор ачестзеа, ұнчепұз а се прегъті де а мерце къ а лжі арміе ұн ажхторіж лжі Михаіл Домнэл Церей Ромжнеші. Маі наінте ұнседе а еші дін хотаръле Прінчіпатұлғі ұнтырі Хотінгл къ ғи гарнізон де **200** оамені, лъсь ұн капіталіе ғи алтъл де **900**, тріміст пе ғи Навідаіко ка се обсервезе пе Татарі че се ұнкэркасе ұн черте къ Московіцій, ші апої пхіндүсе ұнфрантеа а **3200** солдаці Молдовені, ші **22** түндері, аж трекұт ұн Трансілванія. Аіче ажынгжид ла Тердбұрг, с'а ж ғніт къ Сігісманд ші апої аж трекұт ұн Ромжніа, ғнде ұнпрезінъ къ Михаіл ші Сігісманд аж ұнчепұт лұпtele ероіче ұнпротіва лжі **Сінан** Паша. Ұн ачеастъ време қажд Ръсван ұнпрезінъ къ ай сеі алаці се лұпта ұнпротіва Тұрчілор, Полоніа гъсінд прілеж де апхне ұн лұкрапе планхріле сале, аж трімес а ей арміе аіче, ші аж алес де Воевод пе Ворнікел Гереміа Мовіла. Ачеастъ алецере скъпъ пе Молдава де предомніреа Трансілванія, ұнседе о сұпхесь сұб ачea Полонъ, фінд къ Мовіла сіліт де ұнпрезіхрърі аж іскъліт ғи трактат фаворіторіж інтересхрілор Полоніеі. Прін ғнелтіріле лжі Арој ші аліаціа къ Прінчіпій крещіні, Статъл ностржера апроапе де а аргінка жыгъл Тұрчілор; ғні-

реа лзі Мовіла днсе къ Полоніа о адхсе іар съв асквтареа лор. Аместекъл пътерілор ве-чине дн оржндгіреа Домнілор, прічині ачестві стат маі мълте ненорочірі. Лъкгіторй церей обосіці де мълцімеа ресбоаелор дін лъхнтръ ші дін афаръ, дореа акъм паче, ші ера мълцъміпі нѣмаі де а авеа ын домніторък націонал.

Схіреа лзі Мовіла пе трон деші се пъреа а фі ұмплініт асемінеа дорінцъ, тотзіш нѣ тжрзіж Молдава се възз невоітъ де а апѣка іаръ ар-мелем. Баторі пе де опарте нѣ пътеа ръмжнае ұнелгікрапе пентръ піердереа ачестві стат де съв предомніреа лзі, іаръ Търчія де алта нѣ воеа ай лъса не недепсітъ аліаціа къ Прінчіпі крещіній. Ханъл Кржмълзі потрівіт порончей Сълтанълзі, порні къ о арміе ка се віе дн Мол-дава ші се о схізе стъпжніреі Търчецці. Мовіла ла аша ұнпрецікрапе непътжндгсе резъма нѣмаі ұнпътереа арміеі сале аж черхт ажкто-різл Полоніеі. Ачеаста воінд ал спріжіні ка пе ын Васал аплікат къ тотзл інтересірілор ей, іа ж трімес **10,000** солдаці съв команда Хат-манълзі Замоіскі. Полоній ұнтржнід дн хота-ръле церей с'а ж ұнаінтіт пънъ ла Цздора, аіче ұнтьрінд дн грабъ лагъръл, аж сосіт атреіа зі дн **11** Октомвріе ші арміа Търчеаскъ

Замоіскі невоінд а се дэшмъні къ Търчій аж ды-
 чепът акъята кіпхрі ка съ фактъ паче, Ханхл
 дысе де одатъ нѣ аж прыміт'о. Мовіла деші
 аве ды партіда лхі пе Полоніа, тотгаш се
 темеа де ісправа ресбоіклхі, дрент каре пен-
 трх а се асігхра дін партеа Търчілор, аж дат
 Ханхлхі 7 сате де царь, че де атхичеа се нѣ-
 меск сате Хънеші, дыпрехнъ къ алте дархрі,
 ші аша аж міжлокіт а се дыкіе паче. Спре
 ачеастъ дысе нѣ пхдін аж Фъльтзіт кхтева ловірі
 а армійлор, дыпрехнъ къ фріка че аве Ханхл де
 апропіереа іерней ші де оаре каре нъвълірі але
 Козачілор, прекхм ші дыщіндареа че прымісе
 деспре алхнгареа лхі Сінан Паша дін хотаръ-
 ле церей Ромжнеші. Кондіціле ачестеі пъчі аж
 фост: Іереміа Мовіла се ръмже Домн ды
 Молдава съв аскхлтареа Порцеі, армій Поло-
 не се нѣмаі інтре ды прінчіпат, ші пе лжнгъ
 ачестеа, Замоіскі Фъгъдгі а лхкра ка Полоніа
 се плътеаскъ дархл ачел анхал Татарілор ші
 се стірпеаскъ пе Козачій. Андатъ дзпъ дыкі-
 ереа ачестгі трактат Ханхл с'аж дыторс ла
 Кржм ші Замоіскі ды цара са, лъсінд нѣмаі
 3000 де Полоні съв команда лхі Потоцкі ші
 Ханіцкі, спре а апъра пе Мовіла ла вре о дытжм-
 пларе де нъвъліре дін партеа Трансілваненілор.

Превідереа лўї Замоїскі де а нѣ лъса пе
Мовіла Фъръ де нічі о апъраре аж фост фоар-
те німеріть. Полоній нѣ апъкасе а еші біне
дін хотаръле церсі, кжнд Сігісмунд Баторі ұн-
гъмфат ұн біргінцеле пртате асъпра лўї Си-
нан Паша, аж дат лўї Ръсван о арміе ка се
віе ұн Молдава, се алғынде пре Іеремія ші се
рестаторнічеаскъ іаръші предомніреа Трансіл-
ваніей. Ръсван ұнтржнд ұн Прінчіпат, са ж
ұнаінтіт къ ай сей пънь апроапе де Съчеава.
Аіче ешінде ұнаінте Іеремія къ арміа лўї ші
къ ачеі **3000** де Полоні іа ж ұнвінс къ десъ-
вжріре, лі аж ръпіт Артілеріа ші тот лагъръл,
ші лжидзсе ұн гоанъ дзпъ джиншій аж фъкът
мѣлтъ върсаре де сінде ші іа ж алғынат пънь
ұн мънці. Ұн ачеастъ ловіре аж [къзет ұн
мжнеле лўї Іеремія ші Ръсван, кързіа пентръ
ай ръсплѣті челе фъкъте де джисхл лўї Арон,
ші ай кърма дорінца де а се маі схі пе тронхл
Молдавеі л'аж оморжт. Не локъл үнде се ұн-
тажмпль ачеаста се ұнълъ омовіль, каре ші
пънь астъзі се нѣмеше мовіла лўї Ръсван
Водъ.

ІЕРЕМІЕ МОВІЛА ДЕ ЛА 1595—1607.

Дзпъ зчідереа лўї Ръсван Іеремія авжнд лў-

крѣле сале ѧнтокміте біне деспре Польшіа ші
 Тарчіа, а ѿ апъкат маї къ пътернічіе фржеле
 гъвернългъ, ші а ѿ ѧнченют а се сіргзі ка се
 ѧнбэнътъдаскъ соарта стрынчінатъ а Статългъ
 сеъ. Ел прівінд ла стареа ѧн каре се афла
 лъкхіторій ачестей цері ѧн хрма ѧнпілърімор
 лгъ Арон ші а ресбоаелор пъртате дхпъ ачэа-
 ста, ѧнблжнзі сістема Адміністраціе, ші ѧн-
 токмі о даре маї потрівіть къ ѧнпредъръре-
 лор. Плекареа че аръта Іереміа ѧн тоате
 лъкръре сале де а ѧнаінті ші а Ферічі ста-
 тъл ачеста, трасъ асъпрыші ізбіреа Новілімор;
 карій пе де о парте сътгъ де а маї інтріга ші
 афаче фактій, іаръ пе де алта възінд къ съв-
 аша Домніторій ѧнсъші соарта лор се фаче
 маї ѧнфлорітоаре ші маї сігхръ, се съпізнае ѧн-
 тръ тоате порончілор лгъ, дрент каре ѧн епо-
 ха стъпжнірей ачестгъя, відем домнінд о паче
 десъвжріштъ ѧнtre тоате стъріле лъкхіторілор
 цереі. Ны нѣмаї ѧнчеле дін лъгнтръ, дар ші
 ѧнпрівіреа челор дін афаръ, Іереміа ера ліні-
 щіт пъзіндші къ сфінценіе даторіа че авеа къ-
 тръ Поартъ ші релаціїле де пріетініе къ Поль-
 шіа. Іереміа къ тоате къ съ афла ѧн стімъ
 бънъ ѧнаінтеа Султанългъ, тотші ѧн Александ-
 ръ че домнісе ѧн ѧн Цара Ромжнеакъ ші

Богдан Фрателе лжі Іанкъ Сасэл с'аѣ ұнчер-
кат ка сеї апѣче тронъл, ел ұнсъ прін нобілій
чේў авеа трімеші ұн Константінополе аѣ німі-
чіт ұнтрепріндереа лор.

Май мұлт декжт де ачестіеа Мовіла требвеа съ
се ұнгріжаскъ де Сігісмунд Баторі Прінцъл Тран-
сільваніей, ачеста ұнсъ ажъис ла бътрънецъ ші въ-
зінд къ де ревл Тарчілор нѣ вор пште фраци лжі
се домнеаскъ ұн паче нічі престе Статъл сеѣ;
с'аѣ лъсат дәпъ ұнвінцереа арміеа сале трімісъ қъ
Ръсван де а маї құпрынде Молдава, ші аѣ съ-
пъс пре ұнсъши Статъл сеѣ лжі Рудольф Ампъ-
ратъл Перманіей. Нобілій Трансільванені сіліңі
де ұмпрежърърі аѣ құноскът асемінене предом-
ніре, Сігісмунд ұнсъ прекъм маї тоці че аѣ
абдікат, аѣ ұнчептт адорі ұнграбъ тронъл, ші
къ тоате къ Ампъратъл жі дъдъсе ұн Сілезіа
Опель ші Ратібор ұмпрезнъ қъ о ұнсемнътоа-
ре пенсіе анхаль, пентръ а пітрече ұн паче ръ-
мъшіца зілелор віедеа сале, тотъші нѣ тжрзіх
пе неащентате вені ұн Клаzzенбърг ші се прі-
мі қъ въкъріе маре де кътръ попор. Ел нѣ
апѣкасе ұнкъ фржіле окжрмзіреі ші жі пърз
ръж пентръ асемінене пас, къчі пе деопарте
требвеа съ се лжіпте ұнпротіва Сұлтанълхі, іаръ
пе де алта інтеңісе асъпрыі фоарте мұлт ші

пре **Ансгаш** **Лмпъратъл Ръдолф.** **Ли** аша **Лмпрецихърър** греле алергъ ла ажхторіхъ лхъ **Михаил Домнъл Церей Ромънешц**, кареле съв кондіціе къ **Лнтръ** кжт ва домні ел **Ли Трансілванія** се из лесе пе **Търчъ** апхне пічор статорнік **Ли Цара Ромънеаскъ**, жі **Фъгъдзі** де ай да кжнд ва аве невое о арміе де треізечі ші чінчі де мій де солдаці. **Михаил** де авеа **Лнкеесь** ачеастъ аліаціе къ **Баторі**, ші **Лндатъ** се възх не воіт де а апхка армеле **Лмпротіва Търчілор**. **Дзпъ** маі мхлте ловірі **Глоріоасе** жі **Лнвінсе**, ші апої **Лнтрніжнхъсе** **Ли** капітала са **Търговіщеа** аж трімес лхъ **Баторі** ка семн къ аж пртат ресбо іхъ къ **Бгнъ** ісправъ **Ли тън** ші о савіе преціоасъ.

Лнтре ачесте **Сігісмунд** се **Лмпъкъ** дін нохъ къ **Лмпъратъл Ръдолф**, ші абдікъ де адоза оаръ корона **Трансілванієй** **Ли** фаворъл **Фрателъ** сеъ **Кардіналъл Андреј Баторі**. Ачеста **Лндатъ** че апхкъ **Фржеле** окърмзіреј аж **Лнчепт** акъета кіпхрі ка съ се **Лмпаче** къ тоці вечінії, ші аша аж трімес маі **Лнтыл** **Михаил**, кареле къ тоате къ **Дзпъ** атхтеа **Бірзінце** пртате асхира **Търчілор** жші **Фъкъссе** планъл де а **Лні** съв а лхъ **Домніре** пре лжнгъ **Цара Ромънеаскъ**, ші пре **Трансілванія** ші пре **Молдава**, тотхші де одатъ из воеа апхне **Лнлзкрапе** во-

інцеле сале, ші аша къ кондіції Фоарте Фаворі-
 сітоаре ұнкіе ла **14 Апріл 1599** ұн трак-
 тат де паче ші пріетеніе къ Андреј්. Не ұн-
 целецеріле че се іскъ нұ тәрзің дхпъ ачеаста
 ұнтрे амжидой, прін дескоперіреа үней корес-
 пінденциі секrete а Прінцелгі Цереі Ромънеші
 къ Баста үнераллл **Ампърателгі Рудольф** с'аෂ
 лініштің ұнграбъ прін алгі үнелтірі діпломатіче.
Ан асемінеа ұмпредірърі пәдін Фаворітоаре
 пентрз **Домніторізл Трансілваніеі**, Іереміа Мо-
 віла қыноскжнд планхріле лгі **Mихайл**, аෂ трімес
 о скрісоаре кътръ **Андреј්**, прін каре жл сфъ-
 тхеа де а се үні къ джиссл ші а депнне пре
Mихайл дін **Домніа Цереі Ромжнеші**. Ачеастъ
 пропхнере се пріймі къ въхріе де кътръ **Ан-**
дреј්, фінд къ прін үн **Сербісан** ангме **Іоан**
Маро че се афла ка **Секрітарі** пре лжигъ
Mихайл, с'аෂ фост ұншіннат де тоате пасхріле
 лгі, ші аша ера сігхр къ ел нұ ащеаптъ декжт
 үн прілеж Фаворіторіз ка се'ї ріпеаскъ тронзл
 Трансілваніеі. Спре а німічі асеменеа планхрі
 с'аෂ үніт къ **Іереміа**, ші ұндасть аෂ трімес ла
Mихайл ка съ серетреагъ де вънъ вое дін **Дом-**
ніе, къчі ла дін противъ ел жл ва депнне къ
 пітере ші жл ва тръда ұн мъніле **Тарчілор**.
Mихайл възінд къ **Прінцел Трансілваніеі** се гъ-

теше **Ди** **зніре** къ Молдовеній ші къ Търчій се'ї деклерезе резвоїхъ, **Ди**нцінцъ пре **Ампъратъл** Ръдолф къ **Андреїхъ** с'аѣ **зніт** къ Търчій **Днпротіва** Крещінілор, ші къ ел есте гата де адепне пре **Андреїхъ** дін Домніе, дакъ **Ампъратъл** жі ва **Днгъдхі** Трансільванія ка Фехд.

Ръдолф авжнд маї мълть **Днкредере** **Ди** **Міхайл** декжт **Ди** **Андреїхъ**, аѣ пріїміт пропгнеріле лзї, ші аша нѣміндзл ценералісмзл сеъ 'і аѣ тріміс ші **бані** пентръ келтзелеле ресвоівлзї; **Міхайл** съб претекст де а фаче о нъвъліре **Ди** **Българія** ші **Ди** **Хнгарія** асъпра Търчілор, аѣ адънат о арміе де треїзечі мії солдаці ші **18** тънгри, ші аѣ трімес ла **Андреїхъ** ка се'ї **Днгъдзеаскъ** де атрече прін статъл сеъ, ка се ажъте арміа Імперіаль че се лхпта **Ди** **Хнгарія** **Днпротіва** **Марелзї** Візір Ібраім. **Андреїхъ** аѣ **къноскут** къ ачеаста нѣ'ї декжт о стратігімъ дін партеа лзї **Міхайл**, **Днсе** **Фінд** къ нѣ аве ажъторї нічі де ла **Търчі** нічі де ла **Молдовені** аѣ **респънс** трімеслзї, къ о асемінеа експедіціе нѣ ар фі де вре **хи** фолос, ші дакъ вроеще а редіка арміле **Днпротіва** Търчілор, апої маї біне ар фі ка се факъ о нъвъліре **Ди** **Българія**. Планзл лзї **Міхайл** ремасъ къ тоате ачесте нестръмзтат ші аша **Днтрзніндзші** арміа аѣ трекът **Дн-**

грабъ песте Карпаці **и** Трансільваніа. Секвії
Імпілації де кътръ Андреј с'ањ знат къ армія
Ромънеаскъ, **и**нвінсе пре ачеа а Прінцелю
Кардінал ші ел сінгєр нѣмаї прін фѣгъ ањ пѣтєт
а се скъпа; **и**нсе нѣ тжрзії се Ѹчісє де кътръ
шевел зней банде де церані Секвії анѣме Бла-
зіс Ердек. Дѣпъ ачеаста Mixail **и**нчепъ а **и**н-
тра пе де о парте **и**нтратациї къ Ампърату
Рудолф ка се'л къноаскъ де Прінчіп ал Тран-
сільванії, іаръ пе де алта нѣ прецета де афаче
tot фелівл де прегътії пентръ а се ръдіка къ
ресбої аспра лїї Мовіла дхшманвл се'.

Антрепріндеріле ачестеа въді планвл лїї
Mixail де а зні съв Домніа лїї Цара Ромънеаскъ,
Трансільваніа ші Молдава ші афаче зи стат ка-
ре се поать totдеазна а се **и**мпротів арме-
лор Османіче. Іереміа къноскжнд асемінеа
скопосрї черв ажторівл Полонії ші фъчea
прегътії де а ставіла ачест лжкръ. **Л**и аша
инпрежърърї Сігісмунд Баторі че пітречеа ка
партікларї **и**н Полоніа, **и**нвітат де кътръ Тѣрч
ші Полонії, ші кемат де кътръ о партідъ а
Трансільваненілор ка се апчe дін но' фржеле о-
кжрмгіреї, ањ **и**нтрат къ о армія **и**н Молдава
ка съ се знеаскъ къ Іереміа, ші се експедзеас-
къ аспра лїї Mixail. Ачеста не авжнд **и**н-

дестъль арміе адънатъ, пентръ а ұнтарзіе лъкъл, аж ұнчепът а ұнтра къ Іереміа ұнтра-
таціе ка се'ї деіе пе Фійка са ұнтръ ұнсоціреа
Фійлві се'ї Петрашкъ. Домніторісл Молдавеї
къносқъ къ ачеаста есте нъмаї ұн кіп де пре-
лънціре, ші аша Фъръ ұнтарзіере мълтъ аж
еспедіт къ о арміе ұн Цара Ромънеаскъ, аж
стръбътут не ұмпедекат де німене пънъ ла
Бъкъреші, аж ашезат де Домн аколе пе
фрателе се'ї Сімеон Мовіла, ші апої с'аж ұн-
тарнат ұн статъл се'ї. Міхайл ұнщінціндъсе де
челе тжмплате ұн Цара Ромънеаскъ, аж веніт
ұн грабъ ұн Фрънтеа үней армій пътерніче а-
коло, ші аж невоіт пе Сімеон де а апъка Фъга.
Пе цермәріле Мілковлві ажзингжидъл, се ұн-
къеръ къ ел ла лъптъ ші жл ұнвиісъ. Сіме-
он дұпъ ачеаста вені ұн грабъ ла фрателе се'ї
ка се еіе ажаторіж, ұнсе нұ апъкъ де а се
ұнтарлні ұнкъ къ Іереміа, кжнд Міхайл къ о ар-
міе де чінзечі де мій аж ұнтарнат ұн Молда-
ва. Мовіла нұ ера прегътіт пентръ о аша
нъвъліре грабнікъ а лъй Міхайл; дрент каре аж
ұнчепът а се траце кътъ Хотін, пентръ акъ-
пъта аіче ажаторіж де ла Полоні. Міхайл ұн-
се жл ажунсе ұнапрошіере де Съчеава, жл
невоі де а се ұнкъера ла лъптъ къ джисул, ші

жл ұнвінсе. Мовіла ұнпрезиң къ ай сеі апкъ дрэмзл спре Хотін, Mixail лжидзсе дұпъ джиншій жі ұнвінсе де адоза оаръ, жі невоіръ де а се ұнкіде ұн четате ші ұнчепт а о аседіа. Треі зіле ғна дұпъ алта Фъкъ асалтхрі асұпра ачестеі четъці, ұнсе н'ақ пұттат се о кұчереаскъ. Дұпъ ачеаста лъсінд ғн корпос де обсерваціе ші алтхл де блокадъ, с'ақ гръбіт де а вені ла Іаші центръ а се сі пе тронхл Молдавей, де ла каре време аж ші ұнчепт а се ұнтиізла де прінцип ал Церей Ромънеші, ал Молдавей ші ал Трансілваніеі. Четъціле Сұчевава ші Неамцл с'ақ сұпс лгі Mixail Фъръ вре о ұнпротівіре, ші аж прійміт ұн еале гарнізоане дін арміа Ромжнеаскъ

Ан време қанд Mixail се ұнделетнічеа къ ачесте ұн оржидзірі ұн лъхнтрхл церей, Мовілещій гъсінд прілеж аж ешіт дін четате, ші аж трекэт ұн Польша ғнде стърхеа фоарте мұлт центръ а лісе да ажіғторж. Ла аша ұнпрежхраре арміа Ромжнеаскъ аж трекэт ұн Польша ші аж пръдат Покхціа, Подоліа ші Рұсія Рошіе. Mixail ұнчепт дұпъ ачеаста а седіеа маі къ пәтере Хотінл, сокотінд къ дакъ ва кұчері ачастъ четате ва пәтеа ціне маі біне Молдава сұб а лгі стъпжніре. Сенатыл

Полоніеј каре токмай ʌн ачеасть време се афла ла Варсавія пентръ а се сфътві ка се ʌнчевој ресбој асъпра Сфезілор, ʌнціїнцжидусе де челе че фъкхе Mixail пре аічea ня воіръ де ал лъса ка се домнеаскъ песте тхстреле церіле кхпрінсе де джисъл, ші аша аж хотържт ка се ажхте пре Мовіла де аші къпъта ʌндъръпт Домніа.

Mixail прін ай сей трімеші къхта де а ʌндъплека пе Rіga ші Сенатъл Полоніеј, де а ня се ʌнкреде ʌн Замоіскі каре ера чел маі къмпліт дешман а лхі, ші а ня да ажхторю лхі Іереміа, фінд къ ел се ʌндатореще де апъзі къ спінченіе тоате трактатэріле че авеа Молдовеній ʌнкеете маі денайте къ Полоніа, ші ай аръта тоатъ кореспонденціа секретъ че аж авт Замоіскі къ Андрејш Баторі. Партида лхі Замоіскі ера ʌнсе пхтернікъ, тоате пропгнеріле лхі Mixail с'аж архнат ла опарте, ші ʌнсвіш ʌмпъратълхі Перманіеј і с'аж фъкхт обсерваціе деспре експедіціа ачеаста а лхі Mixail, кареле ʌнсе аж респзис къ ел ня аж щіт німікъ деспре ʌнтрепріндерea фъкхтъ асъпра Молдавеј. Пріетеній че авеа Mixail ʌн Полоніа лъєда фоарте мхлт бравхріле фъкхте де джисъл ʌн ресбоаеле къ Тарчій, ші стърхеа ʌнтръ а і се

льса Молдава ұн а ләй стъпжніре арътжнд къ Полоніа ар къпъта прін ачеаста фолосэрі марі.

Партіда ләй Замоіскі ковжрші, ші аша ұнчепз а се фаче прегътірі пентрз а ажұта пре Іереміа де акъпъта ұндъръпт Домніа Молдавей. Mixail ұнщінцат депре гътіріле че фъчә Полоніа пентрз ал алғынга дін Прінчіпат, ла каре нұ пхцін ші Іереміа жі ажұта прін а ләй монетъ, трімісе пре ғенералзл сеъ Баба Новак ка се ұндаплече пре Козачй де а се ғні къ джисзл. Комендантзл Полон Станіслав Жолкіевскі афлжндзсе ұн апропіереа Хотінзләй, фъгъдзі Козачілор карй нұ демзл се ғнвінсъсе де Полоні ші се тръта къ аспріме, де але реда ұндъръпт дрітхріле де маі наінте, ші аша ачеастіа ұнлок де а аскзлта пропхнеріле ләй Mixail саъ ғніт къ Полініа. Ұнльянтрзл Прінчіпатзләй Mixail ка ғнзл че сокотеа де ал цінеа сұпт стъпжніреа ләй, пъзеа о аспръ дісчіплінъ ші педепсеа пре тоці ачеі че құтеза де а апзка чева лжкргрі депре ла лъкзіторі. Прін ачеастъ мъсэръ трасе асвръші ғра Трансілваненілор, къчі пре солдаці Ромжні жі педепсе пентрз аша фапте нұмаі трзпеще, іаръ пре джншій жі дескъпъцина.

О новъ депзтацие трімісе кътръ Ріга Полоніей

нъ нѣмаї къ нъ аѣ іспрѣвіт німікъ Ѣнтрѣ а нъ се
 да ажѣтор лгї Гереміа, че Ѣнкъ дїн противъ лісе
 Ѣмнїста фоарте мѣлт пентрѣ нъвълїреа че фѣкъ-
 се Ѣн Покїціа, шї лісе зісе ка се Ѣнкънощїнцезе
 пре Домнїл лор, ка пънъ Ѣнтермїн де о лгнъ се
 дешерте Принчіпату Молдавей. Ѣнtre ачестеа
 аседія Хотїнгулї се прелїнїа, Mixaiл възїнд къ
 коменданту Полон Жолкїевскї, нъ фаче нічї
 о Ѣнтрепрїндере аснїра армїей сале, нѣмі де
 локо-циїторї ал сеѣ Ѣн Молдава не Ѣн Маркъ
 Ѣнрєзнь къ ценералу Трансїлан Moisi Се-
 келї, шї се дхсе Ѣндъръпт Ѣн Трансїланіа.
 Аїче Ѣн а лгї нефїнцъ нѣмеруя дшманілор
 фоарте се Ѣнмвлїсє, шї Ѣн трїмес дїн партеа
 лгї Рхдолф хї адхсе поронкъ ка се пъръсаскъ
 Трансїланіа, шї съ се мѣлцемеаскъ къ ст҃пж-
 нїреа престе Цара Ромжнеаскъ шї Молдава.
 Mixaiл дхпъ орї че Ѣнпрѣїврърї нъ воеа се пъ-
 ръсаскъ о царь пре каре о къпътасе прїн арме,
 шї аша прїн о депїтацїе трїмес кътрѣ Жмпъ-
 рату Молдавей нѣмаї де аїсе да тїтлїл де
 Консїліер Жмпърътеск шї гївернатор ал Тран-
 сїланіе, дар шї монетъ пентрѣ а Ѣнтрепрїнде
 о експедїцїе, аснїра Тѣрчїлор. Прїн ачест
 мїжлок де авеа жї Ѣнокмїсе релациїле сале
 къ Жмпърату, кжид де алть парте новій

Трансільванієй непретендює сфері, ұнчеперъ а
 ұнтра ұн кореспонденціе къ Сігісмунд Баторі
 че се афла ұн Полоніа, ші ал ұнвіта аспра
 лзі. Генералъл Секелі пре каре жл лъсасе
 ұн Молдава ұнтръ ұн кореспонденціе къ Ба-
 торі че пітречеа ла Замоїскі, ші трекъ апоі
 ұн Трансільваніа, үндег аѣ трас ұн партіда аче-
 ствіа пре маї мәлді дін ғенералії лзі Mixail.
 Де аіче аѣ трекът ұн Полоніа, үндег ұнчепъ а
 лъкra ка Сігісмунд Баторі се віе ка Прінціп
 ұн Трансільваніа, ші лзі Іереміа съ се деіе а-
 жіторіш ка се поатъ алғынга арміа лзі Mixail
 дін Молдава. Тот ұн ачеастъ време аѣ фә-
 шіт ші қастор Сібрік ла Орадіа маре. Дом-
 ніторіял Mixail ұнчепъ дәпъ ачеаста а ла мъ-
 сэрі маї аспре аспра новілілор Трансільванієй,
 ұнсе къ кіпъл ачеста маї таре жі ұнтыржть.
 Експедіціа че воеа афаче акым аспра Тэрчі-
 лор ұн үніре къ Баста Ҷігрцеа ғенералъл лзі
 Рэдолф, карелеї венісе къ о арміе ұн ажітор
 иң се ұнтрепрінсе, фінд къ новілій Трансільва-
 нієй ұн аднареа ғенераль де ла Торда се ре-
 волтъръ ұмпротіва лзі Mixail, ші дескінъръ пре
 Баста де джисл. Ҳн аша жмпреціхърърі сл
 адғынъ тұрғеле сале ші ла 18 Септемвріе 1600,
 ловіндзсе къ Баста с'аѣ ұнвінс ші къ фұга аѣ

скъпат ʌн цара Ромънеаскъ, ʌнде фїл се Ѣ
 Петрашко ші үенералъл Новак жі адънасе тру-
 пе ногъ. Де авеа венісъ Mixail ʌн Цара-
 Ромънеаскъ кжнд де одатъ се ʌнщїнце къ Мов-
 вілещї къ о арміе Полонъ съв команда Хат-
 манълъ Замоїскі аж інтрат ʌн Молдава, ші аж
 ʌнченът ай алхнга арміа, ка се скоать ші пре-
 ачест Прінчіпат де съв предомніреа лгі. Фор-
 тъна ʌнченът а се аръта маї дін тоате пърділе
 нефаворітоаре лгі Mixail, ел ʌнсе п'ші пер-
 дъ къражъл. Спре а се асігъра де вре о нъ-
 въліре дін партеа Трансілваненілор, аж трімес
 де іај ръгат ка се фактъ паче, ші спре еігъ-
 раниціе а бзелор сале плекърі, леај тріміс ов-
 сіці пе ʌнсэші соціа ші пе фїл се Ѣ Петрашкъ.
 Пропгнера ачеаста с'ај прїміт, ші ел ʌндать
 че се асігъръ де аколе, аж ʌнтрат къ а лгі
 арміе ʌн Молдава ка се німічеаскъ планэріле
 лгі Замоїскі. Ел се ʌнайні пынь ла Сірет,
 аіче апѣкжнд о позіціе фаворітоаре авжнд ʌн-
 дреапта ші ʌнстжнга dealхrі ші пъдэрі, іаръ
 ʌн Фацъ ала Сіретілъ ʌнде ʌншірасе ʌн лі-
 ніе де бътьліе Інфантеріа ші Артілеріа аж ʌн-
 чепът атакъл. Козачій че ера къ Замоїскі а-
 жътаці де інфантеріа Полонъ, ʌнтръръ ʌн пъ-
 дхре ші ловіръ аріша стжнгъ а арміе лгі Mi-

хайл ші о респінсє; дньо ачеаста нъвъліръ а-
супра аріпей дрепте, ші дн зрмъ ловінд ші
кентръ зіде коменда сінгэр Mіхаїл жмвінсе ші
жл невоі де а апзка фага. Mіхаїл лъсінд ар-
мія дн мжніле џенераллор сеї, апзкъ дръмъл
престе Карпаці прін Трансілваніа центръ а а-
дінце маї деграбъ дн Цара Ромънеаскъ ка се
факъ, нозъ прегътірі де ресбої. Замоїскі трі-
місе пре Іаков Потоцкі къ кавалеріа ѣшоаръ
ка се зрмъреаскъ пре Mіхаїл, ші се'л пріндъ
орі зіде жл вор афла дн Трансілваніа. А-
датъ че ачещіа къмкъръ пъмжніл Трансіл-
ваніе, џенералл Баста днпрезнъ къ Комісарій
жмпърътеші аж диктионіцат пре Замоїскі ка се
из днkalче къ алзі арміе Трансілваніа ші Да-
ра Ромънеаскъ ка цері схізсе предомніреї
Жмпъратлзі Щерманіе. Дія днчеплт Замої-
скі из воеа а лха ачесте пропхнері днбъгаре
де самъ, дн зрмъ дисе прін иегоціаціїле лзі
Чакі се днвої, ші пороичі арміеї сале де а се
ретраце дія Трансілваніа.

Андре ачесте Замоїскі къ Мовілещі днтръръ дн
Цара Ромънеаскъ, зіде дія партеа лъкіторілор
из лі се фъкз нічі о дмпротівіре. Mіхаїл сосі дн-
грабъ аіче, ші формжндуши о алтъ арміе, хотърж
ка се'ші маї черче днкъ одатъ 'норокъл ресбоїлзі.

Лянгъ Плоесті апроапе де різл Тележін але-
 гжидші опозіціе фаворітоаре ащента сосіреа
 Полонілор. Ляпта де аколе аж фост фоартे
 сінчераась, Ромжий де съв Міхайл ш'ај пъс
 tot eroismъл спре аші скъпа патріа де дашмані,
 козачій лнсе ші артілеріа Полонъ хотържъ
 соарта ресвоілгі, ші Mixail ғи вінс се ретрасъ
 кътръ Тжрговіщеа. Замоіскі къ тоате къ ғи-
 вінсьсе totші кѣносажд ғи Mixail ғи ценерал
 каре щіе а се фолосі де орі че прілеж, из
 ғи гъдгі арміей сале а се депърта ғигоанъ дз-
 пре джисул. Ел ажзигжид ла Тжрговіще деді
 команда трепелор фїлгі сеъ Ніколай ші фра-
 цілор Бззещі, ші трекъ апої престе Олт ғи
 Ромжніа мікъ ка се адхне трхие нохъ. Замо-
 іскі ғндатъ че се ғицінце де ачеаста, плекъ
 кътръ Тжрговіщеа, ғи вінс арміа лъсатъ аіче
 де Mixail ші къпрінсе політіа. Маї мззі дін
 новілії Ромжніей жі адхсе аіче ғиқінъчізіле
 лор, ші ел ғи чепъ а лха мъсгрі къ се ашезе
 аколе алт прінціп. Кандідалії че се ғи фъцошеръ
 ла асеміне ғи пречізраке пентръ а апъка тронъл,
 ера: Сімеон Мовіла фрателе Іереміей: треї фї
 а фостгі прінціп Петръ Черел, анхме: Дімі-
 тріе, Mixail ші Іоан ші ғи ғи гър цыміт ғекеш.
 Дінтре тоці ачещіа Замоіскі алеась пе Сімеон

Мовіла пе каре жл днитърі де врінчій ал Церей Ромънешї, къ кондіціе ка се днтревзінцеве апатра парте дін венітъріле статълзі днтрз дінереа арміей Полоне пітрекътоаре аколе.

Сімеон де авіе съ схісе пе тронзл Церей Ромънешї, кжнд де одать дін треї пърці съ ръдікъ асвпра лзі ка се'л детронезе. Баста ғенералзл Ҳмпъратълзі Рздолф Фъкз ғнграбъ къноскут лзі Замоіскі, къ дакъ нз вроеще а ғнкърка пе Полоніа ғн ресбої къ ҳмпъратъл съ'ші ретрагъ трзпеле дін Цара Ромънеаскъ ші Молдава. Mixail адзна трзпе ғн Краіова, ші Сълтанзл нэмі де Домн ғн локзл лзі Мовіла пе хи Радз фїзл лзі Mіхnea, къргіа жі дъдх ші о арміе спре а вені ла Бгкърещі. Замоіскі воінд а статорнічі предомніреа Полонъ ғн Цара Ромънеаскъ, нз лзъ ғн бъгаре де самъ пропгнереле лзі Баста, ші алхнгъ де доъ орі песте Дзириеа армія Тхрчеаскъ че вені къ Радзл. Маї мглт декжт ачещіа требзеа се днтрепріндъ Mixail, каре нз пзтеа схфері домніреа стреінъ ғн цара са, дрепт каре дзпъ че жші адхнъ трзпе нохъ трекъ ғндъръпт Ольтъл ші воі а алхнга пре Мовіла. Ачеста ғн датъ че се ғншінцъ де веніреа лзі Mixail, жл ғнтімінъ къ а лзі арміе лжигъ Арцеш, ші дзнь

о крехтъ лептъ жл жмвінсь. Жи ہрма ачестей ұнвінцері Mixail слъвіт къ тотвл, ші немай възінд акъм алтъ мжнтуре, хотърж де а мерце ұн персоанъ ла Прага ла Ұмпъратвл Рєдолф ка сеї чеіе ажісторіш. Замоіскі сігзр акъм деспре Mixail ші съменец оаре към ұн бірзінцеле сале, ұнчепе а фаче мішкърі ка кжнд ар воі се нъвълеакъ ұн Трансілваніа. Дорінда ұнсъ че арата солдацій де а се ұнтарна ұндыръпт дзпъ о аша компаніе ұнделхнгатъ, непхтінца де а се провізіона престе іарнъ трхеле Полоне ұн Цара Ромънеакъ, ші порончіле чеї венісе де ла Riga де а нѣ фаче ұн асемене пас, жл невоіръ де а съ лъса де ачеастъ експедіціе. Замоіскі ұмпрезнъ къ Іеремія дзпъ че ажі статорнічіт пре Сімеон пе тронвл Цереї Ромънеші, се ұнтарнъръ къ армія Полонъ пріи Молдава, ұнде Іеремія апзкъ дін ноž фржеле окърмхіреj, іаръ Полоній трекзръ ұн статъл лор.

Нобілій ші попорзл ұн ہрма атжтор ұнкълкърі де армій стреіне, съ въкзръ фоарте мхлт възінд ұнтре джншій іарыш пре Іеремія, каре окърмхіе статъл ка ұн адевърат пърінте а съпхшілор сей. Нз тжрзіш дзпъ ачеаста съ іскъ оаре каре неуднцълецире ұнтре Мовіла къ Замоіскі, фінд къ ачеаста воea съл сілеаскъ ка

се'ш ласе кѫцва фій дн Полоніа сире а къпъта а лор крещере аколо, лхкъз ла каре Мовіла нѣ се днвоеа нічій декъм. Союза лхій къпътъ днграбъ вое де а вені дн Молдава, іаръ пре фій сей анатме: Константін, Александръ ші Марія жі цінх Замоїскі кжтьва време дн Каменіцъ, пънъ кжнд дн ҳрмареа зней порончі Рігалье жі словозіръ де а вені ла пърітеле лор. Не ла анат 1601, Сігісманд Баторі че пітречеа дн Полоніа днпрієтеніт фінд къ Мовіла, аж веніт дн Молдава ші аж петрекут май мълтъ време дн Ботошані авжнд къ сіне ші о гвардіе де Полоній. дн ачасть време Трансілванії ~~немацемії~~ къ предомніреа Їмпъратълі Рідолф, аж прокльмат дін нох пе Баторі де Прінц а лор, ші'л кіемъръ пентръ а се сіи не трохъ. Ачеста прімі пропхнеріле Трансілваніїлор ші днідатъ че аціхисъ аколо, аж ші тріймес днпъ снатъ Польонії ші а нобілілор Ҳигарії ла Константінополе ші ла Паша де ла Алба-Грека дін Ҳигарія пентръ ацігторю, фъгъдінд къ ел се ва съпхне Терчілор. Ценералъл Баста дескріїнд ачете ѡмпрецизърърі Їмпъратълі, сокотеа де піердѣтъ Трансілваніа де нѣ ва къста днідатъ кінхрі ка съ о съпхе. Пентръ асемене лхкъз май потрівіт нѣ пътеа фі

алтъл декът Михаил, кареле дъпъ че се юмфъ-
пошъ жнперсоанъ жнаитеа Ймпъратълъї, се
дізвіновъці де тоате пжреле че ера асъпра лъї,
ші къпътъндъї дін ноѣ фаворъл, жл нѣмі де гъ-
вернатор ал Трансільвание, жі деді **10,000**
галвені пентръкестелеле резвоілъї ші 'л съ-
тъї де а се юмпъка къ Баста. Михаил жн
търнареа са прін Ծнгаріа хрмъ сфатърілор Йм-
пъратълъї, се юмпъкъ къ Баста жн Кашовіа ла
маса үенералълъї Гондага, жш жнформъ о ар-
міе къ каре се үні ші үенералъл ѹмпърътеск
ші трекъ жн Трансільвания.

Сігісманд възжид къ Михаил ші Баста він
асъпра лъї, кемъ пре Трансільванені ла арме ші
тріймісе ѱнграбъ ла Търчі ші ла Іереміа Мо-
віла ка съї трійматъ ажъториј. Ачещіа Фъгъ-
діръ къ'л вор спріжіні, іаръ арміа че о адъ-
нась дін Трансільвания се ръдіка ла нѣмър де
трейзечі ші чінчі де мій, акърора командъ ажъ да-
то лъї Moisi Секелі, кареле жш ашъзъ лагъ-
ръл сеъ ла Горосло. Аіче віїнд Михаил ші
Баста къ арміа лор, се апрінсь о лъпъ жнфрі-
кошать, жн каре **10,000** Трансільванені рема-
сь пе кжмплъл бътъліе, 45 тэнхрі ші 130
стеагхрі ажъ къзэт жн мжнеле лъї Михаил, каре-
ле ка пре трофееле віргінде че ажъ пхртат, леа ж

трїмес **Імпъратвлі Рїдолф.** Сігісмунд Баторі къ Фѣга де авіе пѣт: се скапе дн Молдава, лжннд ла асемене ұмпрецизаре ұмпрезнь къ сїне пе соціа ші фїхл лві Міхайл че се афа-ла дн Фагараш. Дзпъ че вені ла Іеремія, аж трїмес ла Ханъл Тътърък пре Стефан Чакі ка съї деіе ажхторіш, аванд де скопос а маї фаче днкъ о черкаре асндра Трансільванієй, ші тот одатъ іаѣ дат ші пре фаміліа лві Міхайл, каре с'аѣ шіердхт аколо дн робіа Татарілор.

Дн време кжнд съ лхпга Міхайл къ бравэръ прін Трансільваніа, Сімеон Мовіла требхіа се'ші апере тронъл ұмпротіва оржндуітзлі дін партеа Пордеї Радъл, карелс ұнтржнд къ о арміе де **7000** дн Цара Ромънеаскъ саѣ днвінс де кътъ Сімеон ла Краюва. Ачеста ар фі пѣтет а се статорнічі пе тронъл Ромънієй, аспрімеа днсь къ каре се пхрта кътъ новілі, ші феліхрітеле ұмпілърі че фъчеа асндра попорхлві, аж ръдікат аснпры о революціе съб команда фрацілор Бз-зенші, карій формжнд о арміе л'аѣ алхнгат де аколе, ші л'аѣ невоіт де а съ адъпості іаръш ла фратіле съѣ Іеремія дн Молдава. Домніа Цереї Ромънеші съ апкъ дзпъ ачеа де кътъ Радъл Шърбан, планъл днсь че аве Баторі де а аизка іаръш Трансільваніа ші Іеремія Цара

Ромънеакъ пентръ Фрателе сеъ, из ажъ ръмас фъръ лвкрапе. Баторі меарсъ дндатъ ла Кронстад, іаръ Чакі ҳрмжидъї къ о арміе алкътвіть дін Тарчі, Татарі, Молдовені, Полоні ші Козачі ажъ алзингат ڏи Ноемвріе 1601 пе Баста дін Клаузенврг, ші Сімеон Мовіла ажътат де Баторі, ажъ нъвъліт ڏи Цара Ромънеаскъ ші ажъ алзингат пе Шърбан, кареле мергжид ڏи грабъ ла Баста џенералъл Ҳмпъратълъї Рздолф, ажъ къпътат де ла ел о арміе ші ажъ невоіт пре Сімеон де а вені іаръш ڏи Молдава. Іереміа къ тоате ачесте нѣ съ абътеа де ла планъл съъ, къпътареа Църеї Ромънешї пентръ Фрателе сеъ ера ڏна дін челе маї де къпітеніе дорінці але сале, ші дрепт ачеаста пентръ а къпъта партізані, ажъ мърітат пре фйкъ-са Maria дзпъ Стефан Потоцкі Фрателе вестітълъї џенерал Полон Іоан Потоцкі. Токмаї ڏи ачест тімп Трансілваненій дзпъ чеа діп ҳрмъ дзчере а лгї Сігісмунд Баторі, де ші с'ажъ фост съпъс съв протекція Ҳмпъратълъї Церманіеї, тотгші ڏи ҳрмъ немзелцъміці къ протекторъл лор, с'ажъ револтат съв команда Џенералълъї Moisi Секелі, кареле джндгші тітлъ де прінціп с'ажъ съпъс съв протекція Порцеї.

Ачеста авжид невое де алеаці нейтръ а єе

пъте статорнічі пе тронъл Трансільвание, ажън-
 чепът а лигра ѝн трактацие къ Іереміа, ка ѝн
 време кѫнд Радъл Шърван ва трече къ а лѣ
 арміе ѝн Трансільвания ка аліат Їмпъратълъї
 Рудолф, се алхнїе пе Секелі, Іереміа се нъ-
 вълеаскъ ѝн Цара Ромънеаскъ, ші аша се фактъ
 о діверсіе Радълъї, каре из депозін Фолос ар-
 фі Фост лѣ Секелі. Радъл ѡнсъ мергѫнд ѝн
 Трансільвания ажъ ливінс пе Секелі, ші аша пла-
 нъл лѣ Іереміа де а иъвъл ѝн Цара Ромънеа-
 скъ ажъ ръмас Фъръ лѣкраре. Ін време кѫнд
 Радъл съ афла ѝн Кронstadt ші съ сфътзеа къ
 үнералъл Баста, каре жі фъгъдзеа тот фелізл
 де ажътор дін партеа Їмпъратълъї ڄмпротіва
 лѣ Іереміа; атънче се іві ѝн Търговище ги ком-
 плот, съвъ къпітеніа үнзі новіл Стефан шіа Мі-
 трополітълъї, де каре ѡнсъ ڄиціїнцжидъсъ вені
 ѝн грабъ шіл домолі, трімецжнд пе Стефан ші
 пе Мітрополіт къ насріле тънете ла Баста.
 Іереміа възжид къ ڄмпрецізръріле изъл фавореск
 центръ а къпъта тронъл Цереї Ромънешї фра-
 телъї сеъ Сімеон, ажъ тріміс пе Вістернікъл
 Даміан къ дарбрї ла Баста, ка съл ѩнкредін-
 дезе, къ ел дореще се и: се маї версе сѫнїе
 крещінск, ші къ се леапъдъ де тоате дрентъ-
 рілс че аре фратесе сеъ Сімеон аспира Цереї

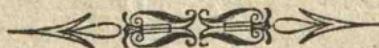
Ромънешї днитрѣ кѫт ва трѣ Радѣл, нѣмаи с'еи
деіе пе Стефан ші не Мітрополітъл, че ера Ѣнкішѣ
ла Клѧж. Баста воінд а траце пре Іеріміа Ѣн пар-
теа. Ѣмпъратълі іаѣ ѡмплініт черіреа, Ѣнсъ пріі
ачеаста аѣ Ѣнтьртат фоарте мхлт пре Радѣл.

Ѣн vara анзлї 1604 Ханъл Кржмългі къ-
пътънд поронкъ де ла Сълтан, ка съ се ръдіче
къ тоатъ пзтереа са ші съ віе Ѣн Бѣлгаріа, ка
съ се ӡнеаскъ къ арміа Тѣрчеаскъ спре а Фа-
че о експедіціе Ѣн ڏнгаріа; Іереміа ла а лгї
тречере съ възѣ новоіт спре аші апъра статъл
де пръдъчігнї, ка се ильтеаскъ 10,000 галбенї,
ші алте лѣкргрѣ, че іаѣ претендат Ханъл спре
провізіонареа арміеї сале. Къ кіял ачеста
лъкгіторї скыпърь де Ѣнеемнътоаре пердірї ші
лініщеа церей из съ тѣльєрь. Да 1605 Боч-
каї съ кеноскъ де кътъ Поярта ка Пріячіп
ал Трансілваніеї, ші амжидой пріації ромжнї аѣ
къпътат поронкъ де ла Сълтанъл, ка съ'л спрі-
жінеаскъ пре ачеста Ѣмпротіва Ѣмпъратълї
҃ерманіеї. Іереміа Ѣнкеіе Ѣнданъ къ Бочкаї ӡн
трактат де аліаціе оғензівъ ші дефензівъ, ші
Ѣн ӡрмареа ачестхеа іаѣ ші трімес ӡп корпос
де 4 ињи ла 5000 де Молдовенї съв команда
лгї Кристеа ші а Ворнікълї Стефан, спре а съ
лгїта Ѣмпротіва лгї Георгіе Сърбъл, че ера

генерал а лхі Радзл Шърбан спріжнітор інтересэрілор Їмпъратзлгі Церманіей. Бочкаі се порні пентръ ачеаста фоарте мѣлт асвпра лхі Радз, ші аша ах трімес ла Іереміа пре Георгіе Корніс сире аї пропхне, ка съ факъ дн ыніре къ джисл о експедіціе дн Цара Ромъненаскъ къ скоп де а алхнга пре Шърбан ші а статорнічі пре Сімеон Мовіла.

Пропхнереа ачеаста с'ах прїміт къ аша ынкъріе, днкът днсвші Сімеон ах трекът дн грабъ къ о арміе дн Трансіланіа, нъдъждхінд де сігхр къ Бочкаі жл ва днdemъна къ тоате изтеріле спре а съ фаче Домн престе Цара Ромъненаскъ. Радзл Шърбан днціїцат де тоате ачесте, ах трімес дн грабъ ла Бочкаі ка съ днкее паче, порончінд тот одать лхі Георгіе Сжрбзл ші Сасілор ка съ пхе армелє ціос ші съ нхмай спріжненаскъ інтересэріле Їмпъратзлгі Церманіей, фінд къ непхтінцъ де а аве вре о зрмаре фолосітоаре. Пропхнереа Радзлгі ах фост прїмітъ, ші Бочкаі дзпъ че днкее къ джисл дн трактат де паче, дн каре - жі жхръ нз нхмай къ нз ва ажхта пре Сімеон Мовіла дн планзреле че авеа асвпра Іерей Ромънеші, дар дін протівъ жл ва дмпедека, ші жі ва да ажігтор жнд ва чере требхінца, ах словозіт арміа Мол-

дованъ ші аж мѧлцъміт пре Сімеон къ дисемиъ-
тоаре дарєрі пентръ ажеторъл че Гај дат **Ли**
фолосъл інтересърілор сале. Ачеста възжидеші
німічітъ чеа маї де къпітеніе аса дорінъ пен-
тръ каре аж мерс къ а лѣй арміе **Ли** Трансіл-
ваніа, аж Фъкът маї мѧлте пръдъчігні ла а лѣй
Линтърнаре, ші ачеіа, че н'ај пэтът къпіта де
ла Бочкаі аж къзтат а къщіга дін алте пърці.
Татарій гата де а експедіт орі **Ли** че лок, хіде
ар гъсі де пръдат ші де жефзіт с'ај аліат
дзпре **Ли**демнъл лѣй Сімеон къ джисъл, ші аша
къ о арміе алкътгітъ дін Татарі ші Молдовені
аж експедіт асъпра лѣй Радъ. Ачеста ахзінд
де мішкареа лѣй Мовіла с'ај пъс **Ли** Фрънтеа
арміеї сале, ші дзпъ о луптъ крънтъ лїнгъ
Тележін л'ај **Ли**вінс ші л'ај невоіт де а съ лъ-
сај де претенціїле че аве асъпра тронългії Це-
реї Ромънеші. **Ли** лъгнтръл Прінчіпатългії Іе-
реміа домнеа **Ли** паче пъзжидаші тоате дато-
ріїле че аве кътръ Поартъ, ші **Ли**нгріжіндесь
де Ферічіреа цереї ші а попорглгії. **Ли** ачест
тімп аж зідіт Монастіреа Съчевіца, ші ла 1607,
мѣрінд і; зрмат **Ли** трон фрателе съж **Сімеон.**

ЛІНДЕМНАРЕ

ДЕ ЧЕЛЕ ЧЕ СЕ КОПРИНД ІН ПАРТЕА ДИТЬЮ.

Фаца.

Прекувжнтаре.

ІСТОРІА ВЕКЕ.

Періодул I.

Десире челе май векі дніжмпльрі але Дачієї
пънъ ла къдереа ей сув Романі.

1.

Періодул ал II.

Амнпорареа Дачієї прін колоністій адзшій дін
Італія, ші осевіте нъвълірі але варварілор пънъ
ла тречіреа Аварілор ін Панонія.

7.

Періодул ал III.

Де ла тречіреа Аварілор ін Панонія пънъ
ла веніреа Начінателор.

14.

Періодул ал IV.

Де ла веніреа Начінателор пънъ ла днісеме-
іереа Прінчіпатулті Молдавеї прін веніреа лхі
Богдан Драгош.

17.

ІСТОРІА ДЕ МІЖЛОК.

Періодул I^к

Веніреа лхі Богдан Драгош.

37.

Домнія лхі Богдан Драгош.

39.

Фаца.

Домнія луї Сас.	42.
Стефан I.	43.
Стефан II ші Петру I.	45.
Ласку.	47.
Богдан II.	48.
Петру II Мушат.	49.
Стефан III дитина Домніє.	51.
Роман I.	53.
Стефан III адоа Домніє.	55.
Іула щі Роман II.	57.

Періодул ал Нлеа.

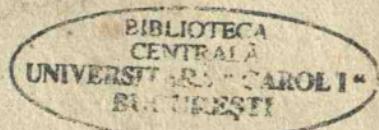
Александру I.	60.
Іліаш I. ші Стефан V.	69.
Роман III.	74.
Александру II ші Богдан III.	77.
Петру Арон дитина Домніє.	79.
Александру II а тріка Домніє.	80.
Петру Арон адоа Домніє.	81.
Стефан VI.	81.

ІСТОРІА НОУЬ.

Періодул I.

Богдан IV.	127.
Стефан VII.	139.
Петру V. Рареш.	144.
Стефан VIII.	154.
Петру Рареш адоа Домніс.	157.

	Фапа
Іліаш П.	159.
Стефан IX.	161.
Александру Лъпушнеану.	163.
Деспот.	168.
Александру Лъпушнеану Домніа адоуа.	176.
Богдан V.	180.
Іоан I.	182.
Петрү Шкіопул Домніа дитъї.	191.
Іоан Поткоавъ.	193.
Петрү Шкіопул Домніа адоуа.	194.
Іанку Сасу.	195.
Петрү Шкіопул Домніа а трея.	198.
Арон чел кумиліт.	200.
Петрү Козакул.	202.
Арон Домніа адоуа.	204.
Стефан Ръеван.	210.
Іеремія Мовіла.	214.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
BUCHUREŞTI

VERIFICAT
2017

Tetrapia. Mohodei

~~Entomophaga. Mohodei~~

~~Entomophaga. Mohodei~~

Deblock *Sinutius pahia*
Date: Etobicoke -
his: u: pa E

2	16	aplectus	smell
11	...	and lepidopterous	
12	-	and a few	
1	-	wings	36
4	-	wings	1-32
			3-20
05	30 {		2-16
	6 } 36		
	06		
		LIBRARY CARDS UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARIES	
		482 E8	
	7	- 6	
		5	= 20
		5	+ 6